دقايق الحقايق

١٤٠

دقايق الحقايق
بكر مفتي بابا افندي
تاليفاتي

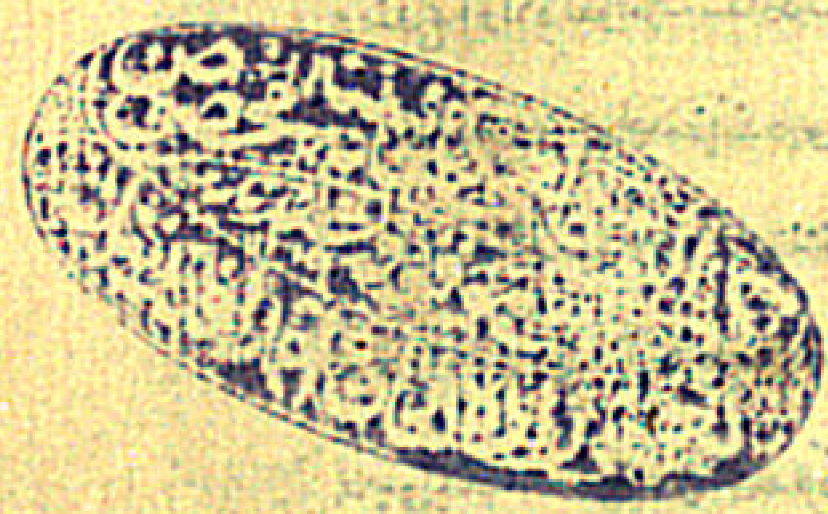

صاحب
درويش عوض
المولوي

دقايق الحقايق

2350

T. C.

بو صحایف بو کتابڭ تسویدینه داعی و باعث و مضمون مکنوننڭ مندرج

و مندمج اولدی عوارف معارفڭ تمهیدینه سبب حادث اول اولدی

که ارباب فضل و اصحاب معرفتدن بو جماعت ایله که میدان فرهنگ فارسیده

ایدی اول لفظ فارسیده آخر کلمه یه لاحق اولان حرف یانڭ خصوصنده ما

اولدی اثنای محاوره ده حاضرلره تحرص ساعتنده فرصت کلامه ناظر اولدی

بو بی یانڭ معنیسی بش نوعدر که وحدت و نسبت و خطاب و تنکیر

و مصدریه در بو نوعه منحصردر دیدی تقیّد ایتدم اونده زیاده در

بلکه اونده زیاده درهم که مصدریه مذکوره حرفڭ معانیسنده دکلدر دیم

بو دعوی به معنی طلب ایتدیلر مدعامه مذکوره تمام عهده سنده خلاص اولمغه

جماعت مذکوره نڭ ایچنده بو منصف که انصاف متصف ایدی ایدی

سکلّمه بونی شلنوز علامه زمخشری نڭ اهل مکه ایله شهیرها اتفاق ایدی اولان

فتنه سیدر که اول فتنه نڭ اصلی بودر که شول وقت که مذکوره مکاننده زمان

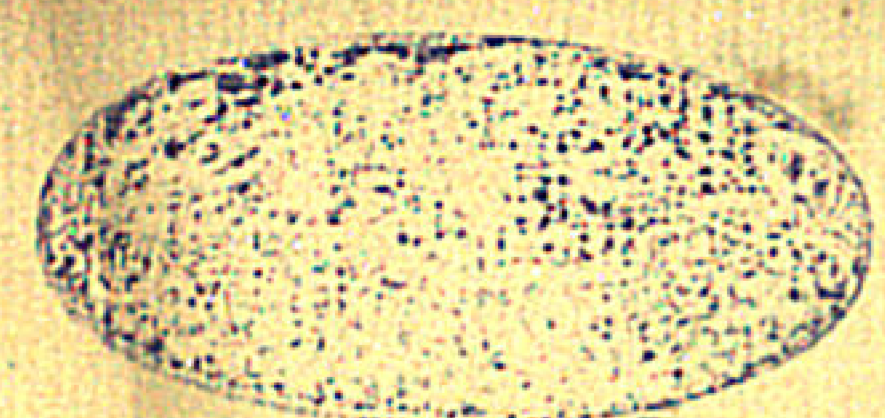
فایق تام کتابی که لغات غریبه عربیه جامعدر اتمام ایتدی مذکور کتابی

سلطان الله الوبحرم محترم جعفری ایتدی یا معشر العجم خذوا حکم بنی

عجمی بنی اول جماعتڭ که خلاصه ناسی ایدی بو اخلاص و زیره التماس

باعث اولوب تحریر اولنان مقاله ترتیب و تهذیب اولدی بو اسلوب جمله

اوزره

اوزره تصویر اولنان صورتده رساله تبیین و هم غرایب بولدی مقدمه

بو مقدمه مفهوم و معلوم اولسون که لفظ فارسیده آخر کلمه یه لاحق او له ٥

حرف یا ایکی جنسدر بر جنسی حروف مبانی دیدیلر بو جنسی حروف فیما

نید ندر بر جنسی دخی حروف زواید دیدیلر حروف مبانی شول حرفلردر که

بسایط کلامه که و بسایط بیانه معانیده انلردن مرکب اولور بنای مراد

ترکیبی اول ادوات ایله صورت ترتیب بولور اول حرف اولورده مستقل وضع

دیباشنده دلالت اولمز بلکه موضوع اولان لفظ دلالتی جزوی واقع اولور

یانی کبی که فرشتڭ اسمیدر حروف معانی شول حرفلردر که بسایط کلامه

ترکیبنه داخل دکلدر وضع و دلالتده غیره تبعیتلی بولندر بلکه انلرڭ

دخی مستقل وضعی و دیباشنده دلالتی وار در یانی کبی که حرف نیتڭ

حروف زواید شول حرفلردر که نظم انلرڭ ایرادندن معنا یه دلالت

دکلدر بلکه فایده سی ازدیاد تحسین لفظ و سهولت تلفظدر مثلا ابا ابی

ابوی یرده اصلی بانی بوندر مثنوی شنیدم که دوزخ ابا ان جهان

بیاید بحس دربغ و دردا که از اسباب آن ابی مغرور فرنکیسی ناکرده

برهانکه ندکه اسباب اوخایند و نجل ابراقتابند انده وده کلک کاه اولور

خاصه مقامنده اشباع الفڭ زیاده ایدر بو نیته که شاعرڭ بو بیتنده

ظاهردر بیت باتشی درون بومثال سمندر همیدون با آب اندرون چون

نهنگ الف زیاده اتدکلری کبی یا دخی زیاده ایدر بومثلا بنیوند بولر اصلی

نیوند در بیت باتشی درون بومثال سمندر همیدون بدو کشف کدای

داد کسی تو عزیزی ندیده جهان چون تو دادو بنی قاعده جنسی ثانیده اولور
آخر کلمه یه لاحق اولان حرف یا اکی نوع در بری اسم مصطلح درکه انوک
مستقل وضعی و دلالتی اولدوغی کبی مستقل مدلولی دخی واردر یای خطاب
کبی که لسان عربده کی ضمیر مرفوع متصل معناسنه در نتهکیم بیانی
اولنسه کرکدر بری دخی حرف مصطلح درکه انوک مستقل وضعی و دلالتی واد
در اما مستقل مدلولی یوقدر بلکه مدلولی غیرک مدلولی ضمننده ملحوظ او
یای وصفیت کبی مذکور حرف معروف وصفله موصوف اراسنده بو نسبت
غیر مستقله دن عبارتدر نته کیم عیان اولسه کرکدر بو ذلک جنسی
ثانیده اولان یانک اصحله معناسی طقوزدر خطاب و وصفیت
ونسبت و وحدت و ابهام و تعلیق و مآل و افراد اوچنجی معناسنک
بر شعبه سی واردر دردنجی معناسنک ایکی شعبه سی واردر
التنجی معناسنک اوچ شعبه سی واردر اول شعبه لر ایله معا اون طقوز اولور
جنسی ثالثده اولان یایه یکرمی درت اعتبار اولنور آخر کلمه ده اولان
حرف یاده اول مجملا مذکور اولان معانیلک و اعتبارات تفصیلی بودر
که بیان اولنور معنای اول که خطابدر آنی افاده ایدن حرف یا آخر کلمه یه
لاحق اولور کرکسه اول کلمه اسم اولسون چون کبی کرکسه فعل ماضی اولسون
کرد کبی کرک فعل مضارع اولسون کند کبی چونی و کردی و می کنی
دیرلر نجه سن اشلدکی اشلرسن دیمک بوده قاعده مذکور معنای افاده
ایدن حرف یا آخر فعل مضارعه داخل اولیجق کله تو ضمیر اولنور طرف آخره

حرف

حرف دال که علامت فعل مضارع در اسقاط اولنور اولسبیدن لغت
فارسیده رسوخی اولمیان کسنه لوزمز بو حرفی صیغه امره لاحق اولور
صانورلر قاعده اخری لغت فارسیده حرفی نک زیاده سی صیغه
فعل مضارعده که حال ایله استقبال بیننده مشترکدر حرف مذکور صیغه
حاله تخصیص ایچوندر کتب فتاوی ده بو مسئله واردر که اول قاعده نک
فروعندندر اول مسئله بودر که شاهد کواهی ده دهم دیرسه شهادتی
مقبول اولور کواهی دهم دیرسه مقبول اولمز زیرا وعده ایتمش اولور
شهادت اتمکله شهادت ایتمش اولماز قاعده اخری مذکور حرف خطابک
کلمه یه لحوقی کاه اولور رابطه و اسطه سیله اولور مثلا کوردسی و داد
دیرلر کردی و دادی نک معنالری ایتدک و ویردک در کردسی و دادسی
معنالری ایتمش سن و ویرمش سن در اسک که رابطه در کلمه مذکوره یه
لحوق اولمغله معناسی تغیر ایتمشدر قاعده اخری مذکور حرف لغت
عربیه ده کی ضمیر مرفوع متصل معناسنه در مثلا عرب طوردک واوردک
دیمک بوده قمت و ضربت دیر عجم زدی ایستادی بو یای عجمی اول تاء عربیه نک
فایده سنی افاده ایدر نته که عرب تأکید ایچون ضمیر متصل ایله ضمیر
منفصلی جمع ایدر سن اوردک دیمک بوده انت ضربت دیر عجم دخی اول طریقه
سلوک ایدر تو زدی دیر بیت تو که چو فرار ستم داستانی و کرنه خری بی
درسیتانی لغت فارسیده کی تو لغت عربیده کی انت معناسنه در
قاعده ادات استفهام عرب دلنده وارد در ترک دلنده دخی واردر آخر

کلمه ده اولان حرف یای آنک اداتی در مقام استفهامده کلادکی کتدکی دیرلر
اتا فارسیده استفهام ایچون ادات یوقدر شول کلمه که اخرینه یاء خطاب
لاحق اولمشدر بعینها مقام استفهامده استعمال ایدرلر معنای استفهام
قصد اولندوغی قرینه حالیه دن فهم اولنور مثلا کوردکی اشتدکی دیجک
یرده دیدی شنیدی دیرلر بیت دیدی که چه کرد اشرف خر او مظلم بود
جانبندر معنای ثانی وصفیه در آنی افاده ایدن حرف یا اخر کلمه یه
لاحق اولور کلمه نک مدلولی وصفی اولان موصوفنده بر حالته که انکله
قایم اولور دلالت ایدر کلمه مذکوره کرکسه مرکب اولسون دیرنکی
کوکسه بسیط جامد اولسون کهم سرد کبی کرکسه مشتق اولسون
شکیبا کبی معنای مذکوری افاده قصد اتسه لر اول کلمه نک اخرلرینه حرف
یا زیاده ایدرلر ذرکی کرمی سردی شکیبایی درلر فایده شکیبانک
اصلی شکیبای درنته چلیپانک و زیبانک اصلاری چلیپای و زیبای
در اخر کلمه ده الفدن صکره واقع اولان حرف هانک لغت فارسیده
حذفی شایع اولدیغی کبی مثلا پادشا و کیا دیرلر اصلاری پادشاه و کیاه
در حرف یانک کرآخرده واقع اولان حذفی شایع در مثلا کدا و ننا دیرلر
اصلاری کدای و ننای در اضافت مقامنده اول حرف محذوفی اظهار ایدرلر
ها اولسون یا اولسون مثلا پادشاه ایران و چلیپای یشن دیرلر توصیف
مقامنده دخی اول محذوف اولان حرفلری اظهار ایدرلر مثلا پادشاه
ستمکر و چلیپای سیمین دیرلر قاعده اسم جامد اوچ قسم در بر قسمی

ذات

ذات محضه ایچون وضع اولنمشدر مدلولنده انده زاید نسنه یوق
در کبی قسم آخر وصف صرف ایچون اولنمشدر وضع مدلولنده انده
زیاده نسنه یوقدر شکیب کبی قسم ثالث ذات موصوف ایچون
وضع اولنمشدر مدلولنده ذاتدن زاید بر وصف که اول ذات ایله
قایم اولور دلالتی واردر مرد کبی معنای رجولیت که ترکیده ارلک
ایله تعبیر ایدرلر بو وصف زایددر لفظ مردده و لفظ دجاله تضمنا اوله
وصفه دلالت واردر معنای وصفیته دلالت ایدن حرف یا اسم
جامدک بو قسمنه داخل اولور مثلا سردی دیرلر اول اکی قسمه
داخل اولمزلر شکیبی دیمزلر زیبی دیمک عیوب زیبایی دکلر نتکم سردی
بیراده ظاهر اولدی قاعده اخری اسمک اخرنده هاء ساکنه اولورکه
اول اسم جامد اولسون خواجه کبی کرکسه مشتق اولسون زنده کبی
اول اسمه یای وصفیت لاحق اولیجق آخرینه بر کاف عجمی زیاده ایدرلر
مثلا خواجکی و زندکی دیرلر قاعده اسم مشتق که اخرنده هاء ساکنه
اوله اسم مفعول اولمق لازم دکلدر اسم فاعل دخی اولور بخشنده
بیت بوسه بخشید مارا از دهن باچنین تنکی دهن بخشنده کی قاعده
مذکور هاء ساکنه اسم فاعله لاحق اولیجق نون مصدری علی حاله
طورر مثلا کوینده دیرلر اما اسم مفعوله لاحق اولیجق اول نون ساقط
اولور مثلا کرده دیرلر قاعده لسان عربیده مصدر اصلدر فعل ماضی
و فعل مضارع و سایر مشتقات انده اخذ اولنور حرف زیاده الله

ایله فعل ماضی ده که بکی آلدا امرده آلوده افتادی مصدرلردن کاه تفصیله
اولور مثلا کاف ده کن امر کلور اما لسان فارسیده امر بونک عکسیدر فعل
ماضی اصلدر مصدر انکا تابعدر نتکه کوردک فعل ماضی دن آخرینه نون زیاده
اتمکله مصدر اولور فایده تفضیل سابقده ظاهر اولدیکه مذکور حرف
یا معنای مصدری افاده اتمزمشی زیرا اسمای جامده ده اول معنی یوقدر
لغت فارسیده اول معنای افاده ایدن نون ساکندرکه آخر فعل ماضی
یه لاحق اولور بونون مصدرینک مدلولی اول وصفیه نک مدلولنه
بعض ماده ده زیاده قربی اولمغین حرف اولک مدلولی حرف ثانینک
مدلولی صانورلر مثلا شکیبیدن ده اولان معنای مصدری شکیبایی ده
اولان معنای وصفیه مشتبه اولور اما انده فرق دقیق در تدقیق نظر
وتحقیق اصول وقواعد اقتضیه ظاهر اولماز مثلا مذکورلرک وجوه
تغایرینده صرف فکر وامعان نظر ایدیجک اول اشتباه زایل اولور
مثلا شکیب اول حالتک اسمیدرکه لغت عربیه ده اکه صبر دیرلر شکیبا
صبرلو مک در شکیبایی صبرلولق در شکیبیدن صبرایلمک در شکیبنده
صبرایدیجی در شکیبنده کی صبرایدیجی لکی در معنای ثالث که نسبت
ادر افاده ایدر حرف یا که آخر کلمه یه لاحق اولور اول کلمه نک مدلولنه
نسبتی افاده ایدر مدلولنک مجموعنده بر وصف نسبی حاصل اولور
ترکی کبی که طایفه ترکه منسوبدر دیمک در ودخی چینی کبی که ولایت چینه
منسوب در دیمکدر ... افاده ایدر حرف یا اسم مفرده

لاحق

لاحق اولدیغی کبی اسم مرکبه ده لاحق اولور مثلا دهکی ورود دهکی دیرلر ده
کوچک در ورود در مرادر آخرنده کی کاف تصغیر ایچوندر مردک دکی وکنیزک دکی
کاف کبی کنیز قرنی در کنیزک قرنیجه در فایده مذکور حرف یاکاه اولور اوچ
کلمه دن مرکب اولان اسمه لاحق اولور دختری شب بوکی کبی شب بو مرکبدر
ظاهر شب که در بو اوچونجی در شب بو معناسی کیجه اوچونجی دیمکدر
مراد بواسه در دختر ده مرکبدر دخت ایله تردن ترکیب اولنمشدر اکی تاندن
بریسی حذف اولنور اجتماع مثلین ده تقلیل اولدوغندن او تره دخت
تره دیمک معناسنه بیت جو از دخت او نیست زیبا چه منه بدو شاه تری
کندرا چه من تو ادات تفضیل در لغت فارسیده افعل تفضیل صیغه سی
یوقدر اول معنای ترکیب ایله ادا ایدرلر قنغی یرده تفضیل قصد ایدرلر
لفظنه اول معنایه دال اولان اسمک آداتی مذکوره الحاق ایدرلر
مثلا نکو دن نکوتر دیرلر اکثر که ادنی لغت بونسنه نک فضلتی بیلر
اسه لر فایده مذکور آدات کاه اولور تفضیلی معناسنده استعمال اولنور
احد ضدینی اخرا ایچون استعاره طریقی ایله مثلا یوزوکه انکشتری دیرلر
اصلی انکشت تر در دختر کبی تاندن بریسی حذف اولنمشدر آخرنده کی یا
یا نسبت در باشی بو معنا قلنی یوزوکه انکشتری دیمک یرده تفضیل
استعاره اولنمشدر دختر ده کی تر ده تفضیل ایچون استعاره اولنمشدر
بو تقدیرجه دخترک ده کاف تصغیردن مراد تلطیف اولور زیرا معنای
تصغیر وجه مشروح اوزره عبارت تردن حاصل در معنای واحدی
اولمشدر

اداة ایچون ایکی اداتی بوکلده جمع اتدیلر فایدهٔ اخری نته کم لفت عربیده ده
صیغهٔ تصغیرینه استعمال اولنان یرلرده حقیقتاً صغر بولنمق لازم دکلدر کاه
اولور کبی ایکی تحقیرا صیغهٔ تصغیر ایله تعبیر ایدرلر وکاه اولور
احد ضدینی آخر ایچون استعاره طریقی ایله تعظیم یرنده صیغهٔ مذکوری
استعمال ایدرلر وکاه اولور اوله صیغ ایله تلطیف قصد ایدرلر
فارسیده کاف تصغیرک استعمالی اول منوال اوزره در فایدهٔ اخری
ادات تصغیر ایله صغر مقدار ده تعبیر اندکلری کبی قصور شاندن دخی
انکله تعبیر ایدرلر مثلا کوذک کوکه ملا امرنی نبع عاقی ودخل تامی وادرکی
اوله خصوصده کوزده قصوری اولدوغندن عینک دیرلر بیت بو دیده
عینکی نم چون موسم دیدار شد در اثر دی دوچی توبنکوکه چشم چاره شد
قاعدهٔ اخری لفت فارسیده کلماتک وضعیه حسبی ایله قطعا معنای صغر
افاده ایدن کلماتک آخر کلمه یه لاحق اولور اول کلمه نک مدلولنده
صغر معناسنی افاده ایدر مثلا کوچک باغ کوچک بوغ دیمک یرده باغچه
بوغچه دیرلر باغچه لطافتندن قصد ایدلر ادات تصغیر کتوردلر
باغلق دیرلر صغرندن خبر ورسه لر اخرینه مذکور عبارتی الحاق ایدرلر
باغچه دیرلر قاعدهٔ اخری مذکور حرف یا مفرده لاحق اولور جمعه لاحق
اولمز مثلا ترک دیرلر ترکان دیمزلر مکرکه جمعیتده علمیته نقل اولنمش
اوله اول وقت یا نسبتک لحوقی جائز اولور نته که لسان عربیده اولنده
لسان اسم جمع مزبور یا لاحق اولور مثلا لشکری دیرلر و سپاهی دیولنکی

وسپاهی دیولر لشکر وسپاه جمع دکلدر اسم جمعدر لسان عربیده قوم کبی
رهط کبی فایده کیا شیلک وخسروانیه کی یا دخی یاء نسبتدر اما الف
ایله نون جمع ایچون دکلدر بلکه اول حرفلرک زیادهسی قاعدهٔ لسان عرب
اوزرینه تنبیهات نسبتدندر قال الامام المطرزی فی المغرب اسکندریه
حصین علی ساحل بحر الروم وثوب اسکندرانی منسوب الیها والالف والنون
من تغییرات النسب وقال فی موضع آخر منه ومن التغییر الشاذ بیجانی الی
بیج واسکندرانی الی اسکندریه فایده لسان فارسیده الف ونون
علامت جمعدر اما مخصوصدر جسم نامی یه انسان وحیوانده نباتده ده
اول ادات جمعده تعبیر ایدرلر مثلا مرغ ماهی گاو واو درختان دیرلر چادر
مذکوره ایراد اولنمز سنکان وخاکان دیمزلر بلکه سنکها وخاکها دیرلر ها
ایله الف دخی لسان فارسیده ادات جمعده عموم واردر چادرده استعمال
اولندیغی کبی نباتده وحیوانده وانسانده دخی استعمال اولنور مثلا کرکها
اسبها لشکرها دیرلر تتمه توران وایران دیرلر توران اصلده جمع تورده
تور شلنده اولده طایفه نک علی اولشدر اول طایفه نک اوسته توران شاه
دیرلر ایران دخی اصلده ایردر که ایرج ده ترخیم اولنمشدر وایرج فریدونک
اوغلیدر اندن ایران ایرج نسلنده اولده طایفه نک علی اولشدر اول
طایفه نک اولسنه ایران شاه دیرلر شاه لفت فارسیده اولمعناسنه
در بیت دانه یه شاه داند راو کوکه نه شاه دیرلر که رنج کوکونه
فایده توران شاهک وایران شاهک اصلاری شاه توران وشاه ایران در
اضافتده علیته نقل اولنمش مضاف الیه تقدیم اولنور مثلا میوا ن

٧

شاه دیرلر اصلی شاه میوه دیکاه اولور قطع اضافتله اکتفا ایدرلر مثلا ف
الیه تقدیم اولنور علی حاله دورر مثلا خواجه سرای دیرلر اصلده خواجه
سرای دیمکدر یوخسه دیرلر یوخسه سرای دیر قاعده نسب ایکی درلو
در بریسی نسب لازمه در منفیتر ومتبدله اولور و بریسی نسب غیرلازمه در
که مثبتر ومتبدله اولور مذکور حرف یانک مدلولی اولانده نسب نسب
لازمه اولسون تازیده اولدیغی کبی غیرلازمه اولسون کتابیده اولدیغی
کبی دیوسماوی در انتقال جایزدر اول سبیدن کتابیده کتابه نسبتی
نسبت غیرلازمه در فائده تاز اسم مصدر در تازیدن دن تاز اسم مصدر
اولدیغی کبی تازیدن چابق در شول اتک که انده اولحالت اوله اکه
تازی دیرلر بیت خرخود را چناه تازی نبینم که با تازی سکار بنشینم
تازی عرب معناسنه کلور تازی ودری دیرلر فصاحت تازی عبارتنده
که تازی بو معنایه در بوراده یانک مدلولی اولان نسب نسب
لازمه در قاعده اخری نسب فادیسیله نسب لازمه یی مخصوصها الف
اسمه لاحق اولان هاء ساکنه دلالت ایدر روزه ده که هاء کبی روزنه
اوبج در روزنی کبی نلک درلو رجلک اختصاصی واردر کوندریکه
معنای دوننه در نسبتی نسب لازمه در اول سبیدندر هاء که
اختصاص استعمالده در اماکوزلک اختصاصی یوقدر کوندر و
ولیکن فی الجمله نسبتی واردر اول سبیدندر که انی یا ایله اکتفا
استعمال در دسته دیکه هادخی او هادر هوانه دوکه جکی دسته
دیکلودی دست که لاده که اختصاصی اولدیغنده اوتوری ایدر

ودیده

ودیده ده که هادخی اول هادر دیده دن اسم مصدر دکفته کفتید
اولدیغی کبی کودده دیده دکلور مذکور اسم مصدرلک معناسنده
انساب خاص اولدیغنده اوتوریدر دوده که هادخی اول هادر دود
دود تعنیدر که نسب مخصوصی اولدیغی اجلدن اوجاغه دوده دیرلر
ساره ده که هادخی اول هادر ساره دیه درکه اختصاصی اولدیغندن
اوتوریدر که یوشنه ساره دیرلر بیت ز مهر ساره نعنه وتی بوکرن ه
بوهنه سرو دست بوسر کرفت فائده سر کونتر و باشی در سار خصوصی
انکه دیه در ایکی سنده وجه مذکورده اوذره فرقی بو بیتده ظاهر اولور بیت
سر که کش بداز شد ساره فره فرو رفتا جهت چو شمع و فره روه
سرده داخل در ساره دن خارج در هنته که بو بیتده ظاهر در بیت کوه که
زر کریبت سبید سار و سرخ در ده دراهنین زمرد که مه روی رسته ودر
تتمه شاخسار بودر دیه سبید کوهسار داغ دیه سبید دچشمه سار
بکاردر مبنی در ساده وارده استعاره او نبدر شاخسار ده کبی بلاغت
اودرتاسنده که یوجه بورند دورر قاعده مذکورها اسم مفرده لاحق او
لدیغی کبی اسم مرکبده ده لاحق اولور مثلا کوساله دیرلر بو یاشی یجه داکا
یجه بکه توکیده اکه بونا غو دیرلر اصلی کاوساله دیر بو یلدن تجاوز ایمیوب
لی عندوغی یله اختصاصی اولدوغندن اوتوری بونا اغونیه کاوساله دیو
قاعده اخری بسته ده که هاکبی دکلدر بو ها علامت صیغه مفعول
در که اخر فعل ماضی یه زیاده ایدرلر اسم مفعول اولور بسته دو شکسته

وخسته دیدی درست فعل ماضی در رستن دن شکست فعل ماضی در شکستن دن
خست فعل ماضی در خستن دن قاعدهٔ اخری آخرکلمه ده هاء ساکن کاه
اولور علامت صیغهٔ فاعل اولور اما اول وقت فعل ماضی یه داخل اولمز
بلکه فعل مضارعک جمعنه لاحق اولور مثلا عجم یورنجی یه روندده دیر
روندهٔ مضارعدر رفتن دن اخرنده نون ساکن علامت جمعدر داننده کبی
خواننده کبی هادخی بو معاده در دانند وخوانند جمع مضارعدر دانستن
دن وخواندن دن قاعدهٔ اخری نتفا رسیده اخر کلمه یه لاحق اولان
هاء ساکنه کاه اولور وصفیت عامة دن اسمیت خاصیته نقل ایجون
اولور سبزه وبنفشه دکی دیدن وده وروزه ده کبی وسپیده ده کبی ها
کبی سبز وصف عامدر هرباشلو اطلاق اولنور سبزه نباتده نوع
مخصوصک اسم خاصیدر بیت بیرجوش سبزجون نو بهاده بز بیابلق
تندجون دوزکاده سبزایله توصیف اولونور سبزه ایله اولنمز مثلا
برك سبز دیرلر برك سبزه دیمزلر بلکه سبزه تر دنور اخرنده ها
لاحق اولدقده منکر موصوف اولور صفت اولمز سپید دخی سبز
وصف عامدر هرآنه سپید دیولر سپید خصوصیله صبح صادق قلدکم
خاصیدر صباح وقتنه سپیده دم دیرلر بیت سپیده دم که شدم محرم
سراه سرود شنیدم آیت توبوا الی الله انلبخود فائده کلکوندنوی کبی
درجونه واحد کلمه دکل معناسی مطلق بجکدر خصوص مراد اولنیجق اضافت
ایله تبیین ایدرلر کل بادام وکل ذنبق دیرلر بیت کل ذنبق وکلی نازشکفته

بیان

میان نا سمین ولاله دخفته جزء آخر که کون درتوکینده دیرلر دکلرده معنا
عبارتندر دیرلر دیجکدر بوده عجم کوناکون اوناده بوایکی دیرلر دیجکدر بودیجکدر
دوکونه دیرلر بیت چوشه دیدان دو یاد تنك بسته مبارابو دوکونه
رنك بسته قاعده تشبیه ده مبالغه قصد ایدیجك عجم مشبهی مشبه بهك
جنسنده ادخال ایدرلر دخی مشبه بهك اسم ایله کویالفظی ترکیب ایدرلر
ده جمله ایله مشبهی توصیف ایدرلر مثلا کل تشبیه ده مبالغه اتسه کلکونه
دیرلر صویه تشبیه ده مبالغه اتسه آب کون دیرلر بیت هرانکه کتشنه
شوخی لو بجوه مبالغه آن دشنه ء ابکون کلکونه وصف عامدر روجه
بیتی اوزره کلکونه اسم خاصدر شول الله زینتك که عورتلر انی کونه بوینه
لوینی دوزرلر بیت دخ ازکلکو نه چون کلنار ترکرده بیلك خنده جهان
پرشکوکرد فائده خنده نك اخرنده که ها دخی وصفیت عامة دن
اسمیت خاصه یه نقل ایجون اولان هادر غنچه ده کی کبی خندیده و غنچید
خنده غنچ اسم مصدرکی دیرلر کوییدنا و بوییده ده کوجی ایله بوجی کبی
مقام توصیفده استعمال اولنور تتمه بوجی لفظ مشترکه دیر وضع عامله
مذکور معنا ایجون وضع اولندوغی کبی وضع خاصله رایحه ایجون وضع او
لمنا یه تاذ مسی مراد اولنیجق مقام موصوفده ایراد اولنور مثلا بوی خوش
دنور قاعدهٔ اخری پنجه ده کی هفته ده کی تنکه ده کی هاده مذکور هادر
پنج مطلق بشدر هفت یدیه دیرلر پنجه و هفته مخصوص اسملردر معروف
اولان معنی لر ایجون تنك مطلقا یوفقه در تنکه خصوصیله بدوره نده

مخصوص اسمدر تنه که بونلر کبی دکلدر انلرک ها تشبیه ایچوندر که سابقا
بیان اولنمشدر اغاجک اوزده کنده تنه کوبیج تختینک کیاهی نماید
درخت تنه کبود انکه کنندر یعنی قاعده مذکوره ها اسم مفرده لاحق
اولدیغی کبی اسم مرکبه دخی لاحق اولور تونتبنده دکی دتخالهده کی وکوماسه
ده کی ودروازه ده کی وچارچوبه ده کی ودستوانه ده کی وانکشتوانه ده کی ها
لر مطلقا بادام ایچی ایله اولان نشنه در تونکه بادام در انساننک اولدوغی
اعتبار ایله باه نسبتک اخرنده تونلر زیاده سیلک وجهی سابقا بیان اولنمش
لر خصوصیله شکر بورک اسم خاصیدر وتخال مطلقا نشانه در
استمه دوتی کشنک بدننده ظاهر اولور بیناله خصوصیله اوچونی
دکلوچ نشانه که استمه طوتی کشی لردنک طاغنده چیز اسم خاصیدر
در دکرماب مطلقا اسی صودر کرماب خصوصیله ایلیچه نک اسم خاصیدر
ودروازه مطلقا اچوق قپودر اصلی در بازدر که درالد بازده مرکبدر
ودر قپودر باز اچوق در دروازه خصوصیله قسطنطنیه نک قپوسی
اسم خاصیدر چارچوب مطلقا درت اغاجده چارچوبه خصوصیله جمع
جونک اسم خاصیدر دستوانه نک وانکشتوانه نک اصلی دستبانه وا
نکشتبانه در باداوه قلب اولنمشدر خونشاوده کی اصلی خونشاب ایدی
فارسیلر باده حافظ مناسبنده دفرهوبجی یه وشنیان وباغ بکجسنه با
دستوانه وانکشتوانه مطلقا اله دبومعصقلیغی دستوانه وانکشتوانه
خصوصیله دستنه نک دیکسوکک اسم خاصیدر وخرنبته ده کی ها

بو معادر خرنبده مطلقا خرنبلیجی در خرنبده خصوصیله اوخذمتی عادت ایده
کنه اسم خاصیدر قاعده نسبت لازمه ایکی قسمدر برقسمی نسبت جبلیه
در مذکورینده یارنینک نسبت لازمه مطلقه در جبلیه اولسون دیده ده
اولان نسبت کبی غیر جبلیه اولسون دستده کی کبی خصوصیله نسبت
لازمه جبلیه یه لفت فارسیده واو سکینده دلالت ایدر اخر اسمه لاحق
اولدیغی حالده هندو ننلاو نیکونک اخرنده کی واو کبی هندی مطلقا
دیار هنده منسوب اولنلر هندو شول جیل مخصوصدر که مذکور
دیاره اختصاصی جیلی سی وار در عرب وعجم وترک و دیلم کبی هرنه
بو جیل خاصه مخصوص اسمدر اوله سیده که تیغ هندی دیرلر
تیغ هندو دیمزلر هندستان وترکستان ودیلستان دیدکی کبی
هندوستان دیر هندستان دیمزدی ستان دیدکی کبی
هندو نکه نشانه سی مذکور دیارده هندی نک اوید کلدر
نیوکه یوده واری اوله بوده توقی ایده نده هندی دیو نردیده
حال اویله در فائده ستان لفت فارسیده مطلق یودیو شول
یره دیرلر که نشا اوله کلستان کلاریتی یر دیرلر نخلستان خرمالغی
یره دیرلر درختستان اغاجلغی یره دیرلر وتحولاوده یاچیلغ یره بوستان
دیرلر تحولد نشا اولدوغی اعتبار ایله دروسونی معهوده بولای
دکلدر طایفه بوازدن صنف لرینه نره جی وکند ونرولری اولمدقلری
نشی ناسی اندن اولدی وعندی اونردیر کابلستان وزابلستان

دخی هند وسناه کبی در اصلده بلستان ونا بخوستان دروا ولک
اظهاریده نقلت اولدغندن اوتوری حذف اولنمشلر والله اعلم
نیکونك اصلی نیك ایدی مقابلی بددر بیت
هرکه او نیکی کند یابد نیك وبد هر چه کند یابد بد نیکی ایلك
دده اخر هده یا یاء نسبتدر نیکو معنا سنه در کوکجك لکده کی
معنا نیکوده وار درهر کلك ده کی دخی معنا سنده واردر جتی جا
قلوردکه اول ساکنك مدلولی اولشدر نیکی ایدی نیکوند فرقی هند
ایدی هندونك فرقی کبی در لفظ نیکو دکاه اولور حرف یائی حذف
ایدرلر نیکو دیرلر بیت هرکه شاه آن کند که او کوید حیف باشد
جو نکو کوید مذکور معنایه دلالت فی الحقیقه یا کوز واو ساکنه
سندکدر بلکه اولی یانك مجموعی ندر اول واودن صکره بو یاء
واردر حذف اولنمشدر نیکونك وهندونك اصلی نیکوی وهندی
بو شیئه اضافت مقامنده اول یائی اظهار ایدرلر مثلا روح نیکو
هندویشی دیرلر بیت اکر آن ترك شیرازی بدست آرد دل ما
بخال هندویش بخشم سمرقند وبخارارا یاء وصفیت ایرادنه
حاجت اولمیجق مذکور حرف یانك اظهاری لازم اولور مثلا
نیکویی دیدر بیت نکویی کردن ایدر حق کوکاه بد با شد جی کوه
حق مقام نیکی کردن ایدی ضرورت شعر اقتضا ایدر نیکونك معنا
استعمالا اولنمشدر لفظ فارسیده هر ها که الفدن صکره

یا واودن صکره واقع اوله حذف اولنور جا پادشا اژدها دیرلر اصلی
جای و پادشاه واژدهای ایدی وجو ومو دیرلر اصلی جوی
وموی ودوی در اضافت مقامنده مذکور یائی اظهار ایدرلر مثلا روی
وموی دیرلر یاء وحدت الحاقنده دخی اول یائی اظهار ایدرلر بیت
اژدهای خلقه کشته خفته زیر دامنم ذاتی بخشم تو سیم که کردد اف
درهای من اژدرهاده کی یانك اظهارنده سبب یاء وحدتك لحوقیدر
اژدرهایده کی یانك اظهارنده سبب یاء اضافتدر قاعده سابقه
بونلره هاء نسبت الحاق اولنور تشبیه قصد ایدرلر مثلا کونده
بکنزدیکیجون بیمار چشمه دیرلر نشان هم قدید که تشبیها هر علته
نشانه دیرلر وکذا یائی درمتعب یا بینه دخی تشبیها کمانه دیرلر
وخانکاه دبان سراه دراوه خانه ده کلوی تشبیها در استانه ده اشیانه
واداره دوحال بو معنی اناو زیاده در تقریر قاعده مذکوره کاه اولور
الف ونون زیاده ایدرلر یاء نسبتده زیاده ایلدکلری کبی که بنا
بیانه اولبدر وسرکه ایدوکی عیا ذا اولبدر مثلا دیو تشبیه
دیوانه جانه تشبیه ده جانانه دیرلر مذکوره هانك مدلولنده
قوت اولدوغندن اوتوری نته که مقدما تحریر وتقریر اولنمشدر
مقام تشبیه ده الف ایراد ایدرلر یاء نسبتی ایراد ایتدکلری قاعده اخری
معنای نسبتده مبالغه قصد ایدیجك مذکور یاء نسبتك آخرینه بو نون
ساکنه زیاده ایدرلر مثلا انکشترین وزمینی وبالینی دیرلر اصلی

اکشتری ونیی وبالی در انکشتری بناء بر سابقا اولنشدر انامسنا
ذی نه منسوب درزم بودنت درزمستان دد کلوی فصل شتاییه
اول اعتباریله دکر بودنت هنکامیدر ادنک لبیعی بودر
اوذره اولینی زمه نسبت اولنشدر ومعنای بالی بالا منسوبدر
بالا قوله باشی دد تو کیذکه اموذدیر لو ویعید جنه بالینی ددکلری
که نسبتی اولدغنذادر تو بیدر وپوستینی ده میستینی ده ۵
پشمینی ده لعلینی ده زرباده سیمینی ده روینی ده چرکینی ده
وبوینی ده ذیرینی ده ذیورینی ده اولدن بونلی دخی اونوده در تتمه قد
علامه مذکوره نخشینی ده اولدن یا ونوحا مذکوره یا ونحا در
اصلی نخشب درمعناسی اولدر نخشینک معناسی اولکدر قوذینا
جنس مذکوره ده دکلدر اصلی بوذینی درلغت فارسیده باء فا یه
تبدیل شایع در اصحاب اشتکلده نک معظمی درند اینی مجوسی
رعایت واول دینک تورنجنده عنایت ایدنورلث بو بیده ۵
بیت ۵ خلیل وار شکسته بتان باطل ذات دل مخالف اوشده
بر دار در بو ذینی ۵ شبه وسوله یا که مبدأ اعدد که بلث دد
آخوند لاحق اولوردخی معدود لک معناسی افاده ایده اصلی
یا نسبتدر اول معدودی عدد مذکوره نسبتله تعیین ایدر
یک معناسی بردیکی اول معدود درکه معناسی بو نسنه
در بو قیت معیادی اولدر که تعداد قصد اولنسه بلث •

دوسر

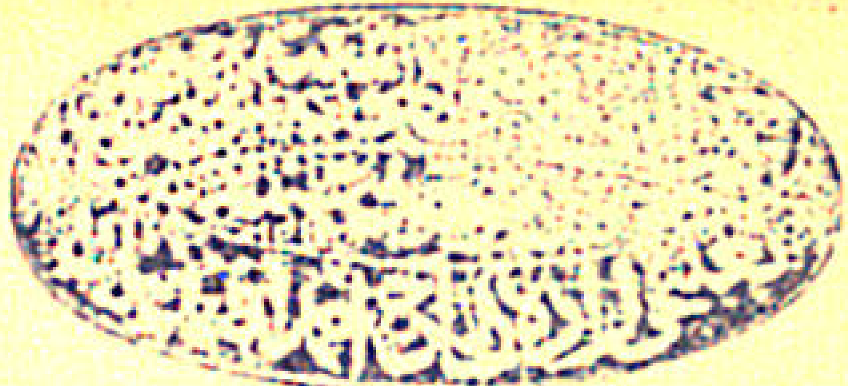
دوسه دنور یکی دوسه دنو معدودده اخبار قصد اولنسه یکی را دیدم
دنور بدرا دیدم دنو وید اکسی دنور یکی کسی دنو فائده ذات مبهم یکی
نلک مفهومندن ماخوذ درکسک دالی مدلوله ذات مبهم در اول سببدن
آکسنجه اتحولو بورادة ظاهر اولدیکه مذکور یاننک مدلولی مجرد نسبت
دکلدر بلکه معناسی نسبتدن مختص اولوردر بو معنی دد اول سببدن
مذبور یائی نسبتک شعبه سی عد اولنور انسب در نخشینک حالی بیک
ایله بیکی حالی کبیدر معنای رابع وحدت درکه مقابلی کثرت در لغت
فارسیده اول معنایی افاده قصد اولنسه آخر کلمه حرف یاء الحاق ایدرلر
لسان عربیده اول معناده تنوین ایله تعبیر ایدرلر مثلا عرب بو معنا
دیجک یوده مقام در عجم مقامی دیونکه شاعرک بو بیتندن ظاهردر
بیت بزم دو جمشید مقامی که دیده جای دو شمشیر بنائی که دیده
معنای خامس ابهام در مقابل تعیین در اول معنا افاده اولنمق قصد اولسه
فارسی عبارد ایله آخر کلمه یه حرف یا الحاق ایدرلر لسان فارسیدایکی
لسان عربیده تنوین وتنکیر یونه در بو جنسده فرد غیر معین مراد اولسه
اول معناده نیبو قصد اولنسه اول جنسک اسمنک اخرینه یا الحاق ایدر
عرب تنوین تنکیر کتورر مثلا ارا لرنده از دجوع جنس فرق دنسنه بو
قدر دیجک یوده عجم میان ایشان فرقی نیست دیو عرب لیس بینهما فرق
دیو بیت فی المثل در میان ابنا دکاله نیست فرقی کرنه تن چند ۵
مراد شاعر کلام مذکوره فرق واحدی نفی دکلدر والاغرضی که جنس

فوق نفی نده حاصل اولمز زیرا اول تقدیرجه نفی وحدت احتمالی اولوردی که
نفی جنسی نفیی مستلزم دکلدر زیرا اکثر ضمننده بولنور بلکه مراد
فرد غیر معینی نفی در اما نفی جنسی نفیی مستلزم در زیرا جنسک و
جودنده لا علی التعیین فردک وجودی لازم در بو قاعده نکره سیاق نفیده
عموم افاده ایدر دکلری محلده تحقیق اولنمشدر یاء وحدت الله
دلالت یاء ابهامک فرقی بو اراده ظاهر اولور بو یسنده معتبر اولان معانی فی
ابهامی در وحدتی جهتی منظور دکلدر فرق نیست الله فرق نیستک الا
فرقا دقیق واردر بو جهتدن فرق نیست دیمک ابتداء جنس فرقی نفی
ایدر نفی جنس انک نفیینه لازم کلور نفی جنس مراد اولان یرده عبارت
ثانیه ابلغ در عبارت اولاده کنایه حیثیتدن ابلغ اولدوغی کبی زیرا
معناه مراد اول تقدیرجه دلیل ایله افاده اولنمش اولور دیمو احتمال
واردر که نفی جنسده مراد فرد کاملک نفیی اوله زیرا فرد کامل منزله
جنسه تنزیل ایدوب اسم جنس الله تعبیر اتمک بلغانک اعتبار اتدکلری
واردر فرد غیر معینی نفی ایدر بونک کبی احتمالی یوقدر اول سببدن
عبارت اولانک معنای مراده دلالتنده نوع ضعف واردر عبارت
ثانیه ده اول حالت یوقدر اوله ایکی معنانک بریسی که
وحدت و بریسی ابهام در هر برنده اوج معنی متفرع اولور معاً فرعیه
اوله ایکی اصلدن منشعب اوله التی در اصل اولده متفرع اولان شعبه
لر بونلردر قلت و کثرت و غرابت شعبه اولا نته که لسان عربیده

تنوین وحدت ایله قلت اراده اولنور وحدت ایله قلت اراسنده منافات
اولدوغندن اونیه لسان فارسیده داخی اویله که وحدتنه دلالت
ایدر معنای قلت اراده اولنور نته که شاعرک بو کلامنده ظاهر در مصراع
نیست فرقی کمرک موی چند ... فرق ده کی یاء وحدت ده مراد قلت فرق
در لسان [illegible] ده دخی بو تعبیر واردر عبارت بو الله قلت اراده ایدرلر و بو
نی قبیل بولنظ بوردن و فوقی ده کی یاء وحدت ده مراد تقابل کثرت اولان
وحدت دکلدر زیرا معنای چند ده [illegible] اولان کثرت که منافی در بلکه
وحدته قریب اولان قلتدر که وحدت حکمنده قلنمشدر که غایت قربی
اعتبار یله شعبه ثانیه نته که لسان عربیده احد ضدینک عبارت
اخراجیچون استعاره اولنور لسان فارسیده دخی بو شیلک التقلی ضدی
ایچون استعاره اولنور بو قاعده یه بناءً مذکور یاء وحدت الله معنا
وحدت اراده اولنور نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت چونکه
بدید آن نوازشی کو ... بکیه لنکوی کشت هر لنکوی لنکو ثانیه او
یاء یاء نسبت در لنکو اولده کی یاء یاء وحدت در کثرت ایچون استعما
اولنمشدر شاعرک مرادی افراد لنکودن هر فرد باشقه باشقه بر جنس
لنکو اولدیغی دیمکدر شعبه ثالثه نته که لسان عربیده تنوین وحدت ایله
غرابت قصد اولنور مثلا جنس حجابدن بر نوع غریب دیمک یرده غشاوة
دینور قال الله تعالی وعلی ابصارهم غشاوة معنای مقصود ده
مبالغه مقامه مناسبیه ابلغ وجه اوزره حاصل اولور تنوین مذکور

تنوین

نوع غریب مراد اولجق لسان فارسیده دخی اولی بایدکه وحدته دلالت
ایدر غرابت قصد ایدر بر لفظ آتشی دکی یاء کبی که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
باز آمد آه من که ندیدستی فلک بخواب ٭ آورد آتشی که نبود هیچ آب
لفظنده کی یاء یاء وحدت اولدرز آتشی ده کی یاء دخی یاء وحدت در اما اعتبار
اوکی ده اولان یاء حقیقتی اوزرینه در مراد غرایب کلدی شویله بر آه که فلک
انی دوشنده کورمش دکلدر دیمکدر عبارت ثانیه ده استعاره اولنمشدر
غرابت ایچون مراد شاعر غریب اود کتوردی که هیچ بر صو ایله سوینمزدر انی
عهد سابق اصل ثانیده متفرع اولان شعبه لر بونلردر تحقیر
تعظیم تهویل شعبه اولی بنده که لسان عربیده تنوین تنکیر ایله تحقیر قصد او
اولنور لفظ خردکی کبی که بو بیتده واقع اولمشدر بیت تو او رده او ما
بدین داستان ٭ کو کنج خرد بود در سیستان ٭ حرف یاده بو یرده معناء
وحدت قصد اولنمش دکلدر قصد اولنان خلد وجهی ده بو یادر ذی اوله
تندیرجه نه فایده خیر بولنور نه لازم فایده خیر مخاطبک معلومی در
اوله امر اولنک ایکیسی فایده یه صلاحیت یوقدر بلکه حرف مذکور ابهام
ایچون ایراد اولنوب انکله تحقیر قصد اولنمشدر ابهام ایله تحقیرک منا
سبتی ظاهردر شول اعتبار ایله که ابهام وجوه تشتتدن عارض اولمسی
ابهام ایدر مجهولدر شعبه ثانیه بنده که لسان عربیده تنوین تنکیر ایله
تعظیم قصد اولنور لسان فارسیده دخی اولی بایدکه تنکیر مقامنده
قایم اولور تعظیم قصد اولنور لفظ جاده کی یاکبی بو بیتده واقع اولمشدر

بیت کسی کانجا آن ومن ذی کسم ٭ کوم دستکیر بچاده رسم ٭ لفظ جاییده
بو مقامده مراد مطلق منزل دکلدر بلکه منزل عظیم در تحقیق مذکور یاده
وحدت ایراده امکان تعظیم اولنمقده ابهام ایراد ایتدکده تنظیم قصد اولنمق او
در اکرچه اکثرده قصد تعظیم وسیله اولنور معنای اولده وسیله اندن ظاهر در
زیرا اشیانک عظمت شانه لایق اولان اوصافدن دخی اما معنای ثانیده بو اعتبار
ایله در که ابهامده تعیین حدده در که حد تعیینی انی مستلزم در بر جهتدن تجا
وزدن ابهام ایدر وجه اولویت اولدر که بو طریق ایله قصد تعظیمده مبالغه
اولنمشدر اول سببدن مذکور حرف یانک معانیسنده معنای تعظیم اصل
ثانیدن شعبه لرندن اولمق انسب کورلدی فاییده معناء کثرت ایله
اکرچه مذکور معنی مشترکدر مطلق زیاده ده اما اندهکی زیاده زیاده
فی الکم در بونده کی زیاده زیاده فی الکیف در معا ملوظ اعتبار ایدلدی بوکه
بوندن امتیازلری ظاهر اولور تکثیرک مقابلی تقلیل در و تعظیمک
مقابلی تحقیر در نته که لسان عربیده تنوین تنکیر ایله تهویل قصد
اولنور لسان فارسیده دخی اولی بایدکه تنکیر مقامنده قایم اولوب معنی
اولنور قوریقیج اژدها دیمک بوده اژدهایی دد لونته که شاعرک بو بیتنده
واقع اولمشدر بیت اژدهای حلقه کشته خفته زیر ابرم ٭ زاه بجنبم تو
سم که کردد اژدهایی ٭ تعلیق در حرف یا آخر فعل ماضیه
لاحق اولور اول فعلک معناسنی تجویزده که قطع او زرینه خبر ویر تعلیقه
صرف ایدر مثلا مقام تجویزده بود دینورکه معناسی اولدیچی در مقام تعلیق
ده بودی دینور معناسی اولیدی در بیت اکر شاه را شاه بودی پدر

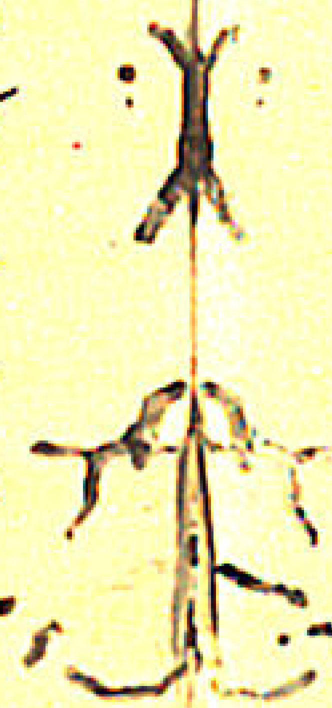
مرا بونشانده براند تخت زر ٭ مذکور حرف اخر فعل ماضی یه لاحق اولدیغی
کبی فعل مضارعه ده لاحق اولور انک معناسی دخی تجبیزدر تعلیقدر
ابوشوله صرف ایدرشول معنی افاده ایدرکه توکیدن اوزره دخی لفظ ایله
تعبیر ایدرلر مثلا تجبیزده استی دیرلر یعنی خواهد دیر مقام تعلیقده
استی دخی دیرلر یعنی خواهدی دیر بیت شهی کونی توسان بوخواهدم
که درکام شیرانه نهان باشدی ٭ لسان فارسیده معنای تمنا ایچون
مخصوص ادات یوقدر انکیچون بشقه صیغه دخی تعیینی اولنمامشدر معنا
تعلیقه نوعا مناسبتی اولدیغندن اوتوری اخرینه مذکور حرف تعلیق
لاحق اولان کلمه مقام تمنی ده استعمال ایدرلر تعیینی مرادی دلالت قرینه
حالیه یه حواله ایدرلر مثلا بولیدی دیمک ایدر ای چه بودی دیرلر مصرع
چه بودی که کر بنودی دا آشناد   معنای تعلیق معناک ترتیبی متضمن
اولدیغندن اوتوری مذکور یا که اخر فعل ماضی یه لاحق اولور ترتیب
جزاء ایچون استعمال اولورنته که بو بیتدن ظاهردر بیت چو بپرسندی سو
کم سندن دنی ٭ بپرسندی دنی چکاچاک سندن ٭ عبارت چو دلالت ایکی
شاعر تعلیق معناسی مراد اتمشدر بلکه ترتیب معناسنی قصد اتمشدر
مراد فعل اول بولندیغی کبی فعل ثانی ده بولنور بلا تخلف ولا تراخی دیمکدر
معنای تعلیق قصد اولنجق بو غرض حاصل اولمز معلق علیهک وجود
ندن معلقک وجودی متراخی اولمق جائزدر مذکور یانته که مقام
تعلیقده هم شرط هم جزا یه لاحق اولور   مذکور یا معنا تعلیق
افاده اتدکلرندن اوتوری خصوصیله وصفیت و سیادتی مقابلنده ٭

استعمال اولنور اول معنای خاص اراده اولنور بخصوصه حرف مذکور
اول امره لاحق اولور ماضیه و مضارعه لاحق اولمز معنای امری تجبیز
حالیده معلق استقبالی یه نقل ایدر وصفیت و سیادتی معناسی حاصل
اولور مثلا امر تجبیزیده بینی دغاه دیرلر دا امر تعلیقده بینی دغایی دیرلر
بیت اکر در راه بینی شاه نورا ٭ بشاه نوعمایی ماه نورا ٭
حالده بو ایشلک اخره نیه وارجعنی یا بو امر تجبیزدن منتزع اولدیغی یانه
یه لایق ایدوکنی افاده مراد ایدنسه لولفظ مصدرک اخرینه بو یا ساکنه
الحاق ایدرلر اول مقصود اولان معنای افاده ایدرلر مثلا بیه جک
دیمک یرده خوردنی و کشتنی دیرلر معنالری سویلنمه که لایق کلام و یمکه
بیت مستحق طعام در و دیلنکه مستحق کسنه کشتنی وکیدجک رفتنی دیرلر
چو نتوان رفتنی ز دادست در بند ٭ که بستی چو موران بو شکم چند بالتخر
اوجانه نسند یه بوده دیرلر بیت کذشته یه بدی بود خود کذشته ٭
پشیمانی نخیدار دکنون سود ٭   مذکور یا انک مصدره اختصا
اولوب افاده ایتدوکی معنا مصادرده غیرده افاده اتمدوکی ایچون
بعضلر اوله یا یه یاء مصدریه دخی دیرلر و معنای مصدریه صندیوا اوله
کلام لوی توجیه قابل مذکور یانک مصدره انتسابی و امرانک اخرینه
الحاقی درافاده اتدوکی معنی حرف مذکورک معنای مصدریه دکلدر ذکر
اولان ذوق انتساب لفظی درانتساب معنوی دکلدر مذکور یانک افاده
ایتدوکی معنانک معنای مصدره انتسابی یوقدر اول سببدن معنا
مذبوراصول معانیدن عد اولندی معنای نسبتک شعبه سی اعتبار

اولمدیغی   نیز در بو معنایه افاده ایدر حالانکه فارسیلر الحقیقه
حرف نوندن مفتوح استعمال اولنجق اخرنه بر هاء ساکنه کتورردر
نه دیو نون مکسور استعمال اولنجق اخرنه بر یاء ساکنه الحاق ایدرلر نیجه دیرلر
بونه دیجك یرده بخم نه دیو بو قدره یجك یرده نیست دیرلر واول یرده استعمال
ایتمزلر ارادن اکلنور که حرف بانك دخی مذکور معناده حرف هانك دخلی
دکلدر بعض محلده انسز معنای نفی متیسر اولمز بو اعتباره مذکور معنای
موجبه نسبتجائز اولدیغی   نیست مقابلی هست در هستی وارلق
یوقلق در نیست ترکیبنده کی نون ایله کلمه رابطه دن اصلیدر است در ترکیب
اولنجه الف حذف اولنمشدر اوست دن حذف اولندیغی کبی که اصلی اوا است
در هست دخی مذکور رابطه ایله عبارتدر هادن که معنای وجوده فی الجمله دلالتی
وار در اصلنده اکی الف وار در هااست کبی ترکیب اولنجه حذف اولنمشدر
استك معناسی در در هستك معناسی وار در دیمکدر
مجازلکا ولور هست معناسنده است استعمال اولنور نتکه بو بیتده
واقع اولمشدر بیت جهان کوچه سراسر بدرد ذات هست * بو حنه یامو واجباکرکا
نیست مراد شاعر باللّه اینکه شول یرده دیکنی وار در دیمکدر باللّه ایو
کته شول یره که دکن وار در دیو دکلدر   لغت فارسیه ده است رابطه
ایدوکنه رئیس الحکما ابن سینا اشاراتده تصریح ایلمشدر شول معناده
که بو کلام ذکر ایتمشدر وقد یحذف ذلك یعنی اللفظ الثالث الدال
علی معنی الاجتماع بین الموضوع والمحمول فی لغاتنا کما تحذف تارة فی لغة العرب

الاعجمیة کقولنا زید کاتب وحقه ان یقال زید هو کاتب وقد لا یمکن حذفه فی
بعض اللغات کاف الفارسیة الاصلیة است فی قولنا زید دبیر است وهذا
اللفظ یسمی رابطة مذکور عبارتده رابطه ایدوکنده غافل اولد وبعضی
افاضل العجام که میر صدر الدین عنوانیله بین الانام اشتهاری وار در شرح
تجرید حاشیه سنده زید هست زید نیست ذکر رابطه دن خالیدر دیمشلر
در فاضل مذبورك معاصری مشهور جلال الدین دوانی کلام مذکوره بو نه
یورمشدر عدم ذکر الرابطة فیهما لا یدل علی انتفائها الا انهم یقولون زید مو
جودست زید موجود نیست انوك دخی مبنای کلامی است رابطه اولمق در
ابن سینانك کلام منقولی ایکی مقدمه یه مشتمل اولدیغی بو سوی کبی
عبارات است لغت فارسیه ده رابطه در بو سوی دخی بو که مذکور لغتده
رابطه حذف اولنمق جائزدر بو ایکی مقدمه نك نتیجه سی اقتضا ایتدیکی
که سابقا تحریر و تقریر اولندیغی کبی هست ده نیست ده مرکب اوله
لر بر جزؤ لری است اوله   لغت فارسیه ده هستی یه بودنك معنا لری
بر بوندن عبارتدر هستی نك معناسی نتکه سابقا تعیین و تبیین اولندی
وارلق بودنك معناسی اولمق در که عربده کون انله اولن معناده عبارت
کوندن اله تعبیر ایدرلر وجود لفظی کون لفظنه مرادفدر سید شریف کما
شرح تجریده هستی یه بود ایله فرق اتیوب وجود انتسابده ایکیسی
بله ذکر ایتمشدر اصابت ایتمشدر   معنای هستی وجوده منافی
ایدوکنه دلیل قاطع بو درکه است که رابطه در موجوده حملی اولور نیجه
دست

دیرلر هسته لاحق اولمز هسته دیمزلر اما بودسته دیرلر مذکوره
رابطه بوده لفظنده که مرادف موجود در لاحق اولور اگر هست نک معناسی
وجود معناسنه مرادف اولدیغی موجوده لاحق اولدقده رابطه هسته ده
لاحق اولمز دیشنده که بوده بیه لاحق اولور معنادن بوده معناسی
وجود اولدیغیچون قاعده لسان عربیده وجودک کوننده تامه سی و
ناقصه سی اولدیغی کبی لسان فارسیده دخی بودنک تامه سی ناقصه
سی وار در مثلا زید کاتب بوده دیرلر عبارت بودیکه کاند تامه تحقق
استعمال ایدرسه صار معناسی اراده اشمشلرلر شد ایراد ایدرلر مثلا عرب
زید کان فقیرا فصار غنیا عجم زید فقیر بوده غنی شد دیرلر اما لسان ترک
کیده بو فرقی بو قدر کان معناسنده اولدیغی اله تعبیر اندرکلو تلبک صار
معناسنده اولدیغی اله تعبیر ایدرلر مثلا زید فقیر ایدی غنی اولدی
دیرلر عجم بوقدر دیجک بوده نیست دیر فقیر دکلدر غنی در دیجک بوده
زید فقیر نیست غنیست دیر معناسی تا نیجه عرب لیس اله تعبیر ایدر
مثلا بوقدر انده دیجک بوده لاریب فیه دیر فاین لفظ فارسیده ده
معناسی نفی ایجوهکه لسان عربیده کلم معناسیدر نون مفتوحه دفع
اولنسه مذکوره نفی که فعله داخل اولور اول فعلک معناسنی فاعلدن
نفی ایدر متصل استعمال اولنور حرف یا به اجتناب اولنور مثلا نداد ونده دیرلر
اما تخفیفده فعلده منفصل ومستقل استعمال اولنه اخرنده حرف یا الحاق
اولنمردوکی دنون حرکت اصلیه سی که فتحه ایدی کسره یه تبدیل اولنور

مذکور

مذکور حرف نفی فعله داخل اولدیغی حالده ذکر اولنان منوالی اوزره
در اما اسمه داخل اولدیغی اول اسم اگر مشتق ایسه دانا کبی بینا کبی حرف
نفینک اخرنده الف زیاده ایدرلر نادان ونابینا دیرلر نادان وبینا دن
اگر مشتق دکل جامد ایسه اوچ حالده خالی دکلدر یا بوکه اول اسمک
مدلولی ذات محض اوله سر کبی در کبی یا بوکه اول اسمک مدلولی
وصف محض اوله زیب شکیب کبی یا دخی بوکه ذات موصوف اوله یا
زایده اسم مذکوره ضمنا دلالتی اوله مرد کبی زن کبی قسم اولده نا اولان
اسمه بو حرف نه یالکوز داخل اولور نه الف اله داخل اولور مثلا نسر
ونپا ونشکیبا دیرلر نه سرونه پا ونه شکیبا دیرلر قسم ثالثده اولان
اسمه یالکوز داخل اولمز یه الفله بها یله داخل اولور مثلا نامرد دیرلر
نامرد دیرلر و یا نه مرد دیرلر بیت نه مرد است آنکه نزدیک خردمند
که با پیل دمان بیکار جویید مذکور نون النافیه هادنه منفرد اولدیغی حالده
لسان عربیده کی لم معناسنی افاده ایدرمش که سابقا اشارت اولنمشدر
مثلا عرب لم یضرب دیر عجم نزد دیر اورمدی دیجک یرده منفرد اولمیوب
ها یله بدل اولنجق لسان عربیده کی لا معناسنی افاده ایدر نه زند ونه عوض
دیجک یرده لا رجل ولا امراة دیر عجم نه مرد است ونه زن دیر النافیه بدل اولنجق
لسان عربیده لیس معناسنی افاده ایدر مثلا عالم کلدر دیجک یرده
وبصیر کلدر دیجک یرده عرب لیس بعالم لیس ببصیر دیر عجم نادان ونابینا
ازادیا مشهورده که لسان فارسیده معنای معینه دلالت

ایدر مثلا سنکله کتدم دیجك یرده عجم بنوی رفتم دیو اول یانك آخرینه
یاء ساکنه لاحق اولور فتحه سنی کسره یه تبدیل ایدر نونه نیز ده کی
دخی اول معنای معیننك مقابلنی که معنای انفراددر افاده ایدر اول نیز ده
لسان عربیه دونه عبارتی الا تعبیر ایدرلر مثلا عرب بدونه دیر عجم نیز
اودر بو **فاعلا** لسان عربیه ده مذکور معناده لا بد تعبیر ایدرلر
مثلا مستغنیز دیجك یرده بدون الکلفه دیرلر انا مما بیوه دخول
مخصوص در دون لفظنه انوه داخل اولمز مثلا نیمی ثی نی نیز اف
دیر عرب بدونی بدو نلك ندونه دیر بو محلده لا استعماله مجال
یوقدر **قاعده آخر** شنکه مذکوردر نا فعله داخل اولمز و شنفره داخل
اولمز و شنومه داخل اولور مثلا نیز ذه دیمزلر نیز دان دیمزلر شنکه
موبود بای سایر اقسام اسمه داخل اولمز بابره باذیب و فو بازنان و شی
هو دیرلر بو باء دخی انوه داخل اولور نیز همزه نیز ذیب و فوته زنان و شی هو
دیرلر بو خصوصده بالذی سابقا مذکور اولدیغی تایید ذکی در
جنس ثالث ذن اولدر حرف بکه حرف ذایده در اصلا دلالتی یوقدر نه
مستقلدر نه مستقلا الا تعبیر مسانیده بو معنایه گوکده اوله معنی
مستقل اولسون کرك غیر مستقل اولسون اول سببدن حروف بابنده
عند دونه حروف مسانیده بکه سابقا بیان اولنان فایده ایچون
زیاده اولنور لسان فارسیده دخی ایچون اولان نونه متوجه نك
ونیا ایچون اولان میم متوجه لك آخرینه لاحق اولور شول وقتکه

اوله

اوله حرفلو اوتی الف اولان کلمه یه داخل اولور مثلا کلدم دیجك یرده نیا
مده دیرلر اصلی اوزرینه ده استعمال اولنور کلدی دیجك یرده میا دیرلر
اصلینده میمك فتحه سی والفله مد ایله جوز نا بنی باکور الف عدونه
کلادیکه الفله یادن موکب بو کلمه در ترخیم اولنمشدر آخر کلمه ده وا فع
اولان حرف یانك حذفی لسان فارسیده شایع در شنکه سابقا
ذکر اولنمشدر سانک اصلی فی الحقیقه مای در حرف حذف اولندقده
صکره مافالنمشدر سهولت تلفظ ایچون بر با زیاده اولنمشدر وما
اولمشد صورت مایه که نسبت عربیه صوتلك اسمی دیا نشبا ...
خلاص اولنمشدر و لفظ ثانی نك کد آخرنده واقع اولان یاکه شلو
بو بیتك **بیت** من این ابیات را بودم تمام بیتی حضرت مجدد
جامع اخرنده واقع اولنده حروف زواید دندر ضرورت شعریه
زیاده اولنوبدر بو رساله که خیر له اختتام بولدی حرف اخیر ثانی
بیانی ایله تمام اولدی

حرف الالف

ایشان آن او انگشت اخگر
۳۲ ۳۳ ۳۳ ۳۶ ۳۶

آتش آذر ادیم آوه آفتاب
۳۶ ۳۶ ۴۵ ۵۸ ۶۰

آبگینه آن آیین آسمان این
۷۴ ۷۲ ۶۲ ۸۴ ۸۵

ام آفرین افرین اورنگ آشکارا آهنگ
۸۵ ۹۵ ۹۵ ۹۷ ۹۸ ۹۹

ایزد اسب ابرش انگشتریق
۱۱۵ ۲۶ ۲۷ ۴۰

انگبین
۵۰

حرف التاء

تلخ باد تیز تار تارک تیر
۳۱ ۴۶ ۴۹ ۴۹ ۵۰

ترکش تیغ تاب تاب توان
۵۲ ۵۲ ۵۵ ۵۶ ۵۶

توشن تر تن تنه تای
۵۶ ۷۲ ۷۶ ۷۶ ۸۵

توی ته ترس تشت ترسا
۸۵ ۸۵ ۸۹ ۹۳ ۹۴

تخت ترا
۹۷ ۱۱۲

حرف الجیم

جزدان جهاندار جهانبان چرخ چرم
۳۰ ۳۲ ۳۲ ۴۲ ۴۵

جان جز چرخ چشم چم
۴۵ ۴۸ ۵۱ ۵۹ ۶۰

جمشید چرا چراگاه چون چرا
۶۰ ۶۲ ۶۲ ۶۳ ۶۳

چه چیز چون چغد چنگ
۶۴ ۶۴ ۶۵ ۶۹ ۷۰

چنگل چنگال چوب چهره جای
۷۰ ۷۰ ۷۸ ۷۳ ۸۶

جامه چاک جرمه
۹۴ ۱۱۳ ۲۷

حرف الباء

پیام پاسخ پارسی پهلوانی بذر
۲۴ ۲۴ ۲۵ ۲۵ ۳۵

پاداش بز پاداش پیشین پیش
۳۶ ۳۶ ۳۹ ۳۹

بیش بهتر باده باز بز
۴۰ ۴۱ ۴۱ ۴۲ ۴۳

بط بلغاری باید بر بر
۴۴ ۴۵ ۴۷ ۴۸ ۴۹

بار برگ بهار بیلک بلارک
۴۹ ۵۰ ۵۰ ۵۰ ۵۰

بنده پرستار برده پیچ بینا
۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۵ ۵۹

نابینا پادشاه پادشاهی بزرگ پنجه
۵۹ ۶۳ ۶۳ ۶۸ ۶۹

پر بال بس پال پیکر
۷۰ ۷۰ ۷۰ ۷۰ ۷۶

بالا پست بلند برز پهن
۷۸ ۷۸ ۷۸ ۷۸ ۷۸

بد بوم بی بیم باک
۸۰ ۸۳ ۸۸ ۸۹ ۸۹

بیان پهلوان پنهان پیدا پوشیده
۹۵ ۹۶ ۹۸ ۹۸ ۹۸

باز بودن پس بس بهره
۹۸ ۱۰۲ ۱۰۵ ۱۰۵ ۱۰۷

با بهم پشم بدریا بتو
۱۰۹ ۱۰۹ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۲

پاره باره بارو پیمودن پور
۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۴ ۱۱۵ ۲۷

باره
۲۷

حرف الخاء

خدای خودآی خان خانه خر
۳۱ ۳۸ ۳۸ ۳۸ ۴۳

خوک خامه خدنگ خنجر خشت
۴۴ ۵۰ ۵۲ ۵۲

خم خود خرشید خرد خزد
۵۵ ۵۷ ۶۰ ۶۱ ۶۸

خار خارا خاشه خاشاک خس
۹۱ ۹۱ ۹۱ ۹۱ ۹۱

خسک خرگوش خرچنگ خنک
۹۱ ۱۱۶ ۱۱۶ ۲۷

باشکوه ۵۲
بنکوه ۶۹

حرف الدال

دری دلستان دارگیر درود ده
۲۵ ۲۹ ۳۱ ۳۵ ۳۷

دهقان دام دد دام دستان
۳۷ ۴۴ ۴۴ ۴۵ ۴۷

دیگر دور دهره دیده دان
۴۸ ۵۲ ۵۳ ۵۹ ۶۷

دانا دون دیدار درخت دار
۶۷ ۶۷ ۷۳ ۷۸ ۷۸

دراز در دروازه دهلیز دژم
۷۸ ۹۱ ۹۱ ۹۱ ۹۳

دمان دوست درشت دردریا
۹۵ ۱۰۳ ۱۰۷ ۱۱۲

دز دیزه
۱۱۴ ۲۷

حرف السین

سخن سخندان سنگین سرخوش سرام
۲۱ ۳۰ ۳۴ ۴۱ ۵۲

سراسیمه سیمیا سا سراسر سرتاسر
۵۴ ۵۸ ۶۵ ۶۵ ۶۵

سزا سربسر سترگ سرد سرما
۷۵ ۶۵ ۶۸ ۶۸ ۶۸

سرسار ستون سان سازسپهر
۷۱ ۷۸ ۸۲ ۸۲

سرهنگ سروش سخت سنگین
۹۹ ۱۰۱ ۱۰۷ ۱۰۸

ستور سمند
۳۶ ۲۷

حرف العین

حرف الفاء

فزون فراز فرود فرهنگ
۴۰ ۷۸ ۷۸ ۹۹

فرشته
۱۰۱

حرف الکاف

گفتار گفت گوی گفت گفتا
۲۱ ۲۲ ۲۲ ۲۳ ۲۳

گرده گون گوسفند کابیت
۳۸ ۴۲ ۴۳ ۴۸

کوساله گنجینه کلان کلک کمان
۴۴ ۴۵ ۵۰ ۵۱

کیمیا کور کیخسرو کیان کیاهر
۵۹ ۶۱ ۶۱ ۶۲

کوف کالید کان کرد کل
۶۹ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۱۱۳

سزاوار ۷۵

گویا ۲۴
کم ۴۰
کبش ۵۲
کیازار ۶۲
کوتاه

حرف الراء

رنگین روستا رنگ رنگ روان
۳۴ ۳۷ ۴۲ ۴۳ ۴۵

رهی روزن روی رخ رخسار
۵۴ ۶۹ ۷۳ ۷۳ ۷۳

راز روزه روزی
۹۸ ۱۰۷ ۱۰۷

حرف الزاء

زود زی زنبورک زوبین زور
۴۶ ۴۸ ۵۱ ۵۳ ۵۶

زن ژاله زیر زبر ژرف
۵۸ ۷۲ ۷۸ ۷۸ ۷۸

زبان زیان زهر زفت زنبور
۹۵ ۱۰۰ ۱۰۷ ۱۱۱

زنده زندگی زندگانی ژنده
۱۱۳ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷

زمین ۹۳

حرف الشین

شکربار شان شبرین شاهین
۳۱ ۳۲ ۳۵ ۴۲

شست شاید شمشیر شوی شیشه
۴۵ ۴۷ ۵۲ ۵۸ ۷۳

شمعدان شاید شکاف شیب
۹۳ ۱۱۳ ۷۸

شیده شبدیز شاهد
۲۷ ۲۷ ۱۰۳

شدن ۱۰۲

حرف الغین

غم غلام
۴۳ ۵۳

حرف القاف

قاز قربان قبا
۴۳ ۵۲ ۹۴

گویا گلستان کبر گشت کند کد
۲۴ ۲۹ ۳۵ ۳۷ ۳۸

گوهر گراز گاو گوزن گاومیش
۴۲ ۴۲ ۴۴ ۴۴ ۴۴

کرگ گنبز کمبزک گشنه گوزر
۵۳ ۵۳ ۵۴ ۵۴ ۵۴

کوچک کلان کرم گرما کوچ
۶۸ ۶۸ ۶۸ ۶۹

کاه کبر گاه گران
۸۶ ۹۴ ۱۰۶ ۱۰۸

دقائق الحقائق

للمولى احمد بن سليمان الشهير بابن كمال باشا كتب بعضه

بالفارسية وصنفه بالتركي باسم الوزير ابراهيم باشا

المراجع كشف الظنون

دقایق الحقایق

سپاس بی قیاس خدای بی همتایه که کلزار بدایع الآثاره بیاننده ازهار
رنکین معانی اظهار ایلدی ٭ شاخسار وجود بوجود انسانی او زرنده ٭
معوادرستان خوش الحان زبانن شیرین کفتار ایلدی ٭ دریای بی کران
متنایده استیفاء معانیده ظروف حروفی دانه فلدی ٭ آسیای کرداب کبی
متحرک اولان اشیاء حرف قاف کاف فلدی بر نکته ده صد هزار نکته ٭
لطیفه مندرج اولدی بر نقطه ده بی شمار و بی حد دقیقه انیقه مندرج
اولدی ٭ و درود و درود بی حد و عدد ناصب لوای کرامت احتوای مقام
محمودک دار السلام روضه سنه صبح و شام واصل اولسون که شمشیر
بران زبان بلاغت نشانی الدعالم فصاحت جهانکیری مانند و جمالک
بلاغتله صاحب قرآن اولشدر و صلات صلوات بی کران اول
عالی شانه حوالت بلاغتده متوالی علی تعاقب الایام واللیالی متواصل
اولسون که تیغ زبان بیان معجز نشانی قاطع فصحاء دوران وبلغاء
زمان اولشدر قطعه محمد کم غرض اولدر جهانده ٭ وجودی جوهر
عالم عرضدر ٭ بو موجودات دن مقصود بادی اودر بالذات وباقی با
لعرض در حمد بادی باری بی چون اللّه زبانه درر که عیب و دیده بر
جنان اهلنک اختیار اندکلری صحیح و فصیح لسانلر ولد بر بر مهره بسان

دنکی

دنکی کلات وشیرین مقالات ترتیب قلمم اشجار اشعارده اولدن
ازهار اسراردر اظهار الدار اول لسان دوشی بیانک کلشنی بر صفاسنک
تماشاسنده ابناء زمانی ترغیب قلدم ومشابه لشنلرک حقیقتلرینه متعلق
دقیقه لر مشتمل اولدیغی اجلدن آدینی دقایق الحقایق اوردم مجلس
صفا افزاء آصف رای حضرت ابراهیم پاشایه که صاحب دیوان سلیمان
زماندر تحفه ایتمکلیکی کوردم بیت باد پای بیشی سلیمان بودن عیب
ولیکن هوس ازمورده سخن کفتاد سخن حرف سینک فتحیله
وحرف خانک ضمه سیله مستعملدر بنده که بو بیتده واقع اولبده
فاتحه فکرت وختم سخن ٭ حمد خدا یست بو وختم کن ٭ حرف سینک
ضمه سی وحرف خانک فتحه سیله ده استعمال اولنور بنده که بو بیتده واقع
اولدر بیت بسا جایها کفته اندای سخن ٭ نکوی کن و بدی یا فکن ٭
معناسی سوزدر که اکر لسان عربیده کلام دیرلر لفظی و نفسی یه کلام
شامل ایسه بنده که بو بیت دخی اکه دلالت ایدر شعر انّ الکلام لفی
الفؤاد وانّما ٭ جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا ٭ سخن دخی و سوز دخی
اویله شاملدر هر بریسنه اطلاق اولنور کلام ملفوظه سخن دکلی
بو بیتده ظاهردر بیت سخن آخر بد هنی کذر سوزیرا ٭ سخنی
تلخ نخواهی دهنش شیرین کن ٭ کلام نفسیک مبنع نوادا اولدوغنه
که لسان ترکیده اکه کوکل دیرلر بو بیتده اشارت وارد بیت
کوهرکاه کن فلان سوزده ٭ بو کلامی ایشت فلان سوزده بحر قدرت

مد

آدی انده صدف اولمشی دیرکه کوکل سوزدر سوزه هنوز دخی
تلفظ اولنمدیغی سخن اطلاق اولندی وخواجه حافظك بو بیتنده ظاهردر
زبان کلك تو حافظ چه شکر آن کوید که کفته سخنش میبرند دست بدست
کفته ء سخن معناسی سوزك سویلنمشی دیمکدر دلالت ایدر که سوزك
هنوز سویلنمدیکی سوز اطلاق اولنمشی سویلندوکدن صکره
سوزه سخن کفته دیرلر دخی سویلنمدیکی سخن ناکفته دیرلر نته که
بو بیتده ظاهردر بیت بپیچ کفته اندای مثل در جهان سخن کفته
سیم وناکفته زر بیت اول بودر بیت بکفتار بسیار کم کن شتاب
که خاموشی بودن به اندر جواب کفته وناکفته سوزك صفتیدر اما سخن
کفته وسخن ناکفته مستعمل صفتیدر نته که شیخ سعدینك بو بیتنده ظاهردر
بیت تا مرد سخن نکفته باشد عیب وهنرش نهفته باشد نکفته نك
اصلی ناکفته در زیاده الف حذف اولنمشدر تخفیفا الذی یمدونی بیان فاد
سیده شایعدر نته مواضع متعدده ده مثاللری کچدی آن وقته ثبالی
کفتارك معناسی سوزدر مکرر انجو دربکی عرب اکا نظم کلام دیو نته که فر
بو بیتنده ظاهردر بیت ببوه زبان نو بکشاده ام بکفتار داد سخن داده ام
کفتار کاف عجمینك فتحیسی ده وکاف عربینك فتحیسیله اولیجق معناسی
در کفتار رفتار دیدیکی ترکیبی خی اولدقده الفاظ مرکبه دندر مذکور
لفظلرك بو بیجونده که کتوردیکی معناسنده در اسم فاعلی در اوردن
لفظنده اصلی اینهادر ترخیم اولنمشدر ترخیم که آخر کلمه ده بعضی

کلره

حرفك حذفی در لسان فارسیده شایعدر مواضع کثیره ده امثاله سنه
اطلاع حاصل اولنسه کرکدر کفتارك معناه ترکیبیسی سوز کتوردیجی در نظم
کلامده سوزی کتوردیکه باعث اولدوغی اجلدن کفتار دیرلر باعث فیه علی فا
اسمی استعاره ایدرلر بو هر دلده واقع وشایعدر ترتیب ترکیب مقتضا
عبارت اردیکه مضاف در کفت اوزرینه که مضاف الیه در تقدیمی در لیکن
لفظ مذکورک لفظی معناده عام ترکیبیده معنای خاص علمیه نقل ایدرلر
قاعده ء ترکیب تغییر اولنوب مضاف تاخیر اولندی بو تغییر مذکور
نقل اجلی علامتدر که در بوده لو علامتی دخی وارد در بویله کلدکده بیا
اولنسه کرکدر باذن الله تعالی علامت مذکوره لسان فارسیده اولان
اسامی مرکبه ده شایعدر مثلا شاهنشاه مرادنشاه ایرانشاه
شروانشاه دیرلر اصلتری شاه شاهان شاه مردان شاه ایران
شاه شروان در علم اولدقده تقدیم تاخیر اولنوب مقتضای معنای ترکیبی تغییر
اولنمشدر کلام غیر منظومه ده که لسان ترکیده اکا کلی دیرلر مجازا کفتار
اطلاق اولنور نته که فردوسینك بو بیتنده واقع اولیه بیت بکفتار
بیغوت راه جو ده دل از تیره کیها بدیا آب شوی بو بیتده دخی کفتار
اول معنایه در بیت عصمت مکن اندیشه ذ کفتار قبادی اوا ذ
سکان کم نکند رزق کدا را کن وکوی کن کاف عجمینك ضمه سیله
دلالتی سوزدر وهنوز سویلنمدیکی سوزه سخن دیرلر کفت دیرلر
نته که سابقا اشارت اولنشدر کفت اسمدر کفتی ده ماخوذدر کفتن

مصدری معناسنه لفظ دیکنت معناسنه مزبور اطلاق اولندوغی بو
بیتده ظاهردر بیت نکوکار کفت دانا باذ تو جاست که دل را دله
بود آیینه برابر سیت شاه تأکید دخی معناسنه استعمال اولنور کفت
مثلا دیدی اشتیه دیجك یرده نجم کفت وشنو دیو نته که بو بیتده واقع
بیت بظاهر باهی کفت وشنود اشت ده وبا دلجای دیکر که هر کو دا
کفت صیغه مشترکدر فعل ماضی معناسنه ده کلور سویلدی دیجك
یرده نجم کفت درنته که بو بیتده ظاهردر بیت چه خوش کفت انکه
سنك از عقیقی بر ده که عشق هست معناطیس مقصود کوبی کاف عجمی ایله
کوییدندن مأخوذ اسمدر کویید مصدردر معناسی ایتمك در
مرجعی تقطیع صوت درانتونه تلفظ حروف کوك بولنسون کوکبه بولنمق
یرلایجی به که یرلدوغی وقتی تلفظ حروف ایتمك لازم کلور کوینده دیرلر
بلبل اکله توصیف ایدرلر نته که بو بیتده واقعدر بیت اول ایرو
بهشت ماه جدایی بلبل کوینده بو مثنا بو قصباند فعل مزبوره ده کوینده
اسم فاعلدر کوید معناسنه لسان ترکیده ساده بیکله تعبیر ایدرلر
سوز ساده دیجك یرده نجم کفت وکوی دیو نته که بو بیتده ظاهردر
بیت بشنو ان کوهر کفت وکوی ترسیده جوهر خوار بود از بوی
ترسیده تقطیع صوت تکلمده بولند وغند او تروی تکلم ایده که
سخن کوی دیورلر نته که بو بیتده واقع اولبدر بیت سخن کوی
بو بکذن خوش سروده جواب رواه دست ایشان بوده کوی اسم

فاعل

فاعلدر کوینده ده ترجمه اولنسه در کوی صیغه مشترك در امر معناسنده
کلور سویله دیجك یرده نجم بکوی دیو نته که بو بیتده ظاهردر بیت
صبا بلطف بکو آن غزال رعنارا که سر بکوه وبیابان تو داده ما لرا
بکوینك اصلی بکوی در آخرنده یا حذف اولنسه الف بکویانك ده حذف
خصوصا اخر کلمه لسان فارسیده شایعدر مثلا روح افزا اسمی ادیرلر
اصلی روح افزای وسخنان در بدخو ترشی رو دیرلر اصلی بدخوی وترشی
روی در کفتنا ده نه فاعل مشتق اولور دونه امر ایکیسی داخی کوییدن
ده مشتق اولور اوله اعتبار الله که سابقا بیان اولندیجه وجوه
علی
وشست شوی دخی کفت وکوی کبی در جستی ده وشستی ده نفا
کلور نه امر ایکیسی دخی جوییده وشوییده لفظلرندن کلور بو نوع
تونسع در که لسان فارسی یه مخصوص در لسان عربیده بو قدر جستی
الا جیجنه معناده بو برنه قریب در بونك معناسی استقلال در بونك
معناسی اتحاد دکلدر اول سببدن اوندن اخذ اولنا جغی بوندن اخذ
ایدرلر شستی لفظی اله شوییدن لفظلرنده دخی معناده بو بونه قریب
در بونك معناسی یومق بونك معناسی ادخال در اول سببدن منکودر
تونسع بونده دخی ایدرلر اوله وقتی که لفظ کوی مشتقاتنده اوله معناسی
اولدی که بیان اولندی شوله وقتی که لفظ کوی اسم جامد اوله معناسی
خوب درنته که بو بیتده ظاهردر بیت فسحی سیداه الردت باد
نابوند موسخن کوی کوی ده اسم جامد شول لفظدر که مناسبت مشتق

حسبیله لفظ اخردن مأخوذ اولیه ذکر اولدی معنا کاف عجمی ایله اولدقده
کویلک معناسی ویرر نته که سابقا تنبیه اولنمشدر کاف عربیله اولدقده
کویلک معناسی سوقاق در نته که بو بیتده ظاهردر بیت بکوی بیش سلیل
آب سبیلست بروی شیر چرخ بد نقطه ذیلست که کاف اول نکره
اداسیدر مع کاه هم تشبیه اکوی دیرلر استعاره طریقیله نته که بو بیتده
واقع اولمشدر بیت تنا بیچون سپهر بوده در بی کوی * که پیش از دم
بر جبین کوده شی روی * کفت کفتا بو عبارت ترکیب بو بیتی مقام
سؤالده و بو بیتی جوابده استعمال اولنور معنالری دیدی و دیدی بنابر آن
اولنان معنادر بونده الفلر زیاده سی جواب سؤالده فرق ایچوندر
اما غالب بودر که سؤالده کوی جوابده کفتا نته که حافظک بو بیتنده
ظاهردر بیت کفتم که خطا کردی و تدبیر نه این بود * کفتا چه توان کرد که تقدیر
چنین بود * بو بیتده دخی اولدر بیت کفتم کیم دهان و لبت کامران
کنند * کفتا بچشم هرچه تو کویی چنان کنند * بو بیتده دخی اویله در بیت
کفتم غم تو دارم کفتا غمت سرآید * کفتم که ماه من شو کفتا اگر برآید *
اکر قلاقه کلورسه دیمک بوده عجم اکر برآید دیر حضرت شیخ سعدینک
بو قطعه سنده دخی مذکور الف جوابه کوشدر قطعه بدو کفتم که مسکی
یا عبیری * که از بوی دلاویز تو مستم * بکفتا من کل ناچیز بودم * و لیکن
مدتی با کل نشستم * کاه اولور الف سؤالده داخل اولور نته که بو بیتده
ظاهردر بیت بکفتا بو تواند از کسی نوده * بکفت ادبی و لیکن چنو

چون تو انی دور * کوی یا کویا موکیدر بو یا کبی بو جزء کوه در که معناسی
سابقا بیان اولندی بو جزء الف مبالغه در بو بابده دخی بو جزئی بو
دد یخی معناسنه بو جزء الف در مبالغه ایچون کویای اولسا معناسی سوز سویلیجی
در نته که بینانک معناسی کورجی و شنوانک معناسی ایشدیجی در بو صیغه
مبالغه لسان فرسده مبالغه صیغه سیدر بو یاده جو یاده بو یاده بونلرک مثاللری
معناسی وارد ر آخرکلده الف اول صیغه نک علامتی در نیباده شکیباده
در واده اولدقده الف دخی اولا الف در مفهوم لرنده معنای مبالغه معتبردر
اندهکی کاه اولور الفده صکرا نونی زیاده ایدرلر خنداندکی کویاندکی یا رانکی کریان
خیزانده کی افتانده کی کبی بونلرک معنالرنده مبالغه واردر کویا تا
مدلولی شول معنادر که لسان ترکیده اوندن دیبدک عبارتیله تعبیر
اولنور کویا نک ایکی معناسی وارد ر بو بیتده ظاهردر بیت غنچه کل کاجلوه
کو یاد هانکه سند * بلبل کویا که وادکو باز باکدرسند * معنای ثانیسی
اولدر کویاده کاه اولوردکم بو یاده نخی زیاده ایدرلر کویا دیو نته که خسرونک
بو بیتنده واقع در بیت بستانی بیشی شد اندر کل امیخت حریفی کویا
کویا یرنده ص مهره نو در نخته * کاه اولور کویانده الفی یایه تبدیل ایدرلر کوئی دیرلر
نته که خسرولک بو بیتنده ظاهردر بیت نهادین و کشتی در فتند جوی
میان خواب بیدار بسی کوی * بو تبدیل لسان فارسیده شایع در حتی
بسا وبسی ده دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت برانجم میکنند دله
منکه دجله بسی * پس از خلیفه بخواهد کذشت در بغداد بیت ای با

اب بنو بوکه ماند، بسی خرلنك که جانه بتوژله بود پیام پاسخ پیام باد

بجی یه شول خبردرکه بو کسه دن نقل اولنور ننه که بو بیتده واقعدر

بیت ای باد اکو بکلشی احباب بکذ دیو زنهار عرضه ده بوجاندن پیام ما

زنهار دیو راده تاکید ایجون کلشدر اصل معناسی صقن دیمکدر نته بو بیته

ظاهردر بیت زنهار از قرین بد زنهار وقنا ربنا عذاب النار اما وصیت

وسپارش وسفارش محلنده تاکید ایجون استعمال اولنور پیامبر

ایکیسنك ارا سنده واسطه اولوب خبر التوکنه دیرلر انبیا به علیهم

السلام پیغامبر دکلری اننلرینه خبر الندکلری اعتباریله در حق تعالی حضر

تلرنده جل وعلا یا بالذات یا جبرایل واسطه سیله بیت پیامبر ذجبریل جوند

بشنویم بیارید سجاده برشنید پیامبر الفاظ مرکبه دندر بر جزء

پیام درکه معناسی بیان اولندی بر جزء ده بر دن الخ معناسنه اسم فاعلدر

در بو ده دن اصلی برنده در ترخیم اولنمشدر بو ده ده با مضموم ایدی

مقتضای قیاسی اولدیغی که بر ده ده با مضموم اولایدی فتحه یه تبدیلی

وجهی دفع اشتباه در بر بیدن ماده مشتق اولمه یوکه کیجی معناسنه در بیلنا

ضمه سیله در بو ده ده مشتق اولن بر ده ده باء مضموم اولسه ارالرنده اشتبا

اولوردی بولنسه مشترکه در نجه معناسی دخی واردر بو نده بیان اولنور

پیامبرك اصلی پیغام در یغینی حذف اولنمشدر خبرجی به پیغامبر دیو لوکاه اولور

النلده حذف ایدرلر پیغمبر درلر ایکسی بو معنایه در بیت بدانست که آن

دوح پیغمبرست که بر پیغمبر بداد اندرست پاسخ با عجمی جواب است

دیعنی بوده پاسخ شنود بو ننه که بو بیتده ظاهردر بیت سخن بو سمت

کو نتو پاسخ دهی شوم شاد اکو رأی فرخ نهی سخنده بو بیتده مراد بو سمع

قرینه سیله خبردر خصوصا خبرك سخن خبرك سخن لفظنده اراده سی طریق

مجاز اولور پارسی دری پهلوی پارسی نك معناسی پارسه منسوب درآخرنده

یاباء نسبت در بو دی ده کی یاکی پارسی بودیارك ادیدر که شیراز ده کلودی

شهرك دارالملکی در نته که سعدی شیرازینك بو بیتنده واقعدر بیت

اقلیم پارسی را غم از آسیب دهر نیست تا بو سرشی بود چو تو ای سایه خدا

مذکور شیخك ملك سلیمانده واقع اولمبدر وارث ملك سلیمان دیو پادشا

شیرازی مدح اندوکی بوده مراد اقلیم پارسی درنته که خاقانینك بو بیتلو

نده کی حوا نرم شاه خراسان و عراقینی و پارسی الدوغی و فتح دیشی

درظاهردر قطعه رباعی شکر که نحو اد ذم شاه تحف صفاهان کرفت ملك خوان

داجحو بو اسیان کرفت ما حجره نوغ او قلعه کو دوان کشور جد

تیغ او ملك سلیمان کرفت فارسی پارسك معربیدر باء عجمینك فایه تبدیلی

علامت تعریبدر تعریبك معناسی لفظ عجمی عربی یه دوندرمکدر معناسنده

نقل ایتمده در او اقلیمه نسبت اولنان دیل عجم زبانه پارسی درلر عرب لسان فارسی

دیر او دیلك فصیحنه دری دیرلر نته که خیر البشردن صلی الله علیه وسلم

منقول اولان خبر منقولدر کملنور حافظ الدین نسفی لحاق نام کتابنده ابو

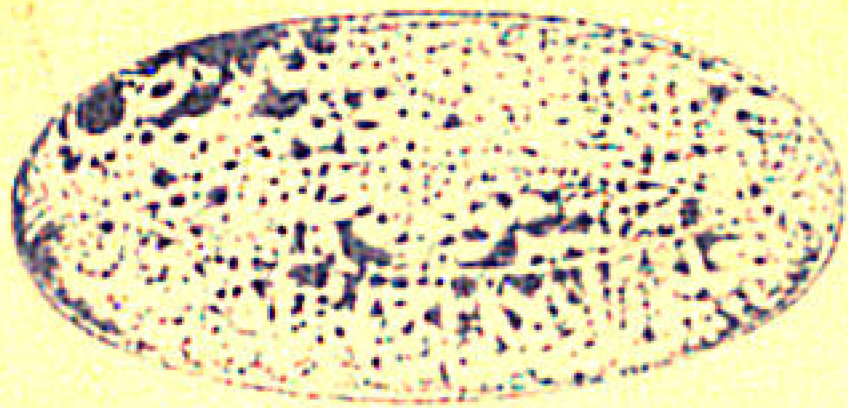
سعید بو دعیه نقل اندکی اوزرنه اول حدیثك عبارتی بودر لسان

اهل الجنة العربیة والفارسیة الدریة فارسینك دری تاذینك که عربید

که گلستانده در صح

بیت ... سخن ... صح

فصیح در مقابله‌سنده ذکر اولنور ننکه شرف الدین یزدی بندی بو بیتنده که
بوسه معماسنده دیمشدر واقع در بیت ز لعل یار خواهم ضد شرقی
بتازی و دری و قلب و تصحیف تازی عربدر بدویسی در بدوی انک
اسب تازی دیرلر ننکه بو بیتنده ظاهردر بیت اسب تازی اگر ضعیف
بود همچنان از طویله خر به دری اقلیم پارسده بر ناحیه در مخصوص آدیدر
کبک دری و لسان دری اوکه نسبت اولنور دری نک بیاننده بر اصل خبر
دخی وارد در شوله رساله ده که لسان دری نک بیاننده مفصل ذکر اولنور در
پهلوینک معناسی پهلو منسوب بدر اخرنده اولان یاء یاء نسبتدر پهلو
بر شهردر ننکه بو بیتلرده ظاهردر مثنوی همی بود اتابک زمان شهریار
نه پهلو بود نه شد نه پهر سکار بدان کوی سر خویش بگذار دست که بت موی
او پهلوان پهلوسی کس سر اصلی کوهسار در الف حذف اولنوب کوی می
قلشدر پانک الف حذف اولنوب نیک قلدوغی کبی رباعی شد مه بامیرد خلقی
کوم کفتم چراغی بوسه و خورشی نهادی سلیمان نیست موی بوسه اسما
او چراغ بو خاتم او سر نهاده پهلوی دخی پارسی دخی دری کبی بر دلدر ننکه
بو بیتده ظاهردر بیت بیاموخته کوتی و جادوی بدانسته چینی
وهم پهلوی فردوسی بو بیتده پهلوی جادوی قافیه ایدب لامینی پهلو نلث
مفتوح اعتبار ایدب بیت سابقده بگذر وه قافیه اتشدر ولامینی مفتوح
ایدب ایکیسی دافی جایز در نوکبی شده قافیه اولور مفتوح اعتبار او لنوب
ننکه عمر خیام بو رباعی سنده ظاهردر رباعی یک جرعه می کهنه ز

دل می نوبه هر جا که نهی طریق بودن شوبه یک ناله به از تحف فریدون وکی
خشت سر خم زتاج کیخسرو به اوبده قافیه اولور مضموم اعتبار اولنور ننکه
عمر خیام بو رباعی سنده ظاهردر رباعی منجامه عمر کهنه نو خواهد
شد مذکار کسی بکام او خواهد شد منزه بکنار آب کیرد لب جوی کیا کوزه
چو بشکست سبو خواهد شد مذکور شاعر مشهوردر بو سوزنده اکثنا
اولدر که مذهب تناسخ باطله قایل اولان نااهلنردن اوله زبان پهلوی
اله توصیف شاعر مذکوردر بو رباعی سنده ظاهردر رباعی دوش
خوشی دمعو انکوست وند سره ابوا دریخ کلزار همی شو یه کود بلبل
بزبان پهلوی بانکل زرد فریاد همی زند که باید می خورد نسان پهلویده فصا
بو مقدمه بو بیتده اشارت وارد ر پهلوینک نسبتنده مبالغه قصد
ایدلجک الف و نون زیاده ایدرلر ننکه فردوسینک بو بیتلرنده ظاهردر
بیت یکی نغز بود چو آذر زبانش هست سخن کفتنی پهلوانیش هست اگر پهلو
نداني زبان بتازي توارند دجله خوان بو الف ونون مبالغه ده که الف ونون
حنه در مبالغه ایجون زیاده اتمک شعر بیده اعتبار اولنمشدر ننکه جوهر صحا
بیان اتشدر لسان فارسیه دخی مستعملدر ننکه کیو نسبت کیانی دیرلر
خسرو نسبتنده خسروانی دیرلر لسان فارسینک دریسی فصیح در ننکه سا
بیان اولندی پهلوی‌سی فصیح کلام در ننکه لسان عربیده حالا اویله در
سنلنده کی فصیح کلام بادیه نشینلرده در فصیح دری پهلوانی لنتطلب بو
ده معناسی دخی وارد پهلوان منسوبه پهلوانه مرکب وزنه بیان اولندیغی

تعبیر اولنسه کوکلدر پاده الله تعالی زبانك معناء حقیقیسی آلت تکلم اولان
عضو مخصوص درکه عربیده لسان دیرلر ترکیده دل دینلور نتکم بو بیتده ظاهردر
بیت زبان در دهان ای خردمند چیست * کلید در گنج صاحب هنر
لفظ معناسنده استعمال اولنور استعاره طریقیله آلت تکلم اولدوغندن
اوتوری ودر گلستانده شیخ سعدینك بو کلامنده که بیچاره در آن حالت نومید
زبان که دارد ملك را دشنام داده گوفت واقع اولنان زبان دن مراد
لفظ معناسیدر کلام مذکورك شرحنده ای بلسانه التی تخفیه دین
کنده خطا فاحش ایتشلر اول سندیوجه عبارت زبان که داشت لفظی
اولندیغن بیلمامشلر عبارتده لسانك دخی استعاره مذکوره شایع در
نتکه سابقا روایت اولنان حدیثده بو وجه واقع اولمشدر لسان اهل الجنة
العربیة والفارسیة الدریة لسان اهل جنت ده عربیدر و فارسیدر اصلنك آنحال
اندوکلنسه دری دل لفظنده استعاره وار در مثلا بحث اولنه جق سوزلرده
بلو ور لو اسب ستور اسب خصوصیله اتن اسمیدر نتکه بو بیتده ظاهر
هر در بیت پیاده از آن فرزند طوس که تا اسب بستاند از اشکبوس
ستور مطلقا بهیمه آت اولسون وقاطر اولسون و دوه اولسون شیخ
سعدینك بو نظمنده آن شنیدستی که در قیمت تاجری * در بیابان
بیفتاد از ستور * گفت چشم تنگ دنیادار را * یا قناعت پر کند یا خاك گور
واقع اولان الفاظ اوزرینه خصوصا آت یا قاطر مراد اولندوغی ظاهر کلامدر
تام کلامنك اول تنبیه توقیفی ایتدر ستور لفظنده دویه الطلاق قنده

بو قید معتبر در حافظ الدین کردری فتاویسنده بیان اتمشلر بو عبارتده
لفظ ستور لا یتناول الابل الا اذا کان فی موضع یرکب الابل ایضا عجمی ستور
لفظی الا بیننده اوند حکمی بیان صددنده ایراد اولنمشدر کلام موجود
مذکور لفظك عرفده اولمدیغی اقتضا ایتدیکی جاریا به ستور الطلاق اولنمز
بحر الغرایب صاحبی که ستور طوار در اسم عامدر جمیع دوابه اطلاق اولنه
اولنور دینلمشدر اصابت اتمشدر زیرا آنلر که یبه که بو لفظده بو نه بندوبو
بدك ایده دواشه دیرلر اسم مرکب در اخرنده عی ها معناسی عام ترکیبنه
معناه خاص علیه نقل ایجون در چاردچیه ده کی ها کبی هر درت اغاج چارد
چوب اطلاق اولنور اما چاردچیه مخصوص در لسانده ترکیده چادر چیه
دیدکلری نسنه در غیریه نسنه به اطلاق اولنمز دوابه ده اویله در
هر ایکی اته دوسب ونفس دوابه دخی اول وقتی دوابه دنور که ایکی
بکنده [illegible] اولکه اونوده وضع مذکور اوزره استعمال اید دیاری
اولان قلمرده عادت اولمشدر دوابه اولانه اعلام غالبه دندر قاعده
مذکوره بو رساله ده مکررا ذکر اولنوب امثله متعدده سی بیان اولنمشدر
کوکلدر پاده الله تعالی اول قاعده اوزره اولجوج دوابه معناء مذکوره
موضع اصلی حسبی ایله اولمز بلکه مجاز مرسل طریقیله اولمشدر اما آخرنده کی
ها اختصاص ایجون اولجوج دسته ده کی پایه ده کی کبی لفظ مذکور معنای حقیقیه
سنده مستعمل اولمشی اولور حرف هاسنك آخر کلمده بو معنایه کلدوکی دخی بو رساله
ده اعاده اولنوب نجه مثال ایراد اولنمشدر کوکلدر پاده الله تعالی عبارت اسب اکرم

بو عرضیله استعمال اولنور اما اصلنده باء عجمی ایله در نتکم سپهک اصلی بیاننده
ظاهر اولور سپه اصلده اسپه در مرکب در اسپ ایله هاء اختصاص
دن معناسی اتلودر قال حمزة بن الحسن اصفهان اسم مشتق من الجندیة و
ذلك ان لفظ اصفهان اذا رد الی اسمه الفارسی بالفارسیة کان اسپاهان وهی جمع
اسپاه واسپاه اسم الجند وقال یاقوت الحموی الاصح بمعنی الفرس وهو الراجح
وهاء کانه دلیل الجمع فمعناه الفرسان والاصبهانی الفارسی معناسی امیر و نتیجه
ده اصابت ایتدی اما هان لفظی جمع دلیل جمع صاندی انده غلط ایلدی اولا
جمع الفنه نون در ها اماره نسبت اختصاصیه در نتکم سابقا بیان
اولنمشدر تفصیل مذکوردن بو تحصیل اولدی که اسپاهک اصلی اسپه
اولوب الفک زیاده سی تاکید نسبت ایچون اوله اول محلده ایچون الفک
نفی زیاده ایدیلر نتکه بیان اولنه جقدر باذن الله ایجی الفک
زیاده سنه قابلیت تکلف مقام تاکیده زیاده حرفی ...
دسیه شایع در نتکه مواضع متعدده ده بیان اولنمشدر بعون الله الباد
اسپک اسامیسی و القابی چوقدر شبدیز و بور و بارهو نوند و
سمند و خنک و جرمه و دیزه و ابرش و شبدیز بوره دیو لو اما شبدیزه الفک
اولندنی فردوسینک بو بیتنده ظاهر در بیت بدو گفت زاده سوی که تا
شید بر آید یکی پرده بشنیم سنیده اخرنده ی اختصاص دن مراد منا
شابهت در اوله معنا ایچون مذکوره هاء استعاره لسان فارسیده وارد
نتکه بو رساله ده مثال آخرده بیان اولنه جقدر باذن الله الاعلی شاننده

معناسنه ترکیبی سی کشته بکذرآن در اما اته بوزا اطلاقی فردوسینک بو بیتنده ظاهر در
بیت کواز ان کواز ان نه اکه از منی که پیوند نهاد سب بو بورد زین بور لنف
مشترکه در اغلب معناسنده کلور نتکه بو بیتنده ظاهر در بیت نشست
از بو باره ده تند باد هیچ رفت باوه بسی در زم ساز شبارنک ده دیرلر
نتکه بو بیتده ظاهر در بیت فرود آمد بیکسو باره کی بست ده دیرلر اند
بند بونظاره کی بست اما ته نوند ده کلور بو بیتنده ظاهر در بیت
ز لعل نوند ان بو لاد بیج نومینا رازجنبش بو انتا د بیج اته نوند الفک
حرکتنه سرعتی اعتباریله در حقیقت اوصاننده در نتکه بو بیتده ظاهر در
بیت سمند نوند شی عیر اند نوم بو و بوجی آفرین خواند کوم اما اته سمند
اطلاقی بیت مذکوره ده ظاهر اولدی اونک اطلاقدنی اته باعتبار الوصف در
نتکه بو بیتده ظاهر در بیت نشست از بو نازده اسب سمند هم ناخن
تیسیم کوهد کهی رنکنه اولادنه اته سمند دیرلر متقدمة الادب صاحبی
تفسیر انتنی عبارتیله بوده بیت سمند اوکه دیدنک رماد دارد نسا عربیه
کل رماد در بو عجم خاکستر در اما اته خنک اطلاقی بو بیتده ظاهر در بیت ناری
ز بولاد سبزش کلاه وزیر خنک بوکستوانش سیاه بو نده اته اطلاقی ...
اعتباریله در بو بیت مذکورده اکلنور که معناسی آق در آتک غیره آقنه ده
خنک اطلاق اولنور نتکه بو بیتده واقع در بیت نوی فرخ کشته
کماه واد کنف اند وطر خنک تو سرخ نوند اما اته جرمه اطلاقی بو بیتده
ظاهر در بیت نشست از بو جرمه سندرنک بپوشید سهراب خفتان

عا
ترسان ع

خنك حظ بونكده آنه الحاقى رنك اعتباريله در نتكه بو بيت مذكورده بونكده
الحاق ايتمشدر بحر الغرايب صاحبى جرمه بوزآنه درلو ديشى و بو بيتله استشهاد ايتمش
بيت وانكه بس جرمه بكم خيز ✽ در لنكند در هند واه ريختن ✽ بو بيتده
اولدوغى معنايه دلالت يوقدر نتيجه دنكه دلالت بيت سابقده واردر اما آنه
دينك الحاقى بو بيتده ظاهردر بيت بزمرو تا برنهاده ند زين ✽ بواه ديرزه
بيلى تى ذو دكين ✽ قاطع دخى الحاقى اولنور نتكه بو بيتده ظاهردر بيت
قطارا ستر ودين صدوسى ✽ كه بادش طشت طشتخانه بود و پيشى بوند
دخى انه وغيرى حيوانه الحاقى رنك اعتباريله در لسان فارسيده ديو
شول رنكه دنر عبارتده كه توكيده اكه باغز اعتبارنى ايله تعبير ايدر لر عجم آ
ديوه ديو بونك باغزانه درا آخرنده كى ها اختصاص ايچوندر بنفشه زرده
سپيده ده كه ها كبى لسان فارسيده آخركلمه ده اولان ها نك بريچ معناسى
واردر نتيجه بوكلانكه بو رساله ده بيان اولنه كوك باذه ... معنا
ده بو يسى مذكور معنادر ديو بونك باغز اولدوغى اعتباريله در باغز معناسى آنه
شبديز و بو توده قرا اولمغن شب بشرنده ديزد بو لو شبديز آنه باعتبار اللون
الحاقى اولنلن اسامى دندر نتكه بو بيتده ظاهردر بيت مى در سنم و
اسب شبديز و تيغ ✽ نيارد بدو سايه كستردميغ ✽ بحر الغرايب صاحبى نتكه
جمله غرايبنده در كه ديزك تفسيرنده ايتمشدر كه اول رنكدر آنكه غيرت
اولديغى بوذ رنكده اوله توز رنكلو اولدوكى آنه وصفنده استعمال اولنور
جميع رنكده دلالت ايدر لغتلوك خالى بودر كلامنده اوراق خطا ايتمشدر نتكه

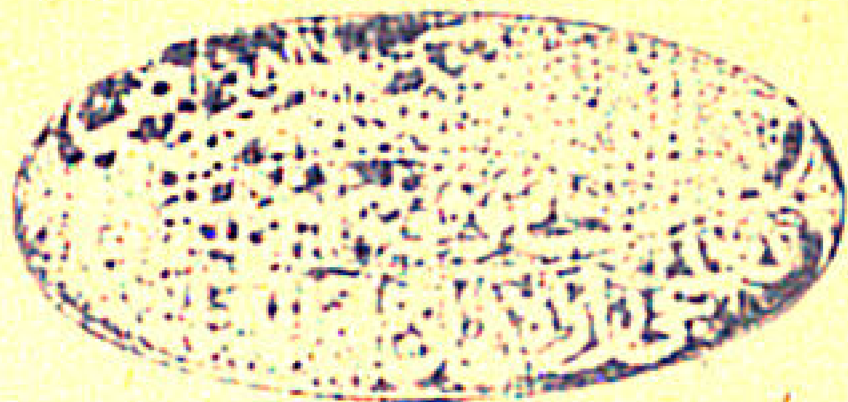
سابقا بيانده ظاهر اولدى اخرنده دخى خطا ايتمش در ديو ايله ديوه يه فرق
ايتمشدر لونده اسمى ديودر متونده اسمى ديوه ديو آخركلمه ده كى ها زياده سيله افادۀ نسبى صح
ده ايدر ايكلمشدر اما آنه ابرشى ده دكلو بو بيتده ظاهردر بيت چو بر ابرش
تندكشتى سوار ✽ بوزيد از هيبتش كوه عصار ✽ ابرش اول معنوده عبارتدر كه
توكيده اونده ابرش ايله تعبير ايدرلر اما آتون ابرشلك الفى مدله تلفظ ايدر اصلى
ممدود دكلدر بونك ده آنه الحاقى باعتبار الوصف در كلستان دلستان كبستان
اسم مركب در بستان الكلمه دن لسان فارسيده ستان زمان ذلمان اداسنده
مشترك اولان ظرفلك اسمى در زمان مراد اولنان يرده استعمال اولنور مثلا زمستان
تابستان ديرلر معناده توكيسى حرارت زمانى لسان فارسيده صوغوق ايام
ديرلر قيش ايامنده صوغوق هنگامنده كبروب اونوزجى يه زيوه مينه ديرلر بطرا
طبيعتى بارد اولدوغندن اوتوزجى زمين دمثل اصلا ذكى در معناده توكيسى
سى نو ... لسان فارسيده اخركلمه ده اولان حرف يانك معنى لو
جوقدر جمله سنده بريسى معناى نسبت در مثلا توكه نسبت اتراك تورك
ديرلر بحر نسبتده ديرلر اول نسبتى تاكيد قصد ايتسه لر حرف يادن
صكره نون زياده ايدر لر مثلا زنكين و بابلى ديرلر بعده بابلين دكلو
نسبت دنان ترودر بال اوموز باشى در نتكه بالديالدن فرقى بيان
اولندى يرده تفصيل اولنه كولا زمين اصلى اوزرنده ده استعمال اولنور
نتكه بو بيتده واقع اولور در بيت ذا ايوانش تا باى وانكا دى رفت
همه با آسمان خبر ندى بهفت ✽ بيت خرامنده بو ... انه اندنى ...

زلمك صح

بچو خرّی زمینی که آسمانده مرکب در پهلوانی اسمی دن ماه مانستن ده بکونچی
در اسمی دکومی در صوددکومنند اسباب دیرلر آسمانک معناسی ترکیبی سی دکو
منند بکونرد بیت دکومی کبی صوا و ذره عالم ایچنده دانه کندم در آدم
دکومی کبی در صوا و ذره گرد وه دونه دونه ایدر ایچنده کی او نه قاطرده ییند
دده دکومنخراس دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت پیش شهر عقل
کلی این خراس چه خراو جشم بسته در خراس ستان محله مراد اولنان
یوده دخی استعمال اولنور مثلا شهر یرینه شهرستان دیرلر بو اوزره بویره
نیازستان دیرلر طشلق یره سنکستان طاغلق یره کوهستان قیلق یره
بوستان دیرلر بوستانک اصلی بویستان در بوی آخرنده حرف یا حذف
اولنمشدر شاه اولورکه حرف واو دخی حذف ایدر بستان دیرلر نته که
بو بیتده واقع اولمشدر بیت بستان ایچنده کورمشی اشک باشنی رقیب
اول خروش که باکده بوخوش مکانه کورك بستان ایچره کورمشی
اشک باشنی کم دیدم که اشک بنده بوستانه کورك بهارستان تابستان
قیلنده دکلدر خارستان قیشلنده در اونده ستان ظرف مکاندر ظرف زمان
دکلدر معناسی ترکیبی سی بهارستانك بهاردیمه در لسان فارسیده بهار دیو
دخی دیرلر یحکده دکسنده اسم معنانك اسمی در نته که بوکلمه بهارده رخم
اولندی یوده تفصیل اولنه کورك در قاعده مذکوره منتها سنجوز کلستانه
معناسی ترکیبی سی کل یرید رلستان دن صورت ترکیب ظاهردر لفظده دلك
لادین ستانك سینه اولشدر بولکستان دیرلر دلستان دیرلر انا کلستانه

وصل و فصلی جایزدر دلستان کبی در کلستان دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
بیتن ابا دست دل ای دوستان چشمهای کلستان در کل ستان مستان مشتق در
ستانده اسم فاعلدر معناسی الیجی در دلستانك معنی ترکیبی سی کوکلی الیجی در
اصلی ستاننده در ترخیم اولنمشدر لسان فارسیده ترخیم که آخر کلمه ده بعض
حروفی قطعدن عبارتدر شایع در مثلا ماه دان دیرلر اصلی تونچه مانندادر
در سختی دان خوددان بو ایکی اسم مرکب در ولفظ دان ده مشترکدر اما معنالرنده
اشتراکلری یوقدر سخی دان دکی دان مشتق در دانستن دن اسم فاعل در معناسی
ترکیبی سی اسم مذکورك سوزی بیلیجی در چوددانده کی دان مشتق دکلدر اسم جامد در
ظرف مکان معناسنه خصوصی دد سانبا پاد او لاده شانه لدیوند الرسند
اکی جهتده فرق وار در بو سی بو در که ستانك عمومی وار در ظرف زمان معناسنه
دخی استعمالی اولنور نته که متقدما تفصیل اولندی دانك ظرف مکان معناسنه اختصاصی
وار در ظرف زمان معناسنده استعمالی اولنمز ایکنجی سی بو در که ستان ظرف نحوی در
یعنی نحویلر اصطلاحنده ظرف در مظروفی احاطه ایتمك اوکه نوع اختصاصی اولمق
بو معنایه اولان ظرفه لازم دکلدر دان ظرف لغوی در مظروفی اوکه احاطه ایتمك
نوع اختصاصی اولمق اهل لغت یانندهکی ظرفده معتبر در مثلا خامه دان شول
ظرفه دیرلر که ایچنده قلم طورر جامه دان شول ظرفه دیرلر که ایچنده کیسی طورر
بو ظرفلرك اول مظروفلره اختصاصی وار در شول اعتبار ایله که انلرك ایچنده
دورلمشدر خانه دان اولادا بوه سنده اولاده خولیه دیرلر لسان عربیده اوکه
حرم دیرلر عربلر خاتونلرینه حرم ایدکنایت اتدکلری کبی بعجمده خانه دانه

ایدکتاب ایدر بونده که بو بیتده واقعدر بیت باداه بارکشت هر لوط خا
نوتشتکم شد هر لوطه دن شیخ سعد بیتنده مراد چه لوطه م مقصود بنده خانو
در لسانه فارسیده منکوحه یه عورت دیو تورک دلنده ده باشی برابره خاتون
دنور خانداننده دخی مراد چه اولدر اصل کلام هر لوط بابدان بارکشت کم
شد در طریقه الطاب سلوک دن تمنی اختیار ایدوب بومعنی دن اکا عبا
ره تعبیر دن غرض بونلوره مصاحب ایدوب بدکار لوطه یار اولمغه طبیعت انا
نوت نانیوره بیانه در شیخ سعد چه دیلدا استر که مذکوره خاتونه حضرت لوط
عمره ایکن حرم نبوت اولمغی یعنی منبع هدایت اولن نبوته اقتضا ایله شرف
بولشی خاندان عظیم الشانه اکن ضلالت اهلنه قوشلیغله مائد اولدی اونا
اول حالی مصاحبتلرکه تانیونه دال اولدیه بیت چوه اکوچ قتدیدار
لدیه دسانه کوزاوخزی اولدیه لابد غزه غمازب بینده کلمه ایده اولدیه
تیغ کوهرداره کوهرده نه فایده ایلوکنشی بوحسن جلاده بوخزامه تنبیه زارده بو
کوشده ده بیت موغ زاد کو یا را بکو نیز بو مرغزار بو ایکی لفظ مرکب دخی لفظ
زاده مشترکدر اتا معناه ده اشتراکی یوقدر موغزاره دن مراد اولن زار اسم
جامددر بوننلفظ اخیرنه اشتغلغی یوقدر لسانه فارسیده شغل معناده
عباتدر که اوندن ترکه دلنده کاه آخر کلمه یه لالثنفلی الحاق ایتمکله تعبیر ایدرلر
مثلا ترکه اکین لاله دیو عجم کشت زار دیو سبزه زاره سبزه لک بنفشه زار
بنفشه لک لاله زاره لاله لک کوزار کل لک دیکدر کوزارده کمستان دخی فرق بو
لنده ظاهردر معناه مذکوره ده قاء اولدو آخر کلمه یه نون لثنفلی الحاق الکاف تصغیر ایدر

مثلا ترکه تونلق عجم بند زاد دیو شوره زاد جوه قلق بنبه زاد بو قلق سبب
زار بو مخالفه کل زاد باتخلق در لسانه فارسیده کاف عجمی یله کل بالچق در
سخته که بو بیتدن ظاهردر بیت صبحدم مرغ چمن با گل نو خاسته گفت
ناز کم کن که درین باغ بسی چون تو شکفت اونکه دلنده کاف عربی ایله کل دیدکلری نسنه بو عجم کل دیدی
بو نوع بالچق اولدر وعندنده اوتره چه ندانکه خصوصیله انکوده وضع اخره موضوع
اولدینده که شیخ سعد بیتنده بو قطعه سندن ظاهردر قطعه گلی خوشبوی در
حمام روزی رسید از دست محبوبی بدستم بدو گفتم که مشکی یا عبیری
که از بوی دلاویز تو مستم بگفتا من گلی ناچیز بودم ولیکن مدتی با گل نشستم
کل اولده مراد کل درکه ناشیده مراد بالچق درزاف مخصوصه کلداه دده کلر چه
اجنه کل طوره غنده ده اوتره در قاعده مذکوره مقتضاسنجه موغزاده شوله
یره دیرلرکه اوراده قوشچق اوله موغ زاد ترکیب توصیفی اله مرکب در معتبر
اولان زاد دیشیچه دن زار بیده ده اسم فاعل در معناسی زاد یفق ایدیجی در
مذکوره مرکب ده موغ موصوف در زاره صفتی در جمله اسم خاص اولمشیدکلد
اما موغزاد وضع اخره اسم خاص اولمشدر وضع ترکیبی اوزره قالمشی دکلدر
اوله سید نو بنده نادر مرغه متصل یازیلور او نده منفصل یازیلور قاعده
املانه رعایت اولجقت تلخ باد شکرباد بو ایکی لفظ مرکب دخی مشترکدر کلامده بارده
اما معناسنده اشتراکلری یوقدر تلخ بارده که بادیشی معناسنه در نته که
فردوسی نک بو کلامنده ظاهردر درختی که تلخست او را سرشت
گرش بر نشانی بباغ بهشت ور از جوی خلدش بهنگام آب به بیخ انگبین

دیرنجه وسنك تاب سرانجام كوهر بكام اوره جهانا میوه ونخل بادآور معنا
بدبارك فرقه واردر بیو آدم بیجك یعنی درخصوصیله باد مطلق اغچه یه
بنی در كوك آنی آدم بیسون بلوط كبی كوك بیسون شاه بلوط كبی كه اكه تو كیده
كساندیرلر اول بوینده پلید دیرلر بارك بوالدفرنیه واردر نیته كه وجهی
تفصیله بیان اولنسه كركدر بانده الله شكو بادلنقلنه یعنی بادمشتق دربادی
آنیده دن اسم فاعل در اصلی بارنده در ترخیم اولنشدر معناسی بغدیر
یعنی در بار لفظ مشترکه در دخی معنالری واردر یرنده بیان اولنسه كركدر
داد كیر چون زمانه كمرده كیجوب داد چرخ پیر كو مدد بربو عجلابن دادز كیره
كیرو داد دخی دیرلر مذكور لفظلر ایكیسی دخی مشتق لردر كیر امردر كرفتن دن
مشتقدر معناسی طوت در دار ده امردر داشتن مشتقدر معناسی صقلد
خاطرده محفوظ اولان نسنه یه یاد داشت دیرلر دامر كیرو دار محلنده اولد
اعتبار دیمجنكه كیرو داد دیرلر دار و كیرو دخی دیرلر نته كه بو بیتده واقع اولد
بیت تاجهان رسم كیرو داد نهاد دار و كیرو چنان نداردیاد ه دادلفظ
مشتركه در دكوب طورن اغاجه دخی داد دیرلر نته كه بو بیتلرده ظاهر در بیت
كنبد زهو سود ستنهایه داد از بالا بزیر انبیین و بیاد مكو اذكه ان
بعد چادم سپهر نداند رسن بادكه افتد مهرداد بو بیتده داد جانباز ابین
الملاق اولنمشدر ذكلدیجر الغرایب صاحبی چلبی اوید صاحبی غلط اعتمشدر
شوله قوشكه تركیده ایغ دلی دیرلر عجم دارسب دیرلر معناسی ایغ دیمكدر
سنیده لقتلندم سب اسم فاعلدر دار لفظ درخت الدر نیه واردر نته كه

بیان

بیان اولنسه كركدر جهاندار جهانبان جهاندارك معناسی جهان صقلیجی در
اهل جهانی حمایت ایدب رعایت ایدكوكندن اوتوری پادشاهلره جهاندار دیرلر
بیت نه بادچه اولورسه جهاندار نکه اولور اسرقه سند جهاندارانك جهان
دارده كی دار داشتن دن اسم فاعل در دار اول عربیه معناسی او
بان اسم جامددر معناسی كوزدیجی در باغی كورب كوزتدوكندن اوتو
باغ بكجیسنه باغبان دیرلر كه كورب كوزتدوكندن اوتوری بكجی یه كشتی
بان دیرلر صحراده اولان مزارعی كورب كوزتدكندن اوتوری دشتی بان دیرلر
صنعتنجه صنعت سودسنی كوزتدوكندن اوتوری كله بان دیرلر بكنه باد بان
ده كلورچ استعاره طریقیله دیر یكی كوزدن شخصه تشبیه اولنمشدر كوز
دیده بان دمكده نوعی تكرار اولمكه كوز كوزدیجی دیكلری كوزخدمتنك آلتی
دریكه كوزدرنگاه بان دخی ادیه دربونشنه كوزكدمراد انك امرنده
قیام وانعامنده اهتمام دركلكك امرنده قیام و اهتمام اولدوغندن اوتوری
كیجه ایدشهرده بكلینه پاسبان دیرلر پاسك معناسی حمایت و رعایت در نته
كه بو بیتده ظاهر در بیت بوشب پاسی خاطر بیچاره كان و شكو بوماه بر خدا
جهان افرین نخوانه قاعده مذكوره مقتضاسی جهانبانك معناسی جهان
بكجیسی دركورب كوزتدكده مرادی بورده حفظ وحمایت در بیت كوبدرف بیرم ماه
جهانبانم وارث الملك سلیمانم منم شان ایشان شاه لناه فارسیده
جمع غایب ضمیر در نته كه بو بیتده ظاهر در بیت دراین كوش تا جند بازافكنه
وكرچند دانی كه شاه بشكنی بوجملك مفرده یا كلوحرف شینی در كه آخر كلمه

لاحق اولور نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت باز آمدان مهى كه نديدش
فلك بخواب اوردى آتشنى كه نيره ديبچه آب مذكور حرف فعله داخل اولدوغى
كبى اسمده دخى لاحق اولور نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت كنار حوض لب جو سرو
نازنين زنخ كه ناسنى داده طرازچين فعله و اسمه لاحق اولدوغى كبى حرفه دخى لاحق
اولور مثلا كشى درلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت يكى چهره داد چو
تابنده مهر خوش نام كش سرو بالند سپهر كشت بو جوزده كه درشين انصال
اولنجى اخرنده كى ها غير ملفوظه كه حروف اصليه دن كلمه در ساقط اولور ايشانه دن
ضمير جمع غايبه در نته كه بو بيتده ظاهر در بيت ايشان دارند دل من ايشان
دارند ايشان كه سر زلف پريشان دارند بونك معرب … اودر بو كلمه
شانك فرقى واردر كه بو ضمير منفصل جمعدر اول ضمير متصل جمعدر
لسان فارسيده مخاطبكده متكلمده ضمير متصل لوسندن جمع اللفظ نوعدر اولور
مخاطب ايچون اولان ضمير متصل مفرد حرف تادر كه اخر كلمه يه لاحق اولور
نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت بود دنياكون براى اخرتت ازبند
بوكشى لباس فاخرت اخرتك اخرنده كى تا تاء تأنيث در فاخرتك اخرنده كى
تا تاء خطاب در مذكور تاء خطابه الف ونون الحاق ايدنجك ضمير جمع اولور
نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت از از لمن تان بوده دل ترى … بو بيت
عجميده دخى حرف كه تاء خطابده دخى متصل اولور نته كه كت ديرلر متكلم ايچون
ضمير متصل مفرد حرف ميم دركه اخر كلمه يه لاحق اولور نته كه بو بيتده واقع
اولمشدر بيت وليكن نبيد پشيم از خشم شاه دلا ذا بوده در سخن … گناه

مذكور

مذكور ميم متكلم الف ونون لاحق اولنجق ضمير جمع اولور نته كه بو بيتده واقع در بيت
چو آگهى نو كه ماشور بند تنديوم … در عذاب دنوعى ماه نو بكشاى ان او
ان لسان فارسيده اسم اشارتدر بعيد ايچون در لسان عربيده كى ذلك كبيدر
قريب ايچون اولان اسم اشارت فارسيده اين در عربيده هذا در كاه اولور
انلر اولنه واو كتوررلر اوان درلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت
ازين پيش گذشت ازين گذركاه خوان كيست كه نكذرد ازين راه بو واو اصلى
بيان اولنسه گركدر باذن الله تعالى انك واينك اخرلرنه كاف زياده
ايدرلر انك واينك ديرلر معنا او … اوتخفيف و بوتخفيف ديمكدر اول كاف
عجميه لسان تركيده اكه صغر كاف ديرلر لسان فارسيده تصغير ايچون در
كاه اولور انك دن الف حذف ايدرلر نك ديرلر نته كه مولانا سروى نك قد
بو بيتده واقع اولمشدر بيت نك فراض چند ابويشم بها نخريج كونهاه و باز اينجا
بياينه لسان فارسيده بو معنايه دخى استعمال اولنور مثلا آن كيست ديو
نسى دريجك بوده آن كيست ديرلر نته كه مولانا سروى نك قدس سره
مثنويه سند ببوريشى در بيت كفت زاهد در سبوها چيست اين كفت
باده كفت آن كيست اين كفت اذا ان فلان ميو اجلى گفت طالب را چنين
باشد عمل اولنلر لسان فارسيده ضمير منفصل غايب در لسان عربيده
هو كبى بعجم آن كس در ان زيد را كو ديو اوكسى ديو او زيدرا كو مذكور
آن الا اونك معنالرنده منافرت وارايدوك بو ارادده ظاهر در وجه مذكور
اوزرنه فرهنك شرحى اولوركه انوك مد … اشارتدر مشار اليه

دلالت ایدر اسم اوجی جایزدر اول اسم کوکبده اسم معین اولسون زید کبی
کوکبده اسم مبهم اولسون کسی کبی اونک مدلولی شیء مبهم در لاجرم بو اسملرک
که دخی شیء مبهمه دلالت ایده یا شیء معینه دلالت ایلیجی جایزدر کلاهه او
اصلی اوده در نته که بو بیتده ظاهردر بیت ازین کنه اید وسی اکر کوه کنکرم
آید وتوا ودخی اوزده کی واو واو عاطفه در اصلی داوذدر سابقا مذکور
اولان واوده دکی واو دخی واو عاطفه در واندن اصلی وآن در النلث مذکور
کاه اولور اولیدن الفنی حذف ایدرلر واو لیاودر ضمه ثقیل اولمغین فتحه یه
تبدیل ایدرلر وحی دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت سی او راجه کویم
جه جنک اسم حه کن تا دست وه زیر سنک آورم کاه اولور اولک اولینه
واخرینی حذف ایدرلر جهاه واو ساکن قلوب اول واوی یا کبی استعمال اتللر
اولیجاق ساکنله ابتدا متعذر اولمغین تحریک ایدرلر فتح اخف حرکات اولدیغندن
اولمغین فتحه ایدرلر مثلا ورا ورنته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت تو کودی
درار ستم داستانه وکر نخ جی بود در بستانه اما یجی که اولیک کلمه اخره
اوخبرکه حاجت اولمز اول واوی حال اوزره ابقا ایدرلر وسکون استعمال
ایدرلر مثلا کی دیرلر اصلی کداو درنته که بو بیتده واقع در بیت کو دشمنی شوخ
چشم ذباك كو حبيب مى ابن نمايد ادكى كوفاذ معناسنه درايكجى كوه
اولمی بورا دنیك نیکو معناسی ایدر مقابلی بد در که بیوز در نته که بو بیتده
ظاهردر بیت هر که او نیك یكند یابد نیك وبد هركه ی كند یابد بحر الغرائب
صاحبی نیکله بعی فرق اتمشی خطا اتمشی در بعلك معنایكدر بن سنده بد بلور

دیجك

دیجك بوده مى از نو به دانم درنته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت كنفی كه
ستاره بنو سعد بیت مى طالع خلد از تو به دانم نیكى ایولك در مصرع
نیكیست كه نیكست دكوها عجیب نیكی ندا خرنده یی یا سنونه باد كه بوكلمه یه لا
اولور اوكلانك مدلولنده اولن وصف زاید افاده ایدر مثلا سرد دیرلر
معناسی صوقدر سرد دخی دیرلر معناسی ازلك در غیرتك مقابلی مجاز ابها در
كه توكیه ارلك دیسو بحم مرد دخی دیرلر نته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت در قتب
سپه تیغ زده بیشه ماست شوده هنری هیشه اندیشه ماست
هرشو كه در جهان شناد رهكیرد مرد انداند كه اه هم از پیشه ماست نامرد دخی
دیرلر معناسی مخنث در دیبای دیرلر معناسی بر كلوم در خمیره خزه كه میار
جاذنام كتاب نده زیب نیكو نه باشد ونیبا دخی باشد دیمشدر خطا اتمشی در
خطا اتمشی در نیكونك معناسی كوكجك در مقابلی زشت در كه معناسی چركیندر
اخرنده كی واو هند واخرنده كی واو كبی در نسبت لازمدر كه خلقی اولد كبی اولمیه
دلالت ایلیكوه در حرف بالك كه نسبیه در اول مدلول مطلق نسبت در بونك مدلول
نسب مخصوصه در حقیقتده بو معنا خاصه دلالت ایلكوه واوله دكلدر بلكه
واوله یاك جملسیك در نیكونك هند ونك اصلی دخی نیكوه هندو دخی در
بو شبهه بونلری اضافت اتمز اولسلر اول یاه الحاق ایدرلر شدردر نیكویی
موه هندوینی دیرلر نته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت اكر آن ترك شیرازی
بدست ارد دل مارا بخال هندوینی بخشم سمرقند وبخارارا نیكویك
كاه اولور كه ایكی یاه بیری حذف ایدرلر نیكو دیرلر نته كه بو بیتده واقع اولمشدر

طالع

زدن و هنر اندیشه [illegible]

بیت هر که شاه آن کند که او گوید ٭ حیف باشد که جز نکو گوید ٭ نیکوند
ونکوند الفرق کاه اولور که یاء نسب الحاق ایدر نکوئی ونیکوئی دیرلر احسان
معناسنی افاده ایدر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت نکوئی کو دوانداز حقا
که کان بدی باشد بجای کو سفندان بدینکه معناسی یوموشق در تمام
مقابلینه نکو در نکویکده دخی فی الجمله مقابله وار در ضرورت وزن اچون شاعر
اذ ابراد ایدر رنگین سنکین رنگینک یاسی یاء نسب در نوع زائد
تاکید اچوندر زمین ده ویالنیز دکلدر کیمنده که سابقا بیان اولنمشدر کمین دخی
اندنکیدر معناجه ترکیبی اکثر کلوردر کینه بوندندر اسمیه نقل اولنمشد
وآخرینه بو هاء زیاده اولوب کینه اولمشدر بو قاعده دخی یونده بیان اولد
لنمشدر بوندکی اولاد نکین مرکبک معناسیدر بو کین دخی و کدر که بسیط در
معناسی بو سیدر نته که بو بیتده واقع در بیت خوری کو رمه دو شمنی که دلدار
کین ٭ بولک اوررتا کها ذاکر کین ٭ بو کین ده یاء نوعا حروف اصلیه دن در
اولمکین اصلی کم درکسک معناسنه یاید بونکه طوغری در نسب مذکور اچون
سنکینی الغسیناسنه اوله نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت بسنک سنکی
در آرد ننی نکو شد بنجی در خون کی اما فجان که سنکین طلشد ده دوزلمشی
معناسنه اولدنکی بو بیتده واقع اولمشدر بیت ذبح کشته شرها چی سینی ٭
طبقها بو سر سنکین مراحل ٭ یاید تولی جارسی معناه آخراجوند موضوع اولور
بوشقی معمول ندد دوزلمشی ایه ماده سنک اسمی یاید بونحا الحاق ایدرلر
فیحو مرکبه اوکشیه اطلاق ایدرلر نته که کشنده دوزلمشی تنیده سینی

والنوقده دوزلمشی در نرده پیموده ده دوزلمشی شبه آهنینی دیرلر بوکدن
دوزلمشه پشمینی دریده دوزلمشه پوستینی اندیاده دوزلمشه کوشتینی
دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت همیشه عادت مردم چنین است ٭
که دل سنکین وقالب کوشتین است ٭ شیرین نوشین شیرین طتلو در لذیذ معنا
آچی وطتلو دیمکدر بوده تلخ وشیرین دیو شیوسند دریا یاء نسب اچونده
نوع تاکید اچوندر طتلو کوده انسانک اوله طتلو در لذیذ دلسا اولور وغنده
اوتوب طتلو که نسب ایدب شیرین دیمشلو نوشین خوشی طعام در
مطلق داده بچم مزه دیو دادسوزده مزه دیو چاشنی جیم عجمیله داد دیکلد
بلکه مطعومده شیء قلیل در که دادکوره مه اچوندر بولوبا اجرا اولنمش محکمکر
مباشرته چاشنکیر دیرلر مذ وقانده چاشنی بمقراده نونه یوم در حلبی که
بجوالنرایب صاحبدر مزه بله چاشنی فرقی المنشدر مزه فخلی وفضلی ونداده
عربیه دادچاشنی معناسنه دیشی در غلط المشدر نوشک دخی داد معناسنه
استعمالی مولانا دن قدس سره بو بیتده ظاهردر بیت کونباشد کندم
محبوب نوشی ٭ چه بود کندم نما وجو فروشی ٭ نوشین ده کی یاء نوع نسب
موکده اچوندر شیرین ده کی کبی که اولوبر لذیذ وخوشی طعم نسنه لره مجاز
نوشی دیو باده اطلاقی نوشک بو بیتده ظاهر در بیت آن چشم سخن کوی کو
از لب خاموش ٭ وان تلخ کفتار شکر خند ٭ چون نوشی ٭ بو طرتعلیله در زنان کلم
خصوصیله اونده اسمی اوله لساه فادسیده بالنک اسم خا انکبین در نته که
بو بیتده واقع در بیت انکبینی برو حنی الوده ٭ حرج بنوین جو حنی پالوده ٭

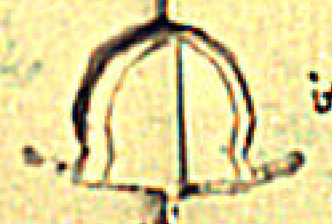
نوشك معنا بی نیشی اكلا دیكی اوله اعتبار مجازیله درنته كه بو بیتده ظاهردر
بیت همیشه تا كه فلك بخم سعد دارد وبخش مدام تا كه كی نخل نیشی دارد
نوشی جلیه كه بال وسابو طتلولوی نوشك معناسنده متضمن غلط التشی در
نوشی نوشیده دن امر كلور مثلا ایچ دیجك یوده بنوشی دیرلو نته كه بو بیتده
واقع در بیت تا كه ذسان نشنوه باند نوش بنبه بروند كو دمراغ ذكوش كنتا
كنتیس سخن كرچه عرفی ذركش ذبانه بوده كه داردی بنوش نوش اسم فاعل
دن كلور مثلا بیج اچند باده نوش دیرلو نته كه بو بیتده واقع در بیت
ده دور پادشاه خطا بخش وجرم پوش حافظ قرابه كش شد ومفتی پیاله
نوش جام اغاجنه دخی نوش دیرلر اما اوندن اصلی نونك ضمیله بجیله بوذ
كنت درود بوذ باند فتحی وراء مهمله نك سكونیله اكن در كاه اولور
بار واوه قلب ایدرلر نته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت درخانه بداد
باكنت ودرنه كس خود ندیده است اذكی مرن اكنج بدده بوذ كر درلو زاد
مكره باید دخی لغت درنته كه انوری بو بیتده واقع اولمشدر بیت كار خالد
جو بجعفرك شود هر كز تمام كاه یكی جله هكی داند وكو بودی كرج كت كاف
عربینك كسره سیله تادلا درنته كه بو بیتده ظاهردر بیت سران عواده
ازینو بی بخت جو كشت بركلوخ ازمالش محنت كشتن دن فعل ماضی در
بو حالده بو حال اخره دونكله محكم كشتن دركت كاف عجمینك فتحی سیله كشتی
دربو معناده بو معنادن ایجره عنی ده استعمال اولنور معناسنه كشته
بوندن نجیش سیودن كلكت دیرلرنته كه بو بیتده ظاهردر بیت كنداندا

وزن دیر ردمه

این

این صید كهن دشت دربی واد كند ذین كونه كلكت كاف عربینك فتحه
سیله كشت فعل ماضی دركشتن دن معناسی اولدرده دركشاورزا كبجی درنته
كه بو بیتده ظاهردر بیت كشاورزا هنكو وباد یاف جو بیكار ماند سرشاف
بكافادر ودبجین درنته كه بو بیتده ظاهردر بیت بباربسه ابی كشت درود
ازان ذر كه یوسف بدو داده بود كشت ودرودده وفعل ماضی معناسنده استعمال
اولنور نته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت هرانه تو باران كه آمد فرود بلانر
هی كشت جادی درود كشتن اكلك درمعناه كشت اكده در درودن بجلد در
معنا دردو بجده درود لغت مشتركه دد استلال معناسنه ده كلور
نته كه بو بیتده واقع در بیت ولیكن ذداغ تو جشمش درود دلش بو
سلام و ذباه بو درود بدرود دا اسمی درصلی بادرود درنته كه بجرود ذاصط
باخرد در عجم استلاد دیجك بوده بدرود كرد دیونته كه بو بیتده واقع در بیت
بكفت این وزاب مژه درود كرد بیوسیدنی ازمهر بدرود كرد بدرود باشی
اسمی اول دمكدرنته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت سیاوش بدو
كفت بدرود باش خونی تا دم تو جاودانه بود باش بجز الغریب صاجی كه
بوذ لكشی فرق التیوب بوزاكی دركشت معناسنده دمشی درغلط ایلمشی در
بوذ باند ضمیله بو جه معناسنده درنته كه بو بیتده واقع در بیت بباله
بود جون یكی سرد بوزن بكوده برآرد بولاد كو ذانكت انكو آتش آذر
انكشت كاف عجمینك كسره سیله قاره كو دور نته كه خواجه سنائی نك
بو بیتنده ظاهر در بیت ببینی بنجم دید ودوابذ شده جشنی ازآتش در
بینی

بلغ المقابلة

زانکه نیست کاف مذکور لفظ تسیله بوماق معناسنه در انکونول قورودنده که
بو بیتده ظاهر در بیت بلکه یلبه بود بخلق فرو انکو بجوم از منقل سپهر شرر عیان
دادابو انکور تنته بله تقیید نته که بو بیتده واقع اولبد در بیت سموم
هوانی آتش واتکو تنته بوم کیا هشی همه زهر و باد شی سموم مجاز احتما
دفع ایجون در سوبند که ذکر ده قورو انکو دیدی و مجاز اجابز در اما
تنته ده کده ذکره اول احتمالی قالمز تنته تنق ده اسم منقولدر معناسی
تومشی در آتش اوددرکه عناصر اربعه نک بریبی در محسوس اولسون
غیر محسوس اولسون نه کیا تدن جواولاننه ده آتش دیرلر اتا آذر اود قوزاله
محسوس اودک اسمیدر آذر کونه اوندنا در بو جهتدن آدید در که اودر نکنده
در کانونی بابه قتلدید ب آذر بوینه دخی دیرلر ترک دلنده اول محکه بحطمی دیرلر سکندر
دکلوک قونشه اوداجنه مبیت اندوکا اجلده آذرتشی دیرلر اصلی آذر
تونشی درنته که توشک بیاننده ذکر اولنور یاداش یاداش پاداش اوله
مزد در پاداش تانی مرکب در مفرد معناسی جزا در نته که بو بیتلرده
ظاهر در بیت بتوسی از خدا وبنجاه دوانکه هست او توانا و ما ناتوان
کوا ید بیکورث فرجام کار نکو دیبا دا شی بد زشتار الد کلادکی اونیمز
نیلداشی بوحینوه هرایشه البته پاداشی پاداش مرکبدر اصلی پای تاشدر که
پا حذف اولنوب تا دال تبدیل اولنمشدر معناسی ایوداشی درنته که بو بیتده
ظاهر در بیت طفلوره دو شمشی بلوبکیو سرکره داه دزاره بنجه عجنون کلدی
بیوه باکه پاداشی اولدی لساله قادسیده تاشک معناسی شریک در ترک

دلده اوکه اورتاق دیرلر ایکی قولک افندسی براولسه اوکه خواجه تاشی دیرلر
نته که بو بیتده واقع در بیت من و تو هردو خواجه تاشانیم بنده بارگاه
سلطانیم وکلمه تعریف ایدب قونشی داشی دیرلر ایکی کسنه بر بورکده اولسه انلره
خیلتاشی دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت چه خویشی کنی بکتاشی کنی
باخیلتاشی چه جویشی خراشیدی لین مباشی بکتاشی اسم مرکبدر ترکیده
بکدوکبی بوجزوی بلک درتحت معناسنه بوجزوی تاشی درسنک معناسنه
هم پایه پاداشک فرقی وار در معرفه باشداشک هر اهله یولداشک هر ارله
سرداشک فرقی اولدیغی کبی لساله قادسیده هم موافق معناسنه در ایکی
کشینک بر ملکده ایشلری بویه اورتاقلیغیه دیرلر باشلوی اورتنه هم
دیرلر یولده اورتنه هم راه دیرلر آیری اورتنه همسال دیرلر طوغدقلری
وقت بر کسه هزاد دیرلر تسدیقلری اورتنه همدم دیرلر یوی بونلک غیرلرده
بولور کورلدوکنه واقف اولسه لر اولجهتدن موافقتلری اولسه اوندره هر ازده
تاشک معناسی سابقا بیان اولندیغی اوزره اورتاق دیرلر معنا اصلیسی ابنا
بد پاداشی جزاده ابلغ در جزالق معناسندن کاک مناسب اولیجی پاداشی
دیرلرکانده ابتلوب بوکتنی در هم سرده وهم سرده وسابوده دخی حال بو
اوزره ده دهباه کند ده کوده درنته مولانا رومیتک قدس سره العزیز
بو بیتده ظاهر در بیت ده مرده مرد را احمق کند عقل را بی نور و بی رونق کند
کنده آخرنه کاف تصغیر الحاق ایدرلر دهلک درلر معناسی ترکیبی سی کوچکجوکه
سی اونک آخرنه یای نسبت زیاده ایدرلر دهکی دیرلر دهقان معرب در فارسی

دهقان در اصلی خانده در مرکبی علم ایدیجک لسان فارسیده مضاف الیهی
تقدیم ایدر بو شایع در اما قاعده مطرده دکلدر مثلا شاهنشاه دیولر اصلی شاه
شاهان در مردانشاه و شیروانشاه ده دخی حاله بعید در خواجه سرای بوستان
سرای بو بابدن در دیولر بونلرده مضاف مقدم در لسان فارسیده خان رئیس
معناسنه در مولانا سعد الدین کشاف حاشیه سنده سوره آل عمران لکن
تعبیرنده المتشدر بو عبارتده الدهقان رئیس القریة ومقدم اصحاب الزراعة
وهو معرب انتهی بیت چو آید بجنگ دهقان دکواند دلش بی باک شود بو جمله
دانی کند شهره و سمرقند معرب در فارسی سی شمرکند در اصلی کند شمر در مضاف
الیه تقدیم اولنمشدر اسلوب سابقه تقریبی اوزره شمر بو جاده مثلث
اسم در که معمور و مذکوره اوله اول جاریه ایچون بنا اولنمشدر خرکاه
تاریخنده بو بیتیه المتشدی عبارتی بودر که بینهما نقل اولنور ان شمر
اسم لجاریة الاسکندر مرضت فوصف لها الاطباء ارضا ذات هواء طیب
واشار والده بظاهر صنعه فاسکنها ایاه فلما طاب بنی بها مدینة وکند بالترکی
هو المدینة فلذا سمیت بذلک ثم انتهی شیخ کرکند دخی فرق المتشدی نسخه که
بو بیتده ظاهر در بیت ملک صورتی ده بو قوندی کند ایرو ردی بو خصال
ایوب کرنده فلذا المتشدی دوستانو زینه در بیت تنقی دها اخذ اولنمشدر
اکثری اعتبار ایدوب ده الله ذا اولنور نسخه که بو بیتده ظاهر در بیت
قول بیغمبر شنوای اوستاد کوز عقل امد وطن در دوستکاه اولنور دخی
حذف ایدلور استاد بولونسه که بو بیتده واقع در بیت هرکه در ستا بوده

دوز

دوزخ و شام تابناک قیلنمز او بنی و تمام موارده التباس بولوجه اعتبار ایدوب کوی
اهلنه روستایی دیرلر نسخه که بو بیتده ظاهر در بیت ذان نبود او عدله در چهره جبین
شهری آسوده روستایی نبود نظامی که بو کلامندر دوستانه شهر ایچی
زنده کلوداندن نفر روستاییه دخی بوده روستاییه دخی در اصحاب
المتشدر خدای خداه بو سی مفرد بوسی مرکب در لفظ خدای که مفرد اوله
معناسی صاحب در لسان ترکیده اوند اسیدیکله تعبیر ایدرلر مثلا عرب
صاحب نقضه در عجم سیم خدای درلر ترکی کومشی اسی در نسخه که بو بیتده واقع در
بیت هم سیم خدا و هم توی بیت بلخ سوی او کتبه انکشت فریه صفا
جبنه که کوی اسی دروه خدا دیرلر نسخه که بو بیتده واقع اولبدر بیت سرکه ازد
ریغ خویش و نوه بهزاد نادره خداوده کشور اسی دیجک بوده کشور خدا
دیرلر نسخه که بو بیتده واقع اولبدر بیت بدرکاه توسهم بزمین نهی
جمله کشور خدایان چنین او اسی کدخدای دیرلر نسخه که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت زنان داشتی دلی ز در سراده بکد بانوی فارغ از کدخدای که بانو
دخی کدخدای مرکب در بو جزوکده معناسی خانه بک که ده نده فرق بیانه اولند
لندوغی بوده تعیین اولنور بو جزوی بانو در اصلی بیکوند بیکده فرقی تقریب
اولندوغی محلده ظاهر اولور اما لفظ خدای که مرکب اوله اصلی خودآی در
معناسی ترکیبی سی کند و کلجی در نسخه که بو بیتده ظاهر در بیت آمد بو منی
که من رسولم کفتم تو بوده که من خدایم خدای اسم فاعل در امدن دن معناسی
اصلی سی طلوع کلجی در اما حق تعالی حضرتلرینه اطلاق اولنان خدای ده اوند

کدخدای صح

مراد وجود مظهریه کلیجی در خدا انک معناسی ترکیبی سی اولنلنه بوجه بنفسه خارجه
کلیجی یعنی بذاته موجود اولیجی در امام فخرالدین رازی مطالب عالیه نام کتابنده
بو معنایی تقریر ایتمشدر عبارتی بودر که بعینها نقل اولنور در قریب من هذا اللفظ
یعنی من لفظ واجب الوجود قولنا بالفارسیة خدای واصل هذا اللفظ قولهم خدا
وهو مرکب من لفظین احدهما خود ومعناه ذات الشیء ونفسه والثانی قولنا
آی ومعناه جاء ای بنفسه وذاته لا بغیره جاء والمراد من هذا المجیء الوجود
فصار قولنا خدای ای بنفسه وجد وذلك هو اللفظ المطابق لقولنا واجب
الوجود لذاته انتهی بحر الغرایب صاحبی معناسنه خدای ولفظ معناسنه خدا
یه فرق ایلمشدر غلط ایلمشدر خانه خانه کد کده خانه مطلق منزله در انسانك
اولسون سایر حیواناتك اولسون خانه که بیتده ظاهردر بیت زنبوراندازی
زنبورك ازدر هـ مشبك سینه ها چون خانه زنبوری لا دیاه سرای لوه خانه دکلو
بوجه نه کدویه وطوارینه منزل اولدوغی اعتبار در خانه لفظنک در معناسی
اخر معنالری اخرند بیانی کچمشدر خانه خصوصیله منزل آدمی در که او کولسی
ترکیبده او دیو لواخرینده کی ها نقل ایچون در معنای عام ده معنای خاصه ترکیبات
منقولدر بو هالرك زیاده سی شایع در و سوانده وانکشتوانه ده وچار خچی
ده وبونلرك امثالنده هالرك زیاده سی معنای عام ترکیبی ده معنای خاصی ایچون
نقل ایچون در اماکلمه مفرده ده بو هاء نقل نادر در اولد نادر در در میانه میانه
مطلقا ما بین در میانه وسط که چاقا اورته در که نقده قابل دکلدر اسمی در
خانه نك مفردی سی بیت در عرب وارده کنه عجم سرای در بیت سپیده دم که شدم

ساکن

ساکنی سرای سرور هـ شنیدم آیت توبوا الی الله از لب خوره آخرنده کی یا یکاه
اولنور حذف ایدیه لوسراده دیولو نته که بو بیتده واقع در بیت بزاوله کل بیونك
نه کوینی بو بستان سرکوردق هـ کم الطافنه بیونم کیبی بیل دستانی سرکوردك
بستان سرادادده اولان بستانه در و نته که بو بیتده واقع اولمیدر بیت حافظ
تو جام جم مطلب جام می بخواه هـ کین بوده قول بلبل بستان سرای جم که سلطن
محل قرار در که اوذرنده بنا اولسونی سیکی بت کده آتشکده کبی کوکه
اولسون وادیکده کبی نته که بو بیتده واقع اولمیدر بیت آن دره که بعد
بهای ایام انی در که بعد وادی کده رشده سرانجام بو مرکبات کده آخرنده کی
ها معنای عام ترکیبی ده معنای خاص علمی یه نقل ایچون در بو هاء نقل اخر
کله یه خصوص در اول سببدن در که مرکب جزء اوللی واقع اولور اول هالر اولنلی
مثلا کدخدا دیولو که بانو ده لوکدای در لوکدخدای کد بانو دیولو کدایه دلنور
کی اولو قیوسنه کلدوکنده او نوقه کدای در دیولو بوندن غیری ای آن خدای ده کا آنکه
کبید کدانك کانی اصلنده کاف عربی در فارسیده کاف عجمی ایله استعمال اولنور
مذکور هاء نقل مفرد اولدوغی حالده دیکده لاحق اولور نته که بو بیتده
ظاهر در چو آمد کنونت نانوایی بدید بدیگوکده رخت بایدکشید کده دن مراد
بونده معنی خصوصی اولمغی که اول دار الحرب در هاء نقل ذکو اولنشدر بو تفصیلدن
کورایکده نك فرقی ظاهر اولدی وغلطی کده بله خانه نك کده خانه نك فرقی واضح
اولدی خانه ده وخانه ده بنا معتبر در و ذیحیوه اولیه نلك مقرنه خانه دیلمج
نه خانه دیرلو کده ده بنا معتبر کلدر حیونك مقرنه اختصاصلو ده یوق در

آن دربعد بهاء ایام

هان هین هان لسان فارسیده کلمهٔ تنبیهدر مطلقا دیجك بوده عجم
هان دیو سینه که بو بیتده واقع اولمشدر بیت کو دم بر اوج برج مه خویشتن
طلوع هان ای حکیم طالع مسعود من نکو هین کلاغ ریبك وغریبی در بینوطوت
تیز بود دیجك بوده عجم هین درینه که بو بیتده ظاهردر بیت چو نشنید
زاول شه این کفت وکوده بجم کفت هین چاره خویشتن جو هانده تسکین
هین ده تحریك معناسی بو بیتده دخی ظاهردر بیت فلك باسند اکر هیبت
تو کوید هان زمین بجنبد اکر خشم تو کوید هین مقام تحذیرده دخی
هین استعمال اولنور مثلا صاقین الله دیجك بوده هین مکن دیو لونه که
مولانا حضرتلری قدس سره العزیز بو بیتده واقعدر بیت هین بچار و بیدبا
کرده مکن چشم را از خشم تر اوره مکن هان دخی اول معناده استعمال
اولنور نته که مولانا مذکورك بو بیتنده واقعدر بیت هان هان با آدمی
کم کنید چونکه کار آرد کرم محکم کنید نخست پیشی نخستین پیشین نخست اولدر
اکثر مقابلیدر نته که بو بیتده واقع اولدر بیت ای از دل هر کشته آکاه
در سه کودی محکت تو از آخرینه نخست بو مصراعده دخی ظاهردر بن آخر کر
نخست ای دانستم اولدن دیجك بوده عجم از نخست دیورنه که بو نظمده واقع
نظم با مطرب انجمن طفل دبستان جو طفلان بی کوی بنوا زخویش نواله که تعلیم
شد از نخست بود جو ب نا بازکوید درست نخستنك معناسی اولکیدر
نته که بو بیتده ظاهردر بیت نخستین صبح کاخر فروغ سبه
بیشی برد تو چو صبح دمیدن کز راست کوید نخستنك اصلی نخست در

بانك

بانك الحق نسب ایچوندر نونك زیاده سی تاکید ایچوندر انکشتری ده
یی اصلی انکشتردر یا نسب ایچوندر نون تاکید ایچون زیاده اولمشدر انکشتری
یوزك در نته که بو بیتده ظاهردر بیت بهر وصفها نیچو انکشتری ساخته
از لعل مصفا نکین انکشترك اصلی انکشت تحریر انك بوسی حذف اولنمشدر لفظ
مرکبدر بو جزئی انکشت در برماق معناسنه بو جزء دخی نوز در معناسی
تخییل ده باشی بوماغه انکشتری بولوسا بوماغو او زنا نقلی اولدوغندن
اوتورو یوزوکه انکشتری دیدیلر اول بوماغه نسبتی اولدوغندن اوتورو
در بو قاعده سابقا بیان اولنمشدر بیشی با یحیی ایده اوکه مقابلی پسدر
معناسی آرده بیشی جهاد سند بوسیدر نته که بو بیتده اکلنور چپ
چپ وراست وپیش وپس ذیود بونیجا دبت روح برسر بیشی
با عربیله نابد معناسنه در مقابلی کم در که معناسی ناقصدر بیشك
و بیشك معنا دخی بو بیتده ظاهردر بیت ابا هاله الوان زصد کونه
بیشی بجو نهاد در نیز نهاد بیشی ضمنی اولدن کشی اشی اوکنه الوب
اوتوراوکه لسان فارسیده بیشه دیرلر آخرینه یی معنای اختصاص ایچوندر
رونده بنجه ده هفته ده دسته ده اولدن ها کبی بیشه با عربیده
اولیجی مبیشه مناسنده دربیشه نلك دخی معناسی بو بیتده ظاهردر
بیت در قلب سیه تیغ زدن بیشه ماست مردی و هنر عیشه اند
بیشه ماست هر شیو که در جهان شاد بکبود مردان دانند که ان هم
نادیده ماست بیشانی الی درنته که بو بیتده ظاهردر بیت

بو بیتانینی داغی برکشیده چو خطی بر خطایی برکشیده اکرچه یاء نسبت
ایچوندر الف ونون تاکید ایچوندر کیاخی ده خسروانی ده زنده کانی ده
زیاده اولدوغی کبی لسان عربیده بو الف ونون نسبتده مبالغه ایچوندر
آلنه پیشانی دیدکلری باشدر اوکنده اولدوغندن اوتوری مثلا
صفائی قباکشیه لحیانی دیرلر دربانی ده صیدلانی ده الف ونون ده
مبالغه ایچوندر صدر مجلسه پیشگاه دیرلر اهل مجلسک مقدمینک
محلی اولدوغندن اوتوری کاه محل مناسبنده درگاه ایچونده درگاه دیرلر
تخت بوندن تختگاه دیرلر پیشگاهک معناسی بو بیتده ظاهردر بیت تا در
سرندیب شاهی دهم بهر هند اندرت پیکاهی دهم پیشنی اوکند نکیه در
مقابلی پسی در که معناسی صکره دیمکدر پس پشتی غنجد غنجنی کبی در
اوید غازند غاز پیشنی دیرلر معناده ترکیبی سی اوکدنکی غازدر کند زقیلتانی
غازنده اوکدن قلتاغ اولدوغندن اوتوری غاز پیشی دیرلر فزون کاست
بیشی کم فزون ارتقدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت زبیرون فزون بود حلی
ماز بیرون چه سود از فزون چو بکاست هوده مصرع اصلی افزون در اسم در افزود
ده که معناسی ارتقدر الفی ولنده الفی حذف اولنمشدر مقابلی کاست در معناسی
اکسلدی در اسم در کاستن دن که معناسی اکسلمک در نته که بو بیتده ظاهردر
بیت شمارا سخن کاست باید همی بر خویشتن خواست باید همی افزونله
بیشک فرقی واردر ارتقلق زیاده اولمق نسنه یه افزون دیرلر ابتدادن زیاده
خلق اولنمغه فزون دیرلر اما بیشی دیرلر بکلکده کاسلکده واو فرق در که م ده

نته که فردوسینک بو بیتنده که ابن یمین حقنده قودانشلو دلند ناسـ
سویلمشدر ظاهردر بیت کناه ابن یامین بو بغت واستکز اولادی یعقوب
کم باد کاست اکسلکله ناقص اولدی که کاست دیرلر ابتداده اکسک خلق اولنه
کاست دیمزلر اما کم دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت کل از بیشک منا
اید وکی بو بیتده ظاهردر بیت بشهر این مثل شهره شد علست که هر کس
هنر بیش روزی کمست مجازا از نسنه یه کم دیرلر نته کم بو بیتده واقع در
دچ مجال مانکی زانسب که تو امثال این شکسته دلان کم ندیده کیر
تو ک اداه تفضیل در مدخول لنک مدلولنه ترقی معناسن افاده ایدر اکسه
دخی لاحق اولورسه کمترده دیرلر بیشترده دیرلر نته که بو بیتده واقع در
زکوینال بدر کی که فضله بردارا چی باغبان بیود بیشتر دهد انکور
فزونتر دخی دیرلر نته که بو بیتده واقع در چو کرد اید دولت بو نوبادد
فزونتر باشی چو شاخ پربار بهتر مهتر بهتر مرکبدر بر جزئی به دردر که معنا
یکی در نته که سابقا بیانی اولنمشدر بو جزئی دخی تر در که اداه تفضیل در لفظا
دخی معناسی سابقا تفضیل اولنمشدر مذکوره مرکبک معناسی یکی در به لفظ
مشترک در بو معناسی دخی ایو در نته که بو بیتده واقع در بیت سبب و به
وانا دبیر ترتیب لفت ونشر دل راهنمایی را وجکر را مغویی اند مهتر ده مرکبدر
بر جزئی تر در بر جزئی ده مه در معناسی اولو در مقابلی که در که معناسی کچی
در که بو بیتده واقع اولمشدر بیت چو از قوم یکی از دانشی کرد نه که را منزلت
ماند نه مه را بیت ندیدستی که کاو ی در علف زار بیالاید همه کاوان ده را

مهرك معناسى اولوردى دىركيم رنكك معناسى بكى دركه در سرخوش مست سرخوش شوله
كه دريا بچه وكه سكوده باشى يوزمشى اوله اما دخى حد سكره وارمشى اوله
حد سكره واردقده صكره اكه مست ديرلر خسروك بو بيتنده سرخوش ديرل مستده
فرق وار ايتديكى ظاهردر بيت خوش شبها كه پيش بوده كه مست وكه سرخوش
جهانم ميشود تاريك چو ياد دارم من آه شبها سرخوش وصف مركبدر
صفتله موصوف قده برجزء سردركه موصوف در برجزء دخى خوش در كه
صفتى در جمله دن مركب وصف اولنمشدر مذكور كيفيتله متكيف اولان كمسه
سهام كبى برجنس مركب دركاه اولور صفت مقدم اولور سبكبار دلتنكيا
لاغرميان كبى بيت اسب لاغرميان بكار آيد روز ميدان نه كاو پرواري بو
جنس تركيبله مركب مخصوصدر كاه اولور اكى نوع ده رعايت اولنور مثلا
عنان كشيده ديرلر موصوفى تقديم ايدرلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر
بيت عنان كشيده رو اي پادشاه حسن وجمال كه نيست نيست هيچ سرى كه داد
خواهى نيست كشيده عنان ده ديرلر صفتى تقديم ايدرلر نته كه بو بيتده
واقع اولمشدر بيت ميان عالم وجاهل تفاوت اين قدر است كه آن كشيده عنا
نست واين كسسته مهار عين باده بيجهد ميخانه بيجى اولور دخى ادرنته
كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت گلشن جنت ده صحبت چونكه قالدى بارنه
يار ده ميخانه لر كيجيخى كل خوش كوره بكانه باده دخى خم جنبند در نته كه بو بيتده
ظاهردر بيت هرچند شكم الوده باده خم من ملكنى ويرر باده اونك دخى
اصلى اوزم صويدر نته كه بو بيتده ظاهردر بيت باده دست ميالاى كه

اذ

آن خونست كه قطره قطره چكيده است از دل انكور اما پخته اوليجق
باده ديرلر باده مطبوخه آدى ايدوكى منظومه شرحنده صاحب حقايق
تحقيق اتمشدر عبارتى بودر كه بعينها نقل اولنور والبادة التى من ماء العنب
اذا طبخ ادنى طبخ حتى ذهب اقل من ثلثيه وغلى واشتد وقذف بالزبد واحرام
قليله وكثيره قال خواهر زاده هو فارسى معرب لان في العجم يسمى باده باده
نك پخته لكى حافظك بو بيتنده ظاهردر بيت چون پياله دلم از توبه كه كردم بشكست
همچو باده جكرم بى مى وپيمانه بسوخت رنك كون دنك لونه درنته كه بو بيتنده
ظاهردر بيت هفت رنكست زبر هفت رنك نيست بالاتر از سياهى رنك
هفت رنك بدى قات كوك در اصلى هفت اورنك در تركيب اوليجق الف حذف
اولنمشدر معناسى تركيبى سبى يدى تخت در بو مقامده متعلق كلام منتقل تحقيق
اورنك فرقنك بياننده كلمشكن در بادن الله تعالى رنك لفظى مشترك
در جمله دنا ذنكك معناسنه دخى كلور تركيبده دخى اول معنايه استعمال اولنور
مثلا بكجه ديرلر بو بيتده اول معنا ظاهردر بيت من او را چه كويم چه رنك
اصم كه تا دست وه زبو سنك اوريم طالع بكيسنده ده رنك ديرلر نته كه اول
ثلاثه بونك فرقى بيان اولندوغى يرده تفصيل اولنه كورك در معيار جمالى وبحر
الغرايب صاحبلرى رنكك حيله معناسنه كلدككنده غافل اولمشلر در كونك
معناسى دركه در اكى در لولو دى بجك يوده بچم دو كونه ديرلر نته كه شيد بوا له
كركونه صفتنده خسروك بو بيتنده واقع اولمشدر بيت چو شد ديدان دو با
تنك بسته اصبار ابرو دو كونه رنك بسته ادر بودرلر بجك يوده بچم كونا

کوندیریلور نته که بو بیتده واقع در بیت آن باز سپیده هاچی دیکارنک دینی
باز سپیده هاچی کوناکون کوزکاه تشبیه اولور استعاره اولنور مثلا ککلکون
میکون کندم کون دیرلر بیچه بو لونده تشبیه قصد اولنه میکون دیرلر
طوری تشبیه قصد اولنسه میکونی دیرلر باز چرخ شاهین طوغان جنسنه
مطلقا باز دیرلر عجم طغانه صنقلجیه باز دارد دیرلر بوبک طوغانه شاهباز
دیرلر اما چاقر ده خصوصیله اعلام غالبه دن اولشدر مطلقا ذکر اولنه
مراد چاقر اولور نته که بو بیتده واقع اولبدر بیت ربط باز تیز آهنک میز
بوقمی کبک شاهین جنکلمیزده باز سفید دسته لو مراد چاقر در که لسان
ترکیده اوله تونیون دیرلر لسان فارسیده اسکنلونی شده هوا ده چرخ کبی
دوندوکندن اوتوز چرخ دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت باز سفید
اف طاوس وقانه چرخ کوز بسته شود چشم بازش مناه بیت آن چاقرم
بو وازیی طغانه کبی کوزی باغلنه نوبتها وسیله قازک آفتی دده مکدر بازشانیده
مراد ایچوق معناسیدر باز لفظ مشترکه در بو بجه معنایه دخی کلور جمله دن
بوسی ده آچوقدر نته که بو بیتده واقع در بیت بنود از حریفان کرد از فراز
یحو تکسی انچاکسی دیده بازش بازک باسیکا اولدر واو تبدیل ایلیو دوازده
بو داذ اونند داصلی بو بازده در دوازده دهاندن دااصلی در بازده در اولمه
بو یلق فی یکه قناتوب اولور دایم اچوق طورو یا یلی دروازه دیرلر اخرنه
غی معاه معناسی عام ترکیبده معنا خاص علیه نقل اچون ددیتده که بنا
بیاه اولمشدر بحر الغرایب صاحبینک جلد غرایبنده بو بجه بورد که چرخک

مناسی

مناسی بیانده بجیاه دیدکلری قوشی درکه چرخجه صغر دیرلر دخی در بجیاه
اندر چاقرچه قرنا المشی در صغر لسانی عربیده چاقرک اسمی در بو وازی طغانه دکه
هوا یوزنده چرخ اورد لو سنقور داولسون بجیاه اولسون شاهین اولسون
جمله سنه چرخ اطلاق اولنور خصوصیله سنقورک و شاهینک اعلام مخصوصه
لری وار در شاهین بیت سابقده مذکور در سنقور اوندرنجنک بو بیتده
مذکور در بیت سنقور بهندستانه شده طوطی بلبلنار آمده شنقار سنقور
معرب در قاز بط قاز لفظ فارسیدر نته که بازک بیاننده ذکر اولنان بیتده ظاهر
بطلر قاز ایکسی بر جنسدندر دوشی سنه که نیکه قره جه قاز ده دلو عجم بطار در
نته که بو بیتدن ظاهر در بیت در شکم بازکه جندین خلط تذکره جاه
بط زارو دبلشت کوسند میش غوچ بونلر دخی جلیسو جنس واحد در کوسفند
اهلیسیدر غوچ دیشی سی در اهلی اولمجانی تویم ده اولسون کیکی اولسون ارککی
اولسون دیشیلی اولسون کوسفند دیرلر جملسینک اورته سنده مشترک اولان
جنسک اسمی در نظم شنیده ام که بقصاب کوسفند چکنت مراد زبان که بخنجر
مرنش ذنا بو بیدجوانمرد خارک که غوره ده ام دیدم آکی که بپلویه جرم خوردم
چه خواهد دید میش خصوصیله قیونه در اهلی اولانده میش دیرلر نته
که بو بیتده واقع اولبدر بیت کوز از نهیب عدل تو اندر دیار تو آذبیم
میش بهمه کبود سک از شبانه بحر الغرایب صاحبی کوسفند به میشده فرق اتمیز
کوسفندی قیونه در دیشی قیونا در سنده اولنه میش دیرلر ینه نب
ادبی باره بسیجی ونوز تاکید ایچون زیاده اولبدر نته که مکرر ذکر اولنوبدر

یاد بوند اول مسنا بجون کلدکه دشتی اولانی قینه دخی میشی دیرلر نتکه
کاومیشک اصلی بیاد اولند قده ذکر اولنده کرک غرم غینک ضمه سیله
وراء مهمله نک سکونیله بیانی قوچی دیرلسان ترکیده اوکه ایو قوچی دیرلر غرم
دشتی نک اسمی ایدوکی بو بیتدن ظاهردر بیت بینکند بنوه بیاد بیدجنک
جو درکه بو غرم یاد بچنک غرم غینک ضمه سیله اولدوغی بو بیتلردن
ظاهردر بیت شهنشاه عادل که از عدل کرد به بیشی قرین شیر غرّاند غرم
در ایام او اهل فضل و صلاح بر آسوده اند از غم و رنج و کرم کرم کافلک
ضمه سیله قیچوره قوچه غرم دیدکلری بو بیتدن ظاهردر بیت مواکو بخا
زناه جهان چو غرم زیاده با نوایم دماغ بز رنگ بونلرک دخی اکسی برجنسدر
بز اهلی در رنک دشتی در بز اهلیه اطلاق اولندوغی بو بیتدن ظاهردر بیت
با بز را جو بکود اخر این خراب بیابی خود برود در کوچه قصاب بیاده یکی سنه
که لسانه ترکیده ابد دیولو بچم نه دیرلر نتکه بو بیتدن ظاهردر بیت بنا
شود نول تو بتوخد نلک نتی کرده صحرای چین از رنگ رنگک دخی معنالو
وارد در سابقا بیان اولنمشدر خر کور بونلرک دخی اکسی برجنسدر خر اهلی
سنک ادیدر کور دشتی سنک ادیدر خرک ترکیسی اشکدر نتکه بو بیتده
ظاهردر بیت کوی شی خر بفروش و دیکو کی شی خره کیی سخن را در نیابد کوی شی خره
کورک ترکیسی قولاندر نتکه بو بیتدن ظاهردر بیت کور ساروشیرونی
بیوتاز و غرم تلف بیل کام و کرکن سینه رند باوکر بپره بهرام کور مذکور
صید و وحشینک شکارینه مشغول اولدوغندن اونی و اوکه نسبت

اولنور کوری اولدوکی مثلده بهرام کور کورکه بجز صید قلدی آنی کور بیت
توشنه است تو کور بهرام کور که دست کرم بر زبان دو ذر خوک کراز
بونلرک دخی اکسی برجنسدر خوک اهلیسنک ادیدر نتکه بو بیتدن
ظاهردر بیت خوک که دندان کراز نبود طوینک شد ذکر از چه سود کراز
دشتی سنک ادیدر اذدر اولور نتکه بو بیت سابقدن فهم اولنور حملده
تیغ و سیف و سناندن پرهیز اتدوکی اجلدن بهادرلری کرازه تشبیه ایدر
لر نتکه بو بیتده واقع در بیت کرازه بر آمد بساق کرازن درخشی برافرو
خته همه بانک گاو گوزن بونلرک دخی اکسی برجنسدر گاو اهلیسنک ادیدر
کاف عجمی ایله نتکه بو بیتدن فهم اولنور بیت بزیوف مغز ... باز گاو ونکرد
از یوه گاو باشی تاو کاف عربی الله بهادر معناسنده در کاوه که دفشی
کاویانی اوکه نسبت اولنور اونده در اخرنده ی هاء معناء عام جنسیدن مثا
خاص علی به نقل اجوندر بیت کو کاوه صف شکن مودبنی بشنی بده بزوغش
دکو نهد هیچ نام کاو کاه اولور الفنی حذف ایدرلر کو دیرلر نتکه بو بیتدن ظا
هردر بیت تو از جهان نیاز که دهد سیاه کواه سرز از زر دهد گوزن دشتی
سینک ادیدر ترکیده اوکه صیغن کیکی دیرلر بیت شد بو دیت چو شاه جهان گوزنه
هو بکی شاخ جادره الا بوزن قاره گوزن دیرلر اوندن گوزن لرینه تشبیه ایدرلر
نتکه بو بیتده واقع اولمدر بیت دو چشمش چو چشم گوزنان سیاه و لیکن
پرازاشک ... کاه گاه گاومیش گوساله گاومیش مرکبدر گاو و میشدن
لسانه ترکیده صو صغری دیدکلرینک اسمیدر گاو اسم جنسدر صو صغره اول

جنده بو نوع در اول سببدن لنتکاوت اوکه الملانی صحیح در مسئله مثا بعی
واردر اول جهتدن که بو نوع کاو من وجه اصلی در اوده بسلنور دخنه مثا
تلون من وجه دشتی در نیجه ایکی بابده کوزرکسه بکلو کورب کوز تمیزینی
جنکرده عمومی واردر اصلیه و دشتیه الملادن سابقا بیان اولندی اماد
دشتی یه الملادن اولندی بو بیتده ظاهردر بیت بدام آید شیر ناسکالیده مثنی
پلنک از بی بیشه صیاد نیشی اوله سببدن مذکور حیوانک مینه سنی
جایز اولمشدر کاو میشک اصلی میش کاو در معنای ترکیبی سی کا میشی دیمکدر
یعنی اول جنسه بکونیانی مضاف الیه تقدیم اولنمشی در و اسم اولمشدر هله
فرهنک قاعده سنده شیوعی لسان فارسیده شیوعی سابقا بیان اولندی
کوساله بوزاغو در اصلی کاو ساله در معنای ترکیبی سی بو یاشنی کچمش صغیر کاو دیکه
ساله اضافی اوله معنای افاده ایدر آخرنده کی هانک معناده عام ترکیبی ده مثنا
خاص اسمی یه ایکی در چادر چوبه ده کی که مثالنده که تکرار بیان اولنمشدر دام
دد چارپا جنسنده یرتجی اولنان جانوره لسان فارسیده دام دیرلر یرتجی
اولانه دد دیرلر ایکیسنک ارا سنده مغایرت وار ایدوکی بو بیتده ظاهر
در بیت دد و دام هستند از بیم شیر زرده که داریند از خواب و خور
ایکی سید جنس چارپاده اولدوکی فرقی جنسنده دکل ایدوکی بو بیتده ظا
هردر بیت شب تیره کوه ماه پنهان شده بخواب اندرون مرغ و دام و دده
دد موذی جنسنده ایدوکی بو بیتده ظاهردر بیت نه هر آدمی زاده از دد به
بهست که دد زادمی زاده به بد بعد بحر الانساب صاحبی ندیم غرایبیدن

بودر که دد دوده وحشی در یجب معناسنده دد و دام قوری وقوشی دیمک اولور
دیمشی در دام شست دام لفظ مشترکدر که بو معناسی سابقا بیان اولندی
معنای آخرده طوزاق در آنه جنسنده اولنمشیدر جنسنده اولسون حا
شیه اولنه در نسنه که بو بیتده اکیرد نی ظاهردر بیت خم زلفش بکی دو جهت
کوخورشید و مه دارند که زلفش بکشند کو سیمین ذقن کیبوده باده کوشی
طوتدقده باشنی بوماغه دخی شست دیرلر نسنه که بو بیتده اکلنور بیت بد دو دد
در زمانه بو اسحاق بتوده بکمو بکوبکشاید از شست تنزه ده شست دیرلر
نسنه که بو بیتده اکلنور بیت چو نصادان ز رنجان جسوه سنده فلاک بکش
از اه ذهراب خورشید النقیه دخی شست دیرلر نسنه که بو بیتده فه
اکلنور بیت چو شست آمد نشست آمد بدیدار بیو حقتنا دام کاند آلیا ازه
جوم کیمخت ادیم بلغار جوم جیم تحتیه کوندره کیمخت بیمل غرستی له خام دری
نسنه که بو بیتده اکلنور بیت وی چنداکه دیدی خاک را بنحت یوسف از خوه
اوخایی چو کیمخت ادیم ساختند در نسنه که بو بیتده ظاهردر بیت باد یاد
ز سهیل نسیم ساخته کیمخت زمین را ادیم بلغار دخی در دریا ز بلغار
که اقلیم تاتارده بو شهرک آدیدر انتسابه اولنمنده اوزرده بلغار
دیرلر آخرنده یایه نسبت ایچون در بعضلر ده یا کبی اول رنک نله
تاریکنه نسبت اولندی دیو لسان فارسیده
هر چه کیه کل دیرلرشله زیبق جکنه کل زیبق دیرلر نسنه که بو بیتده واقعدر بیت
کل زیبق ولیکن ناشکفته سیان یاسمین ولاله خفته جمعی عطار بیرکی

وصفنده دینشدر اول بیتی جان و روان جان روح حیوانیدر هر زنده
واردر تنده که بو بیتده ظاهردر بیت هر که بی جان زنده کیست حیوانست
زنده کلی توکی دیمه جانورلر حیوانه جانور دیدکلری بو اعتبار ایله در که
جانی واردر جانور لفظ فارسیدر شونده که بو بیتده واقع اولمشدر بیت همای بر
مرغان ازان شرف دارد که استخوان خورد و جانور نیازارد توکی دلده
دخی استعمالی شایعدر بیت نه صورتدر کم بونزده جانوردن دخی جاندر
دوزرده جانوردن شو زبان فارسیده لسان عربیده کی ذو معناسنه
٩ در توکی دلده اول معناده قولنیر مثلا توکی جانلودر عرب ذو جان
دیر عجم جانوردر بو هنرور لک معناسی هنرلودر بهره ور لک معناسی بهره لو دیک
بیلورک معناسی بیله لو کبی بیلجرت آلتنده بیلدورجی درنته که بو بیتده
ظاهردر بیت زبان دره هان ای خردمند چیست کلید در گنج صاحب
هنر چو در بسته باشد چه داند کسی که جوهر فروشست یا پیله ور
بیله لفظ مشترکدر کوک دخی بیله دیرلر کوکلی قوردنه کوم بیله دیرلر نته که
بو بیتده ظاهردر بیت جامه کعبه را که می بوسند او نه از کرم پیله نامی
شد کشیره که وردخی اول وردیر که دکی اولنده کشیر لفظ موکب در
اصلی کشت ور در بعد الترکیب تا حذف اولنوب و کشاور دخی دخی فاو
کبی غایانده اکوب بجوب او تمردیر بیره عجم کشور دیر روان روح مجرد در که
انسانه مخصوصدر سایر حیواناتده اولمز لسان عربیده اکه نفس ناطقه
دیرلر جان الروان اورتاسنده فرق مذکور بو بیتده ظاهردر بیت

سپردم تو اجانم ده شفقم بجانت بپرودم روان را بیزدان پاکت روانک جان اوله
رق فرقی بو بیتده ظاهردر بیت تا چو بر سر و تو جانفشان مو ابلکه روانه
سوم ایا سرو روان شوکه فراسا زم جانه معنای مذکوره اسماء جامده دن
اولانه روانک دررفتن دن مشتق اولانه روانک معناسی کوروا بیدیکی در سرو
روانک کبی آب روان دکبی دوانه بو معنایه در جانب معناسنه اولان روانک دخی
اشتقاق اندندر جوانب ده معنایه موضع در وارد اوله اعتبار له جانب کوردرسی
دیجله بوده عجم رواداده دیو بیت خرا لی سالک و دجیه دولاب که در با
کند از قطره ای آب رواداره نز شمشیر خطر ناک نتوان یک قطره در یا کنج
ارایج معناسنده روانک استعمالی واردر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
معانی نقد حکمت بی شنده وال بلکه منم بو عهده پیشوا شاملی اوندندر شهروا ده کبی
روادخی بو معنایه در شهروا لسان عجمده شول نقده دیرلر که بحکی شهرده
حکمی بداوده اصلی کم در حکم شایع اوله یعنی ناقذ اوله اول اعتبار ده شاهد
اولمشدر تقدیم منسوب الیه فارسیه ده شایع در نته که سابقا بیان
اولندی بو تنقیه که شهروانک معناسی تقدیریده او لور راجانه اشارة
حضرت شیخ سعدینک بو بیتلرنده واقع اولمشدر نظم وجودم بودم دانا
مثال در طلبست که هر جا که رود قدر و قیمتش داننده بزرگ زاده نادان
بشهروا ماند که در دیار غریبش بهیچ نستانند دیار غریبده هوا اوله شا
که شهروا او که منسوب در حکمی یعنی دیاد ده روان دخی اشتقاق اوندندر صیغه
مشترکدر امر معناسنده که کوردنته که بو بیتده واقع در بیت مبادا نیز دولت

بوجودکی که آب تیز رو ز دا فکند بل بو معنایه اولان زودك اصلی رونده
در رودن توخیم اولنمشدر اسم فاعل معناسنده کلور نته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت بود اندر جهان تفرج کن بیش از آن دو زکو جهان برود
زود تیز زودك معناسی ترکیده تیز در نته که سابقا ذکر اولان بیتدن
اکلنور مقابلی دیر در نیکو معناسنده نته که بو بیتده اکلنور بیت معشوقه
که دیر و بیند لخرید از آنکه سیر بیند بیت دیر بود سست خیزد سال فرسود
چو طفلان زود خشم و زود خشنود تیزك معناسی آنندر ترکیده اکه بجره یولو
نیره وصف اولنجق مراد دلك اولور تیغ وصف اولنجق مراد کسکن اولور
نته که بو بیتدن اکلنور بیت تیزمکن تیغ سخن در دهان تا نبود خلق ترا
ناگهان معنا بکند در نمودنه بوق معناسنده ترکده اوکه چونکه در لسا
ترکیده اونده تجرید تعبیر ایدرلر رایج اولمشدر ترکیده مجازا تجرد دکلو
کبی لسان فارسیده کند دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت فرو مانده ام
خیره در کار خویشتن که بسیم هیچ کند بازار خویشتن لسان ترکیده مجازا سر تیز
تجرد دکلو کبی لسان فارسیده تیز دیرلر نته که زودك معناسی بیانده ذکر اولنان
بیتده واقع اولمشدر بازی ده تیز توصیف ایدرلر نته که بو بیتده واقع او
لمشدر بیت استر هرچند ز بادی تیز یابد سو سوزد نمی تواند شکافت مو
نته که بیت مذکورده ظاهردر حد تکوکشیده مجازا تیز دیرلر بو توصیف دیلر
آنلر نسبته تشبیه اعتباریله در نته که بو بیتده واقع در بیت اکرچه بامه
نوح بخشی و بادی کلیم زاست معناست چنانک غرتی که محتسب تیزاست

باید

٣٧

بد — باید شاید باید کوك معناسنده در بایستن دن مشتق در عجمی کو کوز در بحث بو ده نبا
دیو نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت نباید فال قال بد زدن خویشتن را که تا نیو
د قول بود و ذن دا باز عربیده در باه فارسیده الد اولدوغی کوید معناسنده در
بایید نده شاید بارد معناسنده در شایستن دن مشتق در عرب لایق دیدکی
بوده عجم شاید دیر ترکیده دلده یو شوره نوعدر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
شاید نشنی بر لبا او وی کودن نه دانستن بی بطلبی کودن احتمال و اد
دیجك بوده عجم مجازا شاید در لسان ترکیده یاره دکلو کبی نته که بو بیتده
واقع اولمشدر بیت هر بیشه گمان مبر که خالیست شاید که پلنگ خفته باشد
دز — دستان دستان دستان اول حیله و مکر معناسنده در نته که بو بیتده واقع
بیت بهلی که سپهر ده دهد زیرا مرتحه تو آکه کفتنه که این زال تو دستان کفت
دستعمل اناسنده ده که زال دیو لرد ستانده دیو بیت مذکورده لطافت اولد
اعتبار ایله در زال الله دستان بو بوده ایکلشی در بیوادشاعر زالدن توجه معنا
زالك بو معنایه کلدوکی معیار جالیده شیخ فخرالدین بو بیتله بیان اتمشدر بیت کجا
بجنبیدن علقی شودان کونه بکاه جملاجه رستم بیوز اوچ زال دستی اماسه
دستمر زال — نسب ایدب رستم دستان دینجی دیو لر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت بحال دینی
مدین شاه کامکار که هست معرار خانم چاکری حوار رستم زال نظم ترکی یاده کبی
فاقی باشلو اولدوغی جهتله اسفندیاره اوچ کوره کندوی کوره ویکجوی مغرور
اولوب دستم دستانده اندر اوچ کوره دستانك اوغلی کندویه نسب
ایدب رستم دستان دیدکلوه کبی کندو دنی ده اتسنده نسب ایدرلر و ستان

سام دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت نشنیده است بر دست دستان سام
کمربسته بود در کهتر خاص و عام • دستانک اصلی داستاندر الفی حذف اولنمشدر
معناسی قصه در هزاردستان دخی اولان دستان بو معنایه در مذکور اسم مرکب
بلبل بکذر بر فوقنده اسمیدر که اوکه هزاردخی دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت صد هزاران گل شکفت و بانگ مرغی برنخاست • عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را
چه شد • عندلیب بلبل در مذکور نوعی بلبلک غیری ایدوکی بو بیتده ظاهر
در بحر الغرایب صاحبی ایکسنی فرق التبوب غلط اتمشدر نیز نوز هنوز
نیز لسان فارسیده شول معنا ایچون وضع اولنمشدر که ترکیده اوندن
ده دخی تعبیر ایدرلر مثلا ترک اولده دیر عجم او نیز دیر نته که بو بیتده ظاهر
اولمشدر بیت او نیز گذشت ازین گذرگاه • وین کیست که نگذرد ازین راه • نوز نیز
فارسیده شول معنا ایچون وضع اولنمشدر که ترکیده دخی دخی تعبیر ایدرلر
نته که بو بیتده ظاهردر بیت تو باش تا که شود صبح دولتش روشن • که در جهان
ندمیده است صبح جاهش نوز • بحر الغرایب صاحبی که نیزه دخی تنطیله تعبیر اتمشدر
نوزده نیزه فرق اتمشدر هنوزک اصلی نوزدر اوتنده ها زیاده اولمشدر
بیت باشی تا بیم دولت بدمد • کین هنوز از نتایج سحر است • معیار جمالیده
ده اوکه تنکید اتمشدر لسان فارسیده اول کلمه ده حرف هانک زیاده سی شایع
در مثلا هیچ دیر اصلیده هچ دیرلر اصلی مادر هماند دیر اصلی ماندر بیت
هر که گفت کین ماه فرزند اوست • از و زاد دیرا هماند اوست • هماننا فارسیده
نیز ایچون دیرلر کلامده واقع اولور نته که بو بیتده واقع در بیت چنانکه او...

انکسترهن جهان را دکرگون شود • داوری یک آخر کلامده دخی واقع اولور نته که بو
بیتده واقع اولمشدر بیت باد جوی مولیان آید همی • بوی یار مهربان آید همی • ترکیده
دخی مژده دیمکدر بوده همی دیرلر فارسیسی اوذرنده استعمال ایدرلر جز دیکر لسان
فارسیده جز مدلولی شول معنادر که ترکیده اوندن غیری تعبیر ایدرلر مثلا
ترک بنم غیرم دیر عجم جز من دیر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت دهان جز من
انجام لب دوری • سر جز من زلفی تخیب دوری کاه اولور جز لک اولنه بای
زیاده ایدرلر بجز دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت جهان چون اژدها
پیچ در پیچ • بجز دود سیه کردش دگر هیچ • دیکر لسان فارسیده شول
معنا ایچون وضع اولنمشدر که ترکیده اوندن بر دخی دیمکله تعبیر ایدرلر
نته که بو بیتده اکلنور بیت دنیا نه چون رفت دیکر یافت نتوان • معنا
دنیا کاید یافت نتوان چون شکوار اولدی نه ننده نته اکنمی سنده دیکر ده تعبیر
ایدرلر مثلا اکند و ناز ندناز دیکر دیرلر معناسی ترکیبی بودخی نازدر
بو بیتده واقع اولان دیکرده اول معنایه در بیت دو نوع عهد شباب
دیکر بیننا نوان سرد • بود همکل بیبلبل خوش للخان راه • کاه اولور دیکرک یا
حذف ایدرلر نته که بو بیت مذکوره ده فهم اولنور نیز برنوز نیز
نیز نیزه لفظنک لسان فارسیده معناسی یکدر مثلا ترک بندن یکه در
عجم نیز من دیرلر نته که بو بیتده مفهومدر بیت کنونکه کسوتی نیز حال ...
واده زنانی بدو شی و دهلی بو کاده نیزه دخی معناسنده کلور نته که بو بیتده
واقع در بیت بو ره بیزه زمین زیر زمین واد بوزه • تا زبرزمین ره بیزه زمینست

نیز یکه در

زمانی بود همکسدل برکار ...

باشد صفه اوردر انكچون اولنه باز باده اولمغى دربو معناسيله
دُر عجم بو فلان در تونك فلان ياي درتنه كه بو بيتده واقعدر بيت
رفتم بو طبيب كه بوسيم علاجيدر چون نالدام ششيد بردامن در فراز كرد
بوطبيبك معنا حبيب بانند دركاه اولور بوتك اضافتي اضافت بمعنى
في اولور بانندامعناسي افاده ايدر نتكه بو بيتده ظاهردر بيت كه خرد
غلامي كه از ذنك وكنك مرا وبود چون بونام ننك ظاهر بودر كه بو
معناسي مذكور اولور استعماله استعار طريقيله در معناي اصلي سينه
نك يانديدر قوجاغنه الدي الاديجك يوده عجم در بوكوفت درمعنا
تفعيلي عن قريب كلسه كول در باذن الله تركلسان عربيده كي عند
معناسنه درتنه كه بو بيتده دن اكلنور بيت كفتي كه كند بنزد مني بيجال
بوده اين نكشد نكويدان كه اواصل بود علم ازلي علت عصيان كردن
ترد عقله زغايت جهل بود بو معنادن دخي لسان تركيده باند تعبير ايدر
بومثلده فلانك بانند ونيانك قدري يوقدردر توكاه اولور تونك
ده جوكي اولكنه باز باده ايدر اولنه كه بيت سابقده واقع اولوبدر
تونديك ياقى در فتى ياقى ديجك بوده عجم سخن تونديك ديونته كه بو
بيتده واقع اولوبدر بيت دوست تونديك تو دمي بمن اسه اين
عجب تو كه من ازان دورم اخرنده كي كاف يا بو نوع انتساب ايچوندر
معناسي بوده تاريك ده كي باريك ده كي يايده كاف كبي در فرودشي سنيد لسان
فارسيده نادر بولنه كه بو بيتده ن اكلنور بيت اي عجب محنت تو با

اجرام بست وچه بيني طلب توچشمه خورشيد ناده ناديك فركي درفرقه
كيجه يه عجم شب ناديك ديونته بو بيتده واقعدر بيت شب ناديك بيم موج وكرداب
چنين هايل كجا دانند حال ما سبكباران ساحلها بحر الغرايب صاحبي كه معياد
جان صاحبي نك قولنه اعتماد ايدوب ناد له نادي كي فرق الغيوب نادر كه رنادك
معناسنه دمشي دوغلط التشي در بادله باديك ده نادله ناديك كبي در باذ
ايجه در باريك انجلش نسندر بادله نادلغا مشتركه در دخي معنالره وارد
در بونده بيان اولنور در بهينه سينه كوكس درا كوك الت معروفه
سينه انك كوكسي بغلادغنده اتروسينه بند ديرلر بو كوكسك ايكي يانكو
در بوبند كه لسان تركيده اكه كوملادلك ديرلر اوندن در بوسينه نك غيري
ايدوكي بو بيتده ظاهردر بيت بوسينه ءآن بت سيم دنك حي داشت از تخته
سيم نلك بزد بتو بروسينه ء انكبوسي فلك اندزمان دست اوداد
بوسي بحر الغرايب صاحبي بوندي فرق الغيوب بو كوكسي در صحه معنا
سنه تنه كه محبوبه سيم بو سينه بردر لوديشى در غلط التنه بو عذا
محاذيه سنده درتنه كه بو بيتده ظاهردر بيت هم نادر غبغب نارپستان
عذار وبو كلستان بو كلستان بو لفظ مشتركه در دخي معنالري وارد ربونده
بيان اولنه بوبادميوه باغچه وباغ وبوستان وبونلر كبي نك خلاصه
لسان فارسيده بوده بولنه كه خلاصه التفاوت صاحبنك بو كلامنده ا
بيت ترك الكرم يعني بو باغ وبوزمين بو حاصل معناسنده يدكي بو بيت ده اكلنور
بيت در بن باغ از كل سرخ وكل زرد بشما نخود انكي كه بو خورد

خصوصیله تجرده بوده نوده نته که بو بیتده ظاهردر بیت که یوسف نه ازکو
هر دو یکوست که باماز یدنک شاخ درخت بوسته بار اغاجنده بتن یتشه دیرلر
کوکسه آتی اتسانه یکه قابل اولسونکه کوکی قابل اولسونه اوزرنده بیتشه
اغاجه درخت بار دیرلر بوداغنده شاخ بوبار دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت چو باشد ایر دولت بو تو بو بار بخور و تو باش هیچو شاخ بو بار ده بارآوله
بادیده ده اسم فاعلدر بارنازه اغاچ یتشدر میوه خصوصیله آدی یدوکه
یتشدرکه عرب دلنده اوکه فاکهه دیرلر بوده بارک فرقی وار ایدوکی نته که فردو
سینک بو کلامنده ظاهردر بیت درختی که تلخست او را سرشت اکر شی
در نشانی بباغ بهشت ور از جوی خلدش بهنگام آب به بیخ انکبین ریزی
و شک ناب سرانجام کوهر بکار آورد همان میوه تلخ بار آورد خلاصه
کلام بو میوه خاص دربار عام در بو اعم در بو اغ بشده ده شمولی
وار ایدوکی فردوسینک بو کلامنده ظاهردر بیت درختی که شیرینی بود بار
او نکو دکسی کرد آزار او وکر زانکه شیری نباشد بوش نزیا اندر آید نکاله
سرتی بحر الغرائب صاحبی بونلری بو بو بوندن فرق اتماشدر تار تارک
تاره بو درخته که بو بیتده ظاهردر بیت زده موی را تیغ بو نار خویش
باز باز کشتن و کشتار خویش آدی نته دیمسنده اختصاصی یوقدر نته که بو
بیتده ظاهردر بیت و بالای بنده کی شاه کی کندسوی شکوفه نثر هیچ دیوند
جوزی بو تاره تارک مرکب در تاره کاف تصغیرده معناسی ده بو جمله در کوند
ذمونده اوچ جنوند تارک سنا ذیرلر نته که بو بیتده ظاهر در بیت

دیده

دیده بو تارک سنادیده ناپهتر از روی دشمنان دیده نته آدمینک ده دخی بابتنیک
طوز جفنه تارک دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت چو دیدم بو سرهشی نام
مبارکی بو دیده سودم که بنا درلیه برشی تاج و ستور شاه از کو هر کران سنک
تاباه چو ماه بحر الغرائب صاحبی تاره تارکه فرقی التیوب ایکسنکده تغیرینده
دیو در آدملک اولسون طاغنک اولسون غیرینک اولسون دیشده بولدی
بحاب بولدی پیراغه دیرلر کلی پیراغنه بولدی کل دیرلر اما مذکور معنا مجاز
نته که بو بیتده واقع اولوب در بیت بلبل بولدی کل اخوشته ندیده در منقار داد
واه در لخ بولدی و نوا خوشی ناله های زار داشت بو کلک معناء حقیقیسی یواده کلوب
در بولیه پراغنه بولدی راه دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت راه تو در آید
و منزل در لب بولدی را و توشه منزل بساز اغاجک اولسون دیمچک اولسه
لوازمندن و مهماتندن اولدی بیچون بیراغنه بولدی دیرلر لسان فارسیده
بیراغچون وضع اولنان لفظ بهار در بیراغه بهار در بیراغه بهار دیدکلری
بو بیتده ظاهردر بیت که نی ز آفت باد خزانی بهار تازه بو شاخ جوانی سکی
بیراغه کهنه بهار تازه بیراغه نو بهار دیرلر نته که بو بیتده ظاهر در بیت
بو جوشنی سبز چون نو بهار بو برابق تند چون دود نکار اوتوغ اغاجک سا
اغاجلوه غالب اولوب بیراغ یتشدن صکره اولدوغندن و بنفشه
بیان کتشله بیت دسم نو بجیب در بی دو نکار شمیم دهد بیشه
بی آمد بهار ربیعه هنکام نو بهار فصل حریفه هنکام کهنه بهار دیرلر
لفظ هنکام حذف ایدب اول فصللره نو بهار و کهنه بهار ده دیرلر بجا

یالکوز بهارده دیرلر فصل ربیع مراد ایدنوردلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت
خلوت از اغیار باید نه زیار خوش بوستین بهردی آمد نه بهار بیت درخت
اندر بهاران بر فشانند خزستان لاجرم نی برگ مانند بهار لفظ مشترکه
در بتخانه یه دخی بهار دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت شعانا که کنی
بدان شنی چهات بت لاله رخ چون نگار بهار تفصیلی سابقده بحر الغرائب
صاحبینک عدم اصابتی ظاهر اولدی بو کلامده ده بهار ایکی معنایه کلور
اول ربیع یار معناسنده ثانیا بتخانه آدیدر خامه کلک خامه قلم درنته که
بو بیتده اکلنور بیت پادشاهی که از انامل او خامه حامل عقد در شود خامه
صرلیخ یه خامه دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت غنچه برباد بوم اوخورده
هرچه در جام کرده از خامه خامه نک قومده استعمالی نته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت جوشن در ره سران جون دیگ جشنده جو مار خامه پر پله
ظاهر بوده که بطریق التشبیه در کلک کاف عجمی نک کسری سیله شول قمشی
درکه اوندن قلم دوایدرلر اوقده ایدرلر اوندن اولنان اوقه کلک دوکلور
بو بیتده ظاهردر بیت ز بود زبیکانه کلک تو شیر بود زبیم کرده از جنگ سیر
اول قمشی بیلدیکی کلک بیلوب قلم اولدقدنصکره خامه ده کلور بو بیتده
ظاهردر بیت نویسنده از کلک چون خامه کرد بسوی بازر دو نشنک نامه کرد
تیر کلک خدنک ناولک بیلک بلارک توک تیر اوقدرنته که بو بیتده ظا
هردر بیت بعدف اللق توزک تیرنده جاه دولت نشانیده ولی بنیم کونی خا
کینک اول دولت نشانیده بیر تعنت تو که درعثارده دخی تیر دیرلر

نته که بو بیتده ظاهردر بیت نیوه که بو چرخ سرافراخته نیو فلک خانه ز پی ساخته
کمان تاشی اوقدر نته که سابقا بیان اولندی خدنک اصلنده قاین اغاجیدر
نته که بو بیتده واقع در بیت درکنار اچنان کشیدش تنک که تیر خدنگش سندخی
نهالی خدنک اولی اغاجدن ایو سفرتنی دوزرلر اوندن دوزلن اوه زین خدنک
دیرلر کاه اولور یالکوز خدنک دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت لاله را در قبا
کشیدی تنک شرو را خانه ساختی ز خدنک اول اغاجدن اوق دخی دوزلور اوندن
دوزلن اوقه تیر خدنک دیرلر نته که بو بیتده واقع در بیت باو آورده آن تیر
های خدنک کرفته کمان تیر ده بچنک گاه اولور یالکوز خدنک دیرلر نته که
بو بیتده واقع اولمشدر بیت بسودی مرده ملک چشم دشمن تیر تنک پیامهای
درشت آورد زبان خدنک ناولک اوقه اوقی درنته که بو بیتده ظاهردر بیت
دیده دوست بتو روشن باد سینه خصم پر از ناولک چرخ لسان فارسیده
ناو بایمچرخ دیرلر بیلک چتاله دمرنلو اوقدرنته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت هلال عید را مانست چرخ بیلک انداز کی که بکشاید از وزه و خوشی
از کشند بدشمنی بیلکی اصلی بیلدر آخرنه کاف تصغیر لاحق اولمشدر بیل که
لسان ترکیده اکه بیل دیرلر تنگ فارسیده نابدکی بو بیتده ظاهردر بیت سرچشمه
شاید کرفتن به بیل چو پرشد نشاید کذشتن به پیل بحر الغرایب صاحبی بیلکی
یعنی دمرنلو اوقه تفسیر اتشی اصلی بیلدکنده اوبیله دیشدر بلارک یعنی
دمرندر اوقه دمرنی اولسوکه کوندر دمرنی اولسون خنجر دمرنی اولسون
اوقه دمرنه الندی اولدغی بو بیتده ظاهردر بیت هر آن تیر باد آن که آید فرود

بلارك هم كشت وجاذى دررود خنجر ده مونسه الماس عنبرين بو بيتلوندن
اكلنور بيت چه جيونست آن رونده بتر خسرو چه جيونست آن بلارك تيغ تو ا
يكى اندرها فاحق زبانست يكى اندرها نامرك دندان تيغ بر آنده كى تيغ تيز
معناسنه در تيغك اول معناسنه كلديكى تيغ شمشيرك فرقى بياننده ذكر او لنور
بادن الله تعالى فتح كوهرنده دخى بلارك ديرلر نته كه بو بيتلوده ظاهر در بيت بلارك
جناه ناف ازروح تيغ كه در شب ستاره زتار بك ميغ در فشانى كى تيغ جون
چشم كوى بلارك بو ورقنه جوند بابه مو در فتح دموه نده بلارك الماده اولنو
نته كه تاج المآثر صاحبنك بو كلامنده واقع اولمشدر بيت بلارك معنديه ازبو
كند باشنلم كشته بنا سحار بكلك كوب ده بنياد منهدم شده كلاه اولور بلاد
كده كى رأس العمه قلب ايده لو بلادك ديرلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت
بدر باكر فند عكس بلادك تاج كلاه كويد كيف حالك نوك نوكلك سيلة ايجه
اوجه ديرلرده مرده اولسون غو بيده اولسون مثلا نوك ناوك ديرلر نته كه
بو بيتده واقع اولمشدر بيت نوك ناوك جو عقل در بند ويو ي ازدرون دو
بدن مهجوبه نوك سنان ديرلر نته كه بو بيتده واقع در بيت كرد از زخم خد
اوجى بودارد كلاه كرد ازنوك سنان اوجو بكنايد كين نوك خار ديرلر نته كه
بو بيتده واقع اولمشدر بيت جا آمدان وعده كه كار برآمد كل سرخ
از نوك خار نوك مو دخى ديرلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت هر انكه
زوجه غاز نوشى زبو اهنشى بر جهد نوك مو تبق كلاه جرخ ذنبور كلاه مطلق
بابه درسنته كه بو بيتده واقع در بيت لعل صفى الماسى تردن كلاه ابولو

تير نظر دن چرخ خصوصيله بو نوع بابه دركه فتى بوك اولور قوبلمده خلقه
بكى اولدغنده او نوتشبيها چرخ ديشلو در بولكلى بو بيتده ظاهر در بيت اكر
نخ تو باشد از چرخ تير پس اين تير نما آمد از چرخ ذنبور ذنبورك توك دلقا
جكوه دكلوبه درسنته بو بيتده ظاهر در بيت ذنبورانداز ده ذنبورك ازدو
مشبك سينه ها جون خانه ذنبور ذنبورك اندن تحريف اولنمشدر توكشى
كيشى قرباه توكشى قبور در نته كه بو بيتده ظاهر در بيت ز شد ولتى ساز
نخجير كه بكمر بست وتوكشى پرانه تيركو كيشى وقرباه بلا قوشانده ديجك بوده
نجم بوب قرباه وكيشى ديرلر نته كه بو بيتده ظاهر در بيت جه خوش كفت كوكبى
بفرزندخويش جو قرباه به بيلا دربوب وكيشى بلكك اوق طوبرد يانده
كيشى ديرلر نته كه بو بيتده ظاهر در بيت تيركه دركيشى كاه وشى بوده عاقبتش
تابدرآتش بوعطا به طوبرد يانده قرباه ديرلر نته كه بو بيتلرده ظاهر در
بيت هراسر وباشى پهركيشى كه باشى جوتير توكشى بابه جو كاه لايق
قرباه باشى بيت كاه آمد از قيد قربان بدن بوده آمداز بوست مادر دور
بولك بيت اولده كيشك وقربانك معناه ايهامى لونوب واردر اول ذكر اولان معنا
حقيقتاً هوا دا اولن معنا كيشده بلك معناسيله قربانده اول معنى كه
تركده اوكه قربان در عرب اضحيه ديركيشى ده قرباه ده لفظ مشترك در
دجال تشكل وملحد كيشى خصوصيله مذهب معناسنه دخى استعمال اولنور بد كيشى ملحد كيشى
ديرلر نته كه بو بيتده واقع اولمشدر بيت كجا است سوخ دجال ملحد كيشى بكو
بسوزد كه مهدى دين پناه رسيد تيغ شمشير خنجر تيغ مطلقا تيز وكسكن

شنه دیرمورده اولسون وغیرده اولسون قلی تیغ دکلودیکی بننه که
بو بیتده واقع اولمشدر بیت جهان زخلعت امن اتخنان داده که تیغ ازنشك
عریانه شد آزاده کیمسه دیمز منه اوقادیمز منه تیغ دیولر نته که بو بیتده
واقع اولمشدر بیت زباده شیغ ای نیزه و تیر شده دریکاسی سرها چاشنی گیر
طاغلك سیوری یونه تیغ دیولر نته که بو بیتده اکلنور بیت هرا کنت بنکره بو
تیغ کیسب تجربه بکوینی که از هر جنبت سینك اصلی تیردر زاغنیه
تبدیل اولنمشدر کویغ ده تبدیل اولندیکی کوینك اصلی کریوه دیرینه که بو
بیتده ظاهردر بیت یوا راستم زو دراو کویغ شی چست تادیك بادنده
تیغ لغت فارسیه ده بو ایکی حرفك بربرینه تبدیل ایدرلر ذای غینه تبدیل
ایلدکلری کبی غینی ده ذایه تبدیل ایدرلر مثلا باذ باردیرلر اصلده باغبادر
در معناسی ترکیبی سی باغ اوکا ذیح دیرکه اوکا ترکی دلده باغوان دیرلر غنیر
خصوصیله قیلی ایچونه وضع اولنمشدر نته که بو بیتده قلی الماق ظاهردر بیت
شکر باذکه نی کشت از سناه سیر چو بولد کند نای خورد شمشیر و بیلهان
تیوچیاز لب کوددو زبی استعبد ولدکرد آشام شمشیر اما خنجر اوله
معروفه یه که ترکی دلده اوکه خنجر دیرلر اختصاصی یوقدر منه کونه آلب معروف
خنجر المللك شایع درنته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت حدیثی نرم چون زبوا
مراجعه زبان چرب خنجر کذ ننده بو بیت بجا عنده خنجر دیولر نته که بو بیتده
واقع اولمشدر بیت شنیده ام که بتصاب کوسفند کتنه دل زبانی که بخنجر
سرهنی زنی نیوید زوبین خشت دود باشی زوبین حربه درخشت حربه نده

بالای در مغاربو تلوچه بوبشلوده ظاهردر بیت سیر سرکرفتند ذوبین وازه بکشند
با خنشهای کرانشوجه مذکورا وزرینه بورنه علاوه لره بو بیتده ظاهردر
بیت درخشید دخش زوبین ذکور حجو آتشی بی پرده لاجورد کاه اولور
حربه ندکندوبه ده خشت الات ایدرلر مجازا انته که بو بیتده واقع در بیت
بالای سرو ونیزه چه بیلک بادبر درخش افکند بر دو میل حقیقا خشت دمور
دینه که بیت سابقده اکلنشی ایدی بو بیتده ده منهم در بیت برآمد
خشید ذ تیغ و خشت عسمکونی هوابرز میننی لاله کشت خشت لغت مشترکه در
کرپیچ معناسنده کلور نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت بنای ترکه کوخشت
کند ازکل بیني مخچینانه در مظلمی مهرود وفای تو برده دور باشی ییاده لولد
الندکی الت زجر در که اراق طورلری دیو خلقی بکلورلر اوکندن منع و دفع ایدرلر
معناسی ترکیبی سیده اوکه دلالت ایدر بیت سرخار جنداد زند دور باشی که
آلتنتی ننه تیرشن نوبه باشی بو بیتده اکلنان اولدکه اوچ سوری دیو
بیت وصانند دور باشهای روی عمچو انعو ذباذ آخته بو دشمن شاه
ده کنده اکلنان اوچ ایکی چال اولمق در تاج دهره کوزلك تاج نشان
ترکیبا تاجوز دکلودر اونده تنبیه اولنمشدر دره دهرا بالته درنته که بو بیتده
اکلنور بیت چونده دهره بو پهلوانی درخشنده شد از خانه دولتشی تاج و تخت
باغ بدایعنه دخی دهره دیولر ترکی دلده تاهرا انده تنبیه اولنمشدر کوزلك
اوچ اکره دمور درکه بیلبانلر او نکله فیلك باشنه اوررلر نته که بو بیتده
اکلنور بیت بباذ کوبنه تا پیزده پیل مست بوزخم کوزلك راست درخوره نشست

اصلی کوزدر اکوپ معناسنه آخرندی کاف کاف تصغیردر معنای ترکیبی سی کندوقه
مناسب‌در بنده غلام کنیز کنیزك رهی پرستار برده بنده مطلقا اسیر در
ایرکك اولسون دیشی اولسون نتکه بو بیتده ظاهردر بیت سپاه اندر ایوان
پراکنده شد زن و مرد کودك همه بنده شد غلام لسان فارسیده قول معنا
سنه‌در نتکه بو بیتده ظاهردر بیت غلامی که کهن پیوند باشد نه بنده بلکه خو
یشاوند باشد لسان عربیده‌کی غلام خزالاصل بدر شارحی بحر الغرائب صاحبی
نك جمله غرائبندندر که اول کلامی که غلام تعبیرنده سویلدیکی در بو عبا
ره‌در که نقل اولنور غلام قول و اوغلان لفظ عربیدر جمعنده غلمان دیرلر اما آقا
سیلادن چوق استعمال اولنور دیشی قول معناسنه اولان غلام لفظ
فارسیدر اوغلان معناسنه اولان غلام عربیدر ایکسنی فرق اتمیوب خبط
فاحش اتمشدر بنده چاکر غلامدن فرق اتمیوب بنده قول عبد معناسنه
دیمشدر اونده دخی غلط اتمشدر غلام باره کی ترکیده اوغلان بازه مجلی
و تعریفلی لفظ مرکبدر غلامباره دن لسان فارسیده انه باره دیرلر نتکه بو
بیتده ظاهردر بیت نشست از بر باره تند باز همی رفت باوی بسی رزم
ساز مذکور ملفوظ ده معنای ترکیبی ظاهر بودر که ملحوظ در کنیز بنده نك
دیشی سیدر که ترکیده اکا قرناق دیرلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت
شراب و عشرت نقل مهیا کنیز چنگ و دیشی همچو ترنیا کنیزك موکدر آخرنده
کی کاف کاف تصغیردر معناسی قرناجق در بحر الغرائب صاحبی کنیزك کنیزدن
فرق اتمشدر ادخی بوده پرستکده خدمتکاره دیرلر غلامله انونك اراسنده

فرق وار در که بو بیتده ظاهردر بیت بندگی دیوارهٔ بگذاشت ابنا دهی وان
غلام درهمه کاندیدی نداخرندنی یا نسبت در معنای ترکیبی سی بوله مشتری
در پرستار طپوجی در پرستنده کی قوله اولمق لازم دکل اوندن عامدر
نتکه بو بیتده ظاهردر بیت زهر دو پرستنده کاشت بوده هم آزاد و هم بنده
کاشت بوده خدمتکار اله پرستارك فرقی واردر نتکه بو بیتده ظاهردر
بیت اکر نیك بدخادم او هزار عمید و فی پرستار بدنی شماره تعظیما کعوب
اکابر بو سلاطینی کمسنه پرستار دیرلر اما خدمتکار دیمزلر و فق الله النجیب
بنده ایله پرستارك ده فرقی واردر بو جهتدن که پرستنده مفرد در اسم فاعل
در پرستیده دن مشتق در پرستار مرکب در پرست اله آردن پرست اسم
مصدر در کنتارده که کفت رفتارده که رفت دیدارده کی دید کبی آر اسم فاعلی
آورده دن کتوریجی معناسنه پرستارك معنای ترکیبی سی طپوکتوریجی
در اوله ایشی بوکره اشلینه پرستنده دیرلر نکوا اشلیجیه پرستار دیرلر بو
اعتبار ایله پرستار ابلغ در پرستنده دن کفتارك رفتارك دیدارك ده معنای
ترکیبی‌لری ظاهر اولور او که قیاس ده برده شول اسیر در که سبی اولنمش بنده
اوندن عام در زیرا اسیر که خانه زاد اوله یسی بوله سنده اونده طوغمش اوله
او که بنده دیرلر برده دیمزلر برده نك معنای مذکورده استعمالی بو بیتده
ظاهردر بیت بزیوف هرچیز که آورده بوده طرایب بدو بدره ها برده بوده حرالاصل
ضلی اولانده که لسان ترکیده کشی زاده دیرلر عجم نبرده دیو نتکه بو بیتده ظاهردر بیت
چو آورد را منکران را بخواند و زیوانه نبرده سران را بخواند لفظ نبرده
چو آورد و را منکران را بخواند ۶

مرکب در بوجودی نون مفتوحه در که لسان فارسیده نفی ایچوندر هر نه کلمه یه کلدیکه اوله
داخل اوله اول کلمه نک مدلولنک نفیی افاده ایدر بوجودی دخی بوده در که معناسی
بیان اولندی مذکور لفظ مرکبک معناسی ترکیبی نیجه اولنمشدر بو نبوده دخی و
در که نونی اصلیدر اونک معناسی چنکه اختصاص اولان نسنه در اوصاف
اولسون اندن اولسون سایر آلات دن اولسون اصلی نبوده در چنک معنا
سنه که بو بیتدن ظاهر در بیت فراز بیننی بدر شد چو کرد بپیوند نی رو
کار نبوده شول اخوییه که صواشی اردی اوله چنکه یراب نبوده سلاح دیرلر شول آلات
سنه که صواشی کیوسی اوله نبوده قبا دیرلر نسنه که بو بیتده واقع بیت بیا دید
کنتاسیاه مرا نبوده قبا و کلاه مرا نبوده آخرنده نی هاء ساکنه اختصاص ایچوندر
نانده که نابده که یا تابه دکه هاکبی که اولور نبوده نک یاسنی واوه تبدیل
ایدرلر نورد دیرلر نسنه که بو بیتده واقع اولمشدر بیت هر یکی در نوف دجون
شیوه قایم کشوری بشمشیری حرف بانک واوه تبدیلی لسان فارسیده
شایع در نوردک نونی اصلی اولیجق نوردیدن دن مشتق اسم فاعلدر
راه نورد یورکن اتوک وصفند در نسنه که بو بیتده واقع در بیت
اسبک داد شاه راه نورد که بعیوقی رساند گرد نبودک اصلی نابود در الفی — اسبک تخ
حذف اولنمشدر تخفیفا نسنه که شمس فخری بو بیتده اصلی اوزره ذکر اتمش
در بیت دیوانشی که اورد ندبر خاشی کنند از کینه بابهرام ناورد او
دخی ناورد معناسنه در نسنه که بو بیتدن ظاهر در بیت هراه مردی که حاضر
شد بآورد اکندکا هر که از ما در چه اورد کن کوزن کوز ذا عجیل اکوفی دری

مقابلی آراسته در که معناسی بونک مقابلنده اولیجق طوغریدر نسنه که بو
بیتده ظاهر در بیت بزنان دیوشد کین نکته آراسته که کوز باکونشید راسته
باراسته وراسته جیه دخی مقابل اولور اونک مقابلنده اولیجق معناسی
صلح در صول و صاغ دیمک بوده عجب و راست دیو کوزک ذاتی کاه اولور جیه
تبدیل ایدرلر لیج دیرلر نسنه که بو بیتده واقع اولمشدر بیت هر که طرف کلاه کج
نهاده نشد نشیب کلاه دارد و آیین سروری داند فوریوغی اکوجی اولدو
غندن اوتو و عنز به کودم دیرلر کوزاوه ده کی کوز دخی بو معنایه در تحفه یه دو تلک
بابنده اکوجی اضیاد و غندن اتوکوز اوه دیرلر کجاوه دخی دیرلر اوه اونجنده که
بیت این کوزاوه که شود این سوکرانه از کوزاده که شود از سوکشانه اکی تحفه نک
هر برنده بشقه کوزاوه دیرلر نسنه که مولانا رودکی نک قدس سره العزیز بو بیتده
ظاهر در اما کوز اکنده کی کوز اول معنایه دکلدر لسان عربیده کی توز معناسنه
بکوتوزاوه اونک معربیدر کوز اکنده جوقال در نسنه که بو بیتده ظاهر در بیت — بوکوز
سراکنده بیویدا دریغ دیونتی مجال اندر امد جاه که سرینی کوزن بگوی دری
سنه که بو بیتلرده ظاهر در بیت بنیش بنشنه بسی زاره کوز شداز
چیده دینار ها بیت سهی سرو شمشادی کوزن کشته اکنا نیسکه انک
من نوز کشته بو بیتده ظاهر اولدی یاه توذ بنک فارسیسی توز ایتی
ذا عجیله بو بیتده دخی اولمدر بیت دو ابرو شی هجوکان بزه سیه توز د — توزوی مه
از شک بر خم پیچ تاب خم بخم بکلم اولان نسنه یه پر خم دیرلر
او مانند در خم خمید بنده اسم دریلی بوکلمش خمیده قامت دیرلر خمیده اسم

منعوله درخم كشته بوكلام اولشی در شنده كه بو بيتده واقع اولبدر بيت اذ پی
نغاه وشبنم چنكبست خم كشته ئنم اشك آبده تا دامنم ادهر نكه جوده تاك
بوكلك ايله آكلك فرقى واردر بر طوغرو نسنه هر قنغى طرفه ميل اتسه اكلدی
دیرلر بوكلدی دیمزلر خم الله كوزلك فرقى بوراده ن ظاهر اولدی بوكرده لك دخی
بو حالت مخصوصه ده هر آكوی بر بوكرلر دیمزلر هر بوكلنه دخی بوكر دیمز
لر كوزل الخلك فرقى بوراده ظاهر اولور حلقه يه بوكلنشی اولدوغنده او
خم در پر خم كند حلقه كند دخی بوراده معنای آخرده استعمال اولنمش
دكلدر بنا او ده اولادحا كمرلره خم ده كلور بوكلدكنده او تردی در مجمع الغرايب
صاحبی بوكلامنك كه ذكر اولنور خم فيح خايه اوچ معنا يه كلور اوكا آكوچ معنا
شمس فخری بیت خم كرد و زطاق حشمه او بافت جون قامت حسود سنه خم
ثانیا صفت معناسنه كلور فردوسی بیت هزاران بدوانه روز طاق خم شهر
راندن نكار انده رونه بیش وكم ثالثا كنددن بوغاز دیكی یوبیدماسده بیت پیلتن
خست در حرام او سوار ا خفته در خم خام او اوچ بوده خطا انشده در
اول بوكه خلك معناسی كوچه دكلدر شنده كه سابقا بیان اولندی ایكنجی بوكه فردوسی
بیتنده كه خدد مراد كمردر بوكلدوكنده اتر وخم دنشی در معنای آخرده كلدر او
بوكه اسدینک بیتنده كی خم حلقه معناسنه مستعمل در بوكلمشی اولدوغی اعتبا
اول دخی معنای آخرده كلدر شنده كه سابقا بیان اولندی ایچنجی بو غلط در بو حاله
اولنسنه به بچاپیچ دیرلر شنده كه بو بیتده واقع اولبدر بیت ای بساكو آتشی
سودای آن مشكين رسنه ود بچاپیچ دل دنی آكبنه جنبر كذشته تاب فرمو

در قوتوم قوتوم اولان نسنه یه بوتاب دیرلر تمام قوتلشی اولمسنیم تاب دیولو
بونلو دخی زلف اوصافنده در قوری بوز لیوب طورین زلفه تابدار دیرلر
شنده كه بو بیتده واقع اولبدر بیت كفتم نهی بر بن دلم آه تابدار زلف كفتا كه
شك تاب ندارد قرار تاب تاب تابنده مراد حرارتدر تاب لغت مشتركه در
معانی متعدده سی واردر بونده بیان اولنوب در تابدارك معنای تركیبیسی
تاب صقليجى دار اسم فاعل در داشتن دن كه حفظ اتمك معناسنه در مجمع الغرايب
صاحبی تابدیچی فرق اتمشدر تابك معنالرینی بیاننده معناسنه كلور دیمشی برته
در لسان فارسیده اكثری بر بونه عطف ایدرلر پیچ وتاب دیرلر اول عطفنما
دلالت ایدر شنده كه بو بیتده واقع اولبدر بیت همه بند پیچ ده تاب دخم خم و
پیچ وبین عنبرین بیش وكم تاب اسم در تابنده دفقر معنا در بوكلكدن خاص
معنی در بونسنه ایكی قات اتسه لر بوكلدی دیرلر قرلدی دیمزلر توك بیلم بو كلدی
دیقورلدی دیمز ایبی بر وضع مخصوص اوزره بوكنه دسنی قورجب تاب دیولو
موتاب دخی بونده در بو مركب اسملردن جواولان تاب اسم فاعل در تابیدن
ده صیغه مشتركه در لازم ده كلور متعدی ده كلور اسم اولان تاب كه متعدما
ذكر اولندی لازم مده مأخوذ در فاعل اولان تاب متعدیده ده مأخوذ در
موتاب موتاف دیرلر قلدان جوال اشلدو كنده اوترو بانك قایه تبدیلی
لسان فارسیده شایع در مثلا اصفهانه دیرلر اسبهانه دیرلر تافنده ده اسم
مفعوله در طوتقنشی دیكدر بافته بایله اسم فاعل در بافته كه اونده در
معنای اصلی سی طوتقنشی در اسم مفعول در فعل مذكوره جوهیه ایا غلط لو

تاف اصلده تاب در صح

غلط قید

اوتوزبیر باب دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت کشاورزوا نکو
وبای باف هیچ بیکار مانند سرشاه بکاف هیچ جولهه به پای باف دیزلوزیرا ایلکدن
عمل اولنمغه کلدر هوید علی مس تافدر اولدیغی کبی تاب توان توش زور تاب
طاقت دیمکدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت محیط بانو بروز سخا نکرد یادی سپهر
بانو بهنکام کین ندارد تاب [illegible] سزاالدن دیجک برده عجزدن تاب ماند دیو
طاقت بو حالتده عبارتدر که بو مرادنی حالده کشیده اول حالت فالمز توان
توان کوچ توانا کوچلو در شکیب الدشکیبا کبی شکیب صبر در شکیبا صبرلو در
زیاده زیاده دخی اولدیغی در توان تاب غیری اولدیغی بو بیتلرده ظاهردر بیت
چناه باشد اول که کوئی تنش دوده دار تاب وزور توان چنان کرددر دوده دل دارد ز آب شاه
آخر که کوئی مکو بستی تنشرا بو آید روان بونده زور اولی ایکی سنه
معنا بونده ظاهردر زور اول کوج در که کسبی در ادمانده حاصل اولور توان
خلقی اولان کوج درکه بدنده حاصل اولان کوجک صاحبینه زورمند دیرلر
زورلو معناسنه حاجتمند کبی که معناسی حاجتلو معناسنه اول حالت
که عارضی اولان اونده ادات توصیف مند لفظی در دنیاده دخی دردمند دیرلر
حاجتکبو در امور عارضیه دندر اول نسنه که خلقی اوله آنک اداة توصیفی
آخرلرنده کی الف در بیاده و بالاده اولان الف کبی زورا نمدیکی توانند
ده دنو قاعده مذکوره نک مقتضاسی اولدر توشی اصلنه قوت دیرکار اولور
واو حذف ایدرلر توشی دیرلر سمندره اولدر نعبتی اندکنده اوتیزبی
آذرتشی دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت درهیم وذنی نجرو زخم و

درشودن نوش و بیم هیچ آذرتشی باتشی هیچ مو غاذی بجوید آذوغه توش
دیدکلری کبی معنا بونده که قوت در اختصاص اولدغندن او توز آخرنده
غی ها اداة اختصاص در نته که مکررا ذکر اولندی در قوت سبب قوت اولد
اعتبار ایله مجازا قوته دخی توش دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت بتوش
ابو کنت ای شه باتوان ابو ازشیر مردان بتوش و توان بحر الغرایب صاحبی الفاظ
مذکوره نک معانی دقیقه سن بو بونده فرق ایتمشی در هوش خرد هوش
شول حالت در که نوکه دیده اول حالته اوت دیرلر او که کنتی کشی به بیهوش
دیرلر او کیمسه به هوشمند دیرلر اوت عقلک در اسنده بو حالت در عقل
خلقی در اول کیمسه متزاید اولور او سبیده مند اوکه اداة توصیف هشمند در
هوش عقلک غیری اولوب او که متفرع بو حالت اولدیغی بو بیتده دخی ظاهر
بیت بس ار چند مردم هوشمند سه ندانند هوی رینی خود که چند است
هوشک منافیسی شول حالت در که لسان عربده اوکه اغما دیرلر کاه اولور
هوشک زوالی الدمو نده کنایه ایدرلر نته که فردوسی بو بیتنده انتدر
بیت که در آب هر که او بوادر هوشی بتونه بیند روانش سر هوش بو کنایتد
بیتک اصلی بلمیی جایز هوشک معانی دقیقه سنده صنو بر نته که اوکلده
اوقیه که مقابل جنون در فرق ایتمی هوشک معناسی اوغمی صنو اول تعدیره
بیهوش دیوانه اولور زیرا او حلونک مقابلی دلو در هوشیارک مقابلی مست
معناسی اوت در مرکبه هوش یارده هوشک معناسی سابقا بیان اولنده
اوزره اولدر که لسان عربیده اوندن تمیز اله تعبیر ایدرلر تمیز دکلو

بتوشیار به کفت ای شه باتوان شاه

دوده دل دارد ز آب شاه

بو حالتده که عقل صحیحك اوزره در آدی خبری شرده ونفی مزرده اولکلا فرق
ایدر هوشیار نشمیناده ترکیبی هوشی کند و بی یار و بمعنی در هوش لفظ
مشترکدر بو معناسی دخی هلالیدر نته که بو بیتده ظاهردر بیت ور اهوش
در زاولستان بوده بدست تهمتن بوده دستان بوده خرد مرد ده بصیرت دیکلو
دیرلرنته که بو بیتده ظاهردر بیت سپهر اول کند چشم خرد کور پس انکه
بو خردمند افکند ز ور اوله وصف موصوف اولنمسنه بی خردمند دیرلر
مقابلنده خرد دیرکه لسان ترکیده اوکه ابلهدر اولنه که بو بیتلرده ظاهردر بیت
ای چرخ ز گردش تو خرسند نیم آزادم کن که لایق بند نیم گر میل تو با بی
خرد و نادانست من نیز چنان اهل خردمند نیم مسعیله چشم بصیرت آچیلق
وارمیه اوله اعتبار ایله خردك اداة توصیفیله اولور سرسام سراسیمه سرسام
مرکبدر بر جزؤی سردرکه لفظ فارسیدر معناسی باشدر بر جزؤی ده سام
درکه عبارت عربیه در معناسی موت در اطبا اصطلاحنده سرسام آفت
مهلکه در باشده اولور نته که برسام بر آفت مهلکه در بوکرکده اولور اوکه
ذات الجنب ده دیرلر مذکور آفتك صاحبنه دخی سرسام دیرلر اصلده مجاز
در غلبه استعمال الحقیقته منقلب اولمشدر سراسیمه دخی مرکبدر
بر جزؤی سردر بر جزؤی آسیم در بو جزؤده دخی هاء نقلدرکه اصلی مکرر اوکو
اولمشدر آسیمك اصلی آسیب در بانك میمه تبدیلی لسان فارسیده شایع
در مثلا سمیع دمبه شکمبه ده دیرلر سنب دنبه شکنبه ده دیرلر مثلا بای
بونده بدل ایدرلر لسان فارسیده آسیب قادق لوت طوقنمغه

سودیکی

دیومك دیرلرنته که بو بیتده اکلنور بیت سرباد با زنها بر آمد با وجه بخشید
کشتی ز آسیب موج سراسیمه دیو لوشوکه کسنه که باشنه بوقاپی نسنه
محکم طوقنوب اختلال ویره آخرنده ی ها معنای عام ترکیبیده معنا
خاصی اسمی به نقل ایچوندر بیت ماییم سراسیمه در اطراف جهان از نیك
و بد خلق جهان در گردان لیوه یاوه یافه اوه لسان فارسیده لیوه
شول کسه دیرلر که ترکیده دلی اوکه اوبه دیرلرنته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت صنم را بود بر درخادی بیوه چو مستان لیوه چون دیوانه
ز بود کیوه یاوه بیهوده سوزه دیرلر یاوه گوده شوخ مکدر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت زبان موی بو آصف در از کشته و تر واسته که خواجه خاتم جم یاوه
کرده و باز جسته یاوه قلمق که ترکی عبارتده اصلی یاوه قلمق درکندی
بیتوه جنی کسه یه دخی یاوه دیرلرنته که بو بیتده واقع اولوبدر بیت
در هنا که بجماند رهی بدر چنین مانده ام یاوه وخیره سرهیاه فایلهعد یان در
یالهمزه معنی کلماته سویلیون کسه یه یافه کوی دیرلر اوبجند ماعد
اولنمشدر ایج اوه اوند لمرکب دیرلرنته که سابقا بیانه اولنمشدر سیمیا
کیمیا سیمیا اعمال حیل ده شول علمدرکه اونك صاحبینه ترکجه کوز باغجی
دیرلرنته که بو بیتده ظاهردر بیت هرچه بینی تو باغ و ایوان بوده
آن همه سیمیای دیوانه بوده کیمیا اکسیر بیوك دوزدکی علمی التون دیرلرنته که
بو بیتده ظاهردر بیت شعر من یافته ضیا از وی سعی من گشته کیمیا از وی
بطریق الاستعاره مزخرف نسنه یه دخی کیمیا دیرلرنته که بو بیتده واقع

تا آوه بر بره اصیلان فسنه به درلوصه

بیت نبود چون جنگ آورد با نیاز هم از یاری باشد و کیمیا. کیمیا بوراده
بو اصل ایچون استعمال اولنمشدر وجه شبه ظاهردر یعنی آلتونک ده اصلی
بر موددر یا ماده سی جواهر خبیثه در بو سبیدن اول صنعتک کندوسنه
دخی کیمیا دیرلر نته که بو بیتده اکثر بیت هنکام تندرستی درویشی
کوش و مستی کن کیمیای هستی قارون کند کدا را مردمک مردم مردمی
مردمک لفظا مرکبدر مردم ایله کاف تصغیردن معنای ترکیبیسی مردجکدر
ترکجه ده بیک ده دکلری درکه کوزده کورینور مردمک بعد الترکیب اسم
اولمشدر معنای اصلی ایله بو معنا بیننده مناسبت ظاهردر مردمک معنا
کشی زاده درعجم مردم زاده دیر بیت کوزم باشنده حجاب سوزنده درده
کم مردم زاده در دو چشمی نظرده نته که بو بیتده دخی ظاهردر بیت سکه
اصحاب کهف روزی چند پی نیکان کرفت و مردم شد مردمک معناسنده
اولور مردم ده اطلاق اولنور نته که بو مصراعده واقع اولمشدر مصراع خدا یک
از دیده مردم جوی کشته مردانه لسان عربیده کی رجل معناسنده در حد بو
وار مجوز مرد دیرلر مردی رجولیت در نته که شیخ سعد بیتده بو کلامده اکتفو
مصراع مردیت ارنای وانکه زن کن. مرد شجیع معناسنده دخی استعمال اولنور
مجازا بو معنایه مرده حرف سلب داخل اولدقده نامرد دیرلر مخنث معناسنه
اولور نته که بو رباعیده ظاهردر رباعی درسینه مرد آتشی درد نهند خواهد دل
طفل تویی سرد نهند شمشیر بلا که نقد مردانه در حیف است که در دکلوی
نامرد نهند. شجیع معناسنه اولدقده مردک آخرینه اولا یکه مدخولنده کی

مرد شوی زن ساه

مرد اردر ساه

مردیت بازنامی وانکه زن کن بیانه

معنای وصفیتی اظهار ایچون درالحق اولجانب شجاعت معناسن افاده ایدر
نته که بو بیتده ظاهردر بیت چو توجیم خود بکار ملک فرد چه حاجت
شیر تعلیم مردی. شیر مردک معناسی شجیع ارسلاندر موصوفله
صفتدن مرکبدر مردم سرد کبی مقتضای قاعده ترکیب موصوفی وصفه
اضافت دراسمیته نقل ایدجک اضافتک علاقه سنی قطع ایدرلر اسم
موصوفک آخرنی ساکن قلورلر شوکیه که لسان عربیده کی زوج معنا
سنه در ترکجه دلده رجل معناسی ایله زوج معناسی فرق اولنور ایکیسنه
دخی ار دیرلر لسان فارسیده زن ایکیسنک دخی مقابلیدر مثلا زن و شوهر
دیرلر اول وقتده زن زوجه معناسنه اولور نته بنا حضرت شیخ سعدیده
منقولدر کلامنده دخی زن اول معنایه در مرد و زن دیرلر اول وقتده
زن لسان عربیده کی مراه معناسنه در نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت در نی مزرع اکر مود است وارزن کسی کندم نخورد از کشت ارزن
ترکجه دلده اول معنالرک ایکیسنه دخی عورت لفظی اطلاق ایدرلر مخنثه
زن دیرلر بطریق الاستعاره بعادر مرد دکلدیکی کبی نته که بو بیتده واقع
بیت در تنکاه معرکه هنکام کیرو دار پیدا شود که مرد کدام است و زن کدام
چشم دیده بینا نابینا کور چشم کوزدر کوز کبی تشبیها استعاره
طریقیله چشمک دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت بو دیده چشمک
نهم وقت وصل یار رشنه در آن ذوق ره تو بنکو که چشم جاری شد آخرنده
کی کاف تصغیردر چشمه ده کی چشم دخی کوز معناسنه در اوننده اطلاق

در تنکنای ساه

بردیده چشمک نیم چون مومیم دیدار شد بیانه

معنای

نتیها در چشم لفظ فارسیدر ترکی دکلدر رنته که بو بیتده ناظردر بیت دربنی
چشم چون ماسی دم زدند بو فتند تا چشم بوم زدند . چشمنك آخرنده
کی ها نقل ایچوندر معنای عام ده معنای خاصه نته که مکرر ایکی جشده بیده
کوزنك ایچنده کی قباغی النده اولان یوددر رنته که بو بیتده ناظردر بیت چنانکه
کی دلم را بسند بیداء . که کوزی بچشم اندرم دیده . چشمی قباغ کوبکده دا
خل دکلدر اما سواد و بیاض جمله سی دیده ده داخلدر رنته که بو بیتده فی
ظاهردر بیت شبی تیره دن سواد دیده بونود . هوا عنبرفشان چون طره
خوب . دیده مرکبدر بو جزوی دیدر که اسم مشتق در کورمك معناسنده
دن بو جزوی ها دخی نقل در که اصلی سابقا کچشی دره دیده لفظ مشترکه در
دیدندن اسم مفعول ده کلور مثلا دیده کوزلم در ایل اسم فاعلك ده اخرنده
های نقل زیاده ایدرلر دیده دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
سواد دیده بغم دیدام باشد مشوی . که نقش خال توم دم که از نظر برود .
کوزه کورسوف کورسوف لسان فارسیده چشم دیرلر تمییز قصد
ایدیجك بینا بله و نابینا بله تقیید ایدرلر کورر کوزه چشم بینا دیرلر
کورمز کوزه چشم نابینا دیرلر لسان فارسیده لفظ نا ترکده دکلدر دیمکدر بینا
سنه درنا بینانك معنای ترکیبی سی بینا دکلدر بینا دخی لفظا که بر
جزو بینی در اسم فاعلدر کورجی معناسنده دیدندن ماخوذدر جمله
قیاسی اوزره جهان کورجی یعنی جهان بینی دیرلر نته که بو بیتده واقع او
لمشدر بیت سکندر دونده آینه سی آیین . بسی اولدی سی جهانکیرلو ده

جهان بینی . بو جزوی دخی الفدر که لسان فارسیده وصف جیلی قید توصیفکر
ادانی درنته که سابقا بیان اولندی نوانایدن و درمندلك فرقی صدادنده
تفصیل اولنشدر معنای بینی حقیقتده چشمك ایچنده بر عضولك حالیدر
چشمه اول عضوده اراسنده اولان علاقه خلق بدر دلالت ایچون چشمك
وصفی اولان بینا ده کی الف کبی کوکوزی چقی که در اول سبیله کوز
چشم صفت اولنور تا بینا اولمز مکر که کوزی مجازا نابینا معناسنده
استعمال ایدیلورنته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت سپهر او کند چشم خرد
کوره . پس آنکه بو خرد منزا فکندند و . چشم خرد دنمار بصیرت کوزیدر
نته که سابقا بیان اولندی بجم جمشید جم اسم جنسیدر سلطانان عالی
شاندر جم اطلاق اولنور نته که بو بیتده اکلنور بیت جهاندار داراکه کیفیات
جم بود . افروایی وداد . حضرت سلیمانه ده جم اطلاق . بو بیتدن ظاهردر
بیت کر غم جم رفت بر باد تخت . مرا باد وا آند حال رخت . بو بیتدن دخی
اکلنور بیت زبان نمود بر آصف دراز کشت و رواست . که خواجه خاتم جم یافت
کرد و باز بخست . اسم جنسی اولدوغی اعتبار ایله در جمشیده ده اطلاق او
لنور نته که بو بیتلرده ظاهردر بیت کوادانی از خسروان عجم . ز عهد فر
یدون وضحاك وجم بیت به بختی زرق فرخنده درو زجم که شادی سزاوار جهان
نام غم . اول اعتبار ایله در که نوروزك اول واضعی جمشیددر اول سبب
اوکه نسب اولنشدر بعضیلر جمشیدی حضرت سلیمان نبی در صا
نشی لوزرنته که بو بیتدن ظاهردر بیت جو جمشید بر باد بنشست و از انکه

بدان سانکه ز و باده خود خبرم ماند جمشیدک اصلی جام شید درر نته که بو بیتده
منتهم در بیت جهان در ا از دو دل بخوبی و امید شو کنی مکو زنده شد جام
شید جمشید کشتی دیرنته که بو بیتده ظاهردر بیت بدو کفت از آن سوکه
تابنده شید بر آید یکی پرده بینم سفید ✱ کانه مذکور پادشاهک جام جهان
ناسنی کننده تشبیه ایدرلر اول اعتبار ایله کند وسنه جام شید دیدیلر
صکره دن الغنی تخفیفا حذف الغنی اتدیلر خرشید آفتاب ایکیسی داخی مرکب
کننه الملاق شایع در اما مرجوحی بو اعتبار ایله معناده ترکیبی لوب بیان
اولنجق اول اعتبار ظاهر اولور خورشیدک معنای ترکیبیسی ظاهردر
بو جهته شیده که سابقا معناسی بیان اولندی بو جهتدن خورده اصلی
خوره در عند الترکیب ها ساقط اولمشدر خره لغت پهلویه ده نور و حکمة
الاشراق شرحنده علامه شیرازینک کیان خره بیاننده بو یله مسطوردر مذکور خره
خوره ده دیو شرح مذکورده اول وجهله مسطوردر خورشید دخی واو
استعمال اولنور لسان فارسیده خور دیو کنشه کند وسنه نته که بو
بیتده واقع در بیت طرفه کجوده تابش خورشید نهانکشت بر از قطره
رخ اسماند ✱ اما خورشیددن جز اولان خور اول معنایه اولیجق خور
شید کنشک ایکی اسمندن مرکب اولمق لازم کلور بو شیدک ایکی اسمی تر
کیب ایدوب بو نشیده اسم اتسک بعده دن خاده کلدر اما آفتابک
ترکیبی خود در بو جهته تاب در ماقبلنده اسم فاعلدر قوند برنجی معناسنه
فا با یه تبدیل اولنمشدر بو جهته ده اف در اصلی آب در بونده ده با فایه

الغنی حذف ایلدیلر جمشید دیدیلر صح

تبدیل اولنسه اول تبدیل لسان فارسیده شایع در مثلا پهلویه ده دیو لو فهلویه
ده دیرلر آفتابک معنای ترکیبیسی صوقوز دیرکی درحو بارد بالطبع در قوناسی
عارضی در هوا اولدیغی کبی در طبیعی اولنک خاره در صوقلغی عارضی در اول سببدن
صونک قوناسی کننه نسبت اولندی هوانک اولدیغی آفتابک کننه الملاقی
نته که بو بیتده ظاهردر بیت عمر بر فست و آفتاب تموز ✱ اندکی ماند خواجه غره
هنوز ✱ مذکور معنای ترکیبی مرکب اولدوغی اعتبار ایله ظاهردر اولکننک
باشنده اسما فارسیده نک اکثری مرکب ایدوکنی و الفاظ مواده مذکوره لغت
ده نوادرده ایدوکنی بلورسه اول احتمال واردر که آفتابک ترکیبی افتاده
آب دن اوله فا اصلی اوله باده مبدل اولمیه آفتابک افت آو اولدوغی ظاهر
در تابه آتی تخیل و آفتاب ایجاما آفت عارت عربیدر اسم فارسیده
جوا وطیع ده بعید واردر هوسنانک کبی دکلدر اول معنای ترکیبیدن نقل
اولنمشدر آفتاب اعلام منقول دندر ایکی تقدیرجه بر خسرو کیخسرو
کیان خسرو ملوک عجمدن بیکنکدر پرویز لقبدر نته که شیخ نظامینک بو
ظاهردر بیت جو خسرو نشانی نیز او بدلوه ادینی خسرو پرویز داد
مدلوه کیخسرو مرکب در بو جهته خسرو در که معناسی بیان اولندی بو جهته
ده کی در که معناسی اولور معنای ترکیبیسی اولو سلطان در مذکور
لفظ مرکب کیانی لوده بر سنه که کیکاوس نبیره سیده علم اولمشدر
جمشید کبی صاحب شوکت و عظیم الشان پادشاه در نته که بو بیتده
ظاهردر بیت بینشان جرعه بر خاک حال اهل شوکت بیو که از جمشید

افتابک افتاب بتاه

شیخنک بناه

المنزه

نبیره اوغلی اوغلیدر

کیخسرو و فراواه داستان دارد صبا از عشق تا رموزی بگو با آن خوبان
که صد جمشید و کیخسرو غلام کمترین دارد ٭ کیان سلاطین قدیمه ده بر جماعت
در که اونلرک اولکی پیشدادیلر در و آخری کیخسرو در ننده که بو بیتده واقع در
کیان رفتند بکو کیان آمدند ٭ بجای هما ماکیان آمدند ٭ کیان اول جمعدرکه
کیانک تاج جمع که در معناسی کلور کیانک معنای اصلیسی اولور در
طبایع معناسنده کلور لفظ مشترک در ننده که بو بیتده ظاهر در
بیت انکیا بد کیان کز شکر نعمت غافلند ٭ یارب این ناز و نعیم ورد
در نعمت چراست ٭ کیان اولدن مراد معنای اوّله در کیان نانیدن مراد
معنای نانیدر طبایع معناسنده اولان کیانک گاه اولور نوننی حذف
ایدرلر ده کیا دیرلر ننده که بو بیتده واقع اولمشدر بیت جهان پناهی و
شاهی که مثل او نباید ٭ ز انتزاج نجوم و ز امتزاج کیا ٭ الفاظ فارسیه ده
ترجیم شایع در طبایعدن ایدیجک کیا ناده دیرلر ننده که بو بیتده ظاهر در
بیت تو آن کیانی بو خاست از نفیست ٭ ضد بنی که بی دید در خلعت کیه تا
کی اولور سلطان ایدوکی بو بیتده انکلنور بیت باده همچو خورد بایدکی
همی مراد بجور خطابی کیمه نسبت ایدیجک کیادر ننده که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت زاهد بند بکو بد ای کیا ٭ همتی داردازبهر خدا ٭
لسان فارسیده معناه نسبت گاه اولور الفاظ افاده اولنور گاه اولور
بایدافاده اولنور بسیده دیرلر باده دیرلر ننده که بو بیتلرده وا
قع در بیت چه خوش بود دوستی باکسی ٭ که مایه ندارد ز دانش بسی ٭

بیت
باده همچو خورد آ بیض کی
گنج عمر داد بهر جام می
بیاید

بسا ورند که افتاد سخت ٭ بسی افتاده را یاور شد کو دو بخت ٭ مذکور کیا
کاف عربیک فتحیسیله ده کاف عجمینک کسریله اولمشدر که یوده بو ننده که
بو بیتده واقع در بیت سر مردم نه دیگر باره خیزد ٭ کیا باشد که آن هر باره خیزد
کیانک اصلی کیاه ایدی ترخیم اولنوب آخرنده ها حذف اولنمشدر پادشاه
حذف اولندیغی کبی اصلی پادشاه در که لفظ مشترک در کیاه معناسنده ده
کلور ننده که بو بیتده واقع در بیت بیابانک بلبل و خرمی اکو نشنی می علاج
کی کفت که آخر الدوا الکی ٭ اولور سلطان معناسنده اولان کیه نسبت ده
گاه اولور مبالغه قصد ایدرلر الف و نونی زیاده ایدرلر کیانی در لر که کیانی
نک معناسی کیه منسوب کردر خسروانی ده دخی الف و نون نسبت مبالغه
ایچوندر لسان عربیه دن اخذ اولنمشدر بو الف و نونک معنای مذکور ایچون
کلدوکی صحاح جوهریده مسطور در طبانیده که و صیدلانی ده که الف و نون
ده اول الف و نوندر لسان فارسی ده جمع ایچون اولان الف و نون اولمق
احتمالی یوقدر زیرا قاعده اولدر که اداة نسبت مفرده داخل اولور جمعه
داخل اولمز نکو که اعلامده اولان کیانی ده اول احتمال واردر اما آخر وا
ده یوقدر ظاهر بودر که الف و نون ایکیسی ده بو معنایه در کیان فراق
معناسنده ده کلور ننده که ابو منصور طوسی جمع ایتدوکی لغتلر ایچنده ذکر
اولنمشدر بو عبارت ایله کیان خیمه کرده ده در عرب بوده چنان که بلکه
کفت بیت همه باز بسته بوین آسمان ٭ که بر پرده بینی بسان کیان ٭ کیانی ده
کیانادن مراد عناصر اربعه در ننده که خسرو جی نک بو بیتنده ظاهر در

سر مردم نه دیگر باره خیزد تا که

بیت چو آزاده کیست غیر او نه مرکز دست مرکبانی را کیانادن مراد اولدی
کیان دن مراد اولان طبایع مذکوره عناصرك صور نوعیه لریدر ارالرنده
وجه نسبت ظاهردر بحر الغرایب صاحبی بوسوزه واقف اولمیوب کیانده کیا
نادر فرق ایتمشلر کیانی طبایع معناسنه کلور کیاه دیرلر کیانا دیرلر
دیمشدر حیرو ... بیتله استشهاد ایتمشدر کیا مهر کیا زار
چرا چراگاه کیا اوت درینه که سابقا بیان اولندی اصلی کیاه در اصلی
اودر بو بیتده مذکوره بیت ذهن نقد کلدی اولور ... اوتدیغی تیزم
... اوستنده کلوب قوشه کیا عدد بنم مهر کیا عجب اوجی در لفظ مرکب در بوجوجی
مهرد عجب معناسنه در بوجوجی کیاه در اوت معناسنه اصلی کیاه مهردر
معنای ترکیبیدن علت نقل اولنجاق مضاف الیه تقدیم اولنمشدر بو خصوص
لسان فارسینك خواصندندر نته که مفصلا سابقا ذکر اولنمشدر مهردلو
ترکیبی سوزدنی مهر کیابك معنای علیسنه مطابق در معنای مذکوره مراد او
لندیغی بو بیتده ظاهردر بیت بر مهر تو تا سبزه خطاسرند برآورده تنا
دل خاصیت مهر کیا را کیا زارك اصلی کیاه زاردر مرکب در بوجوجی کیاه در
لفظنده کی ها حذف اولنمشدر بوجوجی ده زاردر معناسی مرغزاردر بیا
نده تفصیل اولنمشدر او دخی جوغ اولاندیره لسان فارسیده کیا زاردیر
لرمدلولی ترکیبیسی ده اولدر چرا جیمك فتحیله اوتلاق درینه که بو بیت
ده ظاهردر بیت کاو چراخورده وای مرغزاره شیر جرباد خوار فنا را سیاد
چریدن ماخوذدر چریدن اوتلق در چرا جیم عجمینك کسریله نخره معناسنه

کیا مهر کیا زار چرا
چراگاه بیانه

لفظ مرکبدر چه بله مراد نه چوقدر ایله چرا اوتلق بیانندە اصلی تفصیل اولنمشدر
کولدر باذن الله الموفق چراگاه اوتلاق یریدر لفظ مرکب در بوجوجی چرادر که
معناسی بیان اولندی بوجوجی ده گاه در محل معناسنه درگاه دکی نخشگاه ده
گاه کبی اصلی گاه چرادر علم اولنجق مضاف الیه تقدیم اولنمشدر پادشاه
پادشاه پادشاه لفظ مرکب در بوجوجی پاد در پای عجمیله دفع ضرر واصلاح
فساد ایدن انسانه پهلسان فارسیده پادیرلر پادزهر اوندن درشوله دا...
آدیدر که زهرك مضرتنی دفع ایدر بوجوجی دخی شاه در معنای لغویسی اولوك
اما بحسب العرف الاطلاق اوزره استعمال اولنجق مراد سلطان اولور مذکور
لفظ مرکبك مدلولی ترکیبیسی سلطان باشنده اولان مدبر و مصلح در فصحای فو
انشالرنده القاب دن زیاده استعمال اولندیغی بوندن اوتوردر که شه
قاعده تخفیف اولوب اولور معناسنه کلدکلری دبل و نفرین معناسنده ده
کلور نته که بو بیتلرده ظاهردر بیت کیکنشه بو بوی وجهی بدینی دوستی
کرده و مهر بی انتی کوه دارم کنون چونکه است بکی اشتم ما که دودم شده آ...
پادشاهك بوجوجی بو معنایه شاه اولنجق القاب سلاطینده اولور معنای
ترکیبیسی دافع دبلی ورافع ظلم در اکرچه که شاه الفك اولنجق معنای مذکوره
استعمالی شایع دکلدر اما قاعده وقف فرعی اوزره شهپادشاهك اصلی بو...
وسط کلمه ده اولان الفك اثباتی ده اسقاطی ده لسان فارسیده جایزدر
مثلا آه و آه کاه سیاه ماه کناه دیرلرده وکه سپه مه کنه ده دیرلر پادشاه
ده مرکب در بوجوجی پاد درکه معناسی بیان اولندی بوجوجی ده شاه در علم

ناسی معناسنه قافیه نك بو نوعنه خواص مابیننده مقبول دکلدر نتکیم مذهب
ایدوب شایکانی دیرلر که شایکانی نك دخی اصلی بودر برخی بنه آدیدر که
خسرو پرویز زماننده عامه رعایادن بو سیم جمعنه سوردکن بولب درمقام
نسبتده حرف کاف نك زیاده سی واردر قاعده سی بو نك بیاننده اولنشدر کرک اذنا الله
الذین پادشاهلر معناسی ترکیبی سی مصطلح عامه در بو اعتباردن القاب سلاطین
ده ده دره نته که بو بیتده ظاهردر بیت ازین ذرفجا هست دهانی دهم
ورزان بس تر پادشاهی دهم مطلقا حاکم اولوالامر معناسنه ده استعمال
اولنور نته که بو بیتده ظاهردر بیت که من تا تو را دیدم ای جان من نیم پادشاه
بود خویشتن چون چرا چونده جیم عجمی و اشباع ضمه ایله واوك اظهاریله
لسان فارسیده استفهام ایچوندر لسان عربده کیفا کبی ترکی دلده نوکه
نك حالنده استفهام ایچون اولور لوجه سی دیرلر عجم چون دیو عرب
کیف حالك دیو بخه در دیجك یره عجم چون ست دیر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت دگر به مردم چشم نشسته در خونست ببین که در طلب حال مردمان
چونست هر بخه دیجك یره عجم هر چون دیر نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت اگر بپیشی از ین بند و افسون کهی نیابم من کرد هر چون کنی کهنه
اطلاع ممکن اولمیوب حقیقتنده استفسار حاجتی اولمدوغندن اوتری
حق تعالی حضرتنی بیچون الدن توصیف ایدرلر ایو دیمکدر بیچون دیرلر اما چونکه جیم
عجمیله اوله ولکن اشباع ضمه اظهار واو ایله لسان فارسیده تعلیل
ایچوندر نته که بو بیتده ظاهردر بیت چون ندانم بلا اذ دست او چوند

نیم در حلقه مستان او شه چون اولکی معناسنه در و واوك اشباعیله تلفظ اولنمق
کرکدر چون ثانی تعلیل ایچوندر و واوك اشباعسز تلفظ اولنمق کرکدر لسان ترکیده
کیمی بو عبارت بینهما معنای تعلیلده استعمال اولنور نته که بو بیتده ظاهردر
بیت دیده ده ز بر شمع کیبی یانه سویلرسن بلی چون دل اوجندن یتورسن
یانه سویلرسن بلی بلا اشباع اولاله چون لفظ مشترکه در تشبیه معناسنه
ده کلور نته که بو بیتده ظاهردر بیت کو خلوت ما را شبی از رخ بفروزی
چون صبح در آفاق جهان سر بفرازم بیت سابقده بو معنایه ایهام واردر
بلکه اول معنانك اراده سیله معنای کلام تام اولور بخلاف کلیه بن کبی کبی یم اوشا
مستلزم خلق سنده دیمکه مقامه مناسب معنی در بو مقامده ایکی معنایه مناسب
تحمل کلام مذکوره زیاده لطافت ویرمشدر تشبیه معناسنده چون بر اسم
مرکبه دن جزء اولیجق واوی حذف ایدرلر مثلا چنان و چنین دیرلر نته که
بو بیتده واقع در بیت چنین دسم سرای در نشت کهی بوذین کهی
ذین بیت اصلی چون آن چون این دیو چنانکه چنین ده اولمق اصلی اودر
ده استعمال اولنور چنانکه دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت مکن که بد
جهان بینی چرا نکوکار باشد نیکی سزا چنین ده دیرلر نته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت چنین بود کیتی و چون نین بود که کهتی مهر باکی که کهتی کین بود
چرا جیم عجمیله کسره سیله لفظ مرکب در بو چونکه چه در نه معناسنه عجم
نه نسنه در دیجك یره چه چیزست دیر بو چونکه دخی رادر لسان فارسیده
رای شول معنای افاده ایدر که ترکی دلده اوندن ایچون دیکله تعبیر ایدرلر

كرمی باد یكران خود دوست وبا سر كران دارد

مثلا الله ایچون دیجك بوده عجم خدارا دیو ننه كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت
خدارا ادمی بسان از وای شحنه مجلس كی باده كوان خو دوست و سر
باسكران دارد شعر دانك معنا مذكوره سی مقتضی سبز چرانك معناسی نحوه
درننه كه بو بیتده ظاهردر بیت چرا روز جنكش بكود بد بنده كه تاجشنی
سیر بود تختش سمند چراجك نحو سیله ده استعمال دن كره سیله استعمال
اقع در بو انه معناسنده جه مكسوره دكلدر انك معناسی مذكوردر لسانه
عربیه كی لام تعلیل معناسنه در لسان فارسیده مذكوركی اكثر اداة مفعول
اولور مثلا زیدرا كجودیو لو معناسی بیه سو یله دیكه زید را بوندره لو معنا
زیده اوردیكدر مذكوره اداة كاه اولور نا یددخی واقع اولور یعنی كلامده
هیچ ننه افاده اتمز ننه كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت وانك خلوع افتاب
كوبندش مراسی را بچشم من نه نكوست چه چین چه جیم عجمیله كسره
سیله سابقا بیان اولندی اوزره لسانه فارسیده شول معنا نحوه
وضع اولمشدر كه تركیده اوندن نه یكل تعبیر ایدرلر مثلا اول نه در دیجك
بوده عجم ان جیست در جیستك اصلی چه است درننه كه نیستك اصلی ذاست
در تركیب اولدیغی هاحذف اولنور الف هایه منقلب اولور ننه دیجك د
بوده عجم چه كویم دیو ننه كه بو بیتده واقع در بیت چه دانم چه كویم كه رندا او
كه نا دوستا اوذیوستند ادوسم چیو جیم عجمیله لسانه تركیده ننه معناسنه در
ننه سی بوقدر دیجك بوده عجم ذچیرست دیو ننه دكلدر دیجك بوده
ناچیزست دیو ننه كه بو بیتده ظاهردر بیت بكفتا هیكل ناچیز بوده سم

[illegible]

عو جیلمده دانه در ع

ولیكن مد یی باكل نشستم چه كاه اولور ننه معناسنده استعمال اولنور ننه
بو بیتده واقع اولمشدر بیت مرغ انجا رود كه چینه بود نه بجایی رود كه چه
نبود چه نبودك معناسی ننه اولمیه دیمكدر چند ده مواد دیو لجك
ننه در لیم دیجیده ده ملحوظ در چون مانند وش سا چو جیم
عجمیله لسان فارسیده اداة تشبیه در تركده كبی معناسنه ننه كه بو بیتده
واقع اولمشدر بیت چون عارض تو ماه نباشد روشن ماننده رخت كل نبود
در كلشن كاه اولور اخرندن نونی حذف ایدرلر چو دیو لر ننه كه بو بیتده
واقع اولمشدر بیت فرود آمد ز پشت باره چون باد جو سبزا بوسه زد بر پای
شمشاد شعر تعلیل ایچون اولان چونك دخی اخرندن نونی حذف ایدرلر چو دیو لر
ننه كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت چو هر دو سخن كوی فانی شو سهم درا
سخن عمر ثانی شود ماند شبیه ونظیر معناسنه در ماننده ده ماخوذدر
اسم در مانستن كبی منفی در مثلی ونظیری یوق دیجك بوده عجم بی مانند دیو ننه كه
بو بیتده واقع اولمشدر بیت دوكماند در جهان مشهور ارصفاهاه
یكی دكوز نجند ابن یكی رخوه عدیم المثل واه وكوه در قصیده نجما ننده
ماندك معناسی مستقل واردر انكچون دركه بو شیده نه سلب اولنمقدا بل
در بی مانند دمكله اما چونك معناسی مستقل یوقدر اونكچون دركه بو شوده د
سلب اولنمقده قابل دكلدر بحویا دنو چون ده كبی معناسی مراد اولنه
اما چون ده استثنا مراد اولیجاقتی داخل اولور ده جهی سابقا بیان اولندی
وش دخی لسان فارسیده اداة تشبیه در ننه كه بو بیتده ظاهردر بیت

وش سا

مانستن بكزمكدر مانه

دیكر

آن خسروی که نامد از مادر زمانه چون او فلک مهابت مانند لطف و ملک وش
اما معناسی کبی معناسی دکلدر اودنکی در که سنک کبی بجلک بوده جون تو
دنور وسنی بو در زوشنک اصلی فشی در که زود و سنک بو بیتنده ظاهر در
بیت چنین کفت رستم که ای شیر فش هر ابو و اید باید بکش فاوه بند بل
اولنمشدر ساده اداة تشبیه دندر مثله سمنه تشبیه اتدیلر سمنا
دیرلر اصلی اسانه در که بو بیتده واقع اولمشدر بیت چو شفق
درخون نشید چشم شب بجای من صبحدم چون کله بند آه دود آسا
من کاه آخرنده یای حذف ایدرلر آسا دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت شنیع کشت زمانه مرا غلام صفت رفیق کشت سعادت مرا هو بداسا
کاه اولور الفنی دخی حذف ایدرلر سا دیرلر اما باج معناسنه سا نکه
نته که بو بیتده واقع در بیت ملاذ ذوی اسلام شیخ ابو اسحاق
که شاه هند فرستد سوی جنابش سا اصلی ساو در آخرنده واو حذف
اولنمشدر شاهنشه شهنشاه شه شهنشه سراسرک معناسی
دوبدوده در که بو بیتده واقع در بیت جهان کوچه سراسر لاله
زار است بوهمه پا بر و اجا که خار است اورتاسنده کی الف لسان
فارسیده مقابله و مساوات معناسن افاده ایدر اکه نتنه بوجه بوبنه
تمام مقابل اولمه مساوی اوله لر اوله معنا ده تعبیرا قلنوا ولی
اسمونک آراسنه بو الف کتورلر برابر دیرلر ایکی جانب بو بونه مقابل
ومساوی اوله غلبه استعمالده بو عبارت مطلقا مساوات علم اولمشدر

معنا

معناسی برابر بولنمایندر بوده دخی استعمال اولنور مثلا ایکی اوجی برابر کلدی دیورلر لب با لب
ده بوندن کبیدر معناسی اصلیسی طودوقلرده کلک در حوضکه ظرفک کنارنه
برابر اولسه مجازا لبالب اولدی دیورلر نته که بو مصراعده واقع در
مصراع لبالب زخون جکر بیاده ما ودکارنکده اویله در معنا
اصلیسی ایکی رنک بربرینه مقابل و مساوی اولسه رنکارنک دیورلر
غلبه استعمالده مطلق رنکارنکده مساواتده استعمال اولنور عجابیج
بری برینه مقابل و مساوی اولمقدر ایکی کشی طوتشوب بوجه بوینه یک لر اوله
معناسی عجابیج بولنور ایکی طرفده چکشیلر اولوب برجانبده غلبه بولنمیه معنا
کشاکش بولنور چه جکده بوندن کبیدر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
بکا چالدی خنجر بکردون رسید زهند و سنان خون بیجیون رسید بوبرده
بکیموزن اولسه بربر بونه مقابل بوجه غالب اولوب بوسی مغلوب اولمیه نتا
رنک دیرلر بو مقابله ایکی در نته که اولسه وجه مذکور اوزرینه کوناکون دیرلر
بو قیاس اوزره ایکی باشی بوجه بونه مقابل و مساوی اولسه سراسر دیرلر
معنا اصلیسی اوزرینه دوتم دوزنلک اول حالته لازم اولدی و غندن
اوتر و غلبه استعمالده معنای لازمیه منزله حقیقته وار مشده
شمدی سراسر سه لو دبد معناسنه خاطره کلمی اول نقلده متبادر
اوله در شوله فاتی که بندی بنلک کلی کلا اولمیه التونی دبددا اوله سراسر دیدیکلو
بو اعتبار ده در موافقت و انتظام معناسنده ده اولا الفی استعمال ایدرلر
معنای اصلیسنک لازمی اولدیغی اعتبارده مثلا دناشوچی دیولو شوله

جالدوره ٤

اوله عورتنه که ارالرنده ازدواج وامتزاج اوله نته که بو بیتده ظاهردر
بیت جوشد جانان تا نشود همدرلب شمرا داماد کشت ودا آوری خانه شرط ۴
بوردکی کاه بوبرغه لیوب کاه بلکه تکابوی دیولوشباد وندی دنی اصلی
اولدر یکجو یکدکوندنده بویه بونده ارتباطی ایکسنه جنت حکمی ویومشدر اولدغیچون بر صفت حکمی
سر تا سرک معناسی باشدن باشه درلسان فارسیده تا انتهاء غا
یتچون در نته که بو بیتده ظاهردر بیت آنم که بیدم ازنت وتا دم شکیب
نیست تامکه ومدینه نکیوم حسب نیست ترکیده دخی تا بو معنا
استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولبدر بیت جنی صحرده هرکوه اولدر
دمی صوانه انجامه دک بو صدا اولسنی دخی عالم بومدن تا شامه دک
تا ابتداء غایچون ده استعمال اولنور نته که بو بیتده ظاهر اولوبدر بیت
تا شدم خلقه بکوی در میخانه عشق هردم آید غمی ازنو تبارک باد مرا
ترکیده ده بو معنایه استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولبدر
بیت تا بویکا بویک سروسمن اولمشدر اوشی اتلک روانده جورم
جز اولمشدر تا غایب غرض معناسنه ده استعمال اولنور نته که بو بیت
ده ظاهردر بیت بزموت تا دختر رازبی کنند دم اندر دم تا چهره بینی کنند
ترکیده دخی تا بو معنایه استعمال اولنور ذوکر تا که اوصلنه درلو نا تمام مثلا دوکر تا که بیاه
تحذیر ده که صاقن دیجک یرده استعمال اولنور نته که بو بیتده ظاهردر
بیت تا نکنی خدمت سلطان دلیر تیغ وسنان رویدا زانذام شیر
تا مادام معناسنه ده کلور نته که غیر قریب بیانی اولنور تا که معناسنه

استعمال

استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع در بیت لقب ازعرف عامه تا جدینی
داشت فلک کنم نداشم چه دینی داشت اما فات معناسنه تانک اصلی
تا چه در نته که بو بیتده ظاهردر بیت پشت دوتاه فلک راست شد از خرمی
تا چو تو فرزند نزاد مادر ایام را لغت عجز الغرائب صاحبی بو مقامده اصابت
اتمشدر کلامی بودر که بعینه نقل اولنور تا دورت معنایه کلور اولکی غا
یتچون در حتی معناسنه ثانیا اداء تعلیل در لعلی بیت ازعهد تا بالجد بیاموز
بادزیرا تا نود حق وخلق جهان معتبر شوی ثالثا توقیت ایچون کلور که
اصفهانی بیت تا جهان صدر عادل باد دنیقو وجود سنی چو عدل شا
مل باد رابعا فات دیمک اولور طاق معناسنه بیت تاد و تاست تا کی بو قاعده
اکی قات اوچ قات دیمک اولور بونده وجه سوزنک قصودی وخطاسی
واکرده اوله بودر که تانک ابتداء غایت ایچون کلدکنی وتحذیر ایچون کلدکنی
بیان اتمشدر ایکنجی بوکه تا نک دورکوا اندکی معناتانک معناسی کلدر تا توقیت
ایچون کلمز استمرار ایچون کلور اول استشهاد محلنده کتوردکی بیتده تا مادام
معناسنه در استمرار مراد اولمشدر تحذیر وتوقیت مقصود دکلدر اوچنجی
بوکه قات معناسنه کلمز تادکلدر تا چه در سربسرک معناسی باشدن باشه در
نته که بو بیتده ظاهردر بیت فرد اجوازین روی زمین درکذریم تا هفت
هزار ساله کاه سربسریم باشی باشه دیمک یرده سربسر دنور قابوقابو
دیمک یرده در بدر دنور نته که بو بیتده اکلنور بیت شنیدم من ان
داستانا سربسر زنیک وبدشنی اکهم دربدر مرا دسر سخن لو بابلوک

نی بتی ده دیولورنته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت همه تن بتی مرو را ماه جبیم

بهره لنی سربسر نامحیم بزبزدیجک برده یک بیک دیورنته که بو بیتده واقع در

بیت بدان یک بیک جاله وآیینی می که بامن چه کود نداآ نجمن یکنوزا

بکشوره دیولورنته که بو بیتده واقع در بیت دکشور بکشور جهان فراخ

ذمه نو بر رخسار او بیخ و شاخ دان دانا نادان دون دان اسم فاعل زده خ

درداستن دن معناسی بیلیجی در داننده دن ترخیم اولنمشدر نته که نکته

دان ده خرده دانده جز اولان دان بو معنایه در یعنی دان وانلیدسی کشاده

دان مشتق اولیجق معناسی ذکر اولان معنی در اسم جامد اولیجق غیر معنا

واردر سخندان الدجز دان فرهنده بیان اولنوب در دانا بلگودر بیت

الف که آخر کلمه یه لاحق اولور معنا اتصافی افاده ایدر اصل توانانک بیاننده

تفصیل اولنمشدر دانانک مقابلی نادان در کسک مقابلی ناکس مردک مقابلی نا

مرد اولدیغی کبی لسان فارسیده نا اداة سلب در اول کلمه یه داخل اولور

مدخولنک مدلولنده اولان وصفی سلب ایدر موصوفنده بو قاعده

او زره نادانک معناسی بیلیجی دکلدر نته که نامردک معناسی ار دکلدر

حاشیه مطالعده سید شریف نادانی دانا مقابلنده طوتمشدر انفا

انمشدر دانانک مقابلنده دون ذکر اولنوردنته که بو بیتده واقع او

لمشدر بیت هو دانا نکرد انا و کرد وده نکر بنه بو نکاکس کرد ون بیت بدانش

دانا و بی قیلور چکو خوه قیاس ایت تنده قالدیه دکه برد ون

دانا مقابلنده اوباش ده ذکر اولنور نته که بو بیتلرده واقع اولمشدر

مشتقاتدن اولیجق معناسی ذکر اولاندر اسم جامد خ

دانا نکده

بیت نوعم دانی که از دانا و اوباش نداند نقش را کس به ذفتاشی

بیت نه دانا ذو خبر داند نه اوباش که خرابانی کو مرامد چو خفتاشی بیت بو سنک

ذدم دوش سبوی کاشی سرمست بدم که کردم این اوباشی خرد کوچک

کلان بزرک بزرکوار ستوک خرداوق در اولندیی دیجک برده عجم

خرد دیر و خرده اوندن مشتق در اسم منقول در مرده کبی اوواق اولمش در

نشدیه لسان فارسیده خرده دیرو خرده دان ده کی خرده استعاره اولنمشدر

نکته دقیقه ایچون خردک مقابلی کلان در نته که بو بیتده نظم اولنمشدر بیت

عدو را بکوچک نباید شمرد که کوه کلان دیدم از سنک خرد کلانک

معناسی ایری بدر کوچک بیجی در مقابلی بزرک در نته که بو بیتده واقع در بیت

جهانبانی و تخت کیخسروی مقام بزرکیست کوچک مدار بزرک اولور

بزرک امید دان و بزرک جمهوره جز اولان بزرک بو معنایه در بیت

بو نجمهور اول تلمید اولمش صولدا و ستادی بزرک امید اولمش بود

جمهورک اصلی بزرک مهر در معرب اولمشدر کافی جیمه تبدیل قاعده تعریب

در نته که نوجی ده جلناره و سرکنجبین ده ظاهر در عبارت فارسیده نو

کسی کلنار سرکنکبین دیولوکاه اولور بزرک خرد مقابلنده ذکر ایدرلر

خرد و بزرک دیولورنته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت ستوده بود نود

خرد و بزرک که از آدم در نباشد سترک بو نقدیر جه تجوز اولمشدر اولور المثنی خ

خرده معناده کوچک اعتباریله یا بزرک ده معناده کلان اراده اولنمشدر

سترک سرکشی و لجوج در نته که بو بیتده نظاهر در بیت نباشد نبید اندر

نومیدم

خدای بزرك بجز کافر نعمت راپ ستوده نیز ده اختصار اولنمشدر ترك
جته دار معناسنده کلور نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت درکنشی تیو
وکاه از بهر کرده نا دیده کو آبدان کرده سنی بزرکوار لفظ مرکب در بزرک
بزرك در که معناسی بیان اولنمشدر بو جزئی دخی وار در که لسان فارسیده
یافت معناسنی افاده ایدر در شهوار دیرلر معناسی شاهه لایق شاهوار
انجو در ابسب داه وار معناسنی بیله یارادات در نته که بو مقامده زیاده
کلام ویرلمه وار لفظی بیانده ذکر اولنسه کرك باذن الله تعالی بزرکوار لك
معنای ترکیبیسی اولوب لایق دراما اولولرده لایق معناسنده استعمال
اولنور اول تقدیرجه بزرکوارك اصلی بزرکی دار اولور اونده اختصار
اولنمشدر اولور کرم کرما سرد سرما کرم اسسی درمقابلی سرد در که صوغوق
درنته که بو بیتده ظاهردر بیت روز بسا خوش و هوا نه کرم نه
سرد ابر از رخ کلستان همی شوید کرد ایجه یه کرمابه دیرلر اصلی کرم آب
درمعنای ترکیبیده معنای خاص علیه نقل ایچون آخرنه ها زیاده اولنمش
در لسان فارسینك بر قاعده سی سابقا بیان اولنمشدر کرم سیر کرکی
اسسی در سیرك معنای اصلیسی طوق درنته که بو بیتده ظاهردر بیت شکمهای
که کشت از نان سیر چو برك کند نای خورده شمشیر اما انکله استغنا
خطده که طویلیلر ذی درکنایه ایدرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت
تا کار جهان راست کنی دیو شود چون دیر شود دولت زمنی سیر شوده
بو نسنه ده که استغنا حظ اود اول نسنه قدر حاجتجه اولمش اولور بر

اعتبار

بیکم

بو اعتبار ایله کرم سیرك معناسی کوزکبی اسسی اولور کرم مثلا رغبتده ده تعبیر
ایدرلر بو رغبت اولا نه کرم اوصفتنه سرو دیرلر نته که بو بیتده اکلنور بیت
که ایکی دلکی در دار اولماسنی کرم کرم اولدسن سیر اولماسنی بو اعتبار ایله
تیزخنیا اولانه کرم خیز دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت بوانکجب بن
جرعه کرم خیزه بوانکجب بر نعمدوان ترسخیز کرما یاد در مقابلی سرما در که
درنته که بو بیتده ظاهردر بیت ز مین برنا دو هوا مشکبار ده نه کرما نه سرما
همیشه بهار بیت دمادم کوزلرم باشنده ابرشماسه کوما یله عقرد دولجوزره
مهه در یا لوبوسوز و تاب کرمایه کوماده سرماده الناظر مشغه دندر کرمانك
معناسی بالطبع اسسیه ملابس در سرمانك معناسی بالطبع صوغوغه ملابس در
معنای اولی یازده وار در مقتضای طبع هواسی اسسی اولمق در صوغوقلق اولدر
عارضه کلور معنای ثانی قیشده وار در مقتضای طبع هواسی صوق اولمغله اسسی
لك اولوب بته عارضه کلور آخرلرده الف زیاده اولمق مدخولنك مدلول
ملابس بالطبیعه دلالت ایتدکی توانا ایدز درمندك فرقی بیانده تفصیل
چند کوچ کوف چند شوره ترشیده که ترك دلده اوکه اوکجی دیرلر کوندز
کورنوب کیجه ظاهر اولمه ده وخالی یرلر اختیار ایتمه ده شوم تعلا مشهور اولده
بیقوش دن شاید دراماجنته ده تفاوت لری فاحش درا یکیسی بر دکلدر ایدکی
خرولك بو بیتده که قراة السعدین ده مذکوردر ظاهردر بیت باغ خراب اند
قدم بوم شوم چند قدم شوم شده باد بوم لسان عربیده بایقوشه
بوم دیرلر نجا مبارك کلمه بخت مشهور اسه بایقوشی ده شوملغنده ایله استشهاد

سرد ماه

شرد ماه

اولمقدر ده

اولنور ده

بولنی درنته که بو رباعی ده ظاهردر رباعی اوجدچ ایسه چاپوا سنده بونه

قونمد قومه بو یی دیسونکو که رنداول شوی اوله اوجی یبونه قونافه بویی

بحر الغرایب صاحبی جغده بومه بیتوسنده تفسیرا یدب فردوسینک بو بیتیله

استشهاد اتمشدر بیت مرو بد چو کشت دهقان سغد که بو نابد از خانه باز

جغده تفسیرنده خطا اتدکلری استشهادنده ده اصابت اتمشدر اول بیتله

جغد بیتوبنی اولمغه دلالت یوقدر اولدوغی تقدیرجه شاعرک مقصودی تمام

اولور دکوج بیتوبنی درنته که بو بیتده شمس فخری دخی بو معنیده بیت

کو جا از نظم ولت او دو رانند سوم ویرانه نشینی کو رد مانند کوج

کوج لفت مشترکدر حرای معناسنده ده کلور نته که عنصری بو بیتده ظاهر

در بیت اندر ان ناحیت بعدن کوچ نرد که ساختند کوچ و بکوچ کوف

بو قوشی دیمقلوده اسوز بر لوده او لور توکدن اوقوشی دیو بونه

که بو بیتده واقع در بیت جمال ملک ودین کاندر یارینی نداره جیحون هاوا

بجا ومقر کوف دیارینه اسوز یر اولمز و نکتابه در روزن بچره

روزن اوه ایدنلق کوسونو دیواچه قلوبی دلکدر که توکیده نده باجه دیو

نته که بو بیتده ظاهردر بیت معنبر شمعهای مجلس افروز کشاده در دل

شب روزن افروز روزن بچره نک عینی ایدوکی بو بیتده اکلنور

بیت روزن باغ از حلو سرخ ودر بچره ها ساخته بولاجوردی بچره باد

بچره نک فارسیدر ترکیده دخی استعمال اولنور اوه ضیا کو بکچوره اوله

دوکه بچره دوزه دیو هرزه سنده ایسه وهرنه وضع اوزره اولورسه اولسه

نداره جیحون و مقرکوف بیاده

اما بچره ده وضع خاص معتبر دگلدر نته که بیت سابقده منفهم اولور

جهت دخی معتبر دکلدر نکرکاهی اچلو کرکدر که بچره دیدیلر اولک دیه

سنده اچلو دلو که بچره دیو لو بچره ده نفرتی اصلی ضیا دکل طشره یه

نظر در اودن طشره یوله اوزره پایلی منتظر یه ده بچره دیو لو نته که

محمد خواجه نک بو کلامنده ظاهر در بیت رهبان بو کنکره های شاخهای چون

مغنیان در بچره های کاخها کاخ لسان فارسیده کوشک دیو لو نته که شمس

فخری نک بو بیتنده ظاهر در بیت بوای نزهت طبع مبارکش دایم که دسعا

ترتیب باغ و بچره و کاخ چنک چنگل چنگال چنک جیم عجمیله قوشک قیناغی

درنته که بو بیتده ظاهر در بیت مربط باز تو از اهنک میزد بو قوشی کبک شا

هین رفقیهیو د چنک جیم عجمیله لفت مشترکدر که درساز النلونده سنولی الت

اسمیدرکه ترکیده اوکه چنک دیو لو بیت مذکورده اول معنای ایهام

واردر استعاره طریقیله ادمیده ده چنک استعمال اولنور نته که بو بیتده

ظاهردر بیت پیاده که دید چو بر چنگ اوردی سر شهسواران بچنک اوردی

جیم عربیله او لیجاق چنک صواشق معناسنه نته که بیت مذکورده ظاهر در

چنکل جیم عجمیله یوخی قوشی درناغی در چنکال جیم عجمیله یو غی چاد پادرنا

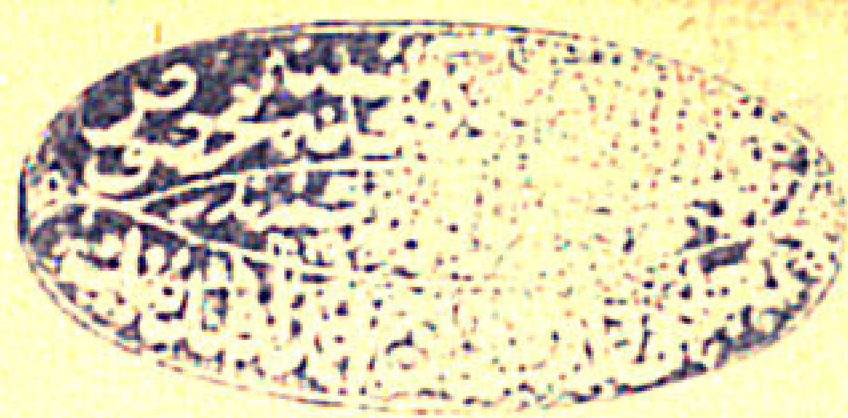
درنته که بو بیتلو دناکیسی دخی ظاهردر بیت زعدل او شده باز سنید

جنب کشتک ناخنی او شده شبرسیاه یا ر شغال نداین فراز برده درهنی

بدان چنکل ندا دره کند درخ مین بدیا چنکال بطریق الاستعاره

آدمیده ده چنکال استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت

هنرمند یوسف باآیین داد، بچنگال خویش آن عرب را بداد، چنگل جیم عرب
اله توکه دلده چنگلی دیدکلوه نسنه در چنگلستانه اوماندر که چنگلستان محلی
معنا دیسنا، که چنکلستانن بوجود در کلستانه دلستانه فرفنده بیاه اولنوب
در پر بال پسی بال بروینک قنادنده بنی یپک دراوجیدی
بدمجم پرواز کرد دیو اصلی پرباز کرد در باواوه تبدیل اولنمشی در بازاچی
در بازکرده اجیح درتنات یکلوی اچاغله اوچاوی دن کنایه ایدرلر
عرب بیا یکدریشی دیو توجامینک بو بیتلوندا پرپلک ایدوکی مصرعنده بیت
در نفت خواند ام که ره بستن بدست پیش دانش د دلعنت پرواز
لیک ای بوکنو تنبکر عدم کی کند مرغ نیکوتر پرواز، بال قنت درنتکه
بو بیتده واقع اولب در بیت های اوج سرف شیخ ابو اسحاق، که مرغ
نغ زنند درهوای او پر و بال، شهپر بوپلک بلک در شهبال بوپلکننا
در لسان فارسیه هر نسندنک بویکنه ایرهنه شاه دیو لوش اوند
تخفیف اولنشدر مثلا اولی بوله شاه راه دیو لوایچ داند به شاه
دانه دیو لوبویک کرکدنه شاه رخ دیو لوسا ده فارسیده رخ کرکدندر
رخ دیا اول قوشی درکه کوکدا ذی قیبار الورینه که وصف سنعرینه انتا اولنا
کلامده ظاهر در که بو درسنتار الماسی للنقاد رخ ر باشتها والکف شظر
بخت بربنه آت بونیه فیل بونیه رخ دیدکلوی ظاهر اولدی فق یوقص
فی منده بال دیو لو مبالغه اولنده مرکب دردم قوبوق در اصلی بال دم در
مرکب در علم اولجی مضاف الیه تقدیم اولنمشدر بطریق الاستعاره اد

ارزنده مبالغه دیو لو ننه که بو بیتده واقع اولنوبدر بیت مبادا هیچ کسی را تنگی احوال
که سایه ای نبو نکویند زشت بال است ودیال چارپارشی بو وبالکی بی درتی شده سنه
که بو بیتده منهم در بیت ز باد کوه که سخت بو زمین هوا بلند را بنی
و بال وکلنک را بود بال اولی قلوکه آتک اکسدسنده بتی پایی دیدکلوی یا
بندی کنده او توچی در آخرنده ع با اداه نسبت در بالک جاد بایه اختصاصی
بو قدر آدمیده ده استعمال اولنور ننه که بو بیتده ظاهر در بیت بولک اندا
اتناده دولی سپهدار اراه بدد دیدبال بالیه ده مجاز ابالی الملاق اولنو
ننه که بو بیتده واقع اولبدر بیت سرانن خیلی بیراهن در هید ند دم و بال
ستوران را بو ید ند آدمیده بال استعمال اولندی کبی بالده استعمال اولنور خرشی
بال وبالی وارد در دیو لو اما ظاهر بودر که ایکی سینه بطریق الاستعاره
اشتقالی اولنور مجازا پرده استعمال اولنور ننه که بو بیتده واقع اولبدر
بیت ز ماني بر اندیشه شد ذال وسام براورد بال و بکستر دبو بونک استعمالی ده
بطریق الاستعاره دو باصد وغه بالینی دیدکلوبالمناسبه دنا وتوود رنه که
سابقا بیان اولنوبدر اخرنده یی باید بونک اصلی ده تفصیل اولنمشدر
سر ساد سرپاشی در ساد کلاه در ساد سرد تا بعضی اولد وغی بو بیتده
اکلنور بیت سرکشی بدان مشک سار وفسرا فروزند جهت جوشی د
رو ی سرده داخلی در سار دن خارج درننه که بو بیتده ظاهر در بیت
کونی که زیر کوبت سیه سار و سرخ روی دراهنین دیو که هم رو نب
دیو آتشی وصفنده دنشی در که منتل اجنده اولدکلاه ساره دیو لو ننه

نته كه بو بيتده ظاهردر **بيت** ذرسر ساره هند ودي بوكرفت بو معنه سرد
دست بو بوكرفت داخرنده يعني ها اختصاص ايچوندر دسته ده كي وپايه ده كي
هاكبي بو معانك خصوصيله اختصاصي نسبيچون اولديغي نسانه فارسيدانت
عامه ايچون اولاندن بايد ادالوننه فوقي وارد دوغي اخركلده اولان حرف يا
معانيسنك تفصيلنده ترتيب اولنان رساله ده تحقيق اولنمشدر
چاهاوفوده باشيدر **بيت** دويدند بباد تا چاهسار ده كل كماشتاه كشته
بو جمله خاره اصلي سارچاه در تركيب اولب علم اولديغي مضاف اليه تقديم
اولنمشدر مثلك ساره دكي نته كه بو بيتده واقع اولوب در **بيت**
شكوفه دميد از ان صد هزار چو لاله رنك وعدم شك سار تركيب
صفتيله موصوفدر مثلك ساره صفتدوغشي دراسيمه سارده
دخي كه بو بيتده واقع اولمشدر **بيت** حي از بهران بجا اسيمه ساره حي
كرهم اندر جهان سوكواره تركيب صفتيله موصوفدر اسيمه سار
صفتيدر معناسي سرسام الدسراسيمه نك فرقنده بيان اولنوب در
شرمساره دخي كه بو بيتده **بيت** ازو هر يكي رخ همي تافتند كزو شرم
سار دهي يافتند تركيب صفتيله موصوفده در شرمسارك اصلي شرم
سارد در تركيب اولديغي ها حذف اولنمشدر شرمنده كه هار ده كي هاكبي
شرمسار شرم اودر شرمه اودلودر كشي اوتانجي باشي اشغه صاري زرصبا
اندن ظاهر اولمنيني اوكه سبب اولنور بوكنده اوتانه خجالت كلمه
شرمسار اولدي ديرلركه اولقد شرمسار دخي شرم صفت قلدر نته كم

فرده

فرده وسينك بو بيتده ظاهر در **بيت** كه باشي نواي ناكسي خيره راي
كه جويد سرشرسار جكلاه كوهسار طاغ دبه سيدر شاخسار بدة دنيه
سيدر بو نلوك دخي تركيبي چارسار تركيبي كبيدر بحر الغرائب صاحبنك
جل غرائبيده بو خي بو مقامده كي كلامي در اوله كلام بودر كه بعينه ذكر
نقل اولنور شاخ بو يعني وبداق شاخسار نتينه زند وبداغه چوقلندي
عبارتدر ديوكه نادر لفظي اداة اسم مطاندر بو اسمك اخرينه اولنور اوله
نسنه اوراده چوغ اولدغنه دلالت ادر اخرحرف خلوق اولان اسميه اوله
زاسيده ابدال اولنور رخساروشاخسار وكهسار كبي سارك اصلني بلمدكندن
اوتر وخطاء فاحش اتمشدر معنايه نارك رخساره وجهي بو يغد غنده اكلمش در
بو غلطي دخي بوكه شاخ لفت منترك صاننشدر بو بيوزده شاخ دكلو نته كه
بو بيغده واقع اولبدر **بيت** شد سروبي چو شاخها كوزند هر يكي شاخ
چار رطل بوذند تشبيها بطريق الاستعاره درسانه فارسيده بو بيوزده سرد
ديرلر نته كه بيت مذكورده واقع اولبدر بداقلونده شاخ ديرلر تشبيه وجهيله
اول وجهيله شاخ لفظي ماجده استعمال اولنور نته كه بو بيتده واقع اولبدر
بيت كيا خورده اورا بن باز كوه شكوباز بابم يكي شاخ مو چاده نم تر باران ثاله
طامله نك ظرفي اولدوغنده اوتري اولمغه نسانه فارسيده ناوذان ديرلر دانك
معناسي ظرفدر سخندانه اجزدانك فرقنده بيان اولنمشدر نم ده يكجه
دوشنجه يه شبنم ديرلر نته كه بو بيتده واقع اولبدر **بيت** اي دل همه
اسباب جهان ساخته كير باغ طربت سبزه ء آرسته كير وانكاه بر آن

ناو نم تر باران ژاله ثاله
ژاله صح

سبزه شبی چونه شبنم بنشست و بامداد برخواست کیم. قطره قطره اولیجه
ژاله دنلنور نا و دخی اکسیک کوکدن بنارایدوکی بو بیتدن ظاهردر بیت نیایدچی
ز آسمان ناو و نم آنچه برکشیدند ناه و درهم نماه اولور ناوک النفی حذف ایدرلر
نتکه بو بیتدن ظاهردر بیت سخنهات چون در گلستان نواست تراهوشی
بود سنگ خرواست ژاله شول قطره در که بنارکن ظاهر اولور بیرقلو اوزرنده
کورنور اول دانی هوادن اینوب یره حادث اولور نتکه بو بیتلردن منفهم در
بیت خوی کرده می خرامد و بر عارضش چنین از شرم روی او عرق ژاله می رود
باد بهاری وزد از بوستان شاه وز ژاله باده در قدح لاله می رود اولدخی
هوادن اینوب یره حادث اولور نتکه بو بیتدن ظاهردر بیت ابر اکر فیض
دست او یابد در هوا چون گهر شود ژاله. ژاله لفظ مشترکدر شول توله
ده که اوکلنه صوده یوزرلر ژاله دیرلر نتکه بو بیتده واقع اولمشدر بیت
ناغنمه ما او شناوکند بیکو آسمان شود ژاله باران اسم جنسدر هرنه
که کوکدن یاغه اوکه باران دیرلر معناء اصلیسی اعتباریله باریدندن
ماخوذدر اسم در اصلده اما خصوصیله یغمور علم اولمشدر کاه اولور
معناء اصلیسی اعتبار اولنور نه ده باران دیرلر نتکه بو بیتدن اکلنور
بیت چون ابر ز دامن ابر جبین کم شود بیا باده زبان زاده پر نم شود بحر الغرایب
صاجی نم دن ژاله. فرق اتنا مشدر معیار جمالی صاجی اولمشدر ژاله فرق
الهنی در نتکه فارسیده طولو یه تکرک دیرلر توپاشی در خشلنه مقابلی
در که معناسی قرودر نتکه بو بیتدن ظاهردر بیت کوهی شخانه و

ویلز

روباند غلغلشی درو سرهست. هرکه قانع شد بخشک و تر شه بحر و برست
نساه فارسیده قافیاه کسه یه ده تو دیرلر قافدبی دیمکلیوده ترشد دیرلر
نتکه بو بیتدن اکلنور بیت کابنی راد رسمانی آب بو سر ریختند جامهایش
سربسر ترشد دیوا وترشد نمکین و نمناک نمکین لفظ مرکب در بر جزوی
نم در معناسی سابقا بیان اولندی بر جزیده اکین در ترکیب اولیجق الفی
حذف اولنمشدر بونسه نك یصدق کبی مندربکی یره غاه کبی ایچنه لمی
لدردقلوی نه اکین دیرلر نساه فارسیده غمکین ده بوندندر اصلی غم اکین
ده در نمکینك معناسی یاشی طولمشی در غمکینك معناسی غم طولمشی در نمناك
لفظ مرکب در بر جزوی نم در بر جزوی ناك در نساه فارسیده ناك امتلا
لدن عبارتدرکه اشراب طرنیله اوله نمناکك معناسی ایچنده یاشی سکشی
نشفه درکاه تکیفده ناکله تعبیر ایدرلر مثلا دره ناك افیون ناك دیرلر
آبگینه شیشه مینا مینا صرجه در آسمانه کنبد مینا دکلوی نتکه بو بیتده
واقع اولمشدر بیت اوکه عشقه کند مرمرش در بیخ ایدلکی. اوبنه دربو کنبد
مینای ولالکی. صرجه دنکنده اولد و غندن اونوی در بحر الغرایب صاجی
مینا کودی آسمان معناسنه دا وله لاجوردی نتکه فیروجی کوکرشنی بوزه
اوردلر دیشی در غلط التنی دد اول الملا قلوبنك مینای تشبیه ایدکن
بجمنی در اسنماره طریق الا شیشه صرجه دن اوله ن لطف در نتکه بو بیتده
ظاهردر بیت به خود بو شیشه نازك نحیف کر کلیزا. اوسنك دلدن ابوفا
لور انکاری دیلم. شیشها فلك شیشه الملا ة اولنور نتکه بو بیتده واقع او

بیت طبیبانرا همکو این نکته حل نیست که در تشنه دارو چه اجل نیست
بحسب الوضع تشنه ایکینه ده عام در بوشی اولسون طلو اولسون تشنه
وضع لغویسی حسبیله صریحدر اولدن نظرده اطلاق اولنور ایچینده صو
اولمق کولدر که ایکینه اطلاق اولنه زیرا که مرکب در رابطه کینده اصلی اکین
در ایچ معناسنه نته که تکمیله‌ننکه فرقی بیاننده الکلندی آخرنده غی
ها معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمیه نقلیدر بیجی اوذم صوینی او
لدوغی اعتبار ایله اولدی جامه که ایچنده شراب اوله ایکینه اطلاق وضع لغوی سنه
موافق در نته که بو بیتده واقع اولدی در بیت ای خود نوردنا ایکینه بانادء
ذات بینی که ایکینه اید برسنک اما مجازا تشنه به بو شیلرکن دخی ایکینه
اطلاق اولنور نته که بو بیتلرده واقع اولمش بیت بدیده رازجرخ ازجیم
سینه جوصوبت در حجاب ایکینه ایکینه در کوکل چون صنعه
کینه اولمز اوله سوزن بید کوصند روی چهره دخی رخسار دیداد
دوجی بوندد واولد اشباعیله اماله ایدادیلیج توجه در نوجدن اوله
نسنه یه رو یعنی دیولر بونذجی مصغا اونی کسند یه که کمسی وکه رجی او لیه
پاکیزه روجی دیولر نته که بو بیتده واقع اولمش بیت خاتون خوب
صورت پاکیزه روجی دانقش و نگار خانم بیرونه کو مباشی دو دیگا
اولوب یاسنی حذف ایدرلرده رودیولر بونده بونذ دیمکلیوده رو برود
یدوبلک مدلولی اولان بوذ ارمقه مقابلی بوذ دلسان فارسیده روجی بیشا
مقابلنده استعمال اولنور جانب ظاهرده مجازا بوند یرلرمثله سطح

ظاهرینه ارضک روجی زمینی دیولر نته که بو بیتلرده واقع اولمشدر بیت
از آب دیده اکو نظری ازند جی رخش سنم افتد بو بیتده اوزواجب
بو روی زمین چون اوکم افتد انکشت خوب روی وبناکوش دنوب ای کو
شوار خانم پیروزه شاهد ست مو وجهله دیمکلیوده عجم اذنده روجی دیو
نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت جوانی دیوانه باشد اذ عم روجیز ذیو
بتو جوانه خوبی عرب وجهه ده اندوکی بجوذه عجم روی ده ایدر ترک ده بیذ
ده ایدر هر بوذده شویله دره بو چهره بوذ درنته که بو بیتده ظاهر در
بیت بچهره چو آتش بیاد هی جواب فرو ذانتر از ماه وازآفتاب چهره دخی دیولر
ها سوزنته که بو بیتده ظاهر در بیت بیوسید بیاد بو سید چهره نواذ
بدهر کونه افزود مهر چهره نک مدلولی اولان یوز عضو معروف در رخ
یاناق در کاه رخ دیولر یاناغی قوله تشبیه ایدرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت خال رخلرکه غالیه سا کاکل او برشوده بو معنده در که کل دو شنوزل
او برشوده رخ لغت مشترکه در که اکونده دخی دیولر نته که سا بنا بیاه او
لنوب در رخسار لفظ مرکب در رخ ایله سار دن سار لاحقه در معنای
ساد بیاه اولنوب در منفصل اول وجهله رخسار دیمک یوزی اولوق
بحر الغرایب صاحبی ساخساده سویلدکه غرابی سابقا بیانه اولنمشی ایدی بو
دخی سویلمشی در بو عبارتکه بینهما تقل اولنور رخسار یوز ودکوروبه
در بزبو که زادلغی که هر اسمه آخرنه که اولمش اولنک کوزتنه دلالت ایدر
کلزار ولاله زار کبی واخرنده خالق اسماوه اولمشه ذاتینه قلب اولنمد

رخسار و شاخسار کبی بوکشیده بلاغتی جو قلندن ماه مراد بو یکلکی ودکوی
کبی در قول بکزلونک چهره سنی اوده تشبیه اتدکلوجی کبی شنه که بیت سابقده
مذکوردر آتی بو زلونک چهره سنی آیه تشبیه ایدر لو ماه چهره دیولدکاه اولدی
مشبهی تقدیم ایدر لو چهره ماه دیولو شنه که فرد وسیده بو بیتده واقع در
بیت بدین سان همی کشتی آن چهره ماه همی کرد یوسف بهر سو نگاه دیدار
لفظ مرکب در بو جزئی دید در بر جزئی دار نی ارنود کبی که بو جزئی نود در بو
جزئی ارتیدر آرد اسم فاعل در اوردن معناسی که توجی در تفصیل بو جنس
ترکیبلک کتابلرده بیاننده ذکر اولنمشی در دید دیدن دن اختصار اولنمش
در شنه که بو بیتده واقع اولمشدر بیت تا که بخت بینی اندر جام دیدها
بدمهاد روی و جام ظاهر اولدی دیمکدر یوده بجم بدید آمد دیو شنه
که بو بیتده ظاهر در بیت بدید آمد آن چهره یوزمند نکو نور خرشید
صد بار و ند اصلی بدید آمد در بدیدار بند شده دید بدیدن آرنده
در حق تعالی حضرتلرینک مدحنده بیت بدیدار نده ناهید و خرشید
دیرلر مجازا ظهور معناسنده استعمال اولنور ظهور اندی دیمکدر یوده
دیدار کرد دیولو شنه که بو بیتده واقع اولمشدر بیت دو چشم از زمین
سوی دیوار کرد زلیخا چو یوسف دیدار کرد یوزنه دانی دیدار دیرلر آدی
میدن ظاهر اولان یوزن اولد غندن اوتری شنه که بو بیتده ظاهر در بیت
دیداری نلی و یوسف میکنی بازار خوبی و آتش ما تیزی کنی آنلد
الت ظهوری بوند اولدی و یخوذ انته فاعل اسمی استعاره طریقیله الله

ایدب بوزه دیدار دیرلو ور دار لسان فارسیده در لسان عرفده کی
ذو معناسنه افاده ایدر شنه که سابقا بیان اولنمش اول معناده ترک
دلده لو دیلکلا تعبیر ایدرلو مثلا هنرور دیرلو فارسیده ترکی دلده هنرلو دیرلو
کاه اولور اوردلکه آوردنادن اسم فاعلدر اللغی خذف ایدرلر در قلور
سخن ور دکی ورکی اصلی سخن آور در سوز کتوریجی معناسنه دلاور کبی بو
راده دلدن مراد قوت قلب در کتورمکده مراد اتادن اظهار در بو اعتبار له
دلاورلک معناسی بهادر در اما سرور ده کی ور هنرور ده کی ور در مجازا
سردن مراد ریاست و متبوعیت در غلبه استعمالدن سر مقدم و متبوع
معناسنه حقیقت منزله سنده وارمشی در سرلشکر ده کی سر اول معنا
در اوردن سابقا تجوزا مذکور اولان معناده استعمال اولنمش سرور
معناسی صاحب ریاست در بو ور دنی وارد رکه مرکب در وار عطفله
راده که کوردن قالمشی در اوله ورلک اصلی وار در شنه که بو بیتده وا
قع اولمشدر بیت بهوا تکی دریغ مکو دو دوست تو ز جان باشد
که دیه از چند بهر مصلحتی ان دنماه بو نو مهربان باشد دیلکلو در حق توقعیا
اولدی ایکی که بدکمان باشد دار لسان فارسیده مناسب و لیاقت
معناسی افاده ایدر شنه که بیان اولنمش در بزرکوارلک معناسی ذکر ده اوله
معناده لسان ترکیده یا دار دیلکلا تعبیر ایدرلر رهوار که آت اوصا
فندندر معناسی شاهد لایق در کوینه یه کوشوار دیدکلری قولاغه منا
سبتی اعتبارله سوکوارده کی وار دنی بو معنایه در سوکده مصیبت در

دریغ مکو

نته که بو بیتده اکلنور بیت کوستی بهنگام باسوك و درد، به از خنده،
باهنگام سرد، یا سلوبه سوارده کوکی حال حبیبنه مناسب اولمیجون
در مشابهت مناسبتدن بو نوع اولنمشدر اوتوری مقام تشبیهده وار استعمال
اولنور نته که بو بیتده ظاهردر بیت قصاب وار مردم چشمت بنا
ذکی سوکان قناره کوده دد نهاد برده، بحا آید چه سوده خروار، مناسی
بوجه ابیه فرزاده بوز کوارلر اصلی ساتقا بیان اولنبدر سزا سز سزاوار
سزا لسان فارسیده لایق معناسنه ناسزا لایق دکل معناسنه نته که
بو بیتده اکلنور بیت ناسزایی را که بینی بختیار، عاقلان تسلیم کردند
اختیار مصراع ثانی جوابی محذوفدر تقدیری درجوانده مقدر اسنه تنزیل
اولنمشدر جوابکندوسی تسلیم کن در حذف اولنمشدر تقدیر مذکور الا
دلالت اندوکندن اوتوری تمام معنی بودر تسلیم ایله که عاقلر تسلیم اختیار
اتمشلردر سزاوار لفظ مرکبدر که معناسی نتیجه اولندیغی بوجوهده واردر
که اصلی ساتقا بیان اولنمشدر خلاصه سی بودر که بو شیئک شیء آخره
نسبت تامه سی اوله اول منسوب بو منسوب الیه نسبت ایدوب ارا اولنه
مناسبتی اظهار اتملك اولسه ومنسوب الیه اسمنك اخرینه لفظ وار زیاده ایدر
اوتوری مجموعی مرکب اولمشدر منسوبه الملاقه ایدر مثلا در شهوار دیولنه که
بو بیتده واقع اولمشدر بیت کفتا چو تو خوشید رادر کهوند [illegible]
بولدی شهوار یتیم بو کسه بو نسنه لایق اوله واوله نسنه اکه
مناسب اوله اولکسه بو سزا در با اوله نسنه بو سزاوار دیولنه

که فرج وسینك بو بیتده ظاهردر بیت بنوز دفریبر بودند و کفت که امد
سزا سزاوار جفت، اکی نسنه بو بوینه مناسب دوشب الشیء لو جماله
شدند دیولنه لسان فارسیده هم ایکی نسنه نك ارا سنده اولان جهت اتحاد
دن عبارتدر مثلا بو ندانك که یولده مشترکدر همراه دیولنه طوغشکه
وقت ولادتده مشارك اولمشدر همزاد دیولنه یاشداشه همسر دیولنه
بو معنا ایله در اوله حالك که عرب اوندن استوا به تعبیر ایدر بولندیغی یه
ده ترك دنیادن عجم همواردر نته که بو بیتده ظاهردر بیت سراه همواره
کشت از نیر و جنت، چوکش بو کلوخ از مالش نحف کالبد ترتیبنه
بیکو کالبد جسددر که تمام اعضا مشتمل در روح حیوانیدن
که لسان فارسیده اوکه جان دیولنه قابلی در کالبد لفظ مرتبده کالبد جسد
عبارت اولدوغی بو بیتده ظاهردر بیت اوجهانست وجهان [illegible]
کالبد، کالبد از جان پذیرد نیکو بدن تا جان من از کالبدم کوردو فرد
هرکاه که خوشنودست ان خوانم کورده [illegible] کوده دربانی داله وابع انك
مستی [illegible] خارج در لسان عربیده کی بدن کبیده اطراف مذکوره بدنده
خارج اولدوغی کتاب العین ده جیل نتیبین المثنی سرتهنده خارج
اولدوغی بو بیتده مفهومدر بیت خودسی وار سحر خیز باشی ناسر تون
بتاج ولعل قبا جکین بیار ای، حکین الایجد در تنده باشی معتبر اولدیغیچون
باشی اهلیاه نسنه یوده نی استعمال اولنمشدر مثلا تن ماه دیولنه که بو
بیتده واقع اولمشدر بیت درعم آه داند خال سیاه، تجدید تی خال شده

دوچه ماه ، تمام طوغلمشدر دیو تو بیله دلالت اولور نیم تنه دیو تو نیم پایمه دکی
آخرلرنده غماخ اختصاص ایچوندر پایه ده کی تاپه ده کی کبی تنه که سابقا بیانی
اولنمشدر بیتنها انجلك اوزرکنه دخی تنه دیو تو تنه که بو بیتده ظاهر در
بیت غنچه بی کباجی تنها یدر خسته ، تنه کبود اکر کندیم سخت ، آخرنده
هاکماند ده کی هابکیدر بو اسملك الحاقی بو شبیه حقیقت اولمیوب اولمحق
اخرینه بو هاء ساکن الحاق ایدرلر کمانچه چرخچی وده متعبد اولان تنه دیو
که کمانه بکزتلمشدر لفظ مرکب دربو جزؤ تن بو جزؤه درست دربستون معنا
سنه معنای ترکیبیسی کوده سی بتون درامکنایه ثاصاغ وسالم معناسنه
غلبه استعمالدن حقیقه منزله سنه وارمشدر تنآور دخی لفظ مرکب در بو جزؤ
آور در که معناسی کتورنجی در آوردن دن تنآورك معنای ترکیبیسی مراد
تکلیدر او تکلیه کنایه ایدر لوازملرندن تنومند دخی لفظ مرکب در بو
جزؤ تن و بو جزؤ مند در مندك معناسی سابقا بیان اولنمشدر اوزن
ره الت توصیف در شول وصفله که عارض اوله دردمند کبی نیاز
مند ده کی کبی تنونك اصلی تن در آخرنده کی واو بانده کی واو کبیدر
اوله و اولسان فارسیده بو نوع نسبت مخصوصه یه دلالت ایدر تنه
که بونده تحقیق اولنمشدر فیکوده او اولان که تنومند دیرلر
تناور ده بو ابلغ در اوله داولدز یاده سیله بو نوع مبالغه حاصل اولور
در بحر الغرایب صاحبی نك جمله غرایبندن بو مقامده کلامی عبارتی بوردر
که بعینها ذکر اولنور تنومند تندرست وخوش کوکلودر سنا ... بیت

بیت ٥١

ای سرو روانه چه تنی مند اه ، آرزو بخشی آرزومند اه ، تعبیرنده غلط انشود در
واستشهاد ننده اصابت ایتمشدر بیت مذکورده اول دخی معنایه دلالت ایدر
تنه یو فادر مرادی شاعر بو دکلو معنایده تمام اولور تنهایا کلوز معناسنه
اولمحق لفظ معرد در تنلو معناسنه اولمحق مرکب دربو جزؤ تن و بوجزؤ
ها در جمع معناسنه تنه که بو بیتده ایکی معناسی دخی ظاهر در بیت
دل نه شد چه خرامان چه سرو عقل نه کشت ، خوشنی روی بتنها فدای جانت
تنهای اول یالکوز معناسنه در حرف با او ثنه زاید در که سابقا بیان اولندی
اما بو مصراع ده مصراع بتنها آمد و تنها بود و ترفت ، تنهای اول تنلو معناسنه
در بازاید دکلدر لسان عربیده کی مع معناسنه در یالکوز معناسنه تنها
تن ده مرکب دکلدر که بو بیتده ظاهر در بیت کوازبد سوده جمع آید سیاه
مشرق و مغرب تن ده بکوسوده بس باشد تن تنهاه در وبشانه بیکر کالبد
مدلوللری مشترکدر نته که بو بیتده مفهوم در بیت اوجوتو درست وملك
دارد چشم ها ، اوج جان است و ملك پیکرها ارالرنده فرق بو جهتدندر
که کالبد ده معیت وشکل معتبر دکلدر پیکرده معتبردر ... اولور تن ذکر
ایدر لر مراد تشخص کند وسی اولور نته که بو بیتده ظاهر در بیت سبك
آسیب بروزده مرد و تن ، دویده دباشك دلوده رسن ، چونکه ابتی ذکر ایدر
کلدی دلالت قبیلنده مجاز مشهور در هماتن هالساه فادسیده اداه
جمع دراخر اسمه لاحق اولور اول اسمك مدلولنده معنای جمعیت
افاده ایدر مثلا کلاك ولاله لرنك اخرینه لاحق اولسه کلها ولالهلر معناسنه

افاده ایدرلرکه بو بیتده واقع اولمشدر بیت ای در بهار حسن تو گلها
ولاله ها وی چیز بر رخ داشته تو بنفشه پیاله هاش هر چه آیه خاکها وآفتاب وابر
کلها ولاله ها دیمکدر ترتیب کبی اعضاء انساننده بو ادات ایله جمع اولنور
مثلا تنها دیرلرکه سابقده بیانی اولنمشدر سرها جانها ده دیرلر
نتکه بو بیتده واقع اولمشدر بیت زبان تیرها چاک کرد میان شده ای
جان جانها جانشکیر اما اول عبارت که انک ایله جمله ده تنبیه اولنور
مذکوره اداة لاحق اولمز مثلا شاه ماه مهاز تیغا کسها مردها دیمز
بلکه شاهان زنان کسان مردمان دیرلر آن دخی انسان فارسیده
اداة جمع در انسان ده حیوانده استعمال اولنور مثلا کاوان دیرلرکه
که بو بیتده واقع اولمشدر بیت ندیدستی که گاوی در علف زار
بیالاید همه گاوان ده را ستوران دیرلرکه بو بیتده واقع اولمشدر
بیت سران خیل بیراهن دریدند دم و یال ستوران را بریدند
اغاچده ده استعمال اولنور درختان دیرلر بیت بیراهن سبز بود درختان
چون جامه عید نیکنامان اما که کاهدکدن مکر که چوب
اوله یا هیزم اوله بو ادات ایله جمع اولنمز سابقا ذکر اولنان ادات ایله جمع اولنور
چوبان وهیزمان دیمزلر چوبها وهیزمها دیرلر اغاجلر بداغنده ده
بیراغنده ده یشنده ده بو ادات ایله جمع اولنمز اول ادات ایله اولنور شاخان
برکان میوهکان دیمزلر بلکه شاخها برکها میوها دیرلر سایر نباتاتده
ده اویله در سنکها خاکها کوهها آبها زمینها آسمانها دیرلر سنکان

خاکان

خاکان کوهان آبان زمینان آسمانان دیمزلر کاف اصلی آن در بو اداة
اول وقتده که آخرنده ها ساکنه اولان اسمه لاحق اولور بو کاف زیاده
اولنور مثلا خواجکان ماده کان دیرلرکه بو بیتده واقعدر بیت تا تو خواجکان
چیز از جان رها ماده خری ماکیان و ماده کاه ماده کاو و ماده خر ماده کاه
لفظ مرکب در بو جزوی ماده در که معناسی دیشیدر بو جزوی دخی کاه در کاف
یعنی ایله معناسی جماع درنته که بو بیتده ظاهردر بیت هر کاه که بدر کرد
پسر صد عوض داد نا مظلوم کرده با باسنی نماند ماده کاه اودر که ترکیده
اوکه یوند دیرلر غالب دولتلو اولدوغنده اوتوزی کاف نسبت اولمشدر
لفظ مذکورده اصلی ماده ء کاه در اضافتله معنای ترکیبیدن اسمیته
نقل اولنجه اول اضافت قطع اولنمشدر خواجه سرای ده کبی که اصلی خواجه
سرای در اضافتله درخت چوب هیزم هیمه دادستوط درخت اغاجه
که هنوز کسلمش اوله یاش اولسون قوریمش اولسون یشی و یر اولسون
ویمیز اولسون فرقی یوقدر چلاسند درخت دیرلر درخت اغاج ایدوکی بو بیتدن
ظاهردر بیت افتاده چو سایه درختی خلقی بجز ونو بجنی
وصفنده دخی شدد اول اغاج که هنوز کسلمش در یونده بتوب طورر
اما یاش ویاو اغاجلر جنسنده دکلدر بلکه اودنلق در اکه هیزم
دیرلرکه بو بیتده ظاهردر بیت چو آمد بداه کوه هیزم فراوان بدانش
بالاو بیغش ودسانه اندکنده مکر اغاجلر یا جنسنده هیمه دیرلر اودن
جلنده هیمه کشی دیرلر بحر الغرایب صاحبی هیزم الدحیمه فرقی ایتمشدر هیمه

اودونڭ هیزم معناسنه دیشی دربونلب دوزلدکندن صکره کسلنی

لغاچ چوب دیرلرنته بوبیتده واقع اولبدربیت چوب خسی راکو

تربیت کنی بجا چه رسد که بوسه گه خسرواه شود ۳ دکنکه بعجم چوب دیر

دکنکلر اوردیغی دیجلدیرده بعجم باچوب زد دیرمثه بیت سبه مادوکوله

سرآبد بکوب ۳ نسوراخ بجان شوو سوخ چوب ۳ اله کتود دکلونه دسته

چوب دیرلر دسته ده اولانها اختصاصیچون درنته که سابقا بیان او

اولوب در۳ اما چوب دسته درعلم اولیجق صورت ترکیب تغییر اولب

مضاف الیه تقدیم اولنشدر چانچه بونڭ امثالی بیفاده دورچ بجثی در ستونڭ

درلده در دیرکه قبه طاقه دیستونه دیرلر درخت معناسنده ستون

استعمال اولنور مجازا لسان عربیده او زمخرد دکلوینکی کونی ستونی

ده که ستوده اول معنایه دیر دادکلی طویف اغاچه دیر یرده تیکی

اغاچه داره برلر اصلنی آدمه بردار اولدیغی دیرلو۳ بیت خاپنی ماتکه

بوخوردار اولور بیکسلور باشی بابرداد اولور یرنده بمقتی طوره

اغاچه ده دار اطلاق اولنور ترکی اغج دلی دیدکی قوت لسانه فارسیده

دارسب دکلوی اول اعتبارله در که اغاچه قیرندی بویله تا

قوتلک استی دارچینی ده کی داردیغی بومعناده صحیح اوزرنه اونڭ قا
اولدیم
بوغی در بو بزا اغاحلی بشنی دیر بومعنایه در براغا ده که چینی وله

یتنه اولور بودیارده کنورب دارچینی دیدکلرده اونڭ قابوغی در

بادبت بکذ دیو دبو فراز فرو دشیب دراز یعنی کرد ذرف
برزه

باده

بالا ابعاد ثلثه نڭ ثالثی در که لسان عربیده اوکه عمق دیرلرنته بوبیتده

واقع اولبدر بیت جوزه امد بداه کو هیزم فرازه بدانست بالا و

بعرض اندازه یعنی ده مراد عرض در دراز ده مراد طول در نته که بیانی او

کورکه تفصیله بالانڭ اولنوکله ذکر دلالت ایدر که اونده مراد عمق او لا

مذکور بعد که اسانڭ غیری حیوانا تده و بالکلیه جمادا تده جانب

مذکوره نه جهت اوجه اعتبار اولنور اکثر فصله لازم اولدیغندن

اونوری بالاپی مقابله یه بسده که حقیقتا اونڭ مقابلی بلند درنته که بو

بیتده ظاهردر بیت جهان ز ابلنده و پستی ز تو نه کویم چه ی هرچه هستی

ز تو استعمال ایدر لولاز ی اعتبار یله الی دیو کسلدیکی دیجلدیرده بعجم

بالا و پست دیونته که بوبیتده واقع اولبدر بیت خدای که بالا و پست

آفرید ز بر پست هرد ست آفرید ۳ بالانڭ قد وصفی اولدیغی نته

که بوبیتده واقع اولبدر بیت سروه صلنمغ قدبالاسی اوکورنها نازکلکی

کلدیخ زیباسی اوکره در ۳ بوجه معناسنده استعمال اولندیغی اعتبارله در

مذکورینک طرف اعلاسنه بالا دیرلر اول اعتبار له بالا ذبومنا بدسنده

استعمال اولنور اشاغه بوتاره دیجلدیرده ذبو و بالا ده بولوا ایکی اوبیرو

اوسنده اولسه اوزرنده کی اوه بالاخانه در بو حقیقتا بونڭ مقابلی ذیر

در ذبو و ذبو دیرلر ذیرالت درنته که بوبیتده ظاهردر بیت کسی نباید بزیر

سایه بوم کوهما از جهان شود معدوم ذیر او ست در کوچلو کشیه

ذبو دست دیرلرنته که بوبیتده واقع در بیت ای ذبو دست ذیر دست ازار

کیم تا که بماند این بازار • الوالی اوزرینه اسنودن اولدوغنده اونوچ
یوقارو دلمود اغه اغوزك اوسننده اولدوغیچون لب زبرین دیرلر آشاغه
طود اغه اغوزك التنده اولدوغیچون لب زیرین دیرلر • اصلنده زیر دن
در بازبت ونون تاكید ایچون زیاده اولنمشدر انگشترین ده کی کبی نته که
سابقا بیان اولنمشدر زیرك لسان فارسیده یوقارو معناسنده ده
استعمالی واردر بیت من ازجا چه کله دارم چه خواهم که افتد از زیر
دیده کلاهم گاه اولورکه زیرك زاسنی حذف ایدوب بر دیرلر نته که هم
معنا مذکوره اولور نته که بو بیتده مذکوردر بیت جیب وراست
وبیش وزیر وزیر • زلیخای بت روی بت پرستی • بونلر لسان
فارسیده بو وجه درنته که بو بیتلرده نکلنوردر بیت ببالا بود چون
یکی سرو برزه • بکودن بوار آوه پولاد کوه • بر بیستی جهان جوه بوده
کوه • نوو دانی بکودار خورشید بوه • فراز لسان فارسیده یوقارو
معناسنده در اصلی افراز در • افراختن دن ماخوذدر اصلی اوزره بو
بیتده مذکوردر بیت نی بود بو کوشه ره بلند بوا فراز ی سند و
اه آهو شمنده • سرافراز اوندندر که دبر سرفراز ده دیرلر باشی یوقارو
اولدوغی اجلدن سرو دخی انکله توصیف ایدرلر سرو سرافراز دیرلر نجا
کب او ست معناسنده ده فراز دیرلر فراز استعمال اولنور نته که بو
بیتده ظاهردر بیت بر راه تو نهاده فلك صد هزار چشم تا جز فراز
دیده ء او کام ننهی • فراز لسان فارسیده مجتمع معناسنده ده

استعمال اولنور نته که فردوسینك بو بیتنده واقع اولمشدر بیت تو کوئی کسی آن
آرد فراز • فشاند بوین اتشم از آن • فراز تازی یوقارو معناسنده در فراز
اوله مجتمع معناسنده در مجتمع اولدر دیمك اولور ده بو محمل فراز ندر نته که لطیفه
نك بو بیتنده ظاهردر بیت بسی وجهد وکوششها • فراز ندحکمت و
دانش • تواند رخود وخواب بخسبی چه دانی نکته معنی بحر الغرایب صاحبی
جلده عجایبنده در بو معناده کلام عبارتی بودرکه بینهما نقل اولنور فراز
دوربت وجه اوزرینه استعمال اولنور اولده افعال ومصادرله واینده الحاق
تحسین لفظ ایچون کلور شویله که ذکر اولنمشد اصل معنایه خلل کلمز بیت
بسی وجهد وکوششها فراز ندحکمت و دانش • تواند رخورد وخواب چه
دانی نکته معنی • اوله غلطی بودرکه دیدکی بر بوده فراز مجتمع معناسنده در فراز
اولك معنایه کلور ولکن بلدرکنده او تربیتی وجه معنی کلامده ارتکاب اتنمه
ایکنجی بودرکه بیت مذکورده فراز ند عبارتی کلمه ده معنی اداء اولنور
کلام تمام اولور صانمش خبط فاحش اتمشدر اول عبارتکه جملك
باقی کلام تا تام فقود معناء مرادی افاده اتمز لسان فارسیده فراز کرده
جمع اتمك دجمع اتدی دیمك اولور بو محمل فرازکرد دیو نته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت رفتم بر طبیب که بر سم علاج درد • چون ناله ام شنید روا
در فراز کرد • فرازك مقابلی فرود درنته که بو بیت ظاهردر بیت فرود امد
ازپشت بارو چون باده • چو سبزه بوسه زد بر پای شمشاد •
کاه دخی فراز بو وقتی معناسنده ده کلور اول وقت مقابلی شیب اولور

لسان فارسیده انشه نشب دیدکلری اولوردی نوننی حذف ایدب شب
دیدیلر نته که بو بیتده ایکیسی واقع اولمشدر بیت شب تو با فراز فراز
تو با نشیب ** فرزند آدمی بتواند نشیب وشب نکاه اولور فرودک آخرنده
بطریق الترخیم دال حذف ایدرلر فرو دیدکلری نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت دشنه بجکو فرو تواند خورد ** سخت فرو خورده درد ** لسان
فارسیده بو فرو دخی وارد معنادن زایدا افاده اتمز انسز کلام تمام اولور
بیت چه خسبی چنداه صبح سیدر وه ** با آب چشم کی دبه راهزن شوی
لسان فارسیده تاکیدا ایچون بعض کلمات زیاده ایدرلر نیچه کیم بودخی اندر
دندر فرازک دال آخرندکاه اولور حذف ایدب فرا دیرلر جمع معناسنه
کلمی فراهم دهکی فرانک اصلی فراز در بحر الغرائب صاحبی بوندن داخی اصلی
بلندیدر دراز جسم شئ ممتد در لسان عربیده اوکه طویل دیرلر
اوزن دیو معنالی کوناه در که معناسی قصه در امتداد قوتی ده دخی
بلند غندن اوتوری لسان فارسیده چاهی دراز له توصیف ایدرلر نته که
بو بیتده واقع اولمشدر بیت نکوند سار کشتی بجاه دراز ** که هرکز از او
برنیاید فراز ** درازک بوراده استعمال معنای عامنک در یکده بولند
اعتبار ایله در خصوصیله در بیت ایچون وضع اولنان لفظ لسان فارسیده
ذرف درلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت صد هزاران ماهی اندر یای ذرف
دردها با هر یکی در دید شگرف ** در یک یلی دیجلر بودم ذرف یاب ده لو
نته که بو بیتده ظاهردر بیت جدا کرد یسی یوسف ذرف یاب ** دیبی

تودیکا بشب جامه خواب ذرفجوه معناسنه ده استعمال اولنور نته که بو بیتده
ده ظاهردر بیت هم شب وهم ابرو هم بارانی ذرف ** این سه تاریک غلط
آرد شگرف ** زانکه درویشان در راه کنج و مال ** دوزخی دارند ذرف اذدف
للجلالی ذرف بو یلدغ معناسنه ده استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع
در بیت اکو بیلی ذرف کوکردی وشیب ** قرار کند جون نکم کشته سیب
ظاهر بودر که ذرف معنای ثانیسنده ونالثنده استعاره طریقیله استعمال
اولنور جهت طولده چکلی نسنه یه لسان فارسیده دراز دیرلر جهت عرضده
چکلی نسنه یه پهنا دیرلر نته که بو بیتده ایکیسی واقع اولمشدر بیت
زهوا رستادی یکی خانه خواست ** دراز او پهنا شی صد کام راست
لسان فارسیده شول بعده که عربی دیرلر آنکا دیر بجم پهن دیرلر نته که بو بیتده
واقع اولمشدر بیت دستم ستبر اه دران پهن دشت ** از بیم شست شده
آسمانی کنت هشت ** مبالغه ایله ابلو دیدکلری بیوده بجم پهناور بو معناده
مبالغه الف افاده ایدر تنومند که مبالغه تنوده کی واو افاده ایدر نته
که پیابند بیانی اولنمشدر درازده کی و پهناده کی الف در مانانک اصلی ماه
مانند
در مانده اسم فاعل در یکی معناسنه بوالنک اصلی توانا ایدر دردن
مند لازق بیانده تفصیل اولنمشدر پهناور آنکو معناسنه اولدغی
بو بیتده مفهوم در بیت آب جیحون با چنان پهناوری ** اسب ماراتلیا
آیدجی بحر الغرائب صاحبی پهنایه پهناوری ذرف المشدر لسان فارسیده
دره درب تو دلنه ادغاحه دکلوه در معنای ترکیبی سی درازه منسوب در

لحینیله یه

همان نادره کی الفدی

مرادا اولدیغی ایچون شنده دیمکدر ایچون معناسنی افاده ایچون بای نسبت
کتوروب اولدی معنای ترکیبی سنک ماصدقی اولدیغی اعتباریله اوغلانجه دراز
دیو لسان فارسیده خصوصیله اکثریا وضع اولنان عبارتدر نادره
عجم اوغلانجه نارادرش بود دیو ننه که بو بیتده واقع در بیت چند زنا
طمع ونوالف بوند هرسیله شوی حته باف بحر الغرائب صاحبی بود نادره
فرهٔ انیوب اوغلانجه تفسیر ایتمش یعنی لفظ اینلولک لازم اولدیغی
غنده اوتورب مجازا یعنی بلسان فارسیده یعنی اطلاق اولنور ننه که
بو بیتده واقع در بیت زر را بر پای صرف کند سکه دار بهن دلنت برلاه
کسی که درا کرد بی کند بو بیتده کود دخی مجازا استعمال اولنشدر
ذوالکردی کنده ده مراد شاعر جمع ایدر معناسیدر کردک معنای حقیقی
سی دکیجی در کوده که اوکه لسان ترکیده کی ده دیرلر اوندن درکات
معنیا
بجمینک کسره سیله درا اخرنده نی حاغام اصلی دن معنای خاص علی تنکی
ایچون در هر معنای جمعیت کرد اولملک لازمی دراوله اعتبار له جمع
التکه مجازا کرد کرده ده دیرلر کرداب دخی اوندن در لفظ مرکب در موصوفله
موصوفدن مرکب کتاب کبی اصلی آب کرد در علم اوبجی قاعده سی ترکیب
تنبیوا ولنوب وصف تقدیم اولنشدر لسان ترکیده بچولک دکر
کرداب دیولعصوا و راد و چوردوب چکونوب دکری اولدوغنده اورتر
کرد باد دخی اوندندر قاصر غنده دکلو ننه که چوره چکوز کیدر عجم کرد
باد دیو ننه که بو بیتده واقع در بیت در افتاد تا که بود کرد باد [illegible] بود زد

ذیر

ذیر بشب او کیقباد [illegible] دکوی اولاغنده اوتوریجی دایره یه کود دیرلر دایره
سی دکوند دیمکدر بو ده عجم بکود سنی کرده دیر ایکی قادیره یه کرد اکرد
دیرلر اوتماسندکی الف معنای سرا سرده سرتا سر فتحی بیاننده تعریباوله
هو دوجلها کرد اکرد خرو کواکب واد بو کود بونی کاف عربی نک کسره سیله
کرداتی دد ننه که بو قطعه ده ظاهر در قطعه بلبل اندر قفس هجر ازاده ی
نالیده که یکی کرد نداردهمی کنار اسه باز بر دست شهان پای از اده ی کوید
کیکی کفت ندارد همی کرد ار سست کرد ارادنده مرکب در بوجهی کود
بوجیجی داخی ارده اسم فاعل در او ورد نده بو جنسی ترکیبک اصلی
بیان اولنمشدر دیدارک معناسی بیان اولندوغی یرده بحر الغرائب صاحبی
اوله ترکیبک اصلنه واقف اولمدیغی اجلدن کود کردار لفظندن مختصردر
دیمشکاف بجمینک فتحه سیله اولیجی کرد تنه درننه که بو بیتده ظاهر در بیت
بتر مرک کو که بو دنیه چند بی کرد بی بوطاق لاجورده بو ده کرد بی کرد اوله
معنایه کلنکی اسم جامد اولیجی در بشنجی اولیجی اسم فاعل در کرد یده ده
اصلی کرد نده در ترخیم اولنمشدر تیزرو دخی اته اسب تیز کرد دنور
بیت روح هامون نبرد کشت ازکرد اسب تیز کرد [illegible] مغز کرد و نقطه داد
و خلعه بر پا سرفه کرد [illegible] کردون دخی کرد یدهدن ماخوذدر مرتبه یه کردون
دکلو جی دو ندو کند ناورتر در فلکه تشبیها بطریق الاستعاره چرخ کردون
دیرلر ننه که بو بیتده واقع در بیت عجمی یرده مشبوع اولسه هر روده
که کاوه تابع اولور چرخ کردون [illegible] که اولور چرخ حذف ایدرلر یالکز

کردون دیرلر مراد بنده فلك اولورسه که بو بیتده واقعدر بیت انجمو
بویله کردان اولدی کردون که الکنایه کرد اتانچ وکردونه کاف عربینك فتحی
سیله اولیجق کرد فعل ماضی در کردن دن که ایلمك معناسنه در نیلادی
دیمك اولور بوده عجم چه کود دیو بیت دانی که چه کود اشرف خره اوطلی بوده
جانبك زیره کاف عجمینك فتحه سیله اولیجق کرد بهادر معناسنه در نته که
بو بیتده ظاهردر بیت چنین کفت پیران به بوسان کرد که دشمن نداد
نه خردمند خرد بیت دانی که چه کفت زال با رستم کرد که دشمن نتوان
حقیر و بیچاره شمرد کاف عربینك ضمه سیله اولیجق بنی آدمدن بر صنفك
آدیدر ترکی دلده کرد دیرلر اول صنفك اولدوغی یره کردستان دیرلر
آیین سان ساز آیین لسان فارسیده اولدر که عرب دلنده اوکه قانون
دیرلر ترکی دلده تخم دیرلر نته که ظاهردر بیت کنون قدر ده وفا و مهر که رسم
بو قوجه لری اول آیین و رسم ایله کاه اولور ملازمدن تعبیر ایدرلر لزوم
دها عاده معناسنه لزوم اولدوغندن اوتوری نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت نازنده به بوتو نزیبی بوده بیی زنده کی دوزخ آیین بوده سا
شوله نسنه در که عرب دلنده اوندن عبارت اسلوب ایله تعبیر ایدرلر ترکی
بودور ذبه دزدکی بوده عجم یکسان دیو نته که بو بیتده ظاهردر بیت
کوسنك هم لعل بدخشان بود بی قیمت لعل و سنك یکسان بودی
آیینه سانك معنالرنده مناسبت اولدوغندن اوتوری بریکسان ده
دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت ندارد جهان بویکی ساه شکیب

قرارسـ

قرار ست بیشی از بی هر نشیب بحر الغرایب صاحبی بو مقامده غرایب
سویلمشدر ساز کاه نقش معناسنی دیمشدر کاه خوی معناسنی دیمشدر
کاه اختیار معناسنی اختیار اتمشدر آیینه سانك معنالرنده مناسبت
اولدوغندن اوتوری ایکیسنی بله بریرده استعمال ایدرلر آیین و سان
دیرلر نته که بو بیتده واقع اولوب در بیت هر آنکس که چنین است با آیین
و ساز مرد را بود این جهان از جهان کنج اسباب را بیشی خوان
بده اشتانی با آیین و سان هیئت معناسنده ده مجازا سان استعمال
اولنور شکل و هیئت دیمك اولور بوده شکل و سان دیرلر نته که بو بیتده واقع
اولمشدر بیت کوندی شفق است شکل و سان شی از پرده شام طبلسا
نشی بیت ندارد جهان بویکی ساه شکیب قرار ست بیشی از بی
هر نشیب بحر الغرایب صاحبی بو مقامده غرایب سویلمشدر سا
کاه نقش معناسنی دیمشدر کاه خوی معناسنی دیمشدر آخر کار
اعتبار معناسنی اختیار اتمشدر ساز تشبیه مقامنده استعمال اولنور
نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت عقل کل را بسان بام شناس
نه بان پایه سوی بام حواس قلم ساز کو نقش بو خط تسلیم بشنو
از خاطر او نقطه بیم عبارت آیین ده ده عجم توسع ایدوب یراق
یساق دیمك اولور بوده برك و آیین دیرلر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
سواره و پیاده با آیین و برك همه زیر پولاد جوشن همه ترك بو کلمه یراق
معناسنه کلدکی سابقا بیان اولنمشدر شعله مخلوره کی بو کلمه بهادرك

نزدنده تفصیل و بیان اولندیغی ساده لغت مشترکدر که بری ده لسان فارسیده
ساده دیرلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت خرشید تیغ تیز تو ای بی هده
موج نوك نیزهء تو سان کند همی // نوك سنانم ساده دیونام و نشاندیه
جلایده آدو ساده دیرلر نشاندن ایسه دیجله یوده ساده ایسه دیرلر ساده
دوز نقشه دیرلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت که بوداده مرا بی ستم باز داده همه
کارهای مرا ساز داده // ساختن دن اخذ اولنمشی در ساز اسم فاعلدر
کلور مذکوره فعلده کارساز ده کی ساز بو معنایه در سازنده ده بو معنیه خم
اولنمشی در جلیلی یه سازنده دیرلر چالدیغی نسنه لره دو زنی دوز کنده او
توتی بو بوم بوم هور زمین بر لسان فارسیده قرارگاه دیرلر کهنه عرب
دلنده اوکه وطن دیرلر یوك دلنده اوکه یوده یرکو متوطن یورد یورده
بو قرارگاه معناسنده در کی بو بیتده اکلنور بیت فرستم بنزدیك آن آریسیار
نه آرام جویم بروز نه خواب // بولفت مشترك در لسان فارسیده ستده
معنا وارد بری بونده بیان اولنور بوم یورت دریورت دیجله
یوده عجم بوم دیرلر نتکه بو بیتلرده ظاهردر بیت بشادی براه مصر
برداشتند // بر و بوم خود پاك بگذاشتند بیت زمینی که دارد بر و بوم
سست // اساسی بود سست نتوان درست معمور اولدیغی یرده بوم آباد
دیرلر خراب اولانه بوم ویران دیرلر نتکه بو بیتلرده واقع اولوبدر
بیت در آن بوم آباد جای مهان // زمانه بسی گنج دارد نهان // بجوید
خانه ده یاد کن خاک را // رها کن سرای بوم ویرانه را نقش یونده که توره دلد

زمینی اطلاق ایدرلر استعاره طریقی الا عجم بوم دیرلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت
بعد بار هم سنك دیبای روم // بپسند بده نقش و بپسند بدا بوم // تا ده دق
مصری و دیبای رومم // که محیی و بهاری بداز نقش و بوم // بوز صنوبر در کتان
مرزیده اوکه تخوم دیرلر بو عبارت ترك دلنده ده شایع در صنوبر صنوبر
دیجله یوده تخوم تخومه در لر مرزبان جواو لان بوذ بو معنایه در سرحد
بکلینه که لسان ترکده اوج بکی در لر عجم مرزبان در نتکه بو بیت ده
واقع اولبدر بیت چند امکی که باشد روز و شب // سعدی وانصا
فتی در انجام مرزبان // بیکی معناسنده بدوکی جهان بانده جهاندار ده
قریبی بیان اولندوغی یرده تعزیر اولنمشدر بحر الغرائب صاحبی
مرزدن بوی فرق اتمیوب بو ملك معناسنی ده بیان اتمشی در بوم
ایکی معنایه کلور اولا بایقوشی ده کلور قوشی که ویرانه لرده اولور
گیجه اوچر ثانیا صنوبر و سرحد معناسنه کلور بو مقامده بو غلطی
دخی اولدرکه بوی الفاظ فارسیده در صانشدر بوم عباره عربیه
در بایقوشك اسمی لسان فارسیده کوچ درلر نتکه سابقا جغد دکنی حل
قریبه بیان اولندیغی یرده تفصیل اولنمشدر زمینی کوکه مقابل اولنی یوده
بر و کوك دیجله یوده عجم زمین و آسمان درلر نتکه بو بیتده واقع اولبد
بیت خسته زه از هیبت تیغ یمانش بزمین بود نه در آسمان //
زمین و آسمان کار دان ایدی جفت // که کلور اشلودیه دهقان جهان حقت
سپهر آسمان سپهر لفظ مفرد در لسان فارسیده کوکك اسمی در

نته که بو بیتده ظاهردر بیت کننده حصاد نوا ورا سپهر کدای فلک
نوبکهن دار سپهر شه آسمان لفظ مرکب در بوجزوده آسی درده کرهن معناسنه
بوجزوده ده ماه در بکوزیده معناسنه مایستن دن اسم فاعلدر
آسمانک کوکه اطلاقی معنای ترکیبی سندن اوندن تخفیفی اعتباریله
درلیکن غلبه استعمال الامن لذه علم اولمشدر اوله دکرمنه صویلدنه
لسان فارسیده اوکه آسیاب دیرلر اصلی اس آب در یازباده اولمشیدر
حرف مکسور دال الف عمدون جمنده نوع تغلب اولدیغندن اوترو
المرلوند بوباکتوبره ذی تلفظ سهولت مصلحتیچون ملله اولدی آسیاب فادیانه
شادباغ دیرلر شول دکرمنه که حیوان دوندرر خراس درلر اصلی آسخر
علم اولدیچون قاعده ترکیب تغییر اولنوب مضاف الیه تقدیم اولنمشدر
دوندرر خر اولدیغی لازم دکل صغر دوندررسه دخی دیرلر بیجی مکدر
دکرمنی خر ایله دوندررلر اولمشی نته که بو بیتدن ظاهردر بیت پیش
شهر عقلکی این خراسی چه خر خو جشم بسته درخراسی اولک بیدا
ابتدایه وصفنده اسمی خراس قونیشی لوشیدی خراسی درلو نته که یمرخیا
بورباعی سنده ظاهردر رباعی مایم درین گنبد دیرینه اساسی جوینده
رخنه چو مور درطاسی آگاه نه از منزل امید و هراسی سرگشته و چشم
بسته چون گاو خراسی خانان ده آسمان کبی در بوجزوده ماه درکه مفصلی
سی بیانی اولندی بوجزونده خان درکه معناسی اودر نته که خانه دیده
کده فرقنده بیانی اولندی بیروکیلوک قاره او بیته خانان دیرلر اوه بنزود

کنده اونوچه ترکانه دخی ترک بکوزدیه ترکانه دیرلر شادمانک ده وجهی بو
ده ظاهردر این ام این اسم اشارتدر قریب ایچون نته که اویله انک فرهنگ
بیانینه تفصیلی کچمشدر ام دخی اول معنایه در اما مخصوص دریچ ماده
مثلا ام ساعت امسال ام شب امروز دیرلر بیت که بابا باید قربنا
دخی یکی امروز باید باخاد نشی ام ماه ام هفته ام دم دیمزلر بلکه این ماه
این هفته این دم دیرلر واضع لغتک بحکی تخصیص لوندیریچه للمعنی
اختصاص اقتضا ایدرسه بوقدر بونلک کبی کرلغت عربده وارددر
یک بکی یک مبدأ عدددر که لسان عربده اوکه واحد درلر ترک
ده بردرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت بیک ساعت بیک الحکه
بیک دم دکرکونی شود احوال العالم یکی شول معدوددرکه معنای
یک الده موصوفدر ترکده داده اوکه ده بر درلر نته که بو بیتده ظاهردر
بیت مرا از دست هجرت هایه خویشتن فریاد که هر یکی بدکونه داده ام تا شاد
یکینک آخرنده کی یا ای نسبتدر موصوفه وصفنه نسبت اتمشلردر
مسجد جامع دکلو کبی معنای مجدده ده کی ترکیده داده اوندنده بر جه
تعبیر ایدرلر کی استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت ابروند
برکی ودی فرد ای هرجا دکی بود تو فرد ای مصراع اولده واقع اولان فرداک
معناسی یارندر مصراع ثانیده کی فردا مرکب در بوجزوده فرد درکه معناسی یکدر
در بوجزوده ده ای در آخرندن حرف یا حذف اولنمشدر معناسی کل دیکر آمد
بوده لر در عالم کون و فساده تعلقدن تجرد لرامورز مراد علایق عالمدن

بجرداول دیکر بیکی معناسنه که اولور بیت ده استعمال اولنور تنته که بو
بیتده واقع اولمشدر بیت در موجبه وجود هر بیته چو خروش تنه
در تنه تنای توی تنه تا فانه بو جانه یکتای ایکی تانه دو تای دیمک
تنه که بو بیت ده واقع اولمشدر بیت بنت دو تای فراق راست شدا ذخری
تا چون فرزند نادمادرا بایم را اول شول سازکه اوچ تللو چالنور
اوکه سازدر لوتابککه اولور آخرنده حرف یای حذف ایدرلر تا درلر
تنته که سابقا سرتاسر بیاننده ذکر اولنمشدر تو ده تاده در اما شول
تانه که منحنی وحیدا اولدیعنی اکری اوله و بونده بو مصرعده کم قتلوحی کبی اوله
تنته که بو بیت ده اکلنمشدر بیت ز آموبحر جود کد تاسنک برجوی
در کلشن قصرکده کوک بو غنجه نه توی در تو بیت ده آخرنده حرف
یای حذف ایدرلر تو بو در لر تا الت درا ماذ بو معناسنه الت دکلدر
بجم طاقی التنده سنک دکنک التنه چوب در تنته که بو بیت ده ظاهردر
بیت اکر کرد ندی از چوب شی فروکوب زبان چون اتر کردی در تنه
چوب ایاغ التنه تباه درلر تنته که فتاحینک بو بیتلرنده واقع او
لمشدر بیت نه بایست چوبی برداخته بجران سینه ام ازغم لب ترار
زوی بر سر دیوداز با بسی خسروک بو بیت لرنده بیت در بیک کبد
بیکی بوکشی اوانکه کنبد هرچه کوتی کوید باز یکی راده صدا بادی
در بین رابکه تا لاکنبد است دود تختی چاه تهک معناسی تعبیر اولنا
ادکی قاتی ظاهرر بحر الغرایب صاحبی تقی ابوده تنبرالتنی ونتاجینک

بیتی

بیتی بدا استنهاد ایلمشدر جایگاه جای کبی در محل معناسنه تنته که
بو بیتلرده ظاهردر بیت جای انست که خون موج زند در دل لعل زین
تغابن که خوف ی شکند بازار شی بیت بنوه و بنجر باب سیاه جای که
هرکز نود بدکیاه منزل معناسنه ده مجازا جای دنور تنته که بو بیت ده وا
اقع اولمشدر بیت چوب خسیس راکوش تو بنی کنی جای رسد که بوسه کاه
خسروان شود جایگاه لفظ مرکب در بو جوی جای در بو معناسنه بر جوی
ده کاه در کاف عجمی ایله مجلس معناسنه کاهلک بهاری تعبیر اولنه کوکده
بادنه الله تعالی معنا جایگاه یانک سکون ایله اوتنه لجی بود در اصلی جایکاه
ایدی یانک کسره سیله علامت اضافتدر علیت نقل اولنجق فاصل ترکیب
تنبیه اولندی مذکور حرفک حرکتی سکونه مبدل اولدی کاه کاف عجمیله
وقت زمان معناسنه مخنوک ظرفک اسمی در شادان کبی معناسنه
کاه کاه که اولور کاه کاه کیمی کشاندد و سنانده لستان قرقنده بیاد اولمشدر زمان مراد اولنان بورده
ده کاه استعمال اولنور مثلا صبحگاه دیرلر معناسی صبح وقتی در تنته که بو بیت
ده ظاهردر بیت مرد بخواب که حافظ بیارکاه قبول زورد نیم شب و درس
صبحگاه منست صبحگاهان ده دیرلر تنته که بو بیت ده واقع اولمشدر بیت
چیمخند تا برغ سترق صبحگاهان سفید و سرخ چون سیب صباحا ن
صبحگاهان جمع صبحگاه در الف و نونه اداة جمع در صبح ایکی در بو برکاذب
بری صادق ایکیسنک بلحصول مراد اینجک صبحگاه در لر غرض
صبح صادق تعیین در مطلق صبحک کاذب ده صدق اولنجق صبحگاه ده صبح کاذب

صدقه لیلی صبحگاه ده صبح کاذبده احتمال اولنور اما صبحگاهان دیجک
اوله احتمال ساقط اولور زیرا صبح صادقه اولیجق اول ایکی وقت حیز
حصوله دخول اتمش اولورلر کاف مراد اولنان یوده ده کاه استعمال اولنور
مثلا درگاه در و معناسی قاپو یری در نته کم بو بیتده واقع اولور
بدر بیت هرکه خواهد گو بیا و هرچه خواهد گو بگو ٭ کبر و ناز و حاجب و دربان
بدین درگاه نیست ٭ سو یکیجک یوه تکیه گاه در نته کم بو بیتده
واقع اولمشدر بیت از ان زمان که بر این آستان نهادم سر ٭ فراز مسند
خرشید تکیه گاه منست ٭ قبله یری نه قبله گاه در و سجده یری نه سجده
گاه دیرلر حوالی یرینه حوالگاه درلر نته کم بو بیتده واقع اولمشدر
بیت جز آستانه توام در جهان پناهی نیست ٭ سر مرا بجز این در حواله
گاهی نیست ٭ بار یرینه بارگاه درلر نته کم مقدما مذکور اولان بیت
ده واقع اولمشدر بار لسان فارسیده اجازت معناسنه در اجازت
ویرمک دیجک یوده بجم بار درلر نته کم بو بیتده واقع اولمشدر
بیت بیاند نوبسام یل یوده دار ٭ بگفت و بنه بود با داد بار ٭ حاجی بو
بیتنده بیت نو داده باره هر غصی ٭ مردم می از غیرت بسی یکبار
بود هر کسی ٭ بیچاره حاجی بارها اجازتنده مصاحبت ده کنایه اتمشدر
شوله یوه که پادشاهلر اولر ایچنده لر واد باب حاجات کیوب عرض حال
اتمکه دستور سلاطین قدیم عجم اودر که دستور و اجازت اولمدینجه
فارسیده بارگاه درلر بار خدای ده کی بار دخی بو معنایه در معنای ترکیبی

صاحب بار در خدای صاحب معناسنه در نته کم سابقا بیان اولندی اوزنیدر
علم اولیجق قاعده ترکیب بوزیلوب مضاف الیه تقدیم اولنمشدر نته کم
اتابک باد عالم الله در که عندنده غیری یوده ده اولماد عندنده اوتوز نقطه
کورلک الملاحی حق تعالی یه مخصوص اولمشدر حرف رانک سکونیله اولیجق
معنی ذکر اولنان در اما کسر سیله اولیجق لفظ عرض دن اولور اصلی باری
در یارادیجی معناسنه اول تقدیرجه خدای ده مراد واجب تعالی اولور
خدای بو معنایه کلدیکی سابقا بیان اولنمشدر بحر الغرایب صاحبی باد
خدای مولود ملک اولور دیمشدر انوری نک بو بیتی ایله استشهاد اتمشدر بیت
ای بو لطراف ملک فرهاد ده ٭ وی بوابنای دهر بار خدای ٭ بیتی معناده
خطا اتمش و استشهادده اصابت اتمامشدر مذکور بیتده دیدوکی معنا
کونلک بو قدر مذکور کتابده اولان جمله غرایبدن بوده بودر که باد
گاه دوزن دیمک اولور دمشدر نته کم اهل فرق بودر که ستانده
وسعت نسبی منظور فنده و فرهنگ و کنوزه معتبردرکه ده بو لفظ معتبر دکل
در اوبده مکر ستانده منظور فنده نسب معتبر درلر و نده اوتوز در که
ستان یالکوز استعمال اولنور گاه ده اول نسب معتبر دکلدر اونده او
تو بودر که یالکوز استعمال اولنور گاه ویکاه در بوناگاه دولوندی کاهله ناکاه
هله قریبی دیدنانک تفصیلی محلنده ظاهر اولسه کرکدر گاه و الدکاه بوق
دیجک یوده گاه هست گاه نیست دیرلر نته کم بو بیتده واقع اولمشدر
بیت بنده پیر خراباتم که لطفش دایم است ٭ ورنه لطف شیخ و زاهد

کاه هست وکاه نیست ه وقتنه دیمک بوده بکاه دیرلر ننکه بو بیت
ده ظاهردر بیت به بستند بیمان که فردا بگاه ه بنی دیده بیعقوب کبو یم
راه ه وقتی دیمککی اولنان ننه نه ناکاه اولدیغی درلر ننکه بو بیت لوده ظا
هردر بیت یوغلت از بنفشه بروه آید وروزه طلبد آدمی زاده نداردجز
عقل وتمیز ه آن که ناکاه کسی کشت بجای بزسید ه وبی تمکین وفضل بکذشت
از همچنین کاه لنده تستر کدر بجلی مناسنده کلور تخت اورکی ننده
پادشاهلرك اوتوراجق یرینه تختگاه درلر تخت سریر پادشاهی در
ننکه بو بیتده ظاهردر بیت خواهند رفتن کند جاه بالا چه بر تخت
مردان چه بر بردخاك تختگاهلك اصلی کاه تخت درلر ننکه بو بیت ده واقع
اولمشدر بیت بوادر تو کاه تخت کیان ه بتو شاد مردوم در پی دودمان
معنایی ترکیبیده علمیته نقل اولنجق مضاف الیه تقدیم اولنوب کاه تخت
ترکیب تشبیهی اولمشدر نقلده علامه مجد بحر الغرایب صاحبی کاه تختگاه تفسیر
المشدر واسدی نك بو بیتی ایله بیت فدایم وجان افرین شاه را ه که دنیا
سپا برخسروجهانرا ه تفسیرنده خطا اتمش واستشهادنده اصابت اتما
مش مذکوردیده دیکی معنایه دلالت یوقدر تختگاه پادشاهلرك طوره
جغی شهره صفت اولور تختگاه تقدیم درلر اول وقتی تختگاه دنجو اولدیغی کاه
معنای اولی اوزره اولور تختگاهلك معناسی تخت یری اولور کاه ثانی
معنایه اولورسه اولسون کاه اولورالفنی حذف ایدرلر که ذکر اولندی نه
که بو بیتده واقع اولمشدر بیت شبان وادی ایمن کهی رسد بمراد که جند

سالی

سالی بجان خدمت شعیب کند ه ارکنی دیمک بوده و عجم بکذر ننکه بو بیت
ده واقع اولمشدر بیت بکه تو سپهر ارجنین از غرور ه زمین کرد چون عرضگاه
نشور ه لسان فارسیده تواناو تنفیل درلر که لاحق اولدیسه مد
خولنك مدلولنده مزیت معناسنی افاده ایدر وقت ده ارکنی کلمه او
لوراشی بونده کاهکاه دیرلر الفنی کاهلك حذف ایدرلر کاه کاه درلر ننکه
بو بیت ده واقع اولمشدر بیت شهر آراسته چون کاه کاه انکلیون
خاصه چون باغ شود از رخ کلهار نکین ه کاهلك بو معناسی دخی قنوجی لر
بونده سیلر ننکه بو بیت ده ظاهردر بیت چنانه بخدمت او از عیار
پاك شود ه بران مثال که سیم بنهره اندر کاه ه شمس فخری کاه داماد معنا
سنه کلور دربو بیتی اول معنی اوزره معیار جمالیده کتوردر بیت شاد
مانی است بدو جان عالك زاه ساه ه که بود شاد دل وجان عروساه ه
از کاه کاه قاف عرجی بلد اولیجق صمان معناسنه کلور ننکه بو بیت ده
ظاهردر بیت زشوق روی تو شاها بدین اسپرزاق ه جهان رسید کوانتی
بوده کاه رسید ه صمان پاره سینه بوکاه درلر بوکاهك دخی الفنی حذف
ایدرلر کهی یاذرلر شول نسنه یه صمان قابی لفظ مرکب در بو جوده کاه بر
جو برباد اسم فاعلدر دربودکه الله یا حذف اولنمشدر کهکشان
دیکی همه بو معنایه درکشان اسم فاعلدر کشیده معنایی ترکیبی صمان
چکیجی درکه کی کده کی موضع مخصوص نشیها کهکشان دستی لودر اوا جغ
یلدنزلرك بوارابه جمع اولدیغی یرده ننکه شمس فخری بند بوبیندن

عـ ربوونزن تحاه

اکنون بیت جناب بار کهت دارا ز دخام ملوك: زمانه خواست که نبت کند
بناه کشانه بیت طشور دچو نور کرده و بنیه بر ماه: فلك تو خرمند گم کشتانی
لاه و ناد ن بند نالسانه فارسیده ذکل معناسنده در عرب دلنده اولی منا
دنه لیس بله تعبیر ایدر لو مثله ارد کلدر دیجلی بوده بجم نامراد ست دیر عرب
لیس بو جل دیر خرد مند دکل دیجلی بوده ناخرد مند در لو ننده که بو بیت ده
واقع اولبدر بیت خدای خرد بخش و بخرد نواز: همان ناخرد مند را چاره ساز
سانه: لاه اولور نادن الفی حذف ایدر لو بی نه های غیر ملفوظ کتقدیر
لو ننده که بو بیت ده واقع اولبدر بیت آن نه من باشم که روز جنك بینی:
بشت من آن منم که اندر میانه خاك و خون بینی سری: اوله فالوری بو
دیجلی بوده نه آن باشند نه این در لو ننده که بو بیت ده واقع اولبدر
بیت نه بر خضر باشند نه ملك اسكندر: انواع بو سر دبنی ذو نه مكن در دویله
نه بر خضر باشد که معنای اصلیسی بر حضر قالور دکلدر اول نون حرف
آخر اولشدر یجی اول حذف اولی النده بدلی بو یا کتوب در لو مثله بیم
در لو ننده که بو رباعیده واقع اولبدر رباعی نیوا بدا زحق ندا منفصل:
مجموع نو اذ بجره نفصل: ز نم اتشی عشق در کاینات: نیم من ز آب
و نیم من ز گل: اما یحی اول نوده اسمه متصل اول اللنده بدلی لدرج او
بالذات متصل اولور شه ندانم در لو ننده که بو بیت ده واقع اولوبدر
بیت من ندانم فاعلاتن فاعلات: شعر کویم بهتر از آب حیات: ندانم معناسی
بلمورم کبی در بله سانه فارسیده بو معناسنده در عرب دلنده اولی منا دن

دنه تعبیر ایدر لو مثله بونه ده دادی دیو صورلدقده بجم جی در عرب
لا ادری بو قدر دیجلی بوده نیست در لو عرب لا رطب و لا یابس دیو بجم
نه تر است و نه خشك در لو ننده که بو بیت ده واقع اولبدر بیت جهانه کامل
که نه کوست و نه تو جهانه عادل که نه خشك: و نه تر نا باید نه نك
ترنم بو ننده ظاهر در که بو ننك استعمالی صحیح اولدیدی بوده اخرك
صحیح اولمز مثلا نا بود در لو نی بود ده مولوی در نیست در لو مرد نا
ده مولوی نه لسانه فارسیده شوله معنای افاده ایدرکه تورکیده لاه
اوندن سوکره تعبیر ایدر لو مثله ترك دلسوز دیدیکی بوده بجم
نه زبانه در نشانه سوز دیجلی بوده نی نشانه در لو ننده که بو بیت ده
واقع اولبدر بیت کوکی وصف او زمین بو سنده: نی دل از نی نشانه
چه کوید باز: نا باید نی ننك فرقی بو مراده ظاهر در که بو سنك استعماله
صحیح اولور مثلا نادان در لو نی دانه ده مولوی نه دل در لو نا دل ده مولو
بمعنی بوده ایکسنك ده استعمالی صحیح اولور مثلا ناکس ده در لو
نی کس ده در لو ناچیز ده در لو نی چیز ده دیو لو نه ذکا ده دیو لو نی ذکا ده
دیو لو اما معنی لری مختلف در ناکسك معناسی کس دکلدر ننده که بو مصراع
ده مصراع هر کس در ناکس بتو بیت نشو دائی حکیم کسی: نی کس معناسی کس
سوز در ننده که بو بیت ده ظاهر در بیت کسی نی کسانه دمی که کم وکم دست
کیری بجای دسم: ناچیزك معناسی شنه دکلدر ننده که بو بیت ده ظاهر در
بیت بکشا منی کلا ناچیز بودم: و لیکی امد تی با کلاه نشستم: نی چیزك معنا

نسنه سوزدر نازنک معناسی عورت ده دکلدر زننک معناسی عورت
دکلدر زننک معناسی عورت سوزدر انا نامرد مستعملدر نازنک مستعملی
دکلدر اویله دیجک یوده نه زندر بو اردکلدر دیجک یوده نه مرد آ
و نه زنسندر بونلرک الفی هادر غیر ملفوظه تبدیل ایدرلر نته که
سابقا بیان اولنمشدر لسان فارسیده مدلولاتک متابعندن
منه تنبیه ایدر بونلرده احتیاج لو دیجک یوده نیازمنددر بو احتیاج
سز دیجک یوده بی نیازدر بو لفظ باده دخی بو معنی وجه متابعدر اما در
شده سنکله دیجک یوده باتودر بونی سز دیجک یوده بی تودر بو اما تمام
متابعتی بیله منه ادرتاسنده در بانک مدلولی معیتدر بونک اوکه
متابعتی مدلولنه انفراد لازم اولدوغی اعتبارلهدر بیم توبه
بالك هراسی بیم متابع امید درنته که بو بیتده ظاهردر بیت بیم
اندر زمانه دوچ اوشد سنیده بامر خداوند بیم و امید توقع خیره
مربوط دلنده رجا یعنی دلنده امید ترک دلنده اومومر لو امید وارکسیه
اوموسی وارد بولونمید اولیجی اوموسی یوقدر لو توقع شره مربوط
دلنده خوف یعنی دلنده بیم ترک دلنده قورقو دیولیعنی بی ترسی و بیم در
ترک قورقوسی قوبوسی یوقدر ترسی مطلق قورقو اولاجقده او
سونیته که بو بیتده ظاهردر بیت نشنه از بواسب نازی سمند
بی رهنه توسا زبیم کوند اولمشده اوسونیته که بو بیتده اکنود
بیت چنانم رهنشی ای جوه زنیم که یادم نیاید هیچ ترسی و بیم شاعرده

انی

ترسی ده مرادی شردر واقعده قورقونه بیم دنی مرادی شردر تنوقیعده
قورقودر باک لسان فارسیده شول حالتده عبادتدر که توانندن
ایملک ال تنبیه ایدرخونه اختصاصی یوقدر ایملک کاه قوه اولور
کاه حیادنه اولور و تابعی نسنه دن کشی ایلنوب مربوط دلنده اول حالت
ده مبالات تنبیه اولنور بو بیتده بیت چه غم دیوار امت راجی
باشد چو نوح کشتی بان چه باک از موج بحر آنرا که باشد نوح کشتی بان
باکدن مراد قورقاجق نسنه دن ایجنلمک دیرچه بو نسنه ده ایمنیتی
کیدی باک بابه عربده بدبالکلک معناسی دکو اولنوب بعضی بدیا
اره معناسنده در لطیفه علامه شیرازی بوکون سقا فتنه که دیکی
بو عورت یونقارودن باشنه اسغتنی علامه دنوب یونقاره بانجی
باک نیست مولانا سرچشمه باک است دمشی علامه ده اینمشی آری
عزیز شهرهست آری ده مراد اوت معناسیدر اما تورک دلنده آره
باک معناسنه در بو اعتبارله باک متابعتنده ذکر اولنمغ نوع لطافتده
خالیدر عبارت انارک ذکری کبی بو حدیثده من اکل بهذا تمه انار الله
قلبه اربعین یوما دماندیو مرجب انار دیرمنی عبارت سوزنک ذکری کبی
نه بو دیتده یا اهل الخندق ان جابرا قد صنع لکم سورا سورت
مراد اکرچه که طعام دعوتنا معناسی اخره اعتبار نه خندقه ملایم در اوله
اعتبارله ملیکنک حقنده لطافت واردر بیت شکمها نی که بی کشت
از سنان سی نجو برد کندنای خورد شنی شیره دنی مرادیو بوراده .

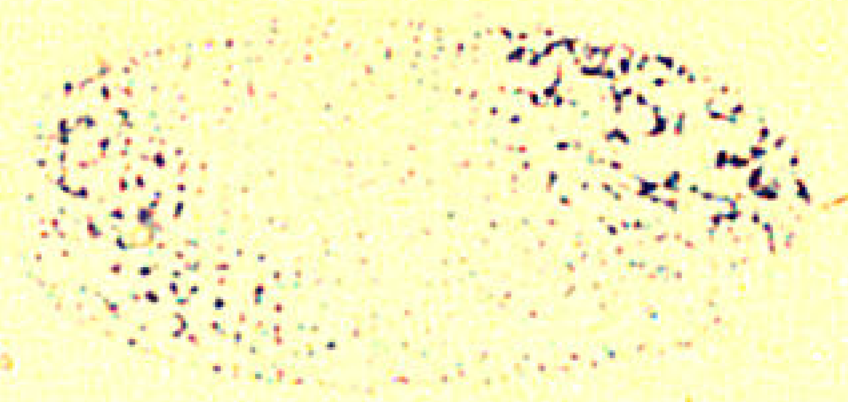
طوق معناسی در اما آلفه مشترکه در صار صاق معناسنه ده کلور اولا
اعتبار ایلکدن یانده ذکوچ کلامه نوع لطف ویرشدر دخی عبارت ا
ایلک ذکوچ کبی بو بیت ده خسرونک زبس با چو خوبان بتو سنی ایلک
بنازیانه عشق تو رام شد اینک دنمراد اکرچه اشته شندی دیمکدر
اما ونکی داده کی معناسی اعتبار ایله تو سنی یانده ذکوچ لطیف دوشبده
هراس لسان فارسیده شول حالته عبارتدر که تونک دلنده
اونده بلانک لنظی یه نسبیا برلونته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت
ازان هیبتی دردل هواسته که زیرک منتی بو دوزیوه شناسی
بحر الغرایب صاحبینک جلاغرایندن بوچ ده بودرکه هراس قورقو
توسی دیمک معناسنه دشندر فردوسینک بو بیتی ایله استشهاد
ایتمشدر بیت بیزدان هرآنکس که شد ناسپاس به بدلش اندر آید
زهر سو هراس معناسی هراس تبیینده خطا ایتمش و استشهادده اما
انما مشله بیت مذکورده دخی معنایه دلالت یوقدر بوده کی معنا
معنایده مراد شاعر تمام اولور بلکه اول معناده بلانک معناسیدر
اسب درمقامه کلام موبوره ده خطای آخر بوکه اول اوچ عبارتدن
معناسی بر صانشدر هراسان هراسیدن مشتق در تو سنی کبی
توسیدن ده خندان و کریان بو اسلوب اوزره لسان فارسیده
بو صیغه مبالغه یچوندر قاین ایلمشنی کسیه عجم هراسان دربیت
کشی کم اوله بو بیم و هراسان ...عاذ مشکل سحر اکه اسانه هر دانا

فارسیده شایع درلرنته که فردوسینک بو بیتنده واقع در بیت ز چنک
وبر دبا زو یال اوبکودنا بهاء هوله کوپال اوه نتظر ایچ درعوز وقوع
نسنه یه لسان عربیده هایل درلر هولدن اونک وضع درحقی لااصالی
کبی بیت مذکورده واقع اولان هول هایل معناسنده در مبالغه
محصدر ایچ فاعله الملاق ایدر زید عدل در لو معنای مبالغه یه قصد ایدر
منظره کی هولک تاثیرندن ناظره حاصل اولان حالیه ده هول الملاق
ادرلر مجازا نمونتانک دکی هوله اول معنایه در حقی تنانک ده توسنانک کبی
معنا ثونک وضعی دکلدر سابقا کیندی ناملک فرهنگ بیان اولندیغی یرده معنا
تالک تعریبی اولنوبدر خاره خارا خاشه خاسال خس خسک خار دکنی در
اغلبی ده اولسون یرده اولسون نته که بو بیتده ظاهردر بیت یچی کوچه
سراسر لاله زار است بو هنده باهرو و اغباکه خارهست ادنا سی هب
دکن اولدیغندن او بر دکی هم خاربست درلر نته که بو بیتده واقع او
لمشدر بیت فتاده دران بیعن دشت در بیشت سرها تو تا شید چون خار پشت
خار اجنسی طاشده بو نوعدرکه صلابتله معروفدر قاتی طاشی دیمک
یرده مجم سنک خارا دیر نته که بو بیتده ظاهردر بیت سرکشی مشوکه
چون شمع از غیرت بسوزد دلبرکه درکف او موم است سنک خارا
خار ایه خاره ده دیر نته که بو بیتده واقع اولمشدر بیت نکرفت در تو ناله
حافظ صبح رو بیت خیراز آه دلم که کم از سنک خاره نیست الف که علامت
صیغه اولمایه ذیباده کی کویاد کی بیناده کی الف کبی بلکه نسی کرده اولدغی

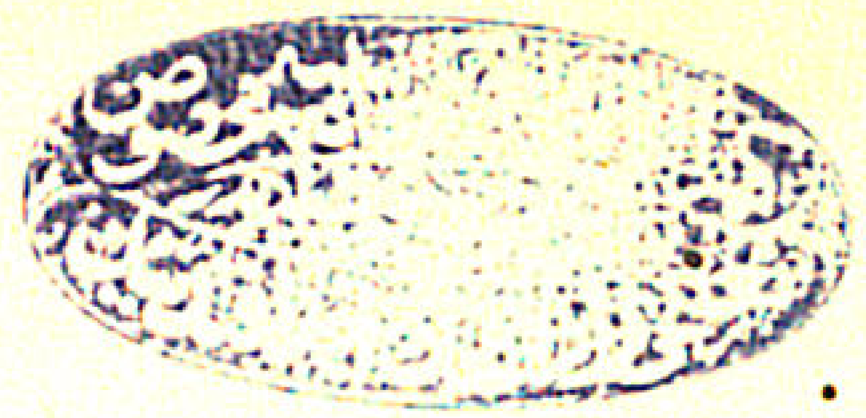
ناده‌ده ۴

ساكنلر اراتوندن مباودا اولنور اشكاره ده ديولر اشكارا دخى ديولر خاشاك
چوب درخاشاك چوبجكه در آخرنده كى تصغير ايچوندر او لكاف لحق اولنان
معناى ساكنى الفدن منقلب اولمشدر خار دخى ديدكلرى خار و خاشاك در لونته
بو بيت ده واقع اولمشدر بيت ز خاشاك وا ز خار و شاخ درخت يكى
آتشى برفروزند بر سخت خس لسان فارسيده شنيت اوندن الملاق
اولنور توكك دلنده اوندن چورك تعبير اولنور نته كه بو بيت ده دخى
مهر در بيت باران كه در لطيفت طبعش خلاف نيست در باغ لاله
رويد و در شوره بوم خس سنيفت سر كسبه خس الملاحة كه بو بيت
ده واقع اولمشدر بيت تو داده بار هر خسى من مردم از غيرت بسى يكبار
ميدوم كسى بجاره چاباه ره تنيها در استعاره طريقيله بحر الغرايب صاحبى
بو محلده دخى غرايب سو بلمشدر تفصيلنده منفعت يوقدر خاشه دخى خاشاك
فرقنده اتمامشدر معيار جمالى صاحبى خس دخى خاشاكى فرق اتمامشدر
خسك چوب جوكز در آخرنده كى كاف تصغير ايچوندر نته كه بو بيت دخى
اكلنور بيت غنچه ايوانكك در بسا توشى بود مكس در بخى بيوا
هن در تن بود در در وازه دهليز در قابوده كه لسان عربيده اوكه
باب درلر در كاه قابى يوريدر در باه قابى بكجيسى در در كاه ملبك
معنالرى سابقا بيان اولنشدر دندر بند كه در در تنك كه در بو معنا
دكلدر لغت مشتركه در دخى معنالرى وار در بونده بيان اولنمشدر درك
مدلولى اولنى قابوده يا بولو قناد اولمالق لازم دكلدر دنيادر

درواز ده دخى بو اولنى در بو معنايه دره در در وازه ده اوده لو لازم
دكلدر نته كه عن قريب بيان اولنور باذن الله تعالى نته كه باب لسان
عربيده نوع معناسنده استعمال اولنور مجازا لسان فارسيده دخى
در اول معنى استعمال اولنور مجازا نشلا هر نوع دخى ديجك يرده
ذهر در دولونته كه بو بيت ده ظاهر در بيت ذهر در بوستندكان
بو جنس آدم بندكانست بود بندبر امد معناى حقيقيسى قابويه كلدر در اما
اونكله لا شرم جفدن كنايت ايدر لو بدر آيد كه بو بيت ده بيت
از دست و زبان كه بر آيد كز عهده شكرش بدر آيد واقع اولمشدر
خروج دخى كنايت در كه كت قدرتى وار در كه شكرمن عهده سندن چقه بله
ديمكدر لسان فارسيده در آمدن كه باشر اولمق ايچرو كلدى معناسنده در هدا
يابه در آمد ديدكلرى كبى نته كه بيت در آمد كشتى بخشنده ابتدو آيه نوداند
بر خشنده ابتدى او دخى در آمدك جزئى اولنى در ايجاد و معناسنده
در در اول معنا يدده كلور نته كه بو بيت ده ظاهر در بيت بدر
باد در منافع بى شمار دست اگر خواهى سلامت در كنار دست ايجاد
دخى كلك لازم اولدقنده او تور اونده بو كلدى ديجك يرده اتا
در آمد ديرلر مجازا نته كه بو بيت ده ظاهر در بيت چنين كفت دختر
بفرخ بدر كه آمد بجيبى از آن راه در ه د كه يه ده در ديدكلرى
براجى اولد و غنده او توره در دو لفظ فارسيده نته كه بو بيت ده

وقوعی دلالت ایدر بیت ز شیر بی‌کیا ماه کو دره اشکو یافت شیر
آمهو بوده درنک آخرنده اولان ها اختصاص ایچون اولمق ده جایزدر
وسته ده بایه ده اولان ها کبی معنای عامدن خاصه نقلیچون اولمق ده
جایزدر که ده خانه ده اولان ها کبی بو معنا اوزره ها نک مکرر ذکری
اولنمشدر لسان فارسینک فصیحینه دری دیرلر نته که بعض حدیث
ده لسان اهل الجنة العربیة والفارسیة الدریة ظاهر بو
حدیثی حافظ الدین نسفی کافی ده ابو سعید بودیدن نقل ایدر بو معنا
دری تازی مرغینک فصیحی ده مقابلسنده ذکر اولنور نته که شمس
الدینک بو بیتنده که بوسه حسنده مثنده واقع اولمشدر
بیت بودر ذلها باد خواهم ضد تشریف بتازی و دری وقلب و تصحیف
تازی مرغینک بدویسیدر بدوی آته اسب تازی دیرلر نته که بو
بیت ده واقع اولمشدر بیت اسب تازی اگر ضعیف بود همچنان
از طویله خربه فارسی بر عظیم ولایت وقدیم مملکتدر که شیراز اونک
دار الملکیدر لسان فارسی اوکه نسبت اولنمشدر اول ولایت ده
بر ناحیه آدیدر که انک دری ولسان دری اوکه نسبت اولنمشدر انک
اصلنده بر خیلی وارددر شوله رساله ده که لسان دری نک مو
بابنده ترتیب اتمشدر تفصیل اولنمشدر دروازه الفاظ مرکبه
دندر برجوی دره در که تا بو معناسنده نته که سابقا بیان اولندی
برجوی ده واندر که اصلی بازدر اچوی مناسبه بوعدی سابقا بیان

اولمشدر برجوی ده ها در آخرنده کیانه لاحق اولور معنای عام ترکیبی ده
سمای خاص مفرده نقلیچون بوده مکولر بیان اولنمشدر دروازه نک معناسی
شوله بویک قابودر که قات قوی اولمز دایم اچق طوریر یا تلو شارح
منظومه صاحب حقایق بو عبادتک الدرب هو الباب الواسع بالفارسیة
دروازه وسیعنی بیان اتمشدر اما قید آخرنه تعرض اتمامشدر اول
قید بوندن ظاهر اولور که شهره کوا جلب سنان اغزنه دروازه شهر
دیرلر نته که بو بیت ده واقع اولمشدر بیت دروازه شهر را توان بست
نتوان دهن مخالفان بست دهلیز قابو ایدا و ارالغنده اولان ممتد یره
دیرلر که اوستی اورتلو اولور قابویه مناسبتی واتصالی واردر بو بیتده
اکلنور بیت دو شاخ آمد و باشی دهر دو غم را در دی بنود دهلیز عدم
را تشبیها عارده ده دهلیز استعمال اولنور نته که بو بیت ده واقع اولمشدر
بیت بند بر ج از آن رهگذر دهان سخن بدهلیز غار اندرا در رخت
ترند د دم نوند ذاتی عجمی بد سنفی للحال دیر نته که بو بیت ده اکلنور
بیت جای اکو نیست زیخت نوند چون علم خسرو بیشی سر بلند اول
معنای عامدن تخصیص مندرج اولدیغی اعتباریله ملوک کسیه نوند
دیر نته که بو بیت ده اکلنور بیت کنم ذ فخر دمانه نونده مراحی
نابدان لهو خنده فرو ماند قلنشه ده دیر دیرلر نته که بو بیت ده اکلنور
بیت خرد نیز دارم که چون دل نونده باند کند در دم آسان او یکلنشد
ده دیرلر نته که بو بیت ده اکلنور بیت که بومر و جستی چو شیر نونده

صولنده ده تونند درلونته که بو بیتده اکلنور بیت کتوفا سوسنا
در ومند چکرف کلب ریخت لاله تونند چکرف خونکه اولیجی تو ند
معناسی ذکر اولاندر اما تونند که باید در بالد صر باسیده ذراسی
بچی در قول بوید اغاج درهنته که بو بیتده واقع اولیدر بیت نه کر
باس باشد بساه بونده هم رنك كلنار باشد تونده دذم زاي بجمی بله
قابغولودر نته که بو بیتده اکلنور بیت هو سر بسر سوکوار وتونند
دذم کشند کرده زجرخ بلند معنای مذکوره لازی اولمغین پریشان
حاله ده دذم درلونته که بو بیتده واقع اولیدر بیت خسرو ادرند ماه
مدلت نبسب جون زلف یار جهد دذم اشفته وپریشان حال اولدیغی اعتباریله
اولیکه لوبیده دذم درلو مثلا شیر دذم درلونته که بو بیتده واقع
اولیدر بیت دلیران ایران وزاول بجم بکردند حمله چوشیر دذم
نهنك دذم درلونته که بو بیتده واقع اولیدر بیت همی زاسمان
کوکسی اندر کشید زدریا نهنك دذم بر کشید شمعدان کلن تشت
شمعدان ظرف شمع درهنته که خامه دان ظرف خامه جامه دان ظرف
جامه درمعناسی دان سابقا سخنی دانلر جزودان فرقنده بیان اولنمشدر
ترکیبدلده تحریف ایدب شمدان دیدکلری شمعدان الملاقی معنای ترکیبی
اعتباریله درلسان فارسیده اوندن اسم خاص کلن درهنته که بو بیت
ده ظاهردر بیت میل درسرمه دان چنانشده تمحیح که بن شمع در
سرکشی هرزه دلده کلن دیدکلری نندن لسان فارسیده اسمی تشت

دد نته که بو بیتده ظاهردر بیت کوش تاج خواهی و درنیه تشت
طلاع عراقت بیاید کذشت معرب تشتی تعریب ایدب طشت اتخذ
که بو بیتده واقع اولمشدر بیت وقع الطشت غیر منکسر لانه لم یقع
وینکسر تشتك معربدر حرف تا طایه تبدیل اولنمشدر جامه قبا
جامه معنای اصلیسی اعتباریله ملبوسدن و مفروشدن عامدر
ملبوسه تن جامه درلر اصلی جامه تن در علمیته نقل اولنمشدر قاعدهء
ترکیب تعنیو اولنوب مضاف الیه تقدیم اولنمشدر مفروشه خواب
دیرلر نته که بو بیتده ظاهردر بیت جدا کرد پس یوسف زرفبات
زبیش زلیخا بشب جامه خواب جامه خابك اصلی جامه خواب درامضا
فتله علمیته نقل اولنمشدر علامت اضافت که جامه نك اخرنده کی
همزه مکسوره بدر حذف اولنمغله قاعده ترکیب تعنیو اولنمشدر
اماکونت استعمالده جامه ملبوسده اعلام غالبه دن اولمشدر الله
اوزرینه بلا قرینه ذکر اولنسه مراد ارقالیه کیجك درهنته که بو بیت
ده واقع اولیدر بیت پیراهن سبز بردختانه چو جامه عید
نیك بختانه استعاره طریقیله بیت مذکورده کی پیراهن کبی جامه ده
ازهار ده استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولیدر
بیت بلبل زده بانك ونعره چون بیخبرانه وزوجد کل سرخ شده
جامه درانه قباده وقفتان جنسندندر نته که بو بیتده اکلنور
بیت نه مو ناوی کشم دامن ز رابت که درو چند تنك آمد قبات

جامه ایله قفتانك فرقی اولدر كه اوكی طوتوق اولنه ده جامه دیرلر
اما قبا دیرلر اوكی اچوغه مخصوصدر قبا جامه فاكود دیو تعمیم قابلی
اوكی طوتوق قفتانی یوقدر اوكی اچیقدر نته كه بو بیتدن ظاهردر
بیت چون گل از نکهت او جامه قبا کن حافظ ** وین قبا در ره آن قامت
چالاك انداز كبر ترسا لسان فارسیده كافرلره مشتركدر كبر دیرلر
موحدلر ترسا دیرلر تعمیم مقامنده كبر و ترسا دیرلر نته كه بو بیت
لرده واقع اولمشدر بیت ای كریمی كه از خزانهٔ غیب ** كبر و ترسا
وظیفه خور داری ** دوستان را كجا كنی محروم ** تو كه با دشمنان نظر
داری ** مشتركه كبر اطلاقی بو بیتلردن ظاهردر بیت هر آنكس را
كه مذهب غیر جبر است ** نبی فرمود كه او مانند كبر است ** چنانكه
كه آن كبران یزدان و اهرمن گفت ** همین نادان و احمق این و آن گفت
مجوسه دخی كه آتش پرستلردر كبر دیدكلری نته كه بو بیتدن
ظاهردر بیت اگر صد سال گبر آتش فروزد ** اگر یكدم درو افتد
بسوزد ** مشترك اولدوغنده اوتروده خالق خیره یزدان
دیرلر و خالق شره اهرمن دیرلر بو مذهب مانی نقاشه نسبت اولنور
نته كه بو بیتلردن ظاهردر بیت گواه دو عارض رخشان ز فعل یز
دان است ز فعل اهرمن است آن دو زلف چوگانت ** بدین دلیل
كه مانوی درست كند كه خیر هست ز یزدان و شر ز آهرمن ** آهرمن
بو راده الف ممدوده ایله مذكوردر ها متحركدر الفك تحریكی وهانك

سكونیله ده مستعملدر نته كه بو بیت سابقده و فردوسینك بو بیتنده واقع
اولمشدر بیت بوقت اهرمن را با فسون ببست ** چو بر تیز رو بارهٔ
برنشست ** اهرمن ده دیرلر نته كه بو بیتده واقع اولمشدر بیت چنانكه دان
كه در هر تن اهرمنی است ** همه خلق را اهرمن دشمنی است **
كبر لفظ مشتركدر جوال معناسنه ده كلور نته كه بو بیتدن ظاهردر
بیت یكی كبر بر بست زال دیر ** بجنك اندر آمد بكردار شیر ** كبر كافر
فتح سین ایله یا كسر سین ایله دكلدر ضمه سین ایله در نته كه بو بیتدن ظاهردر
بیت چو بشنید شد جوش یكبار ابر ** بر و بر ز پولاد دو دست كبر **
آفرین آفرین نثرها آفرین یاردجی در آفریدنده اسم فاعلدر حقیقتا
بیه جانی یاراتمغندن اوتری جان آفرین دیرلر نته كه بو بیتده واقع
اولمشدر بیت آفرین جان آفرین پاك را ** آنكو خرد بخشید و ایمان خا
كرا ** سوز اختراع ایدنكه یه سخن آفرین دیرلر جهانی یارا
تدوغیچون حق تعالی یه جهان آفرین دیرلر نته كه بو بیتده
واقع اولمشدر بیت جهان آفرین تا جهان آفرید ** ازو خوبتر صورتی كس
ندید ** اصل كلام آفرین جهان آفرین جان آفرین سخن در علمیت نقل
اولنمغچون مضاف الیه تقدیم اولنمشدر و قاعدهٔ تركیب تغییر اولنمشدر
در مقام تحسین ده ده آفرین دیرلر نته كه بو بیت سابقده مذكوردر
در آفرین اول اونده ده بو بیت لرده ده اول معنایه در بیت آفرین
جان آفرین پاك كیم ** دیر دهر بر وجهیله صورت خاكه كیم ** ولدی شیخی

ملك محمود جانه نسخه اتم الكتاب كن فكانه بو معنا يه اوزهيلك معنا
نثرين درتادش و يردي ديجك يوده ده نثرين اندي ديولر اول معنا
كلدي كي بو بيت ده ظاهردر بيت چنين گفت جهان شاه كيقباد
كه نثرين بد بوده سيك باده نثرهيك اصلي نا افريني در نا لساه فاد
سيده سلجوقدر لسانمزده دكي ليس كبي شنه كه سابقا بيان اولن
نبدر نابلدي نك فرهنكنده زبان بيان دمان زبان زاي عجمي
يله بربجي لره صفت اولور مثلا شير زبان ده دلونه كه بو بيت ده واقع
اولمشدر بيت موبجه كاه راجو بود اننا شير زبان را بدر انند
بوست شير زبان ده دلونه كه بو بيت لرده واقع اولمشدر بيت
درين بيشه ذين بيشي مكذار كام كه بيو زبان دارد اندر كنام بيلي
زبانه درلونه كه بو بيت ده واقع اولمشدر بيت زباي اندران كه
نكون كشت طوسي نوكنني كه بيلي زبان يافت كوس اما اول صنفه
مخصوص دكلدر بربجي اولميان لره ده صفت اولور مثلا كوز زبانه درلو
شنه كه بو بيت ده واقع اولمشدر بيت بند شير و رنده را خوابكاه
نكوز زبانه يافت بود شت راه عوم زبانه درلونه كه بو بيت
ده واقع اولمشدر بيت مواكر بجاي ذشاه جهان چو عوم زبانه
بانوكيم دماه صاحب العرائب صاحبي نك كلامندن اختصاص كلمز
صنف اوله زبانه هيتلو بربجي لر صفتنده استعمال اولنور غير
زبانه بيو زبانه ديولر دنشدر اصحاب امامشدر اما ابو منصور

اسدي زبانه كه خشم آلود له تفسير اتمشدر و فرخي نك بو بيتي بيله
استشهاد اتمشدر بيت بو زم ديرزه و ديزه چه چو خوه عدو بعيد
كيود وجه چيو شير زبانه اوزنك سوزندن اختصاص لازم كلمز
بربجي لر صفتنده بو بيانه بو كيلنه آديه كه رستم دستان اوغلي جلك
كوسنده كبودي شنه كه فردوسينك بو بيتنده ظاهردر بيت تهمتن
بپوشيد ببر بيانه شنش از برازده هاي زبانه تهمتني رستمك
القابندندر مذكور بيت ده وجه تسميه ايده او كيم بيردر سنده
ايدي شنه كه فردوسينك بو بيتلرنده تصريح اولنمشدر بيت چكي جا
دارد در جهر پلنك بپوشيد ببراند دآيد نجنك همي نام ببر
بيانه خواند شي زرختنان و جوش فزونه داند شي باكوز ببرده در
اول رستمك كيدكي كبه شنه كه بو بيت ده واقع اولمشدر بيت از ايوانه
بتيره بر آمد با بو كه آمد خداوند كوپال ببر دماه صيغه مبالغه
در دميدن دن خيدن دن جان كبي بيله صفت اولور بيل دمان درلو
شنه كه بو بيت ده واقع اولمشدر بيت ندم راست آن بنو ديك خره
منكه با بيل دمان پيكار جويد نهنك ده صفت اولور نهنك
دماه ديولونه كه بو بيت ده واقع اولمشدر بيت نهنك دمان
است اندر نبرد هنر بر زبان است در كاه ذوات پهلوانه پهلوانه
پهلوان پهلوانه اول منزد اولمق اكلنور سيابي نك
منزنه ديولونه كه بو بيت ده اكلنور بيت كسي كو بود پهلوان جهانه

سیان سیه درماند نهاند لشکرمند منه پهلوان الملاقی بو بیت لو
ده اکلنور بیت توکر پهلوانی ذقلب سیاه میرا امدستی بدین رزمگاه
هوا شاه دادا بن درفش سیاه هان پهلوانی وتخت وکلاه اما مقتضا
تدقیق نظرا ولدرکه موکب در بوجزئی بهل در معناسی خشم دیر عرب
خیل وخشم دیدوکی بوده عجم سپه دیهل درنته که بو بیت ده ظاهر در
بیت یکی هفته بودند با سوک ودرد سر هفته پهلو سپه کرد گرد
بوجزئی ده واندرکه اصلی بانه درواه قبلی باند لسان فارسیده شا
دریان حافظ معناسنده درنته که سابقا جهان داری جهانه باند فر
قنده بیانه اولنشدر پهلواند معنای ترکیبی حافظ خشم در اصلی
واه بهلودر علیتة نقل اولندقده مضاف الیه تقدیم اولنوب
قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنیدر پهلوان تانیده مرکب در اما بوتند
بوجزئی پهلوده عرب اوئی تعریب اتمشی دفعله دمشدر عجم او که
منسوب اولندله پهلوده دیو عرب فهلوه د بو پهلویتی شهرده عبارتند
نته که حمزه اصفهانی کتاب التنبیه ده تصریح اتمشد دبو عبارتله که
بینها نقل اولنور واعلم ان کلام الفرس قدیما کان یجری علی خمسة السنة
وهی الفهلویة والدریة والفارسیة والخوزیة والسریانیة والفارسیة
فتتکلم ویراد بهلما ینم الکل فاما الفهلویة فکان یجری بها کلام الملوک
فی مجالسهم وهی لغة منسوبة الی فهلة وهو اسم یقع علی خمسة بلدان
اصفهان والری وهمدان وماه نهاوند واذربایجان بو جزئی دخی

الثلاثه نونه درکه لسان فارسیده اداه جمع درنته که سابقا بیان اولنمش
پهلوانیدندر دخی بو جزئی پهلوده معنای مذکوره اولورنه اما بو جزئی دخی که
الثلاثه نونه درا داه جمع اولی الف نونه وکلادر پهلو معنای نسبته آخرنده
یای نسبت ملحق اولنیدر مبالغه یجوه درخسروانیدکی وکیانیده کی کبی بونلر
دخی تفصیل سابقا بیان اولنیدر معنای نسبت پهلوانیده وجه مذکور
اوزره بو بیت لوده ظاهر در بیت کنا ده زبان وجوانیت هست
سخن کنتن پهلوانیت هست اکر پهلوانی ندانی زبان بتازی تو اروند
را دجله خوان معنای اوّل اوزره اولان پهلوانده یای نسبته آله
حق اولور وتنظیم اتدکلری نسنه یه اوکلاه توصیف ایدرلر مثلا بن
اغاچ دیجک بوده پهلوانیدر خسرو در لر نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت چه ذد دهر بر پهلوانی درخت شد از خانهٔ دولتش تاج وتخت
تابد اغاچی کسمکده شاهسوار در مبنای معناجه بیت اولدر بکم
مطلقا اغاچ کبی لک ایوک کلادر دیو لر نته که شیخ نظامی بو بیتنده
بیوه مثدر بیت درختی افکنی بودکم زبیگانی بدر ویشی کشد نخجیر سلطان
بایخ اول معنایه اشارت اتمشدر تخت اوزرنده اوزرنک تخت
سریر در که اغاجده اولدیغی بیلنش اغاجه تخته دیدکلری اونده
دونلی تخته انسانی اعتبار دیدر اخرند یغمارا ول معنا الهما
ایدر بجه اخرنده یی غما کبی تخت سریر الملاق اولندیغی بو بیتده
ظاهر در بیت روان چون ز رواه شد فرو رخت رخت بجه بو تخت

تختچه بو نوم تخت معناسی اصلیسنده تخت سریر سلطانه اختصاصی
یوقدر اما اونك غلبه استعمالی اعلام غالبه‌ده اولدیغی اطلاقی
اوزره ذکر اولنسه مراد سریر سلطاندر اورنك سریر سلطانه مخصوص
صیغه‌لمه‌سنه که بو بیتده ظاهردر بیت بر اورنك بنفشه شداب
شاه تبشادی درداد و بخشش کشاده اما بو اورنك معناسی اصلیسنده
تختده اولمایوب معتبردر کلدیکه کوکه ده اورنك الملك اولنور تشبیهاً انسا
طرمقی ایله بدیکی کوکه هفت اورنك درلرنسنه که بو بیتده ظاهردر بیت
هفت رنکست زیر هفت اورنك نیست بالاتر از سیاهی رنك هفتش
رنکك اصلی هفت اورنك ترکیب اولندقده الف حذف اولنمشدر
بو ذکر اولنن معنی اورنك مفرد کلمه بر اورنك دیدکی واحددکه مرکب
دربوجهله اوردر که اصلی آب در با واوه منقلب اولنمی وتخفیف ایچون
بحریه تبدیل اولنمشدر بوجهله رنك در اورنك ده
معناسی آب ورنك اولدوغی بو بیتده ظاهردر بیت دخی فرو
اورنك راجای کشت شاه دخی وجه الهکنت معنی سیما
ده اورنکلا تعبیر ایدرلر مجازا نسنه که عنصرینك بو بیتده
اکنون بیت جهان خیره مانده ز فرهنك او ازان بوذ باله و اورنك
او بحر الغرائب صاحبی اورنکی بو لغت یا رنشو معناسنه صانمشدر
معنای ترکیبیسندن غافل اولمشدر شداب معنای ترکیبی
ده نقل اولونمشی علمدر شد کنشی درنشنه که سابقا بیان اولنمشدر

اولنوبدر اسب آب در معناه ترکیبی سی شید اسبك کنشی انلودر شید
اسب آذرکشب دنجوا ولنکشب کبی در آذرکشب مرکبدر بوجهله
آذر دیانا داود معناسنه نسنه که سابقا بیان اولنوبدر آتشله آذرك
فرقی ذکر اولندیغی یرده بوجهله ده کشب دربوجهله مرکب درکشی ایله آب
ده اسب کند معنای مذکورده مستعملدر کشی کاف فتحی سیله درنسنه
که فردوسینك بو بیتنده ظاهردر بیت نیاید همی کردن سرکشی
که از سرکشی کس نبیند کشی مستحسن نسنه بدلسا ه فارسیده
کشی درلرکشب که ترکیب اولندقده الف حذف اولنوبدر لقب او — لغتی دد
آتشکده لراصحاب بند نا بوکیسه اول معنای لغتی اعتبار یله جواولنمشدر
آذرکشب ده آذرکشب مجوسی طابد دیکی اودلوده بر اودلك آدیدر
که مذکوره لقبله ملقب اولان کیبه نسبت اولنور آتشکده سی اوله
بنا اتشدر معنای مذکوره فردوسینك بو بیتنده ظاهردر بیت — نم آتشی
چناه دید درخواب آتش پرست که آتش بوده فروزان بدست
آذرکشب وچون خراد ومهر فروزان بکودار کرداه سپهر آتشکده سی
کم بنا اندیب اودیکی اوکه نسبت ایدرلر مثله بوذینی بنا اندوکی آتشکده
نك اودنه آذر بوذینی درلرنسنه که بو بیتده ظاهردر بیت سزاوارانی
جستی کین منم بوذم آذر نیو بوزینی منم بوذینی ده لقبدر معنای ترکیبی
سی ابوا وذرنده دمکده فوذینی اونك مرکیدر آذرکشب اسمی
آتشکده ایچنده بانی اوده اطلاق اندکلرینی نسنه که سابقا ذکر اولنمشدر

بیت لوده و بو بیتده بیت ز پاکیزه جان فرود ودر بیت هم بو فرودم
جوان کشت آتش کده نك کند وسنده اطلاق ایدرلر ننده که بو
بیتده ظاهردر بیت ز ده موبدش نیل زهین بو اسب غشن نام آن
خانه آذر گشسب کشسب بتی ملقب موبدانه کش دیدکلری نك
وجهی بو بیتده ظاهردر اولدی ابا غنده نعلتری النوعه دنشی موبد
لسان فارسیده دانشمنده دنور ننده که بو بیتده ظاهردر بیت ز علم
وخرد بند کان در تو بود در سخن معربکی صد چو موبد دانشمند لولا
اولوسنه موبد موبدان درلر مجوسی دانشمندنه اختصاص یوقدر
آذر کشسب جاسبی اسمده اولوبدر بر پهلوانه ننه بو بیتده ظاهردر
بیت سپهر پهنی کنشکه آذر گشسب بند نامود تو ذخبك زر بسبا

پنهاه پیدا نهاه اشکار هویدا راز پوشیده باز

پنهان باء عجمی یله مخفی در مقابلی پیدادر باء عجمی یله که معناسی مظهر در
آشکارا که معناسی ظاهردر بیت در تنکنای مصر که هنگام کیر ودار
پیدا شود که مرد که لم است ودخا کدام پنهانك تمام مقابلی دکلدر بو بیت
ده که بیت دل میرود ز دستم صاحب دلان خدارا دردا که راز پنهان خواهد
شد آشکارا پنهان مقابلسنده کلشدر قافیه مصلحتیچون در
آشکارا نهانك مقابلیدر که معناسی خفی در مخفی یه مخفی نك فرقی بودر که
خفی ده ظهورك فعلیله اولور اختفاده اول معتبر دکلدر ظاهرله
مظهرك فرقی ده بو در اده ظاهر اولور مظهرك ظهوری ده غیرك فعلی ایله اولور

ظاهرده اول معتبر دکلدر کاه اولور نهان مقابلنده پیدا استعمال اولنور ننده که
بو بیتده واقع اولندی بیت بکفت احوال ما برق جهانست دمی پیدا و دگر
دم نهانست بعضی ده ضرورة شعر اقتضا اتشدر نهان بو ینده کلمه سنی صحیح
قافیه ذکر اولنور سه اولسون اصل معنی تمام اولور پیدا ایدی آشکار اده اشد
در بو بیتده مقابلنه تمام رعایت اولنمشی نهانه مقابلسنده آشکار ذکر
اولنمشدر بیت هم کویم از خدای جهانی نه بتوسم هم آشکار ونهان
اشارتی النی حذف جایزدر ننده که بیت مذکورده واقع اولوبدر کاه او لنور
الفی هایه تبدیل ایدرلر آشکاره درلر کاه اولور نهانك آخره بو باز باده
ایدرلر نهانی درلر ارتق معنا افاده اتمز همان کنه نهان معناسنی افاده
ایدر ننده که بو بیتده واقع اولوبدر بیت ایست درین جهان
دنا خود از دیده آدمی نهانی هویدا ده ظاهر معناسنده در ننده که بو
بیتده ظاهردر بیت کفت آن یار کز وکشت سردار بلند جرمش این
بود که اسرار هویدا می کرد فیض روح القدس ار بازمدد فرماید دیکراه
هم بکنند آنچه مسیحا می کرد اما آشکار وایله بوننده فرق وار در آشکار اده
معتبر اولنور ظهور مظهرده ظهوردر بوننده مطلق ظهور بدر عقل ظهوری
ده شامل در راز کوزلونه در قول اولسون ننده که بو بیتده ظاهردر
بیت کنکره طاقتی بر باد در از ده بسی فلك کنت سخنهای دراز فعل اولنی
ننده که بو بیتده ظاهردر بیت چو آمد بدین روز کاره در از سیلاه
آه زهر کسی همی داشت رازنه راز ده معنای اختفا اولدوغنده اولور

مقابله‌ده اشكار اده استعمال اولنور دنته كه بو بيت ده واقع اولوبدر بيت كذشته
اندرانه روزكار دج درازنكه بي كوبشي اشكارا دارنه مبالغه قصد اتسه لر لرد
نهاية توصيف ايدرلر نته كه بو بيت ده واقع اولوبدر بيت كل بوذنه
ابجه سوخته نحيزه هامه بيم ده شير سوخته اغوزله راز نهانم بيم بو شيده اسم
منقول دربوشيده ده معناسي پوشيده دركه اورتلمش درلو سانه
توركيده اخفا اوتك لازميدر شوله كه سبب اسرار الملاعه قادر
اوليه بو شيده دارد دنته كه بو بيت ده واقع اولبدر بيت خطي كش
بزنكاه نداند بازهيچ دانه طفلانه بوشيده وارد بابالجي در دنته كه سنا
در وازه نك اصلي تعريبه ده بيان اولنه داجد دجلك برده بجم بازكوردر
كلاملا كشف اولجيچ بازكشت ده در دنته كه بو بيت ده واقع اولبدر بيت
كوكسي وصف اونني پوسد نه دل ازنه نشان چه كويد بانك
معناسي نه كشف اده در استفهام انكار ديدر هنك آهنك سر
هنك فرهنك هنك اغرلق دنته كه بو بيت ده ظاهر در زميني لنكر ازبكه
كوبكه نه بر وزنبرد تراز هنك لنكر هنكله ادب معناسنده
كنايت اولنور نته كه بو بيت ده ظاهر در بيت تعليم پذير كه ازفر
نك اسه كه آهنك خلاف ترك هنك است هنكله اوص معنا
سنده ده كنايت ايدرلر نته كه بو بيت ده ظاهر در بيت اكر نجوا
لهد تدبيرا ونجاسبت ازبي بس نكند باده هيچ ازايه هنك
بو كنايت لو توركيده دلده ده وارد در ادب ده اوص دن اغرلقده

كنايت ايدرلر معناي ذور ده ده هنك استعمال اولنور مجازا نته كه بو
بيت ده واقع اولوبدر بيت كندكو به بر موش آهنك شيوه وليكن نيدا
رد او هنك شيوه زور اغرلق لازميدر اول علاقه ايله بونك اسمي
آخره استعمال جايزدر بحر الغرايب صاحبي بو معنا لوچي معناي حقيقيه دن
صانشدر هنك قوت معناسنه كلور ديو بو بيت مذكوردر استشهاد
ايدرلر آهنك عزم در نته كه بو بيت ده ظاهر در بيت چو آهنك
رفتن كند جان پاك چه بر تخت مردن چه بر روي خاك بو نسنه به اهتما
مله اولمشدن آهنكله كنايت ايدرلر نته كه بو بيت ده ظاهر در
بيت درازنا آهنك شد اين لحادبا تو نه ندانم چون كنم اين بار با تو عزمك
لازمي اولديغي اعتبار ايله ده آهنك درلر نته كه بو بيت ده واقع او
لبدر بيت ربط بانو آهنك زده بر قفقي كبك شاهين جنك زده
سر هنك الناظم كبه دن در اصلي سر آهنك در نته كه بو بيت ده ظاهر در
بيت در اي شوخ خاست از كوچه ما سر آهنك لشكر در آمد بواه مجرد باشي
بوجه نده كه باشده اوله حركته عزم ايدر و قالدني اوكه تابع اولورلو سر هنك
در اوامي سر آهنك سر آهنكله اضافته علم اولجق قاعده تركيبي تركيه
تغيير اولنمش علاقه اضافة قطع اولنمشدر بو بيت ده يكي كه اصلي
بوبيت در اضافتيله اولا الّتي تشبيه ابتغلدر قازبونه بحر الغرايب صاحب
جمله انهن در كه بو معنايه دشد كه سر هنك اول كه غيرلي نك اوذ
جواد اوله بو بيت سورنجي باشلوينه واسي اوزرنه دوربت ارشاد

اشارتلر و بونلرڭ امثالى اشتراك ذوالآلة اولنور فرهنگ الفاظ مركبه دن
در اصلى فرهنگ در اضافتله فرد مراد اولنان معنى در كه تركيده اوكا فردسزلق
مناسبى سابقا بيان اولندى در معنى تركيبى بو بيت دن ظاهر در بيت بيصبرى
كه آورد فرهنگ در هوش [illegible] اشنى جوشيده راجوش [illegible] فرهنگى سنه
نسب ايتمك [illegible] كه بو بيت ده واقع اوليدى بيت چو آمد تا بنقصها ذهنى [illegible]
ذ مفهومنى [illegible] فرهنگ [illegible] اولدى [illegible] در بحر الغرائب
صاحب فرهنگ ادب و عقل و هنر [illegible] و بو بيت ايله استشهاد ايتمشدر
بيت جوانى كه [illegible] را شايد و جنگ دا [illegible] پير و فرهنگ دار فرهنگ
مركب اولوب مدلولنده معنى [illegible] و عينى دنيا
منشدر ذهن بيش ذهن اعنى ده اعلام غالبه دن اولمشدر كه
استعمالى بد الملاقى او ذهنه ذكر اوليجق مراد اولنان اولمدى [illegible] كه بو بيت
ده واقع اوليدى بيت ذهن فهم كلمه اولوب [illegible] قديم
اوستنده كلوب [illegible] معناى اصليسى [illegible] ده ذهن
ديو [illegible] اختصاصى [illegible] غنچه ده كى [illegible] غنچه
كلمه ده كى غنچه [illegible] حالى [illegible] تشبيه ايدوب غنچه لفظى
اونده استناده ايتمشلر در غنچه ده اول حال [illegible] اولدقدن صكره
غنچه دينلوكه ديرلو معناى اختصاصده كه آخر [illegible] اول مصطلح
ايچون كلمشدر مراد [illegible] ديدوكى يوده بعجم ذهن
ندارد ديونكه بو بيت ده واقع اولوب در بيت ذهن ندارم كه [illegible]

كيست هنر وكاه دارد ابرو [illegible] بيش [illegible] ديدبان طوقوزنك
دشنده ده بنش دولونه كه بو بيت ده ظاهر در بيت هچو بنش كواز دندان
نبوده قصد ستمندانش هبنش كه اوكه تورك بنش در مركب در بو معنا
بنشله تربيه كلمه فارسيده اداة تفضيل در نه كه سابقا تفضيل اولنمشدر
كثرت استعمالدن ونك دكنده بنش اعلام غالبه دن اولمشدر الملاقاو ذهنه
ذكر اولنه اول مراد اولور اول دكنك اغوسى اولدوغندن او تورد
بنشى معنادن نوش ده ذكر ايدرلونه كه [illegible] فرهنگ ده بيان
اولنمشدر بحر الغرائب صاحبى [illegible] بو مقامده كى كلمه
كه بو عبارته نقل اولنور بنش ايكى معنايه كلور اول بنش تو ثانيا معنا
صوقجى جانورلك دكى [illegible] عقرب كبى نشترلك [illegible] لفظنده كى تركيبى
بلنمز [illegible] معناسنك اصلنى فهم قلمش اوندن صكره [illegible] صوقجى جانور
لرندن بنش اونده اولنور كلدر فرشته سروش فرشته كه [illegible]
شايع در لفظ فارسى در معناسى لسان عربيه الملك ديدكلرى در
بو بيت ده ظاهر در بيت فريدون فرخ فرشته نبود ز مشك و ز عنبر
سرشته نبود بداد و دهش يافت آن نيكويى تو داد و دهش كن فريدون تويى
سروش انبيايه حق تعالى جانبندن خبر كتورن فرشته در شمس فخرى
معيار جماليده سروش جبريلدر ديمشدر و بو بيت ايله تمثيل ايتمشدر
بيت ذى فرشته صفت خسرو [illegible] كه دركاه [illegible]
همچنان سروش [illegible] ابو منصور ايدر سروش جبريل [illegible] فرشته دانند

کوینده واندر پارسی این را بسیار کفته اند بیت چنانکه فردوسی
بفرمان یزدان خجسته سروش ه مرا روی بنمود در خواب دوش ه فرشته
نك اصلی پرهشته در لفظ مرکبدر برجزئی پر دیکری باء عجمیه ایله قانات
معناسنه اوله بانك فاء به تبدیلی شایع در پارسی‌ده فارسی‌ده دیرلر
اصبهان‌ده اصفهان ده درلر هشته اسم مفعولدر هشتن‌دن یونسنه
دوشورمایوب صالی ویرمکه دیرلر قوشی قناتدیری پایسه فروهشت
یر درلر نته که بو بیت‌ده واقع اولوبدر بیت فضا چون ذکر دون
فروهشت پر ه همه ذیرکان کورکشند دکر ه تصویرلرده فرشته
قناتلوجه آچوق یازرلر اول سبیله اوکه پرهشته دیمشلردر جایزدر
برجزئی فرشته تك هشته اولیا هشته اوله ماضی معناسنه اکرچه
ندی ها مفنای عام ترکیبیدن معنای خاص علمیه نقلی ذا اوله هم خوا
دیکی هاکبی بو هانك اصلی امثال متعدده ده سابقا بیان اولنمشدر
مهمان میزبان مهمان قونوغه اطلاق اولنور الناف مرکبه دن
برجزئی مه دن اولو معناسنه و برجزئی ده مان بکزیجی معناسنه در
اسم فاعلدر مانستن‌ده قونوغه ستی تعظیم اولنوب قندوی یوده مح
اولوب اولنمد عند ذا او تو بهمانه دیدلر شعرای عرب‌دن اولنا
عر که بو بیت لوج بیت ما سعت الجم المهمان معانه الا لاجلال ضیف
کان من کاناه فالله اکبر والملک منزلهم ه والضیف سید هم مالادم ه الماناه
دمشدر میهمان لفظ مرکب اولدیغی بیاننده مهمانك معناسی تبیینده اضا

اندر

اندر ایما معنای ماضی تبیینده خطا ایدرلر ابو منصور ثعالبی لطایف
المعارف اولوکتابنده ذکر اولنان بیت ترکی کنوز رشتی و مفردات‌ده غلطنه
واقف اولماشدر میزبان قونوغه اسم خاصی در نته که بو بیت‌ده ظاهر در
بیت مکارم و نعمت یاد میزبان کرم ه بخون جود تو صاحب دلان و شاهان
میزبان مهمانلدن بونك فرقی اولدر که بو وضع خاص ایله موضوعدر او ول الملایه
وضع عام ترکیبی حسبیله در میزبان اسم جامد اولیجق معناسی ذکر اولنمدی
مشتقاتدن اولیجق امور دن میزبان دنته که بو بیت‌لرده ظاهر در بیت
هر کرا بخت یار مند بود ه کوشه ده دار کوه آنکین با بکو داربیو ترشیو
چیره کرد و بکوشش اندر میزبان میزبان قوتی قونغلیوب رعایت ایدنده
لفظ مرکب در برجزئی میز در که معناسی بیان اولندی برجزئی ده باء در حفظ
ایدیجی معناسنه در نته که جهان بانه جهاندار فرقنده تحقیق اولنبد
هست بودن شدن هستی وار لق در مقابلی نیستی در که معناسی یوقلق در
هستی نك اصلی هست در وار معناسنه نته که بو رباعی‌ده ظاهر در رباعی
ازرفته قلم هیچ دکرکون نشود ه وز خوردن غم بجز جکر خون نشود ه کودرهمه
عمر خویشتن خونابه خوری ه یك قطره از آنچه هست افزون نشود ه اخرنده
یا شوله یاد یرکه لسان فارسیده آخر کلمه یه لاحق اولور اوله کلمه نك مدلو
لنه اولان معنایی و ثبوتی افاده ایدر مثلا مرد ادمیه مرد ست ادلك
در غرد صو قدد سرد یی صوقلق در سرما ه اولور هست بجرد رابطه معنا سنه
کلمه است معناسی در استعمال اولنور نته که بو بیت ده واقع اولمشدر بیت

بيت بو بيتي و جمي و بيانني حساب در ده كه هست كه از غم و جثمها
اب درده كه نلنمدخوني اولنجق استك اولنه بوهانه باده ايدرلو معنا
جهان كينه است معناسي اولوب اول كلامده واقع اولنجق ده اويله ايدي
دينه كه بو بيت ده ظاهردر بيت هست در بي داروه لاجوده مرتبه
مرد بمقدار مرده نيست كه هستك مقابلي در مركب در بو جزوي در كه
معناسي يوقدر ننه كه سابقا نابيدني نك فرقي بيانده تحقيق اولنمشدر
بو جزو بيده است در كه لسان فارسي ده رابطه در نيستك معناسي
يوقدر ابن سينا اشارات اولو كتابنده است رابطه بدوكنه تصريح
اتمشدر اول يوده كه بويله دمشدر وقد يحذف ذلك يعني اللفظ الدال
الدال على معنى الاجتماع بين الموضوع و المحمول في لغات كما يحذف
تارة في لغة العرب الاصلي كقولنا زيد كاتب وحقه ان يقال زيد هو
كاتب وقد لا يمكن حذفه في بعض اللغات كما في النادسية الاصلية
وهو است في قولنا زيد دبير است وهذا اللفظ تسمى رابطة انا ميل فجم
ده جلال الدين دواني و مير صدر الدين كه زيد نيست ده رابطه مذكور
دكل صانمشلردر ننه كه شرح تجريد اوزرينه يازدقلري حواشي ده تصريح
اتمشلردر حيط فاحش ايدبدرلر ابن سينانك است رابطه در لغة
فارسي ده رابطه نك حذف جايز دكلدر ديدوكي سوزنك مقتضاسي
اولدر كه زيد نيست ده ده رابطه مذكور اوله اول تقديرجه هست
ده مركب اولورها بي معنى جه بدل است دن مذكورها نك اصلي هاد اولو

وار مناسنه تركيب اولنجق اولنك اخرندهني همزه استك اولنه كه الف
حذف اولنوب ننه كه هست است بونده استعمال اولنوب سابقا بيانه او
لندوغي اوزرينه است ده هست بونده استعمالي اولنوب ننه كه بو بيت ده
واقع اولمشدر بيت جهان كوچه سراسر بلا لدخار است بوهنه پا بو و انجاكه
خار است ه مقتضاي مقام خار هست در بود وجود در ننه كه بو بيت
دن ظاهردر بيت هم بود راه هست از دو ناكزيد ه به بودكسي او نيست
حاجت پذيره بوده موجود در صيغه اسم مفعولدر بوده مصدر
در اولنك مناسنه بوده بوده ديده ديدن كتناه كتنن كبي در ننه كه او
نركده صيغه لري مشتركدر فعل ماضي معناسنه ده كلوب لرحاصل با
بالمصدر معناسنه ده كلوب لر بوده اويله در سيد شريف شرح تجري بد
اوزرينه تعليق اتدوكي حواشي ده وجود في بودنله تفسير اتمشدر
اصابت اتمامشدر دا و ندن مكره هستي بودني بربونه مراد فطوتمشدر
اوله ده اصابت اتمامشدر ننه كه بيان سابقدن وجه لوي ظاهر
اولوبدر بودني نك معناسي او لاجق در ننه كه بو بيت دن ظاهردر
بيت كذشته خود كه نشد و بود ني بوده بشيماني بي دارد كنون سعد
اخرنده بي باشولي باد در كه لسان فارسي ده اخر مصدر ده لاحق اولوب
تهيوه و استعداد معناسن افاده ايدر مثلا و بجلك بيجلك ديجلك برد
بجم كتمني خورده في در سوي يكه لديوك كلام يكه يو اتلمشي طعام دكدر
دبلكه سخني كسيد كشتني در كيدا جلك نسنه به رفتني درننه كه بو بيت

دن ظاهر در **بیت** چو نتوان رفتن دادشت در بند * کر بستی چو مو
ران بونکم چند * شد * بو شبلک سنی اخراو لما قلقی دکه لسان عربیده
اوندن صیرورت ایله تعبیر ایدرلر معنای بوندن کوبله تعبیر ایدر مثلا عرب
کان فقیرا فصار غنیا در عجم فقیر بود غنی شد در ترکی فقیر ایدی غنی او لدی
در شدن لغه مشترکه در او لدی یعنی فوت اولدی معناسنده دخی کلور
نته که بو بیت دن ظاهر در **بیت** مکو لاله بدانستی وفای عمر که تا بزاد
وبشد جام ی زکف ننهاد که زنده است آن خرم کوزل هنوز * دباشد
ز سرهای مرو نمونه اما تحقیق اولدر که شدن معنای اصلیسی زایل
اولمقدر نته که بو بیتدن ظاهر در **بیت** یوسفی از برادران کم شد *
آفتاب از میان انجم شد * او کی شد عرنده دخی صادر معناسنده در اکنجی
شد زال معناسنده در خودی بد خودی بو * طبیعتی که نشت شنوع
تا بوقت مرك از دست شد لك اولمك معناسنده استعمالی کنایه طریقی
ایله در او لمکلك زایل اولمق لوازمنده در **دوست یار یارا شاهد** یاور
دوست لفظ فارسیدر ترکیده دخی استعمالی شایع در اول معناده که
فارسیده مستعملدر مقابلی دشمن در نته که بو بیتدن ظاهر در **بیت**
مترس از دشمنی که او دوست خود است * حذر از دشمنی که او دوست
رو است * دوشور مك استر بنی دشمن * عنایت ایلیه دوست
دشمن * یارك معنای اصلیسی معین در یارلق معاونت در نته که بو بیت
دن ظاهر در **بیت** منم کوز نخم تیغم بیشه خالی از غضنفر شد * فلك یار

گلی که در لاله‌زار انست بی وفایی دهر ... بار زاد و ... [illegible]

نکو دای دو ستان دشمن ظفر شد * یارا قدرت در نته که بو بیت ده دخی
بیت هو کش بانتش دیو لوجیت * نه یاد ای جنش نه اوای کف یاد انك آخر
نی الف یا رینك باسند ن بدل در بسایله بسیدکی اللنك بو معنایه کلدیکی
سابقا بیان اولنمشدر یارانك معنای حقیقیسی یاد دمدر یاری کبی یار
دمدن حاصل اولن قدرنده مجاز در نتو سنا مطلق قدرنده استعمال اولنور
نته که بیت سابقده واقع اولمشدر بو لداشنه خطاب معناسنده دخی بارا
در نته که بو بیت ده واقع اولمشدر **بیت** ده رودن مهر کردن افسانه آخر
وافسون * نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا * لسان فارسیده آخراسماء
الن خطاب ایچون کلور ترکیده دخی بوالف اول معناده استعمال اولنور نته که بو
بیت ده واقع اولمشدر **بیت** یارا رضاك اودیسه که بنی رضا یکم * عاشق
همیشه تولك رضا یله خوشنود کرمحبوبه * ترکیده دخی یارا اطلاق اولندیغی کبی :
لسان فارسیده اطلاق اولنور نته که بو بیت ده ظاهر در **بیت** مصلحت
دیدی انست که یاران همه کار بکذارند و خم طره یاری کیرند * اما بو اطلاق
حقیقت دکلدر بطریق الاستعاره اول معناده حقیقت اولن لفظ شا
هد در نته که بو بیت ده واقع اولمشدر **بیت** شاهدان زمان خود بودند *
دیده رایوسف اندو دل را کودند * بحر الغرایب صاحبی نك بعض غرایبندن
در بو مقامده سویلدیکی کلام بو عبارتدر که بینهما نقل اولنور یاد ایکی
یعنی ایکی قرنداشك عورتلرینه برینه بری ایکی در اولور دیکی **بیت** چه نیکو گفت
کفت یادی بیاد * که تا کی کنم از زنان ذلی و خواری * بیت مذکوره

دیکی معنایه استشهاد ایچون کتوردی مشدد لفظ یارک آخرنده الف اولیجق
یا اولیجق معناسی اولدی که ذکر اولندی اما قاچن که آخرنده ها اوله معناسی
قول باغیدر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت ای سرور یکه ذیبد کو نغل مرکب
تو* دردست و پای دولت خلخال و یاره باشد* بلی ذکه لسان فارسیده سوی ادی
دیرلر نتکه بو بیتده اول معنی ظاهردر بیت ساعد سیمینکه ذر تبی
سوار اولدی سوار* صانکه آتشده دلی بریکیدر ابر اوسنده* تحقیق
بودرکه یارک معنای اصلیسی مصاحبدر اصحاب صفایه یاران دیرلر نتکه
بو بیتده ظاهردر بیت یاران چو فرشته ز خرابات رمیدند* ما چون
مکانی در بی پیمانه باندیم* یاره دخی معناسنده استعمال یارلری مجازا
در اول معناده حقیقت اولان لفظ یاوردر نتکه بو بیتده ظاهردر
بیت چاره ما ساز که بی یاوریم* کر تو براننی بکه روی آوریم یاور
یا ایله اولیجق معناسی اولدی که بیان اولندی اما یا ایله اولیجق معناسی بقندق
درنتکه بو بیتده ظاهردر بیت چاره ما ساز که بی یاوریم* کوتق
نیست در فن خودم* چون نه شهان همتا بازبی‌سی از سخن کرت نباشد
یاوری یاورکرده انانی در توک انانه دید کنه بخم یاوریجی دد یاوری باد
دم درنتکه بو بیتده ظاهردر بیت بهره کار از وخواستی یاوری* اکر
صلح بود چو وکر داوری* داوری خصومت در داور خصم درنتکه بو بیت
ده ظاهردر بیت سر انجام توسیم که بیود ذکوه* نباشد جز از داور کینه
ور* فصل خصومت ایدی اعتبار ایله حاکمه ده داور دیرلر نتکه بو

بو بیتده واقع اولیدر بیت از تو بکه نالم که دکر داور نیست* وزدست
تو هیچ دست بالای تو نیست* ظاهر بودرکه بو اطلاق مجازا در بحر الغرایب
صاحبی داوری حاکم الا تفسیر ایتدی داوریه حکومت در جنک معناده سنه
کلور دمشی در ایکی سوزنده بیله اصابت ایتمامشدر بی بی
بی بر معناسنده در لسان ترکیده ده اول معنا مستعملدر نتکه بو بیت
ده ظاهردر بیت چو یکباد کفتی مکو باز بی* که حلوا چو یکبار خوردند
بس* معنای مذکور ایچون اولان بس بای عربیله در بای عجمی ایله بس مذبور
ده اول ذکر اولنان بس اوله در معنای آخر ایچوندر اول معناده عن قریب
بیان اولنسه کرکدر باذن الله تعالی بس لفظ مشترکه در بر معناسنده
ده کلور نتکه بو بیتده ظاهردر بیت ای بسا اسب تیزرو که بماند
بس خر لنک جان بمنزل برد* بسا و بسیا اول معناده استعمال اولنور
بسانک استعمالی بیت مذکوردن ظاهر اولدی بسیک استعمالی بو بیت
ده ظاهردر بیت بدانکه میکذرد دل منه که دجله بسی* پس از خلیفه بخواهد
کذشت از بغداد* بحر الغرایب صاحبی نک بو معناده کلامی بودر بس
اغوی معناسنده شیخ سعدی سخن کرچه دلبند و شیرین
بود* سزاوار تصدیق و تحسین بود* چو یکباد کفتی مکو باز بس* که حلوا
چو یکباد خوردند بس* و بیچ بیچ ده ملك اولور بساو بسی لفظنده تخفیف
ایدب شیخ سعدی بسی نامور که زیر زمین دفن کرده اند کز هستیش بر روی
زمین بر نشان نماند بسا انجه و بیچ ده ملك اولور منهبر بیور که بپسندی

درونی چو جنان باشد بساحلوای صابونی که نه هرشی در مهیا باشد
لفظ بسی انجق الدنفیده خطا اتشلر استشهاد ایچون کتوردکی
بیتده اول معنی بتقسیم بو معناسیدر اوکه مناسب اولن بسی باده
بسیدن تخفیف اولنشدر دکنده اصابت اتمامشدر بسادکی الکف
بسی دکی بانک معناوینی بلماسندر بسی نک آخرنده یایا نسب
دیکی نک آخرنده یا کبی بسانک آخرنده الف تناوردکی تنا الفی و بهنا
و بهنا وردکی بهنا الفی کبیدر بونک دخی معنای نسبته دلالتی واردر
نته که سابقا بیان اولنشدر بسی یای عجمی یله آری در پیشی مقابلی
اولان آری دیجک یرده عجم پیشی و بسی درنته که بو بیتده ظاهردر بیت
بسی و پیشی توکا نطاوس هند عجب و راهب شیوان و بولاد چنک
صوکره معناده استعمال اولنور مجازا نته که بو بیتده واقع اولمشدر
بیت بسی ازدرک دشمن بکی شربت آب • به از ملک کاوس و افراسیاب
انصولدره کورداشتی دسیار بسی خیوده یولندی دخی بو معناده •
استعمال اولنور نته که بو بیتده واقع اولمشدر که بیت بشربت آب
از نه بدسکال • بهر خوشتر از عمر هفتاد سال • بیتک معنای حقیقیسی
ابو در که صکره قالمدی بو کتنلک اینون باصه آرد بچه کیدی ننی ردوه رد
نی سکر معناسنده دکلدر اما استعاره مذکوره معناده اوله اعتبار
یلدرر بسی بو معناده دخی استعمال اولنور که ترک دلده ده اوندن بیعبا
تسبیه ایدرلر مثلا عجم بسی چراکنتی درتوک بسی بنجه دیدک دیرنته که

بو بیتده واقع اولمشدر بیت بحر عمانا کوهر نه بهر کده اقتی کونیشی
بس نه دن درشی عطای اولده دریدور که نی • اصوکره کنه دیجک یر
ده عجم باز بسی در نته که بو بیتده ظاهردر بیت کر تضرع کنی وکر فریاد
دردز باربسی نخواهد داد • مکو باد بسی دکی باد پسلک ده معناسی بوک
بسک اصلی بسی در اولنده سینی حذف اولنشی بسی قالمشدر لنات
کاه سینه حذف کلمه نک اولندن اولسون اورتاسندن اولسون آخرندن
اولسون شایع در پیس بسی معناسنده یدکی بو بیتده ظاهردر بیت
نه دانم چه شاید بدن زین پسی • که راز سپهر نداند کسی • چون
بشنیا بزدل شد ناشناف • ازان پسی سودی ندارد اعتراف کاه هنگام
هنگام بام کاه مطلقا وقت معناسنه اطلاق اولنور معنای اصلیسی ظرف
شترکه در زمانده مکانده اورتاسنده نته که سابقا بیان اولنمشدر هنگام
وقت معین و محدوده در مثلا بهارک وقت محدوده هنگام بهاردکلک وقت
معیننده هنگام کل درلور وقتنده یتشدی دیجک یرده عجم بهنگام
رسید نته که بو بیتده ظاهردر بیت کویز بهنگام فواز نکبت ه
شیوند بوجاز دیوانکی سبین وقت اولیوب اول وقتده اولی
جمیته هنگامه دیرلر آخرنده کی ها اختصاص ایچوندر نامه دکی ها
کبی شول مکتوبه نامه دیرلر که عنوانینده یا آخرنده یا اکثینده بلادر
یازلر بحر الغرایب صاحبی هنگامی مطلق وقتله تفسیر اتشدر اول فرق
دقیقه که اکی کاه اورتاسنده واردر واقف اولمامشدر با خر متو
میل

صبح وقتی در سلاطینك وحكامك اول وقت دیوانی زمانی اولدیغی اعتباریله
كه بامداد در اصلی میمك كسریله در علمیت نقل اولنجق قاعده ده
تركیب تغییر اولنوب میم مذكور ساكن اولمشدر بامدادك معناسی
بو بیتده ظاهردر بیت اختر سپهر مكر بامداده كشت ذمینی دكه سر
سر باده بامدادان صبح صادق در شیخ سعدی بیتك بو كلامنده بامدادان
كه خاطر باز آمده بر داد نشستی غالب آمد مراد بامدادان دن حین صباح
در آخرنده كی الف نون اداة جمع در صبحگاهان دیدكی اولادان صبح
صادقه دلالتك وجهی صبحگاهان معناسی بیانده تقریر اولنمشدر
بام لفظ مشترك در طام اوستنده در لرنته كه بو بیتده ظاهردر بیت
زخلق بو بام او آیاسد انان قلك بود كه هستی از زروری بانان تشنی از
بام اننادعجلك مثلی در طام اوستندن لكن دوشیجلك قاپی چكدر بیر
كشتك خبری شایع سری فاش اولدیغی وقت بو مثلی ضرب ایدرلر اما
اول بام كه بو نوع اداة تشبیه در اصلی فام در فانك بایه ابدالیله فامه
تبدیلی لسان فارسیده شایع در كل فام در لر اذرفام در لرنته
كه بو بیتده ظاهردر بیت ساغری بوكچه نتاد بوی بركشتم این دلوا
اذرفام را فام رنك جهتندن مناسبده استعمال اولندیغی
طعم جهتندن مناسبده ده استعمال اولنور نته كه بو بیتده ظاهردر
بیت نوا سازیكه بود سنی با دید نامه نوای ساخت آن روز انكبین
فامه بحر الغرایب صاحبی فامك رنكه اختصاصی وادصانتده غلط

ایتدر روزه روزی بهر روزه اوروجه دیرلر نته كه بو بیتده
ظاهردر بیت روزه چوندی داری ای شیرین پسر كوزد ولب بسنیم دهان
بوكنكوه اوروج روزه ده كلوبدر روزه كه كوندر اختصاصی ولادوننده
اونو ودر آخرنده غیها اداة اختصاص در هفته دیدكی هاكبی كوساله
ده كی هاكبی كه سابقا بیان اولنمشدر روزی كوهه كونه تعدیر اولنان
وظیفه در كه لسان تركیده اوكه كونلك در لر روزه نسبتندن اوترو
روزی دیمشلردر آخرنده كی یای نسبت در شهروكی یاكبی بونك دخی
اصلی سابقا بیان اولنمشدر حكم تعمیم اولنمشدر مطلقا رزق معنیده اطلاق
اولنمشدر كه نونك رزق معنیسی نكسه نوز دیجك بوده عجم روزی
كسی كس نی خورد دیرلر نته كه بو بر بالعینها واقع اولمشدر بیت ما باده
بیخوریم بشادی وخصم ما جوخیم بو بو طاة مغربی نی خورد ها ز قضد سكندر
وآب حیات وخضر معلوم شد كه روزی كسی كس نی خورد دخی توسع
ایدوب مقدر اولان معناسنده ده روزی لفظی استعمال ایدرلر نته كه بو
بیتده ظاهردر بیت بو روزی نواخ باده زین طاسی خورد كه اسكندر
جست والیاسی خود دكاه اولور معناسی تقدیر بنا اسقاط ایدرلر مطلقا
رزق روزی دیرلر نته كه بو بیتده ظاهردر بیت رزقك از بیغمبر بود
آید و روزی طلبده آدمی ذاده ندارد رنجی از عقل ونیروی انكه ناكاه كسی
بجا نرسیده ویرتمكینی ودقیقه ایكذشت اذ عجیبه بیرو كسیدجی
قونان بایدر لخرنده كی ها دو ذه آخرنده كی هاكبی اختصاص ایچوندر

فلابخوبا تونه‌دی دیمک بوده بخم بر فلاخا نهاده در بیره معناسی مذکوردر
بوندن ماخوذ در بیره روزی بو معناده تقدیرده مشارک در اما بیره‌ونک
برزنه اختصاصی یوقدر غیرده استعمال اولنور مثلا فیفل دخی بیره‌سی
یوقدر در لر عرب بحره دخی نطقه تعبیر ایدرلر نتکه بو بیتده واقع اولوبدر
بیت آنکه خط افرید وره زهی سخن ٭ یا فتیله چو دهد یا بخن ٨
سخنک اصلی سخن در الفی حذف اولنبدر لسان فارسیده حرف علت
که الف در واو در یا در حذفی خصوصا وسط کلمه‌ده اولنک الفک شایعدر
سخن دریشت زفت سخن محکم در مقابلیسی سست در که معناسی گلشک
در سخنک تو کسی بو کدر بولک بیز لو دیمک بوده بخم سخن دوده برکلکه
قاتلق لازم اولدیغندن اوتر و مجازا قاتیده ده سخن در لر قاتی
گوشتک دیمک بوده سخن سست در لر نتکه بو بیتده ظاهر در
بیت من عهد تو سخت سست می دانستم ٭ بشکستن آن درستی دانستم ٭
قاتیلنه سخن در لر نتکه بو بیتده ظاهر در بیت ذ دست جر خ
بس سخن کشید ز عالم کوی و سر دی جنبیده ٭ ذکوا اولان سخن اصلی
معنا لریدر سخن گاه اولور ساخت دن مخفف اولور نتکه سابقا بیان
اولندی اول وقتی معناسی دوزدی در ماضی در ساختن دن در درشت
قاتی در نتکه بو بیتده واقع اولبدر چنین است رسم جهان درشت
کهی پشت بوذ بی کهی زین بپشت درشتک مقابلی نرم در نتکه بو بیتده
ظاهر در بیت درشتی ز کس نشنوم نرم گوی ٭ چو سر کونا کجراح ومرهم

ذاست ٭ قول لاغلک بو مشق بو نده لسان فارسیده بونده کوشش در لر عجز
القرائب صاحبی درشتی اربد وسختی بد تفسیر اتمشی ایکسنده ده افتا
اتماشی اردی سترکک معناسی در نتکه بو بیتده ظاهر در بیت ٭
نشست از بوذینی چو کوه بزرگ که بند ند بو پشت پیل سترک ٭ سترگک
مقابلی خرد در بزرکک مقابلی کوچک در نتکه سابقا تفصیل اولنمشدر
ثانی درشتک معناسی درشتک اونده استعمال مجازاً در نتکه بیان
اولندی زفت ذال بچه ایله فی تسیله جنت بخیلکو کد که لسان عربیده
او که ضخامت در لر نتکه بو بیتده ظاهر در بیت بود و بزرگا بشی
چو اسب تازی جست ٭ مباش در دره حکمت چو کاو کاهل ٭ و زفت بو
وصفله واحده توصیف اندکلو بلی متعددی ده توصیف ایدرلر مثلا
لشکر زفت در لر نتکه بو بیتده واقع اولبدر بیت مرغ بابیلی دی
ستد انکنده ٭ لشکر زفت جیش را بشکند ٭ زفت ایله بزرگک فرقی بودر که زفت
محسوسه مخصوص در بزرگ ده اول اختصاص یوقدر شاید اولوبده
بزرگ در لر زفت دمولو زفت رای بخیند [illegible] معناسنه
اولور که مقابلی جواد در نتکه بو بیتده ظاهر در بیت با او چکونه
کنت ز ماذ زفت یا جولد ٭ با او چکونه زفت فلک نوم یا درشت ٭ تو با
کنج و دینار خفی مکن ذ بهر سلاح ایغ ذفی مکن ذ ای بجیله تقییدر ای
مهمله نک احتوازا یچوندر که زفت او کلمه ده مستعمل در رای مهمله نک
فتح تسیله دفتی ده ماضیدر کندی معناسنه نتکه بو بیتده ظاهر در

بیت جهان چون زلف دیکو یافت نتوان * عنان زندگانی تافت نتوان
رایه مهمله نك ضمی تسبیله رفتی دن ماضیدر سپوردی معناسنه رفتنك
اصلی روفتن در نتکه خسرو دهلوی بو بیتنده ظاهر در بیت جانها فی فتاد
از جنبش آشوب * نیزه بی روفت دلهارا بجاروب * سابقا بیان اولنده
که حروف علتدن هر قنغیسی وسط کلمه ده واقع اوله لسان فارسیده
اوننك حذفی جائزدر اوله قاعده یه بنا رفتنك واوی حذف ایدیلور
رفت دیلو جاروب لفظ مرکب در برجزئی جای در برمعناسنه بلکی
علت اولوب آخر کلمه ده واقع اولماغین حذف اولنمشدر بر جزئی
ده روب در سوپوریجی معناسنه اسم فاعلدر رفتن دن جاروب لفظ معنای
ترکیبی یوسوپوریجی در اصلی روب جای در اضافتلو عجمیته نقل اولنجق
قاعده ترکیب تغییر اولنوب مضاف الیه تقدیم اولندی بو قاعده لر
بیان اولنمشدر سوپورکیه جاروب دیدکلری یوسو پوری نك آلتی اولدیغندن
اونوده مجازا آلت فاعله فاعلك اسمی اطلاق ایدیلور بو جهت الندن مشاع
مجاز لوردندر کران سنکین کراه کاف عجمینك کسریله اغر دراغر
باشلو یه لسان فارسیده سرکران دیرلر نتکه بو بیت ده ظاهر در بیت خدارا
دادمن بستان از وای شحنه مجلس * که می با دیکران خورده است وبا ما سرکران
دارد * اغیرجه لو یه کرانمایه دیرلر کران قدرلو معناسنه کراه که بو بیت ده
واقع اولمشدر بیت سر منزل قناعت نتوان زدست دادن * ای ساربان
فرو کش کین ره کران ندارد * کاف عربی نك فتحیله درد کردن ایدوکینی

مبالغه ایسه لوده بایه ذکران دیرلر کرانك مقابلی سبك در که معناسی یینی در
باشلویه سبك سر یینی ابا قلویه سبکپای دیرلر لطافته یینی لك لازم
اولماغین مجازا لطیفه سبك دیرلر نتکه بو بیت ده ظاهر در بیت بونکی که
علت بواجب شناخت * تواند سبك داری ودی درد ساخت * لطیفه ده
شیرین دیعجلبوده سبك وشرین دیرلر سرعتدن ده سبك کنایه بیت
ایدرلر علی العود و یودی دیعجل بوده سبك داد دیرلر نتکه بو بیت ده
واقع اولمشدر بیت سبك داد سوکند آن پاك دین * بیزدان هفت
آسمان و زمین * سنکین دن اغر اولان دیرلر بو کبدر بر جزئی سنك
در وزن معناسنه و ذی اغر کران سنك دیرلر نتکه بو بیت ده واقع
اولمشدر بیت تراکو سنکدی ازان به بدیم * که باری کران سنك
وفرهیدیم * بو بیت ده ده بسنك و بهنك و بیرزو بناز * سیر و تنی بیفتی بیت
فرزانه بان * بو جزئی ده بایلم نو ندر که لسان فارسیده بو نوع ادات
اتصافدر که مرجعی نسبتیه ضو کده در مثلا رنکله متصف اولانه رنکین
چرکله متصف اولانه چرکین دیرلر فیتحه چرکین دیدکلری استعاره طریقی
ایله در فیحنه مبالغه قصدا اولنشدر مذکور اداتك تفصیلی کجشدر
سنکینك معنای ترکیبی وزنلو در وزنلو لك وزنه اغرلق ده کنایه بیدر
سنك وزن معناسنه کلدوکنی نتکه بو بیت ده ظاهر در بیت جانان
بر کرفتم ذرئی بیلنلك * که کونی نداره بیک بته سنك قاشی معناسنه
ده کلور بو نوع قاتی طاشه که اوکه کلنك تاثیر ایتمز سنك خاره دیرلر سنکین

که بوجزؤ بومعنایه سنك اولدیغ اشدن دوزلفش معناسنه اولورنته که
ونکیله سنکینك فرقی بوندن بومعنی تنعیل اولونشدر سنك بجاذا
ندر وقیمت معناسنده ده استعمال اولنور نته که بوبیت ده ظاهر دُر
بیت بتی بوبکی حجر کو بوجی درنك هیچ بوکل وشك نهاده سنك بوبیت
ده ده سنك اول معنایه در بیت چو خوشی کنت آنکه سنك ازعنی
بوکه حق هست معناییلی مقصود بای جیم بادکه معناسی اولکلا
در نعمت معناسی بد دراو نکلر کندی دیجلث بوده بجم باورفت دربوبود
بدکندی لودیجلث بوده بهم رفت دید بولباوده معتبرلولنی مجرد تبعیت دی
جمعیت لازم دکلدر جمع ده معتبر اولدن جمعیت در تبعیت لازم دکلدر
بادنك اصلی با اودر بالسان فارسیده معنای مذکوری افاده ایدر نته
که بوبیت ده ظاهر در بیت دهنت کوچه زمانخانم دلهادرد یده چون
بخند دمی دانندکه خاتم باوست بوبیت ده ده بالالی معنا یجو در بیت
آسایش دوکیتی تفسیراین دو حرفست بادوستان تلطف بادشمنان مدارا
الکهروفعلندن در لسان فارسیده حذفی شایع در اصلی با اولی بنك
معناسی اولدر که ذکر اولندی فوقیله اولنی بنك که اصلی اوله بادن مخفف
اولمیه بوقلعه معناسی وار در بوسی قسم معناسیدر نته که بوبیت ده
ظاهر در بیت بجان دوست بحق قدیم وعهد درست که موسی دل و
جان دعا به دولت تست بومعناسی ده لسان عربیده کی فی معناسی
مدخولنك ظرفیتی افاده ایدر نته که بوبیت ده ظاهر در بیت کی بد در

ترکی نظرفه نیست ازعافیت به که بفروشند مستوری بمستان شما لسان
عربیده بیستیچوندکلن بای مکسور معناسنده افاده ایدر نته که بوبیت ده
ظاهر در بیت باز آمدان مهی که ندیدش فلك بخواب آورد آتشی که نمیرد
بهیچ آب لسان عربیده کی الی معناسنده ده کلور نته که بوبیت ده ظاهر در بیت
عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست
عرب نظرایله دیر عجم بو ونظر کرد دیو نظرك الی ایله اولنی تعدیه سنی بای ایله
ایدر لولسان عربیده کی لاملا افاده اولنان الصاق معناسنده ده کلور نته که
بوبیت ده ظاهر در بیت سنبلستان خطم ختلت نکنتست هنوز بنی
آیدکه آهوی ختاییست همه عبارت ترکی ایله ادا اولدقده اول ایکی معنی نك
برچه بوندن فرقی ظاهر اولمز اول سببدن بحر الغرایب صاحبی الی معناسنه
کلن بی الصاقجوز صالنشدر مذکوره بتیله که کلام اونده الی معناسیله قائم
اولور استشهاد معنا منکا کنور مشدر غلط التشدر لسان فارسیده بادن
الی معناسنه کلور نته که بوبیت ده ظاهر در بیت بسعادت حالها باخوی
کرد وبدت میوه ها خوش بوی کرد لسان فارسیده کاه اولور بده معنا
زاید قصد اولنمز مجرد تحسین لفظیچون کلور نته که بوبیت ده ظاهر در بیت
کرز تیغش مواجب بنید چون دو بیکرشد اسد بدونیم اصل کلام اسد
دونیم شد بده در ضرورة وزن ایچون نظم کلام متغیر اولمجق مذکور حرفك زیا
سی مستحسن اولدی شود اسد دو نیم دنسه نوع ثقلت اولمزدی بنا کا
دکی بادکه بوشعرده واقع اولوبدر زایدر بیت اذیوده لعب اکوناکا

بوماه فلك نظركارند صد مهره بيك كاه كرو دهد و دامن آسمان شما
رند عمر التراب صاحبكاه نخجد يننك بو بيتنده كي بيت بطلب باف
نشان از لب شيرين فرهاد ه رسوي لعل نبرد ند بجو كوه كنان حرف باء
زايده صاندر غلط انشدر اول باء سببيه ايجوندر اولي معنادن تعبير ده
عرب بالطلب ديدكي سببيه كتورر نوله طلبله ديمه عبارت بطلب ديكي با
طلبله ديكي كه معناسني افاده ايدوب زيادة لك احتمالي قالمز تفصيل
اولني احوالي اول بيلدركه مشتق اولدن بادن مخفف اولنه مشتبه
اولني اولدر اول بيلككه مكور اولده مذكور حرفنه اشباعي يوقدر اونده
حالا دخي بونده بيان اولنسدر بعهده اولني معناي اجتماع بو بيت ده ظاهردر
بيت اندك اندك بهم شود بسيار دانه دانه است غله در انبار جمله
اصلي باهم در الف حذف اولنمشدر بهم قالمشدر بعهم معناي توكيده دن معناسنه
نقل اولنمشدر بانك معناسي اوندلمشي دراو بيچون دربو باء دخي جمع او
لورنته كه بوبيت ده واقع اولوبدر بيت ابر دچشم بدا است آن كه نه
ايام بهار ه جاديا خاصيت عدل تو باكل بهم است ه لسان فارسيده
هم معناي شركتي افاده ايدرلركه سابقا تعبيرا ولنمشدر مثله بولان
سرندكي اولنمه هم اوده شريك اولنه همخانه درلر بو يره ده بلني نسنه يه
فراهم درلر ننه كه بو مصراعده ظاهردر مصراع دهان و ره فراهم نمي شود ذ
فرح ه فراهم مركب در بجز فراد كه مقابلي فرودر فرازك اصلي فراز فروند
اصلي فرود در تركيبه كليجك آخر حرفلري حذف اولنمشدر تخفيفا فراهمك

معناي تركيبيسي دكلشي طاغلشي نسنه دوكي قالدروب برديره كتورب جمع المكرد
توتمقا مطلقا بر يره كتورلشه فراهم درلر قالدرمق معناسني اسقاط ايدرلر
دور لوب جمع اولنشه درهم درلر يوزندن دردي ديجك يوده عجم بونكي درهم
كشيد ديو درلر كيكه بوكده ديجك يرده درهم كرد درلر هم دن معناي مذكور
مراد اولدني بو بيت ده ظاهردر بيت يكي بحوه كرد شي يود رميد عجو بوك
ده شدو خوابه داد هم دربي لسان فارسيده هم مشو ل معناده استعمال
اولنور كه توركي دلده اوندن ده بيلة تعبير ايدرلر مثلا اوده كلدي ديجك يير
ده عجم اوهم نيامد دربو بيت ده بيت كو فرض خدا ئي كذارد ه اذ فرض توهم
غمي ندارد هم اول معناده مستعمل در لسان فارسيده هم بو معناده دخي مستعمل در
كه توركي دلده ده اوندن هملة تعبير ايدرلر مثلا تر دخي استر هم خود قر عجم هم
جو يدهم تو سد درلر ننه كه بو بيت ده واقع اولوبدر بيت بدانكس نام غو
بود ذوق ه كه هم در جويد وهم تو سد از غوغا ه همچنان ده كي هم ده اول هم درلر
هم اويله دره ديجك عجم همچنانست درلر لسان فارسيده جمله معناسنه در
جمله و بوده ديجك يوده عجم همه راداد درلر نه اولوب بلني كسنه يه دودان
درلر ننه كه بو بيت ده اكلنور بيت رزه و صوره دني نه هر كسب ه اذ همه ا
ده بيد خانه بيت ه همونك اخرنده مي هاتيلي درلر معناي عام افاده
معناي خاص علي بو نيمه ديكي هاكبي نيم مطلقا يارم در نيمه يارم كوده نك اسم
خاصي در اخرنده هاني ايجوندر مكسي زنجور بيشه مكسي اسم
عام آرو يه صادقدر معناسي ننه كه بو بيت ده ظاهردر بيت بكي زنانه مكسي

که انکبین گر بود کو بود به از صد مگس که انگبین خور بود * سکک قیر با
جغد مکس راه درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت جامه اسلام بر اصحاب
دیو * بو فرشته است مکس ران دیو * بو لفظ مرکبه بلبیزه یه ده مصادف
که لسان فارسیده او که باد بیزن درلر نتکه خسروک بو مصراعنده ظاهردر که
مصراع باد بیزن اتابک مگس است * او غلانجقلرک مودتبنه که ترکی دلده
لالا درلر لسان فارسیده اتابک درلر بنون خصوصیله اردونک امیدی
نتکه بو بیتده ظاهردر بیت که باقست این قصب شکری بقاستی *
که دوخت این عسل خرقه بر قد زنبور * اشک اروسنه خرمکس درلر معنا
مکسدر عموم وارددر بو بیتده ظاهردر بیت خصوصیله سوره سکک
درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت پشه چو پوشد بو ندیسل را یا جو سر
وصلابت که اوست * اصل کلام بو ندیسل را که اوست یا جو سر وصلابت
درو زن و قافیه ضرورتیچون اصلدن عدول اولنمشدر اول سببدن وجه
مراد مکشوف دکلدر ترکی جبنلک دیدکلری لسان فارسیده پشه خانه درلر تا
ناوردلنماسیچون دیو سکرده درلر هما همایون هما بر کلکه سی مبارک قوش
درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت سیمای سی یا نکه ظل هما * اول ایکی
دائم ظلها * کلکه سی مرغوب اولدیغی بو بیتده ظاهردر بیت کو هما از
جهان شود معدوم * که کس نیاید بزیر سایه بوم * مذکور قوشک کولکه سی
کمک اوزرینه دوشرسه اول کمسه سلطان اولور درلر خلق ارسنده اشتهاری دیر
اولنکله درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت عجمی اولدیسه عوض جهان سلطان تودی

عجمی

خانی * که دوشدی اوستنه سایه سنلک زلفک هما سنده * همانک اصلی هما
درلر اخرینده نون حرفی یا حذف اولنمشدر بادن و سادن و خادن و راده حذف او
لندیغی کبی دست و باد درلر اصلی بایه درلر شمنا درلر اصلی سایه دشکو خاده درلر
اصلی خایه درلر خود را درلر اصل رای درلر هما بو بیتده اصلی اوزرینه ذکر اولنمشدر بیت
همایه بو سر چو غلان از ان شرف دارد * که استخوان خورد و جانور نیازارد *
همایون قوتلو دیمکدر همایه نسبتدن حاصل اولمشدر معنیدر آخر کلمده واو
لسان فارسیده بو نوع نسبتده عبارتدر در نیکوده هندوده یا نوده او بدلدر
درلر نتکه سابقا بیان اولنمشدر یا ایله اولن نسبی تاکید ایچون نون زیاده
ایدب دنکین و شیرین دیدکلری کبی واو ایله اولن نسبی تاکید ایچون ده نون
زیاده ایدرلر همایون درون اندرون درلر درونک اندرونک اصلی درودر
درو اندرو درلر واو نسبت ایچون نون تاکید ایچوندر بدر یا در دربا
لسان فارسیده ظرفیت افاده ایدر بای مفتوحه نتکه اول کلمه ده واقع او
لور درلر الباسی واردر معنالری بری بونه قریب درفها لوری بعدد که
مذکور بانک افاده اتدیکی ظرفیت شول معنادر که ترکی دلده اونده ده بیه تعبیر
اولنور شلا دکزده دجله یرده بدریادر لر بو بیتنده دجله یرده بدرق
زمینی دنور لفظ درکه مدلولی ایچ درمه دن ایچاره درلر اوله واو نفله
نسبت مؤکده ایچون در نتکه سابقا بیان اولندی ایچنده دمکدر اولیجون جم
دیر دیاپهند کور جمع ایدر شلا دکز ایچنده دجله یرده بدریادر دیو تشکه
بو بیتده واقع اولمشدر بیت بدریا در منافع بی شماراست * اگر خواهی

سلامت بوکنادا‌ست * اوستنده دملو اولیجق مذکور یایی بوله جمع ایدر مثلا
بر بیوندلرنک اوستنده دیمک اولور بوده برونچی زمینی بودیوننده که بو بیتده واقع
اولوبدر بیت بی نام و ننکه زیر زمین دفن کرده اند * کر هستیش بود زیر
زمینی بونشان نماند * بو کده درکبی سی لوحتمعند در بو برده مراد اولنی
معنی بوددن اوسه در بیت بعضا لسان فارسیده اول کلمه یه لاحق اولنیا
مفتوحه دکه تعدیه معناسنی افاده ایدر آخر کلمه ده ایراد اولنمغله
اورتاسنده که اول لفظ اداة تعدیه در النایس تام وارددر مثلا سکه
دیمک بوده بجم بنوده دیز تواده دیربکه دیمک بوده بنی ده دیو برادده دیو
اوکه دیمک بوده بجم باوده دراورداده دیو نوقلوجی بوددر که برانک افاده
اندکی تعدیه ده عموم واردر بو نوع تعدیه دخی واردر که را اوجی افاده
ایدر مذکوردر یا افاده اتدوکنده بنی سنی اوجی دیمک بوده بنی اتوا اوراودر
بن بتو بادد تو بجم سنی قنقرجی ملوا ولمر تو اخواند در بتو خواند دیو اوله
ایکسنده ده حاله بسیله در تو انکه اصلی تو را در واو حذف اولنمشدر
تخفیفا حروف علتک آخر کلمه ده حذفی لسان فارسیده شایع در مراننک
اصلی بو برادر رایه متصل اولدقده سندن بونی حذف اولنمشدر تخفیفا
اول واوله بونک حذفی رایه اتصالدن مشروطدر توا ولسه بونی اولسه
منفصل اولسه لر واوله بونه حذف اولنمز مثلا نوکهرچی من کردم درلر
نکو دیه نکردم دیمزلر اننک غیریه متصل اولسه لرده حال اویله در مثلا
منش دیزلر منش ددلرشه که بو بیتده واقع اولوبدر بیت منشی •

تاج دادم زمین سرکشیده * منش تیغ دادم بتن بوکشیده * بوده ده حال بویله در
مذکور ضمایر منفصله نک جمعلری خلاف قیاس اورنده در اونلرک جمعی ایشان ندر
ننده که سابقا شانها ایشانک فرقی بیان اولندیغی بوده ذکر اولنمشدر
مثلا جمع مادر ننده که بو بیتده ظاهردر بیت ما بیم بعشق تو لاکرده *
و زطاعت معصیت بتو اکرده * بنی لک دیمک بوده جمع منی در بونک
دیمک بوده مانی درننده که بو بیتده ظاهردر بیت چون سوکند طراغ
اوکت مارا منی * ننده در اورتاده بو مانی و منی * تونک جمع شما درننده که بو بیتده
ظاهردر بیت دل خرابی میکند دلدار را آکه کنید * زینهار ای دوستان
جان من و جان شما * صاقی دیمک بوده لسان فارسیده زینهار در اوزنهار
ده در لوننده که بو بیتده ایکیسی ده واقع اولبدر بیت زینها داذ قرنی
بدزنهار * وقنا ربنا عذاب النار * ده مراده کی میملر آخر کلمه یه لاحق اولنی
میلک مدلولی لری مشتبه در ایکی نفس متکلم ضمیری در فرقلو بودر که
اول میم که مفتوحه در اول رادده اولور ضمیر منفصل در لسان عربیده دکی
انا معناسنه در اول میم که ساکن در آخر کلمه یه لاحق اولور دانم کبی
دانستم دکی میم کبی ضمیر متصل در لسان عربیده کی تاء مضموم معناسنده در
آخر کلمه یه متصل اولور تاء علت کبی کاه اولور اول ایکی ضمیر جمع ایدرلر
منم درلرننده که بو بیتده واقع اولبدر بیت منم که کوشه میخانه خانقاه
منست * دعای پیر مغان ورد صبحگاه منست * اول منم دیمک بوده آنم
درلرننده که بو بیتده واقع اولبدر بیت آه نه منی باشم که روز جنك •

بینی پشت منی ان منم که اندر میان خاک وخون بینی سری * بن اولم دیمك
بوده من آنم درلر ننه که بو بیت ده واقع اولبدر من آنم که ماشیو باده
کنم میان بدن سرفرازی کنم * زنده یاره چاك شکاف کاف
زنده زانك فتحیله بیوزنا معناسنه یاره لغتنده درلر ننه که بو بیت ده واقع
اولمشدر بیت چو کل کو جدا و زنده پیراهن است * ولی بوی او از ده کوکلش
است زنده جامه درلر ننه که بو بیت ده واقع اولبدر بیت دید وقتی
که بد پراکنده * زنده زیر جامه * زنده زانك مرنك فتحیله زنده معنا
اخرا فاده ایدر بو بیت فیله زنده بیل بو بیت صوبیه زنده رود درلر ننه که بو بیت
ده ظاهر در بیت یکی ماهی بود ... در رود نیل * بباله و پهنا چو ده زنده پیل
زانك عهینك کسریله زنده زیر مرده مقابلیده که مردن ذن اسم
مفعولدر یاره بانك بجمیله بو جمله ده ایرلشدرلر تورکی دلده ده بو معناده استعمال
اولنور ننه که بو بیت ده واقع اولبدر بیت کلند او کجه دوکی دیکه یاره
اولور دی پیچ باره بو حصاره * بو یاره سی درلوکی یاره دکی یاره بو معنا
یه در اصلی کاو یاره در کاولک الفی حذف اولنمشدر شعر فرخی کو یاره ان
بیان ده کاو باشد دمشدر بو بیتی مثال کتورمشدر بیت کهتوی
بخشی ذهب او صد هزاران دهب دکو * یاره بتون ننده طوغرسلو
یاره یاره اولدی دیرلر یاره عربیله ایلیج یاره قلد معناسند درلر ننه که
بو بیت دن ظاهر در بیت هرکجا هیشنی کنند کلنکو * چه کنابد زجمن
وازیاره اننده الملاق اولنور ننه که بو بیت دن ظاهر در بیت

زنده رود
نسخه

صد هزاران دهب ... دکو یاره
نسخه

نشسته از بو یاره وتند باد * چو برف باو ده بسی برنم سازد * یاره کهر معنا ده
کلور ننه که بو بیت ده ظاهر در بیت سکی را لقمه هو کز فراموش * نکرد دو ...
صد یاره اتی سنك یاره نك بو معناسی ده نی واد که تورکی دلده اونده خصلت
صلحه تعبیر ایدرلر مثلا بنم خصوصمه بنم حقمده درلر عجم اوراده در
یاره یمی درلر ننه که بو بیت ده ظاهر در بیت در یاره تو بنم هوا خواه
در یاره من تو چه در کاه * چاك بو لفظ تورکلی دیدجك بوده عجم چاك
شد دیرلر ننه که بو بیت ده ظاهر در بیت تا یکی در فراق جهره نی دامنی
وجیب وخو بشی سازم * چاك بو لفظی دیدجك بوده عجم چاك شده دیرلر ننه که
بو رباعیده واقع اولمشدر بیت کو جانیم زنده بوده فدیم * دامنی کو ز فراق
چاك شده * و ز نانیم عذرم نابیدیوای بسا آنکه ز دو که خاك شده * یوتن اولده
سنده چاك درلر ننه که بو بیت ده ظاهر در بیت تن از خوی پر آب و دهان
پر از خاك * زبان گشته از تشنکی چاك چاك * چاك لغة مشترکدر بر نوع
صدایه اسم ده اولور در توك چاق چاق دیدکی بوده عجم چالا چالاك درلر ننه که
بو بیت ده ظاهر در بیت چکاچاك خنجر بکردون رسید * ز هند و ستان خوه
بجیحون رسید چکاچاك * اصلی چاکا چاك در چاك اولده الف حذف اولنمشدر
ایکی چاك او رتاسند یی برابو دکی لباب دك الف در بو الفك اصلی سر اسر
سر اسر فرق بو نده بیان اولنبدر شکاف ایو قدر ایولمش ایکی یاره او
نعره شکافته در گویند ننه که بو بیت ده ظاهر در بیت استوه هر چند
تیر باف * سو ... می نتواند شکاف * شکوفه بو نده ماخوذ در جمله ...

نغرنی یاریلدر دیرم

وقت یا دلو بولنور شکافسه اسم فاعلدر کلور شکافتن دن نته که بو بیتده ظاهر
هردر بیت کت خنده از فغان سنگ شکافی ذاکر آه را در دناز شتی
نانافه موشکاف دیکی شکاف بو معنایه در موشکافک معنای ترکیبیسی قیل یارت
دراستعاره طریقیله تحقیق کلامده تدقیق ایدن کسنه یه موشکاف درلر
کاف یارقده کافتن دن مشتق در معنای کافتن یارمق در نته که بو بیت
دن ظاهردر بیت بازکافم زمین را کز چم. بو معناده بخارا اندرون
بیش وکم. کاو اسم فاعلدر کلور فعل مذکوردن یاریجی معناسنه امرده
کلور نته که بو بیتده ظاهردر بیت کنا درز واهنکرو پای باف. جولاهه
مانند سرشان بلافه کاف شکافک معناده بر بونه قریب اولماغن
ابومنصور اسدی وشمس فخری فرق ایتامشلر در بحر الغرایب صاحبی
اونده تغلیط ایتشدر یا بهتدر که معنای کافدر ایلوب کمک لازم دکلدر
شکافده اول معنی معتبردر لسان عربیده کی فصم ایله فصم کبی در ذکر اولنان
لوکافیله شکافک معنای حقیقی بردر مجازا احدهما الآخره استعمال جایز
درلر الوندن علاقه مجازیه ظاهردر دز بارو باره دز قلعه در
دزدار اوندن مرکبدر برجزی دز در که معناسی ذکر اولندی بر جزئی ده
داردر که داشتن دن اسم فاعلدر حافظ معناسنه قلعه بکی دیمک اولور
لوسنه دزدار دیرلر قلعه نک حفظی امرده اونک التنده اولدیغندن اوتور
نته که بو بیتده ظاهردر بیت زد دزدار ترجی دزد دیدندی
دعی دزدی که درد زد دزد زدار دزدانک دقی برجزئی دزد در برجزئی ده

مانذ

مانذر که داشتن دن اسم فاعلدر معناسی بکوجیدر کوده لو دیو بیلو کسبه
نسبت ایله دزدانه درلر بایرامثله معناسنه درنته که سابقا بیان اولندی بار هونک
معناسی بوغازدر نته که بو بیت ده ظاهردر بیت یوچ افلاکیله رود باروی
ته قلال بکلاتن بو باره ویدی. ایکنسنده اصلی باره در بونیک آخرنده ها
تنبیه در معنای عام اصلی ده معنای خاص علیه بونیک آخرندغی واو نسبت
مخصوصه ایچون در نیکوده کی هندوده کی واو کبی باره بیله بارونه بیلوجک
تنونک اصلی تنومند بیاننده ذکر اولنمشدر بو اولکی عن قریب تنقیح کلسه
کرکدر باذن الله تعالی هندی هندو هندا اسم مملکتدر هندی اول مملکته
نسبتی اولنی نسنه دن آخرندغی یا یاء نسبت دردی دکی کبی بو حرفک مدلولی
اولنی نسبتده لزوم معتبر دکلدر منسوب اولنی آدمی اولمقده معتبر دکلدر
هانک مدلولی اولنی نسبتده لزوم معتبردر اما آدمی اولماق معتبر دکلدر
دسته ده و پایه ده وساره ده اولنی ها کبی اما اول نسبت که واو لک مدلولی
ایدر اول نسبتده لزوم معتبردر هم منسوب اولنی آدمی اولماق معتبردر
هندو ایله هندینک ایکی جهتدن فرق واردر بری بوکه غیری دیاره دن کلوب
هندده توطن ایدنه هندی درلر کوییده کلوب شهرده یورتسه شهری دیدکی
کبی اما هندو دیمزلر هندو شوله طائفه یه مخصوصدر که دیار هنده
نسبت جبلیه سی واردر عرب وعجم ترک ودیلم کبی غیری یردن کلوب اول
دیاره متوطن ایدنه هندو دیمزلر اول سببدن هندوستان دینور هندستان دینور
عجمستان ترکستان دیلمستان دندکی کبی هندیستان دینوروی ستانی

دنده کبی سنانك مفهومنده نشو ونما اولنده اولمق معتبردر بو یره قدر کلن
کتورب دوکسه لر اول بو کلستاندن بوستانك معناسی وضعی سی نه
ایدوکی کلستانك دلستاندن فرقنده بیان اولنمدی جهت آخری دخی فرق بو
درکه آدی اولنان هندو دمولوجیاندن اولسون جاد اولسون اما هند
دیولر مثلا قلچ هندی بیله توصیف ایدرلر تیغ هندی درلر هندو ونك
اصلی هندو دخی در آخرنده حرف باحذف اولنمشدر دینکی لا نیکونك
فرقنده اصلی بیان اولنمدی ایزد یزدان ایزد لسان فارسیده
باری تعالی نك علمیدر لسان عربیده کی لفظ الله کبی لسان ترکی دکی تکری
لفظی کبی ذاتی مجوسك فرق سیله درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت جا آمد
آن وعده ایزدی یزدان بسر پاك ده دور از بدی یزدان لسان فارسیده
بارلدی معناسنده درکه لسان عربیده اوکه خالق درلر نتکه بو بیتده
ظاهردر بیت داد سوکند آن پاك دین یزدان هفت آسمان وزمین
مجوسی اصطلاحنده یزدان خالق خیره مخصوصدر خالق شره اهرمن
دیولر نتکه سابقا کچدی بوستانك فرقنده بیان اولندیغی یرده تفصیل اولنمشدر
عجائب الغرایب صاحبی ایزد له یزدانی فرق ایله بوب ایکیسی ده لفظ تکری ایله
تفسیر ایدوبدر لفظ خدای که مرکب اوله اصلی خود آی اوله واجب لذاته معنا
درحق تعالی یه مخصوص اسمادندر اما لفظ خدای که مفرد اوله معناسی
صاحب در حق تعالی یه اختصاصی یوقدر بونك تفصیلی ده سابقا مذکوردر
اولوبدر شواهدی ودلائلی ایله کام یاز یازیده بیهوده

کام کافك فتحی ایله آدم دهننه درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت کوش کیوان شنوده نام
بود نه کوچه کرده فراخ کام بود نه کام لفظ مشترکدر بو معناسی دخی طا
قدر نتکه بو کلامده ظاهردر بیت ذوالفقار علی در نیام ه و زبان سعدی در کام
کاف عربی ایله اولنجه کام مراد معناسنه درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت
ساقیا بنوش باده بوافروز جام ما ه مطرب بزن که کار جهان شد بکام ما ه
کامران نجز اولان کام بو معنایه در بو جزو دخی ران دن که راندن دن
اسم فاعلدر سوریجی معناسنه کامرانك معنای ترکیبیسی مراد سوریجی
درکامکار دخی کام دخی اول معنایه درکار اشده مرادن ایشلیجی یه کامکار
درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت چه کرده ز بان بو بد کامکار چه درس
آسین داشتی کوزه مار ه یاز قولیج درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت
کراز بو آمد بسا دکراز ه درفشی برافراخت هفت یاز ه یازیده ده
ماخوذ اسمدر بیهوده کبی یازیده ده اوچکرا اما کیفیت لرده مختلفدر
بیهوده اوچکرا اوچکرا وچکرده یکنی نوعکیله بیهوده درلر نتکه بو بیت
ده ظاهردر بیت در نزد آن غلط بیهوده کشته رنجه مشو جوه قلم آسوده
کشته بیمانه بیهوده ده ماخوذ اسمدر معناسی اوچکرا بوبیتك ساغر
پیمانه دیدکلری نتکه بو بیتده ظاهردر بیت باده ره لعل لبش کو بوبین
دور باده ه رای روح که و پیمانه ده بماند ه کیسه تنبیه دادرا استعاره ظر
ایدر پیمانه فاعلدر اوچی درلر نتکه بو بیتده ظاهردر بیت دشمنی آتش
نهاد وبادپیما را بکی بخاك بو سرکی که آب رفته بازآمد بجو ه یازیده قولاغه

بان کراز
طوکوز کبی

لیوب یا آدم لیوب اویچك در شمشی خرچی بو فرقده غافل اولوب معیا د
جالیده یاذنجی بیهوده له تنسیر اتمشدر یا اسم فاعل کلور آدیلیجی معناسنه
اوله مجازا آدمی کچه آدنه دیو باذ دیر و وبطی الحرکه معناسنده اولکله کنا
ایدر لرنته که بو بیت ده ظاهردر **بیت** اکرچه باشد شب دیر یاذه بود تیز
کی هم ناند در اوشه آدمی تیز آدنه تند یاذ در لو سریع الحرکه معناسنه
اولکله کنایت ایدرلر نته که بو بیت ده ظاهردر **بیت** نشست اذ
بو باره تند یاذ چی رفت باوه بسی رزم سازه یاز صیغه مشتقه در
امر معناسنده کلور آدمله دیجك یوده یازدیر لو اولکله میل دن
کنایت ایدرلر نته که بو بیت ده ظاهردر **بیت** بیا ساجی چند
هم بد مکوشی سوی مردی باز و باذکه هوشی یازیدن مجازا ادملق
معناسنه کلوکنی ال اوزنتق معناسنه ده کلور علاقه مجازیه
ایکسنده ده ظاهردر بو آدمله اویچك لازمی بو قوله جمله اولجك
لازمیدر ال اوزاتدی دیجك یوده بجم دست یازید دیرلر اوذلته
دیجك یوده دست میاذدر نته که بو بیت ده واقع اولمیدر **بیت**
بجز فرازسر پرسرا ذ تو یاچمنه بجز بسوی ذ نخدان ساده
دست میاذ **خرکوش خرچنك** بو لمعدك اکیسیده الفاظ مرکبه
دندر عبارتخرده اشترالک لوی واردر لفظ جهتندن معنی
جهتندن دکل اول سبب دن محل اشتباه اولوب بیانه محتاج
اولدی الفاظ و عباراته سکننده مسعده اولدی خرکوشك بو جزئی خرچی

که معناسی مرکب معروف در نته که بو بیت ده ظاهردر **بیت** خرعیسی اکر
بمکه رود چون بیاید هنوز خر باشد بو جزئی ده کوش در که معناسی قولق
در نته که بو بیت ده ظاهردر **بیت** کوش خر بنه و مژ و دیکو کوش خر
کبی سخن دادر نیاید کوش خر عبارت کوشه بوندر سماسنی
کولسان ترکی ده اوکه کوشه درلو قولاغنه تشبیه اتمشلودر اخرند
حاشا بعمت جهتنده اولی مناسبتی اظهار ایچوندر طوشنه خرکوش
دیدکلوی قولاغی خرقولاغنه بکزدکدن اوتورو در خرچنكك اصلی
خارچنك در بو جزئی خار در که معناسی دکن در تخفیفا الف حذف اولنمیدر
و خرقا لمشدر ده دخی حذف اولدی کبی که اصلی داه در زرد و سنك بو
بیتده اصلی اوزره مذکوردر **بیت** ابوداه بود و هفت سنده کندا
که فتنده هرید سزاوار جای حروف علتك که واو حرفلری در لسانه
نادرسیده حذفی شایعدر نته که سابقا بیان اولنمیدر بو جزئی ده چنك در
جیم عجمی ایله معناسی حقیقی سی پرنجی قوش در ناخن در نته که چنكك ایله جنك
لك قرینه محلی بیانه اولنمیدر خرچنك بتك در نته که بو بیت ده ظا
هردر **بیت** چو بر زد سرا ذ چنك خرچنك هوبره جهان کشت روشن
بنامه بخود اسمنك ایکی جزئی نك ده استعمالی استعاره طریقیله در
تمام لو بنی هیئت ده یونجی قوش در ناخن حدت ده دکنه تشبیه اتمشی
بودر تشبیه ثانیده ده ناخن در ناق شدتی بیعدغنه تشبیه در خرچنك
خادپشت کبی در اما استعاره اوتك ابجی بو جزئنده در

اولدیغی اول فرقی بو بیتده ظاهردر بیت کوبجانه زندکی حیوانات
زندکانی توی دیجی جانانات

زنده درجی معناسنده درلر نتکه عمر خیامک بو رباعیسنده ظاهردر
رباعی در پای اجل چون من سرافکنده شوم • وز دست اجل چو مرغ پر کنده شوم
زنهار بجز گلم صراحی مکنید • تا چون که ز باده پر شوم زنده شوم
زنده نک مقابلی مرده درکه معناسی اولیدر نتکه بو رباعیده ظاهر
در رباعی چون مرده شوم خاک مرا گم سازید • و احوال مرا عبرت مردم
سازید • خاک تن من بباده آغشته کنید • وز کالبدم خشت سر خم
سازید • زندگی درلرکه لسان عربیده اوکه حیات درلر آخر
ندکی یای نسبت درکه کاف زیاده اولندغندن سبب زنده نک آخر
نده هاء غیر ملفوظه در حرامسندن که آخرنده اول ها اوله اوکه
یاء نسبت داخل اولیجق قبلنده بر کاف زیاده اولنور مثلا مرده بندکی
خوانده کبی درلر لسان فارسینک قواعد مطرده سندندر زندکانی دخی
در حیاتدن تمتع معناسنه درلر نتکه عمر خیامک بو رباعیسنده ظاهردر
رباعی بونیکه عمر جاودانی اینست • خود حاصلت از دور جوانی اینست
هنگام گل و باده و یاران سرمست • خوش باش دمی که زندگانی اینست
زندکانی دخی کاف و یا هاء زندکی ده کاف و یادن الف و نون زیاده اولنمشدر
مبالغه ایچون نسبتده بو قاعده لسان عربیده قاعده اولندیغی لسان فارسیده
نسبتده اعتبار اولنمشدر نتکه اولی رباعیده تمرنا اولنمشدر
دخی که متعین اولور اوکه اختصاصی باقی اولدیغندن او تمر اوله
مبالغه بونده اعتبار اندیلر واوله ایکی معناده تعبیرده فرقه حاصل •

اولدی

درگاه معلایه و بارگاه اعلایه لازال عالیا عرض بنده بی‌مقدار و ذره خاکسار بودر که نفس ادرنه‌ده والدم مولانا عطاء الله
علیه رحمة الملك الاله بنا و وقف ایلدوکی صابون خانه‌لری تعمیر و ترمیم ایتمک ایچون لازم اولان متولیلک خدمتنه رافع
رقعه رق احمد نام کمسنه محل و مستحق اولدوغی اجلدن یومی ایکی اقچه ایله توجیه و برات عالیشان صدقه سیورلمق رجاسنه
واقع حال آستانهٔ مرام بخشه عرض اولندی باقی فرمان رای عالم آرایه منوط و مربوطدر

اضعف عباد الله الرحمن
شمس الدین المدرس
بمدرسه احدی المدارس الثمان

